	Sēdes video translācija	20.04.2023	9.00	11.00	13.30	15.30

https://www.saeima.lv/lv/transcripts/view/2464
https://titania.saeima.lv/LIVS14/SaeimaLIVS2_DK.nsf/DK?ReadForm&nr=72ca5261-64ac-495c-b580-0390830291be

20.04.2023. 14.Saeima pirmā sēde-pavasara sesija *Noraksts*

Stenogramma *Sēdi vada: Edvards Smiltēns*

2023.gada 20. aprīļa sēde sākas pl. 9:00
sēde slēgta pl. 17:03, sēdes ilgums- 8 h 03 minūtes / 5 h 37 min -darbs sēdē pārtraukums līdz 27. aprīļa plkst. 17.00

PIEBILDE: 20. aprīlī notiek viena sēde: nr.1 -četras daļas (pavasara sesija)

Latvijas Republikas 14. Saeimas pavasara sesijas pirmā sēde 2023. gada 20. aprīlī

Sēdi vada Latvijas Republikas 14. Saeimas priekšsēdētājs Edvards Smiltēns.

Sēdes darba kārtība
Satura rādītājs
Balsojumi
Sēdes video translācija
Sēžu video translācijas (arhīvs)

Sēdes vadītājs. Kolēģi, ir jau viena minūte pāri deviņiem. Es aicinātu visus sēsties savās darba vietās.

Kolēģi, labrīt! Sāksim Saeimas 20. aprīļa sēdi un reizē arī Saeimas pavasara sesiju.
Šī ir pirmā sēde Saeimas pavasara sesijā.

Ir iesniegtas izmaiņas Prezidija apstiprinātajā darba kārtībā.

Budžeta un finanšu (nodokļu) komisija lūdz grozīt apstiprināto Saeimas sēdes darba kārtību un iekļaut tajā likumprojektu **"Grozījumi Uzņēmumu ienākuma nodokļa likumā"**. Vai kolēģiem ir iebildumi? Kolēģiem iebildumu nav. Darba kārtība grozīta.

Budžeta un finanšu (nodokļu) komisija lūdz grozīt apstiprināto Saeimas sēdes darba kārtību un iekļaut tajā likumprojektu **"Grozījumi Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa un uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokļa likumā"**. Vai deputātiem ir iebildumi? Deputāti neiebilst. Likumprojekts darba kārtībā iekļauts.

Deputāti Igors Rajevs, Juris Viļums, Česlavs Batņa, Ingmārs Līdaka, Atis Deksnis, Aiva Vīksna, Andrejs Svilāns, Edgars Putra, Edgars Tavars un Edvards Smiltēns lūdz grozīt apstiprināto Saeimas sēdes darba kārtību un iekļaut tajā likumprojektu **"Par Ukrainā cietušo un bojā gājušo piemiņas dienas noteikšanu"**. Vai deputātiem ir iebildumi? Deputātiem iebildumu nav. Darba kārtība grozīta.

Izglītības, kultūras un zinātnes komisija lūdz grozīt apstiprināto darba kārtību un iekļaut tajā likumprojektu "Grozījumi..." *(Noklaudzina ar āmuru.)*...

Kolēģi! Pavasara sesija ir sākusies jau. *(Starpsauciens.)* Tā izskatās.

Izglītības, kultūras un zinātnes komisija lūdz grozīt sēdes apstiprināto darba kārtību un iekļaut tajā likumprojektu **"Grozījumi Vispārējās izglītības likumā"**. Vai deputātiem ir iebildumi? Deputāti neiebilst. Līdz ar to darba kārtību esam grozījuši.

Deputāti Daiga Mieriņa, Viktors Valainis, Uldis Augulis, Armands Krauze, Anita Brakovska, Andrejs Vilks, Augusts Brigmanis, Kaspars Melnis, Jānis Vucāns un Harijs Rokpelnis lūdz grozīt apstiprināto Saeimas sēdes darba kārtību un iekļaut tajā likumprojektu **"Grozījums Latvijas Republikas Satversmē"**.

"Par" iekļaušanu darba kārtībā pieteikusies runāt deputāte Daiga Mieriņa.

D. Mieriņa (ZZS).

Augsti godātais Saeimas priekšsēdētāja kungs! Cienījamie kolēģi! Politiskais tirgus, kas šobrīd apvij Valsts prezidenta vēlēšanas, neveicina uzticību Saeimas darbam, bet gan to grauj. Mums būtu jārāda piemērs labai pārvaldībai, bet mēs demonstrējam tieši pretējo uzvedības modeli. Tādēļ ir īstais laiks aktualizēt nepieciešamību un mainīt Valsts prezidenta vēlēšanu kārtību.

Mēs visi zinām, ka Latvijas valsts suverēnā vara pieder Latvijas tautai. Latvijas tauta, Latvijas Republikas pilsoņi, ir ievēlējuši Saeimu, dodot mandātu 100 deputātiem pārstāvēt viņu viedokli. Ir nepieņemami politisko kolēģu retorikā izmantotie nievājošie izteikumi par to, ka kāda Saeimas deputāta balss ir pareiza un kāda balss ir nepareiza. Ir nepieņemama politiķu šķirošana pareizo un nepareizo grupās un to virzienā izteiktās nievājošās piezīmes.

Kas ir Valsts prezidents? Tā ir valsts amatpersona, cilvēks, kuram ir jāsaņem visas sabiedrības atbalsts vai vismaz lielākais tās atbalsts. Ar potenciālo kandidātu sabiedrībai ir jāspēj iepazīties savlaicīgi. Nav pieņemami, ka prezidentu kā kārti izvelk pēdējā brīdī. Kandidātiem ir jādod iespēja prezentēt savu nostāju virknē valstiski svarīgu jautājumu, apliecināt savu profesionalitāti, lai pēc ievēlēšanas sekmīgi pārstāvētu savas valsts un iedzīvotāju intereses.

Par Valsts prezidentu jākļūst tādam cilvēkam, kas saņēmis gan valdošo, gan opozīcijas partiju pārstāvju atbalstu un spēj vienot tautu, nevis šķelt un raisīt aizdomas, kurš tad ir tas labais spēks un kurš tad ir tas sliktais spēks, jo aiz katra Saeimas deputāta stāv viņa vēlētājs, kas ir Latvijas pilsonis, un Latvijas pilsoņi ir balsojuši par mums visiem. Tā ir cieņa un atbildība vēlētāju priekšā, tas nav populisms.

Šobrīd mēs ievēlējam Valsts prezidentu ar 51 balsi, bet, lai atsauktu to no pienākumu pildīšanas, nepieciešamas 66 jeb divas trešdaļas balsu. Tas izraisa jautājumu: kāpēc ievēlēt ir vieglāk nekā atsaukt? Izmaiņas ir nepieciešamas, un tās jau ir identificētas 2017. gadā, kad Juridiskajā komisijā sākās diskusijas... Darba grupas Valsts prezidenta pilnvaru iespējamai paplašināšanai un ievēlēšanas kārtības izvērtēšanai atzinumā citstarp ir teikts, ka vajag mainīt gan Valsts prezidenta ievēlēšanas, gan atlaišanas procedūru, gan paredzēt Valsts prezidentam tiesības izvirzīt apstiprināšanai Saeimā arī valsts kontrolieri, tiesībsargu, Latvijas Bankas prezidentu un KNAB priekšnieku, gan noteikt, cik ilgi Valsts prezidents var atrasties prombūtnē, kāds ir Saeimas priekšsēdētāja pilnvaru apjoms, aizvietojot Valsts prezidentu, kā arī paredzēt garāku Valsts prezidenta aizvietošanas ķēdi, gan paredzēt Valsts prezidenta tiesības rosināt Saeimas atlaišanu, to nesaistot ar Valsts prezidenta amata zaudēšanu.

Jau 2015. gadā 70 procenti iedzīvotāju pauda atbalstu valsts vēlētam prezidentam, un šobrīd Saeimā atkal jāskata iedzīvotāju iesniegtā iniciatīva "Tautas ievēlēts Latvijas Valsts prezidents".

Kopš tā brīža ir pagājuši astoņi gadi. Bet kas notiek? Mums pietrūkst politiskās gribas jelko mainīt, mēs turpinām atsvešināties no saviem vēlētājiem. Saeimas deputāti un partijas turpina izvirzīt un atbalstīt to Valsts prezidenta kandidātu, kurš atbilst viņu politiskajām interesēm, partijas nostājām, iespējām un solījumiem.

Alternatīva iespēja būtu ar konstitucionālo vairākumu vēlēts Valsts prezidents, kurš tiek ievēlēts ar 67 jeb divām trešdaļām balsu. Tas nozīmē, ka nepietiktu tikai ar Saeimas koalīcijas balsīm, būtu pienākums uzrunāt arī opozīcijā esošos deputātus, gūstot lielāku atbalstu Saeimā. Un tas savukārt nozīmētu, ka Valsts prezidents strādā ne tikai kā koalīcijas prezidents, bet strādā visa būtiskā vairākuma... Saeimas pārstāvju atbalstīts un vēlēts Valsts prezidents.

Varbūt vajag beidzot rīkoties cieņpilni sabiedrības interesēs un demonstrēt labas prakses piemēru valdībai.

Paldies. *(Daži deputāti aplaudē.)*

Sēdes vadītājs. Neviens nav pieteicies runāt "pret". Līdz ar to mums būs jāpieņem lēmums balsojot.

Lūdzu zvanu! Balsosim par deputātu Daigas Mieriņas, Viktora Valaiņa, Ulda Auguļa, Armanda Krauzes, Anitas Brakovskas, Andreja Vilka, Augusta Brigmaņa, Kaspara Meļņa, Jāņa Vucāna un Harija Rokpeļņa lūgumu grozīt Saeimas sēdes darba kārtību un iekļaut tajā likumprojektu "Grozījums Latvijas Republikas Satversmē"! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par – 44, pret – 39, atturas – 7. Tātad šis likumprojekts darba kārtībā netiek iekļauts.

Deputāti Ainārs Šlesers, Vilis Krištopans, Linda Liepiņa, Kristaps Krištopans un Ramona Petraviča lūdz grozīt Saeimas sēdes darba kārtību un iekļaut tajā likumprojektu **"Grozījumi Latvijas Republikas Satversmē"**.

"Par" pieteicies runāt deputāts Ainārs Šlesers.

A. Šlesers (LPV).

Godājamais Saeimas priekšsēdētāj! Godājamie kolēģi! Ja Latvijas tautai tiktu dotas tiesības ievēlēt savu prezidentu, tad tāds pilsonis kā Egils Levits nekad netiktu ievēlēts.

Vakar Latvijas Televīzijā Dombura raidījumā mēs varējām redzēt, ka Levits ir visu laiku nepopulārākais Latvijas prezidents. 80 procenti cilvēku viņu neatbalsta, viņa reitings ir mīnus 60, un tagad JAUNĀ VIENOTĪBA un Nacionālā apvienība vēlreiz virza šo pilsoni par prezidentu.

Vakar Levits nāca ar paziņojumu un pateica, ka visi, kas ir pret Levitu, ir Kremļa aģenti, ir prokremliskie spēki Latvijā. Tātad 80 procenti cilvēku, kas neatbalsta Levitu, ir Kremļa aģenti. To pateica Levits. Tāds ir mūsu prezidents. Ko tas nozīmē? Tas nozīmē to, ka šodien ir sākusies ļoti bīstama spēle, ka esošā vara grib izdarīt spiedienu uz Saeimas deputātiem, lai Levits tiek pārvēlēts. Tiks izmantoti specdienesti, lai izdarītu spiedienu uz daudziem cilvēkiem individuāli, lai šāds cilvēks paliktu pilī tikai tāpēc, ka Kariņa–Levita režīmam tas ir ārkārtīgi svarīgi, – lai šis režīms varētu izdzīvot. Tieši tāpēc ir ārkārtīgi svarīgi skaidri pateikt, ka Valsts prezidents Levits nav tautas prezidents un viņu nedrīkst pārvēlēt. Un tas, ka viņš nodarbojas ar tautas šķelšanu, ar naida kurināšanu, ir tas, par ko viņam būtu jāatbild tiesas priekšā.

Diemžēl pašlaik Satversme noteic, ka Valsts prezidents politiski neatbild par savu darbību, un tieši tāpēc šodien mēs iesniedzām priekšlikumu, lai grozītu Satversmi un lai Valsts prezidents būtu politiski atbildīgs par to, ko viņš dara, un to, ko viņš saka.

Un es aicinu šodien Saeimas deputātus par to balsot. Es gribētu, lai Levitu tiesā tiesa un lai viņš tiesā paskaidro, kāpēc viņš ir nodarbojies ar tautas rīdīšanu, kāpēc viņš ir nodarbojies ar tautas šķelšanu.

Kad kovida pandēmijas laikā daudzi tūkstoši cilvēku daudzkārt pulcējās pie pils, viņš nevienu reizi neiznāca pie šiem cilvēkiem, lai ar viņiem satiktos. Kāpēc? Tāpēc, ka tā nav tā tauta, ar kuru viņš grib tikties. Viņu interesē tā tauta, kas saņem Triju Zvaigžņu ordeņus, tā tauta, kas viņam kalpo, tie, kas viņam izdabā.

Tāpēc es uzskatu, ka mums ir jāmaina situācija valstī. Un es gribu teikt vēl vairāk – tauta nav muļķe, tā ir sapratusi, ka ideoloģija, ko pārstāv Levits, kurš pasaka, ka vieni cilvēki ir pareizie un viņi drīkst balsot par Valsts prezidentu, bet citi nevar... runa ir par Saeimas deputātiem... šeit sēž Edmunds Zivtiņš. Viņš daudzkārt ir saņēmis apbalvojumus par kalpošanu Latvijas valstij, strādājot par policijas priekšnieku. Viņš ir Kremļa aģents? Vilis Krištopans, kura ģimene ir bijusi izsūtīta uz Sibīriju, viņš ir dzimis Sibīrijā. Vai viņš ir Kremļa aģents?

Un es šodien gribu nostāties... un aizstāvēt ne tikai manus kolēģus Saeimā, bet visu to tautu, ko viņš ir apvainojis, un tieši tāpēc es šodien paziņoju, ka mēs sāksim aktīvu rīcību pret Levitu, lai viņš netiek pārvēlēts.

27. maijā pulksten 15.00 pie Brīvības pieminekļa notiks...

Sēdes vadītājs. Šlesera kungs!

A. Šlesers.... vislatvijas tautas...

Sēdes vadītājs. Šlesera kungs!

A. Šlesers.... protests pret to, lai Valsts prezidents netiktu ievēlēts...

Sēdes vadītājs. Šlesera kungs! Šlesera kungs! Saeimas tribīne ir priekš tā, lai paskaidrotu, kas ir tas likumprojekts, ko jūs esat iesniedzis...

A. Šlesers. Es gribu teikt, ka šajā...

Sēdes vadītājs.... nevis, lai reklamētu pasākumu.

A. Šlesers.... šajā protestā mēs aicināsim tautu atbalstīt iniciatīvu, lai prezidents būtu atbildīgs par tautas šķelšanu, par to *(Sēdes vadītājs noklaudzina ar āmuru.)*, ka ir sarīdīta tauta...

Sēdes vadītājs. Šlesera kungs! Šlesera kungs!

A. Šlesers.... jo es uzskatu, ka pašreizējais Valsts prezidents Levits ir atbildīgs par to, kas notiek valstī.

Aicinu balsot, lai pēc iespējas ātrāk Levits nonāk uz apsūdzēto sola.

Paldies. *(Aplausi.)*

Sēdes vadītājs. Tā, kolēģi! Atgādinu, ka Saeimas kārtības rullis paredz tiesības detalizēti izskaidrot, pamatot, kāpēc jūs sniedzat vienu vai otru grozījumu, bet savas partijas pasākumu reklamēšanai es ieteiktu izmantot citus formātus.

Paldies.

Tātad viens deputāts ir runājis "par" *(Starpsaucieni.)* un "pret" neviens nav pieteicies runāt... par šiem grozījumiem. Līdz ar to lēmums jāpieņem balsojot.

Lūdzu zvanu! Balsosim par deputātu Aināra Šlesera, Viļa Krištopana, Lindas Liepiņas, Kristapa Krištopana un Ramonas Petravičas iesniegtā likumprojekta "Grozījumi Latvijas Republikas Satversmē" iekļaušanu Saeimas sēdes darba kārtībā! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par – 36, pret – 51, atturas – 4. Likumprojekts darba kārtībā netiek iekļauts.

Sākam strādāt ar apstiprināto Saeimas sēdes darba kārtību.

Sadaļa "Par iesniegtajiem likumprojektiem".

Saeimas Prezidijs ierosina deputātu Alekseja Rosļikova, Iļjas Ivanova, Dmitrija Kovaļenko, Igora Judina, Jefimija Klementjeva, Viktorijas Pleškānes, Viktora Pučkas, Nataļjas Marčenko-Jodko, Svetlanas Čulkovas un Jekaterinas Dorošķevičas iesniegto likumprojektu **"Grozījums Pievienotās vērtības nodokļa likumā"** nodot Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijai kā atbildīgajai komisijai.

"Par" pieteikusies runāt deputāte Svetlana Čulkova.

S. Čulkova (ST!).

Labrīt, priekšsēdētāja kungs, kolēģi! Frakcija "Stabilitātei!" izstrādāja grozījumus Pievienotās vērtības nodokļa likumā.

Mēs uzskatām – katrā valstī galvenajai prioritātei ir jābūt cilvēkam un viņa veselībai, jo tieši cilvēks uztur valsts ekonomiku, tikai pateicoties cilvēkam, ilgtermiņā ir iespējams nodrošināt valsts ekonomiku.

Par lielu nožēlu, valdība samazināja finansējumu medicīnas pakalpojumu nodrošināšanai, un cilvēki, kuri nevar atļauties iegādāties kvalitatīvu un veselīgu pārtiku, ir poliklīniku un slimnīcu primārie klienti. Samazināts pievienotās vērtības nodoklis pirmās nepieciešamības produktiem tādās valstīs kā Polija, Īrija, Spānija, Itālija neuzrāda negatīvu ietekmi uz valstu ekonomiku.

Tā kā jums patīk salīdzināt dažādu valstu piemērus, lūk, viens labs piemērs – Malta. Malta ir sala un viena no mazākajām Eiropas valstīm, tur PVN ir nulle. Kā var būt tā, ka Lietuvā un Polijā atšķirība starp cenām ir gandrīz 40 procenti? Mūsu cilvēki brauc uz turieni, lai nopirktu produktus. Latvijā produktiem ir vislielākā inflācija Eiropā. Pārtikas un bezalkoholisko dzērienu grupā cena gada laikā palielinājās uz 24 procentiem. Un pats galvenais, ka šie grozījumi neietekmēs mūsu ekonomiku.

Kolēģi, es atgādināšu, ka Latvijā gandrīz puse iedzīvotāju ir uz nabadzības robežas.

Es aicinu nodot šo jautājumu Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijai un atbalstīt mūsu grozījumus.

Paldies. *(Daži deputāti aplaudē.)*

Sēdes vadītājs. "Pret" runāt neviens nav pieteicies. Lēmums jāpieņem balsojot.

Lūdzu zvanu! Balsosim par deputātu Alekseja Rosļikova, Iļjas Ivanova, Dmitrija Kovaļenko, Igora Judina, Jefimija Klementjeva, Viktorijas Pleškānes, Viktora Pučkas, Nataļjas Marčenko-

Jodko, Svetlanas Čulkovas un Jekaterinas Dorošķevičas iesniegtā likumprojekta "Grozījums Pievienotās vērtības nodokļa likumā" nodošanu Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijai kā atbildīgajai komisijai! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par – 45, pret – 46, atturas – nav. Likumprojekts komisijai netiek nodots.

___

Saeimas Prezidijs ierosina Ministru kabineta iesniegto likumprojektu **"Grozījumi Alkoholisko dzērienu aprites likumā"** nodot Sociālo un darba lietu komisijai kā atbildīgajai komisijai, kā arī Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisijai un Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisijai. Vai deputātiem ir iebildumi? Deputāti neiebilst. Likumprojekts tiek nodots komisijām.

___

Saeimas Prezidijs ierosina Ministru kabineta iesniegto likumprojektu **"Grozījums Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likumā"** nodot Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisijai kā atbildīgajai komisijai, kā arī Sociālo un darba lietu komisijai un Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisijai. Vai deputātiem ir iebildumi? Deputāti neiebilst. Likumprojekts tiek nodots komisijām.

___

Saeimas Prezidijs ierosina Ministru kabineta iesniegto likumprojektu **"Grozījumi Patērētāju tiesību aizsardzības likumā"** nodot Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisijai kā atbildīgajai komisijai, kā arī Juridiskajai komisijai. Vai deputāti neiebilst? Deputāti iebildumus nav izteikuši. Likumprojekts tiek nodots komisijām.

___

Saeimas Prezidijs ierosina Ministru kabineta iesniegto likumprojektu **"Grozījumi Civilprocesa likumā"** nodot Juridiskajai komisijai kā atbildīgajai komisijai, kā arī Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisijai. Vai deputāti neiebilst? Deputāti nav izteikuši iebildumus. Likumprojekts tiek nodots komisijām.

___

Saeimas Prezidijs ierosina Valsts prezidenta iesniegto likumprojektu **"Grozījums Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likumā"** nodot Valsts pārvaldes un pašvaldības komisijai kā atbildīgajai komisijai. Vai deputāti neiebilst? Iebildumi netiek saņemti. Likumprojekts tiek nodots komisijai.

___

Saeimas Prezidijs ierosina Valsts prezidenta iesniegto likumprojektu **"Grozījumi Vidzemes, Latgales, Kurzemes un Zemgales ģerboņu likumā"** nodot Izglītības, kultūras un zinātnes komisijai kā atbildīgajai komisijai. Vai deputāti neiebilst? Deputātiem iebildumu nav. Likumprojekts tiek nodots komisijai.

___

Saeimas Prezidijs ierosina Sociālo un darba lietu komisijas iesniegto likumprojektu **"Grozījumi Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā"** nodot Sociālo un darba lietu komisijai kā atbildīgajai komisijai. Vai deputātiem ir iebildumi? Iebildumus nedzirdu. Likumprojekts tiek nodots Sociālo un darba lietu komisijai kā atbildīgajai komisijai.

___

Saeimas Prezidijs ierosina Sociālo un darba lietu komisijas iesniegto likumprojektu **"Grozījumi Ārstniecības likumā"** nodot Sociālo un darba lietu komisijai kā atbildīgajai komisijai.

"Par" nodošanu komisijai ir pieteikusies runāt deputāte Jekaterina Dorošķeviča.

J. Dorošķeviča (ST!).

Labrīt, cienījamais Saeimas priekšsēdētāj, kolēģi un kolēģes! Šodien nododam Sociālo un darba lietu komisijai divus likumprojektus, kuri ir jāsakārto.

Paliatīvā aprūpe un visaptverošā pacientu aprūpe gadījumos, kad izārstēšanās vairs nav iespējama, – tas ir smags jautājums, par kuru nereti sabiedrībā izvairās runāt, taču jebkurš ar to var sastapties savā dzīvē. Uzskatu, ka šis temats ir jāaktualizē un jāpadara saprotams ikvienam, jo runa ir par cieņpilnu cilvēka aprūpi dzīves pēdējos mēnešos. Tas ir cilvēktiesību jautājums.

Par problēmu – nedziedināmi slimu pacientu aprūpi un tiesisko vakuumu tās sakarā – tiek runāts jau gadiem, un runa ir ne tikai par pašiem pacientiem, bet arī par viņu tuviniekiem, kuri bieži vien ir izmisumā.

Saeima savulaik jau ir izskatījusi kolektīvo iesniegumu par valsts apmaksātas hospisa aprūpes sniegšanu Latvijas iedzīvotājiem viņu dzīves pēdējā posmā. Tas fakts, ka kolektīvais iesniegums jau dažu dienu laikā savāca nepieciešamos 10 tūkstošus parakstu, tikai apliecina problēmas aktualitāti, lai gan valdība un Saeima paliatīvās aprūpes problēmu lielākoties ilglaicīgi lika malā.

Tādēļ esmu gandarīta, ka beidzot nevalstiskās organizācijas ir atradušas dzirdīgas ausis 14. Saeimas Sociālo un darba lietu komisijā un mums būs iespēja aktīvi darboties šīs jomas sakārtošanā, veidojot vienotu, vienās rokās koncentrētu un cilvēkiem viegli saprotamu sistēmu.

Paldies. *(Daži deputāti aplaudē.)*

Sēdes vadītājs. Neviens nav pieteicies runāt "pret". Mums būtu jābalso.

Lūdzu zvanu! Balsosim par likumprojekta "Grozījumi Ārstniecības likumā" nodošanu Sociālo un darba lietu komisijai kā atbildīgajai komisijai! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par – 90, pret un atturas – nav. Likumprojekts tiek nodots komisijai.

___

Saeimas Prezidijs ierosina Ministru kabineta iesniegto likumprojektu **"Grozījums Elektronisko sakaru likumā"** nodot Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisijai kā atbildīgajai komisijai. Vai deputāti neiebilst? Deputāti iebildumus nav izteikuši. Likumprojekts tiek nodots komisijai.

___

Saeimas Prezidijs ierosina Ministru kabineta iesniegto likumprojektu **"Grozījumi Sakrālā mantojuma saglabāšanas finansēšanas likumā"** nodot Izglītības, kultūras un zinātnes komisijai kā atbildīgajai komisijai. Vai deputāti neiebilst? Deputātiem nav iebildumu. Likumprojekts tiek nodots komisijai.

___

Saeimas Prezidijs ierosina Ministru kabineta iesniegto likumprojektu **"Grozījumi Elektroenerģijas tirgus likumā"** nodot Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisijai kā atbildīgajai komisijai. Vai deputāti neiebilst? Deputātiem nav iebildumu. Likumprojekts tiek nodots komisijai.

___

Saeimas Prezidijs ierosina Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijas iesniegto likumprojektu **"Grozījumi Uzņēmumu ienākuma nodokļa likumā"** nodot Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijai kā atbildīgajai komisijai. Vai deputāti neiebilst? Iebildumu nav. Likumprojekts tiek nodots komisijai.

___

Saeimas Prezidijs ierosina Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijas iesniegto likumprojektu **"Grozījumi Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa un uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokļa likumā"** nodot Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijai kā atbildīgajai komisijai. Vai deputāti iebilst? Nē, deputāti neiebilst. Likumprojekts tiek nodots komisijai.

___

Saeimas Prezidijs ierosina deputātu Igora Rajeva, Jura Viļuma, Česlava Batņas, Ingmāra Līdakas, Ata Dekšņa, Aivas Vīksnas, Andreja Svilāna, Edgara Putras, Edgara Tavara un Edvarda Smiltēna iesniegto likumprojektu **"Par Ukrainā cietušo un bojā gājušo piemiņas dienas noteikšanu"** nodot Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisijai kā atbildīgajai komisijai. Vai deputātiem ir iebildumi? Deputāti neiebilst. Likumprojekts tiek nodots komisijai.

___

Saeimas Prezidijs ierosina Izglītības, kultūras un zinātnes komisijas iesniegto likumprojektu **"Grozījumi Vispārējās izglītības likumā"** nodot Izglītības, kultūras un zinātnes komisijai kā atbildīgajai komisijai. Vai deputāti neiebilst? Deputāti iebildumus nav izteikuši. Likumprojekts tiek nodots komisijai.

___

Tagad, kolēģi, atgriežamies pie sadaļas par iesniegtajām izmaiņām Prezidija apstiprinātajā sēdes darba kārtībā, jo ir iesniegtas piecas izmaiņas.

Sociālo un darba lietu komisija lūdz iekļaut Saeimas sēdes darba kārtībā likumprojektu **"Grozījumi Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā"**. Vai deputāti neiebilst? Deputāti neiebilst. Darba kārtība grozīta.

Sociālo un darba lietu komisija lūdz iekļaut Saeimas sēdes darba kārtībā likumprojektu **"Grozījumi Ārstniecības likumā"**. Vai deputāti neiebilst? Iebildumu nav. Darba kārtība tiek grozīta.

Budžeta un finanšu (nodokļu) komisija lūdz iekļaut Saeimas sēdes darba kārtībā likumprojektu **"Grozījumi Uzņēmumu ienākuma nodokļa likumā"** (un pēc tam lūgs to atzīt par steidzamu). Vai deputātiem ir iebildumi? Deputāti neiebilst. Darba kārtība ir grozīta.

Budžeta un finanšu (nodokļu) komisija lūdz iekļaut Saeimas sēdes darba kārtībā likumprojektu **"Grozījumi Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa un uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokļa likumā"**. Vai deputātiem ir iebildumi? Nav iebildumu. Likumprojekts tiek iekļauts darba kārtībā.

Un Izglītības, kultūras un zinātnes komisija lūdz iekļaut Saeimas sēdes darba kārtībā likumprojektu **"Grozījumi Vispārējās izglītības likumā"** un to iekļaut pirms darba kārtības sadaļas "Ministru prezidenta, ministru un citu amatpersonu ziņojumi". Kolēģi, vai jums ir iebildumi? Iebildumu nav. Darba kārtība tiek grozīta.

Atgriežamies pie apstiprinātās darba kārtības.

Strādājam ar sadaļu "Par iesniegtajiem patstāvīgajiem priekšlikumiem".

Mandātu, ētikas un iesniegumu komisija ir iesniegusi patstāvīgo priekšlikumu – lēmuma projektu **"Par 10 260 Latvijas pilsoņu kolektīvā iesnieguma "Bezmaksas higiēnas preces meitenēm un sievietēm izglītības iestādēs" turpmāko virzību"**. Vai deputātiem ir iebildumi pret šā patstāvīgā priekšlikuma iekļaušanu šodienas sēdes darba kārtībā? Deputātiem iebildumu nav. Lēmuma projekts Saeimas sēdes darba kārtībā ir iekļauts.

Nākamā – sadaļa "Par atvaļinājuma piešķiršanu".

___

Par piešķirto neapmaksāto atvaļinājumu deputātam Jānim Skrastiņam 2023. gada 5. aprīlī. Saeimas Prezidijs šo atvaļinājumu ir piešķīris un par to informē Saeimu.

___

Par piešķirto neapmaksāto atvaļinājumu deputātei Zanei Skujiņai-Rubenei 2023. gada 5. aprīlī. Saeimas Prezidijs šo atvaļinājumu ir piešķīris un par to informē Saeimu.

___

Par piešķirto neapmaksāto atvaļinājumu deputātam Mārcim Jencītim 2023. gada 5. aprīlī. Saeimas Prezidijs ir piešķīris šo atvaļinājumu un par to informē Saeimu.

___

Par piešķirto neapmaksāto atvaļinājumu deputātei Skaidrītei Ābramai 2023. gada 5. aprīlī. Saeimas Prezidijs ir piešķīris šo atvaļinājumu un par to informē Saeimu.

___

Kolēģi, sākam skatīt sadaļu "Likumprojektu izskatīšana".

Darba kārtībā – likumprojekts **"Grozījumi Vispārējās izglītības likumā"**, pirmais lasījums.

Izglītības, kultūras un zinātnes komisijas vārdā referēs Agita Zariņa-Stūre.

A. Zariņa-Stūre (JV).

Labrīt, Saeimas priekšsēdētāj un cienījamie deputāti! Iepriekš atliktais likumprojekts "Grozījumi Vispārējās izglītības likumā" tika uzticēts Izglītības, kultūras un zinātnes komisijai.

Komisija darba gaitā vienojās izstrādāt jaunu komisijas likumprojektu un to arī ir iesniegusi izskatīšanai šajā sēdē.

Jaunais likumprojekts paredz trīs lietas. Pirmkārt, noteikt, kādus dokumentus izglītojamais saņem, iegūstot pamatizglītību un vispārējo vidējo izglītību. Otrkārt, noteikt gadījumus, kad izglītojamais saņem tikai liecību. Treškārt, nodrošināt, ka, uzņemot izglītojamos vispārējās izglītības programmā 2023./2024. mācību gadam, izglītības iestādes ar dibinātāja atļauju ir tiesīgas īstenot pasākumus, lai padziļināti izvērtētu izglītojamā zināšanas un prasmes mācību priekšmetos, kuros izglītojamie kārtojuši centralizētos eksāmenus.

Ņemot vērā to, ka šī likumprojekta grozījumi ir saistoši attiecībā uz uzņemšanas procesa organizēšanu jau nākamajā mācību gadā, komisija lūdz deputātus atbalstīt likumprojektu "Grozījumi Vispārējās izglītības likumā" un atzīt to par steidzamu.

Sēdes vadītājs. Tātad vispirms jābalso par steidzamības noteikšanu.

Lūdzu zvanu! Balsosim par likumprojekta "Grozījumi Vispārējās izglītības likumā" atzīšanu par steidzamu! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par – 80, pret – 10, atturas – nav. Likumprojekts par steidzamu atzīts.

A. Zariņa-Stūre. Paldies.

Izglītības, kultūras un zinātnes komisija lūdz atbalstīt likumprojektu pirmajā lasījumā.

Sēdes vadītājs. Tātad mums ir jābalso.

Lūdzu zvanu! Balsosim par likumprojekta "Grozījumi Vispārējās izglītības likumā" atbalstīšanu pirmajā lasījumā! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par – 87, pret un atturas – nav. Likumprojekts pirmajā lasījumā atbalstīts.

A. Zariņa-Stūre. Saskaņā ar Saeimas kārtības ruļļa 92. panta trešo daļu komisija aicina Saeimu izskatīt likumprojektu uzreiz arī otrajā, galīgajā, lasījumā.

Sēdes vadītājs. Vai deputātiem ir iebildumi, ka likumprojekts tiek izskatīts uzreiz arī otrajā lasījumā? *(Starpsauciens: "Nav!")* Deputātiem iebildumu nav. Līdz ar to mēs šādu lēmumu varam pieņemt.

Lūdzu zvanu! Balsosim par likumprojekta "Grozījumi Vispārējās izglītības likumā" atbalstīšanu otrajā, galīgajā, lasījumā! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par – 90, pret un atturas – nav. Likums ir pieņemts.

A. Zariņa-Stūre. Paldies.

___

Sēdes vadītājs. Nākamā darba kārtības sadaļa – "Ministru prezidenta, ministru un citu amatpersonu ziņojumi".

Šodien Latvijas Republikas Saeimā ir Latvijas Republikas tiesībsargs un darba kārtībā ir **Latvijas Republikas tiesībsarga 2022. gada ziņojums**.

Lūdzu, Jansona kungs, vārds jums. Tātad vārds tiesībsargam Jurim Jansonam.

J. Jansons (Latvijas Republikas tiesībsargs).

Labrīt, Jūsu Ekselence Saeimas priekšsēdētāja kungs! Cienījamās dāmas, godātie kungi! Cienījamās deputātes, cienītie deputāti! Pateicos par iespēju jūs šodien uzrunāt un atskatīties uz dažiem 2022. gada veikumiem cilvēktiesību un labas pārvaldības jomā Latvijā.

Viennozīmīgi, būtisku izaicinājumu un reizē aktualitāti cilvēktiesību nodrošināšanā atnesa Krievijas īstenotais karš Ukrainā – sākot no bēgļu uzņemšanas un visbeidzot ar naida runas izvērtēšanu.

Tomēr visupirms vēlos atgādināt par šī gada janvārī jums, cienījamie deputāti, nosūtīto vēstuli par neatliekami risināmiem jautājumiem, ko esat saņēmuši mantojumā kā iepriekšējā sasaukumā nepaveiktos darbus cilvēktiesību un labas pārvaldības jomā. Diemžēl no jums, cienījamie Saeimas deputāti, līdz šim neesam saņēmuši nekādu atbildes reakciju uz vēstulē norādītajiem jautājumiem. Tie ir 11 aktuāli jautājumi, kuru virzība ilgstoši nav sekmējusies vai par kuru nozīmību iedzīvotāji pauž savos iesniegumos, vai to iekļaušanu dienaskārtībā pieprasa Latvijas uzņemtās starptautiskās saistības.

Es minēšu tikai dažus. Ar labas, drīzāk jāsaka, ar nelabas likumdošanas praksi saistītā problemātika, proti, likumprojektu virzība Saeimā (Uzskatu, ka Saeimas kārtības rullī jāveic grozījumi un jānosaka termiņš, kādā komisijā ir uzsākama likumprojektu skatīšana.); kā arī bērna labāko interešu kā prioritātes noteikšana arī tiem likumprojektiem, kas netieši var skart bērnu vai bērna tiesības; un atbildība par naida runu. (Uzskatu, ka ir nepieciešams noteikt administratīvo atbildību par naida runu attiecībā uz nacionālā, etniskā un rasu naida izraisīšanu, kā arī par sociālā naida un nesaticības izraisīšanu. Tam es vēl pieskaršos savā runā vēlāk, kāpēc tieši administratīvo atbildību, jo faktiski šobrīd mums ir tikai krimināltatbildība par šiem noziedzīgajiem nodarījumiem.)

Īpaši esmu akcentējis valdības izdevumus sociālajai drošībai un veselības aprūpei, bērnu psihiskās veselības aprūpes prioritāti, minimālo ienākumu līmeņa adekvātumu, diskriminējošu situāciju saistībā ar ģimenes valsts pabalstiem dažādām ģimenēm, netaisnīgus noteikumus minimālās sociālās nodrošināšanas iemaksu sistēmā un nekonsekvences izdienas pensiju sistēmā. Šīs ir tikai dažas no jomām, kurās nepieciešama likumdevēja aktīva rīcība. Tomēr izvēlētās jomas lielākoties ir tādas, kur pozitīva virzība nav novērota gadiem.

Tādēļ es aicinu jūs, 14. Saeimas deputāti, uzlabot Latvijas iedzīvotāju dzīves līmeni un tiesisko aizsardzību, tādējādi veidojot Latviju par vietu, kur ikviens Latvijas iedzīvotājs jūtas vērtīgs un aizsargāts.

Mazliet pieskaršos saturiskajai sadaļai, kas faktiski detalizēti ir izklāstīta gada ziņojumā uz 168 lapām, turklāt katrā nodaļā, katrā tiesību jomas sadaļā ir interaktīvā saite uz pirmdokumentiem un tiem dokumentiem, kas ir saistīti ar konkrēto lietu, kuru mēs esam skatījuši, vērtējuši, snieguši viedokļus un atzinumus. Tātad: diskriminācija un tiesiskā vienlīdzība, dzimumu līdztiesība, tiesības uz taisnīgu tiesu, tiesības uz brīvību un drošību, tiesības uz vārda brīvību, tiesības piedalīties valsts un pašvaldību darbībā, pildīt valsts dienestu, tiesības uz īpašumu, tiesības uz darbu, tiesības uz sociālo drošību, tiesības uz mājokli, tiesības uz veselības aizsardzību, tiesības uz labvēlīgu vidi, laba pārvaldība; bērnu tiesību aizsardzības sistēma: bērna tiesības uz līdzdalību, bērna tiesības uz identitāti, bērna tiesības uz saskarsmi, bērna tiesības neciest no vardarbības, bērna tiesības uz veselības aizsardzību, bērna tiesības uz izglītību, bērna tiesības uz sociālo nodrošinājumu, bērna mantiskās tiesības, bāreņu un bez vecāku gādības palikušo bērnu tiesības, bērnu ar īpašām vajadzībām tiesības; cilvēku ar invaliditāti tiesības, ieslodzīto personu tiesības. Aktualizējies arī jautājums par cilvēktiesību realizāciju cilvēku tirdzniecības kontekstā, it īpaši, kā tas ir dzirdēts arī masu medijos, tas skar ukraiņu bēgļu, ārzemnieku un apatrīdu tiesības. Personu tiesiskais statuss, preventīvais mehānisms un tā tālāk.

Atskatoties uz veikumu mazliet detaliskāk, vispirms vēlos jūs iepazīstināt ar būtisko bērnu tiesību jomā.

Ģimenes tiesu izveidošana. Tas no tiesībsarga institūcijas nav nekas jauns, mēs jau vairākus gadus esam uzrunājuši gan valdību, gan parlamentu, gan Labklājības ministriju un dažādos forumos esam par to runājuši un stāstījuši, kāpēc tas būtu nepieciešams. Tādējādi 2022. gada janvārī noslēdzās bāriņtiesu apvienošana, kas bija saistīta arī ar administratīvi teritoriālo reformu. Latvijā pašlaik ir 43 bāriņtiesas iepriekšējo 117 vietā. Nolūkā nodrošināt kvalitatīvu un bērna labākajām interesēm atbilstošu lēmumu pieņemšanas procesu ar 2021. gada grozījumiem Bāriņtiesu likumā noteiktas augstākas kvalifikācijas prasības bāriņtiesas sastāvam. Tomēr grozījumu mērķis nav sasniegts. Bāriņtiesās ir personāla krīze, un tās nevar kvalitatīvi veikt savus pienākumus.

Aktualizējušās arī ētikas problēmas. Ir pienācis laiks izveidot ģimenes tiesas, kas pārņemtu lēmumu pieņemšanas funkciju. Savukārt pārējās funkcijas pārņem pašvaldību sociālie dienesti. Te ir viena neliela replika pie šīs tēmas, jo arī mēs sākotnēji rosinājām, ka nekavējoties ir jāgroza arī bāriņtiesas nosaukums, jo tā nav nekāda tiesa, tā ir pašvaldības institūcija, kas principā nodarbojas ar sociāla rakstura jautājumiem, tikai mazliet plašāk, nekā to dara sociālie dienesti, turklāt viņi var pieņemt arī vienpersoniskus lēmumus par bērna izņemšanu no ģimenes, par saskarsmes tiesību nodrošināšanu un tā tālāk. Tādējādi šīs institūcijas vai šīs struktūras nav piederīgas justīcijas vai tiesu sistēmai, kas nereti... mēs savā praksē esam ievērojuši – tas nereti mulsina vai maldina tos cilvēkus, kuri stājas bāriņtiesas priekšā, lai risinātu kaut kādus ar ģimenes problemātiku saistītus jautājumus.

Nākamais. Pirmsskolas pieejamība bez maksas. 2022. gadā 21 pašvaldībā rindā uz pašvaldību bērnudārziem bija 6868 bērni. Ieilgušās problēmas risinājums ir Satversmes 112. pantā noteiktās tiesības bez maksas iegūt izglītību papildināt ar pirmsskolas izglītību. Tātad mūsu priekšlikums ir tāds, ka būtu jāgroza Latvijas Republikas Satversmes 112. pants un jāieraksta, ka pirmsskolas izglītība tiek finansēta no valsts, jo, kā jūs labi zināt, Latvijas Republikas 112. pantā ir noteikts, ka pamatizglītība ir obligāta un pamatizglītība un vidējā izglītība ir bez maksas, tātad finansēta no valsts vai pašvaldības.

Tas liktu pašvaldībām, kuras nepilda pienākumu nodrošināt bērniem iespēju iegūt pirmsskolas izglītību pašvaldības dibinātā izglītības iestādē, aktīvāk meklēt problēmas risinājumus. Viens no ilgtspējas jautājumiem tiešām ir izglītība, izglītības pieejamība, un pirmsskola – tas ir pirmais

solis garajā, ilgajā, nereti komplicētajā izglītības iegūšanas procesā, bet kas ir tik ļoti nepieciešams bērnam, sabiedrībai un valstij kopumā.

Nākamais – bērna juridiskā pārstāvība. Ir konstatēts – ja bērns palicis bez likumisko pārstāvju gādības, līdz bērnam piemērotas aprūpes formas piemeklēšanai bērns dažkārt paliek bez juridiskā pārstāvja. Piemēram, tiek ievietots krīzes centrā līdz ārpusģimenes aprūpei, līdz radinieki nokārto aizbildņa statusu... un citas situācijas. Situācija, kad bērns paliek bez juridiskā pārstāvja, neatbilst bērna labākajām interesēm un nav pieļaujama.

Labklājības ministrijai sniegts priekšlikums novērst trūkumus Bāriņtiesu likumā. Ministrija organizēja diskusiju, tomēr situācija nav atrisināta. Līdz ārpusģimenes aprūpes nodrošināšanai bērns būtu jāpārstāv bāriņtiesai.

Savukārt sociālās, ekonomiskās un kultūras tiesībās būtu izceļamas šādas tēmas, bet tas nenozīmē, ka tās ir vienīgās. Plašāk, kā es jau minēju, šī problemātika ir aprakstīta mūsu gada ziņojuma sadaļā par šīm tiesībām. Ļoti aktuāla ir minimālo ienākumu līmeņa pārskatīšana. Ņemot vērā būtisko patēriņa cenu pieaugumu, ir secināts, ka garantētā minimālā ienākuma līmenis un valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta apmērs nav pietiekams, lai segtu pat pārtikas iegādes izdevumus. Arī 2023. gada otrajā pusē plānotais minimālo ienākumu sliekšņa palielinājums no 109 eiro uz 125 eiro nebūs pietiekams, lai nodrošinātu cilvēka cieņai atbilstošu dzīvi.

Vēlos atgādināt Satversmes tiesas norādīto. Mums bija vairāki pieteikumi Satversmes tiesā, un piecas lietas pret valsti mēs vinnējām – Satversmes tiesa atzina, ka valsts nav izpildījusi savu pozitīvo pienākumu nodrošināt sociālo tiesību jomā... pēc tādas metodoloģijas, lai tas atbilstu sociālajai realitātei, aprēķinos balstīti šie minimālie ienākumu līmeņi, un, protams, visbūtiskākais, lai nodrošinātu šīs cilvēka pamatvajadzības, kas ir mājoklis, veselības aprūpe, uzturs, apģērbs, kādi kultūras pasākumi un tā tālāk.

Nu, lūk, un Satversmes tiesa ļoti konkrēti visos piecos spriedumos norādīja, ka valstij ir pienākums regulāri vērtēt sniegtās sociālās palīdzības apmēra pietiekamību, lai garantētu, ka tas atbilst sociālajai realitātei un trūcīgām personām tiek nodrošināta tām nepieciešamā palīdzība.

Par valsts sociālo pabalstu pārskatīšanu. Esmu secinājis, ka pabalsti, kas tiek piešķirti, bērnam ienākot ģimenē (tātad uz šo brīdi tas ir 421 eiro 17 centi), faktiski ilgstoši nav pārskatīti – kopš 2013. gada. Lai gan kopš pēdējām pabalstu un piemaksu apmēra izmaiņām būtiski ir palielinājušās gan preču un pakalpojumu cenas, gan vidējā darba samaksa, pabalstu un piemaksu apmēra pārskatīšana nav notikusi, kā es jau minēju, kopš 2013. gada.

Līdz ar to esmu aicinājis Ministru kabinetu pilnveidot regulējumu par valsts sociālo pabalstu apmēra noteikšanu un pārskatīšanu. Turklāt nebūs lieki piebilst, ka bērna kopšanas pabalsts līdz pusotra gada vecumam ir 171 eiro, vēlāk tie ir 42 eiro 69 centi.

Par kavēšanos ar invaliditātes ekspertīzes veikšanu. Konstatējot sistēmiskus kavējumus invaliditātes ekspertīzes veikšanā un attiecīgu lēmumu pieņemšanā, vērsos Labklājības ministrijā ar aicinājumu rast nekavējošu risinājumu. Pēc manas iesaistes tika veikti grozījumi normatīvajos aktos. Ir zināma perspektīva, ka šī problemātika tiek risināta un varētu sasniegt attiecīgos likumā noteiktos mērķus.

Trūkumi trauksmes celšanas mehānismā. Uzskatu, ka valstī izveidotais trauksmes cēlēju tiesību aizsardzības mehānisms nav skaidrs. Trauksmes celšanas likumā nav noteikta kompetentā institūcija, kas varētu nodrošināt trauksmes celšanas jautājumu kontroli, tostarp veikt pārbaudi, vai institūcija, kas izskatīja trauksmes cēlēja ziņojumu, ir nodrošinājusi personas tiesību

aizsardzību. Tāpēc esmu rosinājis apsvērt, vai kompetentā institūcija varētu būt prokuratūra, un aicinājis Valsts kanceleju veikt pasākumus, lai novērstu konstatētos trūkumus.

Pilsonisko politisko tiesību joma. Īpaši vēlos izcelt vēlēšanu tiesību aktualitāti. 2022. gads bija Saeimas vēlēšanu gads, tāpēc kā savu prioritāti noteicu vēlēšanu procesa norises novērošanu ieslodzījuma vietās un psihoneiroloģiskajās slimnīcās, kā arī sabiedrības izglītošanu pilsoniskās politiskās līdzdalības jautājumos.

Kopumā konstatēts, ka vēlēšanu process tika organizēts veiksmīgi, tomēr arī secināts, ka nepieciešams veikt vairākus uzlabojumus, lai nodrošinātu visu cilvēku ar invaliditāti pilnvērtīgu dalību vēlēšanās. Šis jautājums ir aktuāls, tas jārisina nekavējoties, jo jau 2024. gadā būs Eiropas Parlamenta vēlēšanas.

Tiesības pildīt valsts dienestu. Lai arī ir pieņemts un izsludināts Valsts aizsardzības dienesta likums, joprojām ir vairāki diskutabli aspekti, piemēram, kas skar tiesības uz privāto dzīvi, domu un uzskatu brīvību, dzimumu līdztiesību un sociālo nodrošinājumu.

Tiesības uz taisnīgu tiesu. Pārskata periodā esmu sniedzis vairākus priekšlikumus nozares ministrijām un likumdevējiem tiesību uz taisnīgu tiesu aspektā, piemēram, atkārtoti aktualizēju jautājumu par aizskartā mantas īpašnieka pārstāvības noformēšanu. Sniedzu priekšlikumu papildināt Kriminālprocesa likuma 631. pantu, lai nodrošinātu ikvienas personas efektīvu tiesību aizsardzību procesā par noziedzīgi iegūtu mantu.

Esmu lūdzis Saeimas atbildīgo komisiju pārskatīt arī Ceļu satiksmes likuma 71. panta otrajā daļā noteikto, kas, mūsuprāt, nepamatoti paredz atšķirīgus naudas sodu apmērus dažādiem administratīvo pārkāpumu subjektiem. Šis jautājums vēl ir Saeimas dienaskārtībā.

Par Ukrainas civiliedzīvotāju uzņemšanu. Reaģējot uz Ukrainas civiliedzīvotāju masveida pieplūdumu un publiski izskanējušajām problēmām, vērsos Ministru kabinetā ar aicinājumu veidot tādu regulējumu, kas atbilstu Ukrainas civiliedzīvotāju faktiskajām vajadzībām un īpaši rūpētos par mazaizsargātajām cilvēku grupām. Īpašu uzmanību aicināju pievērst cilvēku tirdzniecības riskam, kas šobrīd Eiropā ir ļoti, ļoti saasinājies. No izmeklēšanas un atklāšanas viedokļa tie ir ārkārtīgi sarežģīti procesi, jo tur valda izteikti liels latentums.

Tiesības uz vārda brīvību. Demokrātiskā sabiedrībā vārda brīvības robežas ir plašas, tomēr ir arī robežas, kuras pārkāpjot jau vairs nedarbojas vārda brīvības aizsardzība, kā tas ir naida runas gadījumā. Neraugoties uz šausminošajiem Krievijas pastrādātajiem noziegumiem pret Ukrainu, bija cilvēki, kas izteica un joprojām pauž atbalstu Krievijai un tās pastrādātajiem kara noziegumiem.

2022. gadā no Valsts drošības dienesta birojs ir saņēmis 44 materiālus ar lūgumu izvērtēt, vai izteikumi ietilpst vārda brīvības robežās. Ieskatam – 2021. gadā no Valsts drošības dienesta izvērtēšanai tika saņemti astoņi materiāli, bet 2020. gadā – trīs.

Latvijas normatīvajā regulējumā ir noteikta krimināatbildība par naida runu. Tomēr publiskajā telpā nereti sastopami izteikumi, kas būtu uzskatāmi par naida runu, bet par kuriem nebūtu piemērojama krimināatbildība. Kā sākumā teicu, esmu nosūtījis Saeimai vēstuli, ka ir nepieciešams noteikt arī administratīvo atbildību par naida runu attiecībā uz nacionālā, etniskā un rasu naida izraisīšanu, kā arī par sociālā naida un nesaticības izraisīšanu.

Tiesībsarga institūcijā *de iure* salīdzinoši jauna funkcija ir nacionālais preventīvais mehānisms, bet *de facto* šo pienākumu esam veikuši jau kopš Valsts cilvēktiesību biroja laikiem.

2022. gadā kopumā preventīvi tika veiktas 62 vizītes, un ir vizītes, kur mēs reaģējam, tā teikt, uz sūdzībām un trauksmes zvaniem.

Darbinieku piesaiste un kvalificētu speciālistu pieejamība. Iepriekšējos gadus apmeklējot iestādes, kurās personām ir ierobežota brīvība vai var tikt ierobežota brīvība (piemēram, sociālās aprūpes iestādes), arvien biežāk sarunās izgaismojās jautājums vai problemātika par izaicinājumiem darbinieku piesaistē (tai skaitā kvalificētu speciālistu pieejamību valstī), kas var apgrūtināt tiesiskajā regulējumā noteikto prasību īstenošu. Līdz ar to individuālos gadījumos noteiktu apstākļu kopumā varētu rasties cilvēktiesību pārkāpumi, kas var tikt vērtēti arī Latvijas Republikas Satversmes 95. panta tvērumā, kurā ir nostiprināta cilvēka cieņa kā konstitucionāla vērtība un noteikts sliktas izturēšanās aizliegums. Vēršu uzmanību, ka cilvēktiesību pārkāpumus nevar attaisnot arī finanšu vai citu resursu trūkums.

Ar detalizētu cilvēktiesību un labas pārvaldības problemātikas izklāstu jūs varat iepazīties Latvijas Republikas tiesībsarga 2022. gada ziņojumā, kas ir jūsu rīcībā. Saskaņā ar likumu mans pienākums ir jautājumos, kas saistīti ar cilvēktiesību un labas pārvaldības principa ievērošanu, atklāt trūkumus tiesību aktos un to piemērošanā, kā arī veicināt šo trūkumu novēršanu. Tāpēc katrā šādā situācijā vēršos pie attiecīgā tiesību akta izdevēja vai piemērotāja ar konkrētiem priekšlikumiem vai rekomendācijām.

Gada ziņojumā iekļautas tikai būtiskākās 110 rekomendācijas, kas sagrupētas pa adresātiem, kā arī ir norādīts, vai attiecīgā iestāde rekomendāciju ņēmusi vērā. Ievēroto vai daļēji ievēroto rekomendāciju īpatsvars ir salīdzinoši augsts – 72 procenti. Ceru, ka rekomendāciju izpildes pārskats būs laba ceļa karte parlamentārajai kontrolei, lai cilvēktiesības un laba pārvaldība tiktu nodrošināta vēl pilnīgāk.

Ir bijuši arī daži ierosinājumi. Tos es gribētu paust arī šeit, izmantojot iespēju, sēdes laikā un aicināt parlamentu risināt un domāt par dažu likumu grozījumiem. Proti, viens likums ir Latvijas Republikas Satversme.

Mūsu ierosinājums ir Satversmē ierakstīt tiesībsarga institūciju, jo, kā jūs labi zināt, Latvijas Republikas Satversmes VIII nodaļā, kurā ir minētas... ierakstītas cilvēka pamattiesības, ir izsmeļoši... bet institūcija, kas būtu tā kā virsuzraugs un attiecīgi cilvēktiesību ievērošanas veicinātājs un nodrošinātājs, – tādas institūcijas nav. Lai gan, ja mēs skatāmies starptautisko praksi un pieredzi, tad lielākajā daļā Eiropas Savienības dalībvalstu ombuds vai, latviski tulkojot, ‘tiesībsargs’ ir ierakstīts satversmē.

Bijām piedalījušies vairākās diskusijās. Tas vēl bija aiziepriekšējā Saeimas sasaukumā, kur tika gūts atbalsts šai idejai, proti, mēs piedāvājām papildināt Latvijas Republikas Satversmi ar divām normām: viena, kur ir ierakstīta tiesībsarga institūcija kā konstitucionāla iestāde, un otrs pants, ko mēs piedāvājām, ir tiesībsarga ievēlēšanas kārtība.

Vēl viens likums, ko mēs aicinām grozīt, – papildināt ar tiesībsarga tiesībām piedalīties Saeimas sēdēs par tiem likumprojektiem, kas tiek izskatīti Saeimas sēdē un par kuriem tiesībsargs ir iepriekš sniedzis viedokli un piedalījies Saeimas komisijas sēdēs.

2023. gads. Mazliet minēšu dažas būtiskas prioritātes.

Bērnu tiesības uz identitāti, jo arī publiskajā telpā ir parādījusies informācija, ka ir liels skaits bērnu, jaundzimušo, kas ir, tā teikt, ar daļēju identitāti, proti, tēva vietā ir ievilkta strīpiņa. Tas ir pretēji bērnu tiesībām.

Bāreņu un bez vecāku gādības palikušo bērnu informēšana par sociālajām garantijām pēc pilngadības. Ļoti aktuāla tēma. Un mēs esam ļoti aktīvi iesaistījušies šīs problemātikas risināšanā. Proti, tātad būtība problēmai ir tā, ka pašvaldības īsi pirms bērna pilngadības sasniegšanas sagatavo sarežģītus, nesaprotamus dokumentus par bērnu tiesībām, nu, tautas valodā runājot, dokumentus, kuros ir izklāstīta tā bērna ceļamaize – gan par dzīvošanu, gan valsts atbalsta pasākumiem, gan izglītības pieejamību, sociālo drošību, veselības pieejamību un tā tālāk, un tā tālāk.

Situācijas izpēte par mācību pieejamību pašvaldībās vecākiem, par nevardarbīgām bērnu disciplinēšanas metodēm. Nu, tā ir bērnu vardarbība, savstarpējā un citāda veida. Trūkumi kompensējamo medikamentu sistēmā, grupu māju pakalpojumi cilvēkiem ar ļoti smagu invaliditāti, trūkumi traucējoša trokšņa ierobežošanas mehānismā, pagaidu aizsardzības pret vardarbību līdzekļu piemērošana tiesās, sabiedrības, tai skaitā profesionāļu, izglītošana par aktuāliem cilvēktiesību jautājumiem.

Nu, protams, viens no šī gada nozīmīgajiem politiskajiem notikumiem ir Valsts prezidenta vēlēšanas. Tāpēc aicinu lielāku vērību pievērst dzimumu līdztiesības jautājumiem. Latvijā noteikti ir veicināma sieviešu dalība politiskajos procesos un lēmumu pieņemšanā, taču ar nožēlu secinu, ka līdz šim publiskajās debatēs par piemērotu Valsts prezidenta amata kandidatūru nav iekļauta neviena sieviete. *(Starpsauciens.)* Jā, jā, bet tas ir par dzimumu līdztiesību. Es, starp citu, birojā arī nevaru nodrošināt dzimumu līdztiesību, jā.

Paldies par jūsu uzmanību. Un aicinu uz saturīgu sadarbību mūsu, Latvijas, iedzīvotāju labā.

Paldies. *(Aplausi.)*

Sēdes vadītājs. Paldies tiesībsargam par ziņojumu.

Par tiesībsarga ziņojumu ir iespējamas arī debates, tāpēc sākam debates.

Pirmajam vārds deputātam Kasparam Briškenam.

K. Briškens (PRO).

Augsti godājamais Saeimas priekšsēdētāja kungs! Godājamais tiesībsarga kungs! Godājamie kolēģi! Es ceru, ka visi klātesošie šodien ir izlasījuši tiesībsarga ziņojumu. Šim ziņojumam vajadzētu atvērt acis katram valsts patriotam – par stāvokli mūsu demokrātijā, cilvēktiesību jautājumos; par to, ka Eiropas Savienības dalībvalsts 21. gadsimtā šķiro ģimenes – pareizajās un nepareizajās. Par labas pārvaldības trauslumu un par aktīvu izvēli, ignorējot mūsu starptautiskās saistības un reputāciju. Par fizisko un emocionālo vardarbību, no kuras nav pasargāti mūsu cilvēki, tostarp mūsu bērni. Un par vardarbību no nabadzības, no kā cieš trešdaļa mūsu cilvēku.

Vakar, vēlreiz pāršķirstot tiesībsarga ziņojumu, es nevarēju beigt domāt par traģēdiju, kas notikusi Jēkabpilī. Man ir kauns noskatīties, kā jautājums par sieviešu aizsardzību no vardarbības ir ticis apzināti politizēts.

Man vienkārši ir jautājumi visiem tiem, kas izvēlas slēpties aiz sazvērestības teorijām un maldiem par Stambulas konvenciju. Vai jums ir pieņemami, ka seksuālās vardarbības upuriem nav pieejama pilnvērtīga palīdzība, tātad arī medicīniskā ekspertīze? Vai jums ir pieņemami, ka mēs necenšamies lauzt stereotipus un vardarbības kultūru Latvijā? Vai jums ir pieņemami, ka katra ceturtā sieviete Latvijā ir piedzīvojusi vardarbību? Un vai jums ir pieņemami, ka Latvija ir Eiropas "līdervalsts" sieviešu slepkavību ziņu skaitā?

Būsim atklāti – iemesls, kāpēc Latvija nav ratificējusi šo civilizētās pasaules dokumentu, ir pavisam vienkāršs. Mums ir partijas, kam svarīgāk ir provocēt kultūru karu par dzimtes definīciju. Mums ir partijas, kas bīstas no pētījumos balstītas veselības mācības skolās. Un mums ir partijas, kas runā par kristīgajām vērtībām, taču ignorē pat visus tos Bībeles rakstus, kuri nosoda vardarbību.

Jautājumā par Stambulas konvenciju ir skaidri redzamas divas puses. Vienā pusē ir 37 Eiropas valstis, tiesībsargs, Satversmes tiesa, neskaitāmas nevalstiskās organizācijas un biedrības, skolotāji, mediķi, kultūras darbinieki, zinātnieki, prokurori un cilvēki, kas ir cietuši no vardarbības. Otrā pusē ir Orbāna Ungārija un Nacionālā apvienība. Vai jums tiešām ir tik ļoti bail no Eiropas, ka izvēlaties būt Ungārijas – Austrumu domāšanas – pusē? Vai jums nerūp tas, ka jūsu pašu valdes loceklis spiež roku Krievijas oligarham un izturas kā mazs diktators pret saviem... kultūras darbiniekiem?

Katrā vēlēšanu ciklā mēs dzirdam saukļus par demogrāfiju, bet reti tiek domāts par demogrāfijas ciešo saikni ar cilvēktiesībām.

Daudzi mūsu līdzcilvēki ir izvēlējušies pamest šo valsti, jo viņu tiesības uz veselības aprūpi, labklājību netiek nodrošinātas. Daudzas ģimenes ir izvēlējušās pamest šo valsti, jo tās ir tiesiski neredzamas un neaizsargātas. Un daudzi cilvēki ir mūs pametuši, nemaz neizceļojot no šīs valsts, – biežāk nekā citur Eiropā mūsu cilvēki mirst no slepkavībām savās mājās, mirst no alkoholisma, noslīkšanas, mirst uz ceļiem, priekšlaicīgi mirst slimnīcas palātā.

Mums, deputātiem, ir jānoliek malā šīs ideoloģiskās cīņas un pretrunas un tā vietā visiem kopīgi jācīnās pret šo nāves kultu. Tāpēc šodien es aicinu visus deputātus pievienoties tai pirmajai pusei – Eiropas pusei: iesim prom no destruktīvā padomju mantojuma, tuvināsimies Rietumeiropas vērtībām, stāvēsim vēstures pareizajā pusē! Ratificēsim beidzot Stambulas konvenciju un izbeigsim Latvijā nāves un vardarbības kultu!

Paldies. *(Daži deputāti aplaudē.)*

Sēdes vadītājs. Tātad Briškena kungs runāja visas frakcijas PROGRESĪVIE vārdā.

Vārds deputātam Aleksejam Rosļikovam, kas paudīs frakcijas "Stabilitātei!" viedokli.

A. Rosļikovs (ST!).

Paldies. Priekšsēdētāj! Tiesībsarg! Augsti godātie kolēģi! Tas, kam es gribu sākotnēji pievērst vislielāko uzmanību, ir tiesībsarga ziņojums. Tur iekšā tādi mazi "sarkanie karodziņi", kas norāda, kāds ir tas galarezultāts visam, kas notiek ar cilvēktiesībām Latvijas Republikā.

"Sarkanais karodziņš" absolūti visos jautājumos – tas nozīmē tikai vienu: nekā laba tur nav. Taču es negribu teikt, ka mums ir slikti deputāti vai slikta ministrija vai ka varbūt valsts ierēdņi nepilda savu darbu tik godīgi un apzinīgi, kā viņiem vajadzētu to darīt. Nebūt ne. Te vislielākais jautājums ir par to, kurš motivē, kurš kontrolē un kurš aizsargā Latvijas iedzīvotāju tiesības. Un šeit man ir jautājums Jansona kungam: kur jūs esat, kad uz šo momentu Latvijas Republikas skolās pietrūkst pedagogu un Latvijas Republikas bērni ir spiesti sēdēt dīkā, bez mācību stundām, viņiem vienkārši nav nekādas iespējas iegūt normālu, kvalitatīvu izglītību?

Es ļoti labi saprotu, ka... Tas ir mans redzējums par konkrēto tiesībsarga atskaiti. Var gudri runāt, daudz ko rakstīt, bet – kāds ir sausais atlikums jeb rezultāts?

Ko tiesībsargs Latvijas Republikas teritorijā ir izdarījis ar cilvēkiem, kuri cietuši kovida laikā? Divdesmit seši tūkstoši administratīvo sodu! Absolūti visā Eiropā, ieskaitot Igauniju, šādas lietas jau sen atcēla; Igaunijā tiesa valsts pārvaldes vietā atvainojās iedzīvotājiem, it īpaši tiem cilvēkiem, kuri, atsaucoties uz Covid-19, tika atbrīvoti no darba, absolūti pārkāpjot viņu tiesības un visus likumus. Kur tiesībsargs Latvijā šajā sakarā? Nav. Neredzam un nedzirdam.

Tiesībsarga ziņojumā ir ļoti forša sadaļa – "Tiesības uz vārda brīvību". Augsti godātais tiesībsarg Janson, jūs redzējāt, kāda ir rinda pie Valsts drošības dienesta? Cilvēkus sauc... par komentāriem, par viedokļa paušanu, un ne vienmēr viņi ir naidīgi vai kaut kādā veidā apdraud mūsu valsts drošību. Tas ir viedoklis, un mums ir vārda brīvība. Es pats personīgi šo iestādi esmu apmeklējis daudzas reizes – vienkārši par to, ka kāds grib traktēt manus vārdus tā, kā viņam patīk, nevis tā, kā ir īstenībā.

Kur ir tā vārda brīvība? Un kur ir tiesībsargs? Vai jūs, tiesībsarg Janson, kuram ir 50 juristu štata vietās un ir konkrēti cilvēki, piešķirat šādiem cilvēkiem juristus un aizsardzību? Jo tās ir tiesības – tās ir cilvēka tiesības uz aizsardzību. Nē, jūs to nedarāt. Un šaubos, ka jūs vispār runājat ar drošības iestādēm par to, ka tiek bišķiņ pārspīlēts.

Atgriežamies, lūdzu, pie jautājuma, kas ir saistīts ar obligāto militāro dienestu. Valsts aizsardzība ir primārais punkts. Bet darbs komisijā man ir ļoti konkrēti parādījis, ka Tiesībsarga birojs nomināli piedalās mūsu sēdēs, piedāvā nominālas lietas, lai pēc tam izietu ārā un uzrakstītu lielu ziņojumu kaut kādās avīzēs par to, ka viņš ir izdarījis absolūti visu un viņš ir pret visu, viņš nepiekrīt nekam, viņš stāv tikai aiz cilvēkiem un viņu neinteresē politiķi. Tiesībsarg Janson, tā nav patiesība. Jūsu iestāde ļoti konkrēti sadarbojas ar varu, jūsu iestāde ļoti konkrēti sadarbojas ar prezidenta pili un ar Ministru kabinetu. Cilvēku tiesības šajā sakarā jums nav nekas.

Ja runājam par pastāvīgās uzturēšanās atļaujām, vienīgais, ko jūsu birojs ir spējis, – norādīt uz to, ka ir kaut kādas nevienlīdzīgas tiesības. Jautājums ir par to, ka vieniem prasām latviešu valodu, citiem – ne. Tas ir vienīgais, ko jūs izdarījāt, bet sadarbībā ar sociāldemokrātisku partiju jau uzrakstījāt krievu medijos kaut ko citu. Viens – ko jūs darāt komisijā, cits – ko jūs rakstāt krievu medijos. Tās ir divas dažādas lietas.

Tāpēc mans aicinājums tiesībsargam tikai viens. Tiesībsargs ir cilvēks, kura pienākums ir nevis rūpēties par savu darbavietu, bet varbūt padomāt un tiešām tanī termiņā, kas viņam ir atvēlēts, izdarīt maksimāli visu, lai aizsargātu visus – mazus bērnus, sirmgalvjus...

Ja jūs te runājat par invalīdiem – mums uz šo momentu šādu īpašu... bērnu mātes rūpējas par viņiem – kā asistenti. Jūs zināt, ka viņām nav darba līguma, viņas nav darbinieki. Tas ir kaut kāds uzņēmumu pārskaitījums – 200 eiro; tad tiesu izpildītājs var atņemt pilnīgi visu, jo tā nav alga un tur nav tā funkcija, kur var paņemt tikai ceturtdaļu vai pusi. Jūs to zinājāt? Nē. Tad kur ir tiesību aizsardzība, augsti godātais Jansona kungs?

Rakstīšana ir ļoti liela māksla, un jūs to esat apguvis. Bet kāds ir sausais atlikums, rezultāts?

Paldies, kolēģi. *(Daži deputāti aplaudē.)*

Sēdes vadītājs. Vārds deputātam Aleksandram Kiršteinam.

A. Kiršteins (NA).

Lūdzu apvienot...

Sēdes vadītājs. Kolēģi, vai jūs neiebilstat, ka runas laiki tiek apvienoti? *(Starpsauciens: "Neiebilstam.")*

Kiršteina kungs, jums ir septiņas minūtes.

A. Kiršteins. Godājamais priekšsēdētāj! Deputāti! Ar lielu interesi izlasījis un noklausījies šo tiesībsarga ziņojumu, es konstatēju, ka galvenās sadaļas šajā tiesībsarga ziņojumā vispār nav. Proti, galvenajai sadaļai būtu jābūt šādai – okupācijas un kolonizācijas seku novēršana. Šajā ziņojumā es neatradu ne vārda par sistemātiskiem latviešu, pamattautas, tiesību – latviešu tiesību! – pārkāpumiem valodas jomā.

Mēs zinām, ka tūkstošiem jauniešu ir pametuši Latviju tikai tāpēc, ka viņi nevar atrast darbu pēc izglītības iestāžu pabeigšanas, jo viņi neprot krievu valodu. Krievu valoda tiek uzspiesta visādos veidos, lai gan tā nav Eiropas Savienības valoda. Un ir interesanti, ka tiesībsarga ziņojumā ir teikts, ka tiesībsargs nekonstatē cilvēktiesību pārkāpumus, vērtējot... patērētāju tiesību jomā... kas balstās uz etniskiem, nacionāliem, vēstures interpretācijas un citiem jautājumiem.

Acīmredzot tiesībsargs nekad nav lidojis ar lidmašīnu *airBaltic*. Jūs zināt, tagadējā prakse ir tāda, ka modernās lidmašīnas tiek izīrētas par lielu naudu Rietumu aviokompānijām un vietā bieži vien tiek ņemtas – teiksim, līzingā vai kaut kādā citā nomā – sagrabējušas lidmašīnas ar apkalpi, kura neviena vārda neprot latviski.

Nesenajā komandējumā saistībā ar NATO Parlamentāro asambleju iznāca tā, ka bija jālido ar Bulgārijas aviokompānijas lidmašīnu, kas saucās *Fly For Sky* un kur ne stjuarti, ne vadība neprata nevienu vārdu latviski. Sākumā tur kaut ko parādīja – kā uzvilkt kaut kādu masku –, bet tālāk... Mēs lidojam un skatāmies – piemēram, ir *airBaltic* žurnāls, tas nav latviešu valodā, tas ir tikai angļu valodā. (Lidojot, piemēram, ar *Lufthansa*, jūs redzat, ka tur ir gan vāciski, gan angliski šie žurnāli. Tas pats, piemēram, tajā pašā Bulgāru lidmašīnā – bija bulgāru un angļu valodā tulkojums.) Tātad acīmredzot attieksme pret latviešiem kā pamattautu ir šāda: nu ko jūs, trūcīgie laucinieki, jums nemaz nav jālido, lidos elite un vidusšķiras, teiksim, augstākais slānis, viņi taču valodas prot. Tas ir viens.

Tiesībsarga birojs acīmredzot nav iepazinies ar Itālijas valdības pēdējo lēmumu. Premjerministres Meloni vadībā tā ir izstrādājusi dokumentu par to uzņēmumu – gan privāto, gan valsts – sodīšanu, kuri nepamatoti pieprasa svešvalodu lietošanu. Turklāt šie sodi ir līdz 100 tūkstošiem eiro par pārkāpumu. Līdz 100 tūkstošiem eiro!

Igaunijas parlaments pieņēma lēmumu: par nepamatotu valodas pieprasīšanu darba sludinājumos – tādu interesantu summu... maksimums – līdz 9990 eiro.

Tātad tiesībsarga birojam bija visas iespējas ierosināt (un, es domāju, tā būtu viena no galvenajām lietām) ar steigu pieņemt labojumus šajā... tas varētu būt pat Krimināllikumā... vismaz pirmajā reizē – līdz 10 tūkstošiem, otrajā reizē – līdz 100 tūkstošiem... lai beigtu šo diskrimināciju. Manā izpratnē, tas ir ārkārtīgi smags pārkāpums.

Nav runa tikai par krievu valodu; kā jau es teicu, tas pats ir attiecībā uz angļu valodu. Un, ja parādās, teiksim, tāds patērētāju tiesību pārkāpums kā nespēja informatīvus materiālus nodrukāt latviešu valodā, nu tad acīmredzot *airBaltic* būtu jāsoda. Aviokompānija, kuras parādi pārsniedz miljardu un kurai Saeima ir trīs reizes jau piešķīrusi... sākot ar 250 miljoniem... ar 90 miljoniem... šos aizdevumus, kuri nekad netiks atmaksāti, atļaujas nelietot latviešu valodu! Nu es nezinu, kas tas ir.

Manuprāt, šie ir ļoti smagi pārkāpumi. Cerams, ka nākamajā pārskatā mēs izlasīsim... Tur acīmredzot ir vajadzīga tieši šāda sadaļa, kuras nosaukums būtu – "Okupācijas un kolonizācijas seku novēršana".

Otrs. Tiesībsargs nav pamanījis, ka notiek ģimenes jēdziena sistemātiska destrukcija jeb degradācija. Vairākos Administratīvās tiesas tiesnešu spriedumos viendzimuma pāri ir nosaukti par ģimenēm, nespējot norādīt nevienu likuma pantu – ne Civillikumā, ne citos likumdošanas aktos –, kādā veidā viendzimuma pāris var pārvērsties par ģimeni, pretēji Latvijas Republikas Satversmes 110. pantam, kuru nepareizi traktē, bet kurā ir teikts: "Valsts atbalsta un aizsargā laulību – savienību starp vīrieti un sievieti [..]."

Man savulaik pašam bija jāpiedalās diskusijās... Ar kādu mērķi šie kritizētie labojumi tika iestrādāti Satversmē? Tie tika iestrādāti tieši tāpēc, lai netiktu mainīts ģimenes jēdziens. Tagad mēs sakām... un tiesībsargs savā vēstulē, kuru, starp citu, pēc Civilās savienības likuma projekta noraidīšanas viņš atsūtīja uz Saeimu, raksta (citēju): "Valstīm vienādā mērā jārespektē arī tie sabiedrības locekļi, kuri pēc savas dabas veido personīgas attiecības ar sava dzimuma pārstāvjiem [..]."

Tur varētu piekrist, tur nav nekāda pamata iebilst. Bet tālāk – komats, un tiesībsargs raksta: "[..] jārespektē, ka uz šo attiecību pamata var izveidoties ģimene." Piedodiet – uz kāda likuma pamata, ja Civillikumā skaidri ir pateikts, ka ģimeni veido vīrietis un sieviete un tie veido laulību?! Un ANO Vispārējās cilvēktiesību deklarācijas (pieņemta 1948. gadā) 16. pantā ir teikts: "Vīriešiem un sievietēm, kas sasnieguši pilngadību, ir tiesības bez jebkādiem ar rasi, tautību vai reliģisko pārliecību saistītiem ierobežojumiem stāties laulībā un dibināt ģimeni." Tur nav minēts tāds ierobežojums kā dzimums, tur ir minēta tikai reliģija, rase un tiesības.

Kāpēc es to pieminu? Tāpēc, ka mums parādās tiesību "speciālisti", kas saka to, ka arī ANO Vispārējā cilvēktiesību deklarācijā esot teikts, ka ģimeni veido... ka ģimenes taču esot dažādas. Nē, mīļie cilvēki! Ģimene ir tikai tā, ko veido vīrietis un sieviete laulībā.

Un Eiropas tiesas pēdējais spriedums pret Krieviju... tur ir visur lietots jēdziens *same sex couples* – 'viendzimuma pāri', nav nekādu ģimeņu.

Te es nerunāju par to, ka nevajag kaut kādu aizsardzību šiem cilvēkiem; jautājums ir, ka tiek sistemātiski degradēts ģimenes jēdziens un it kā parādās, ka mums varētu būt kaut kādas citas ģimenes. Tiesībsargs lieto pats šo teicienu, nav īsti izpratis un nav iepazinies ne ar tiem Civillikuma pantiem, kas visu šo precizē... un arī ar to, kā mums ir jāraugās uz šīm lietām. Tāpēc...

Sēdes vadītājs. Kiršteina kungs, jūs apvienojāt debašu laikus. Jums diemžēl vairs nav tiesību turpināt uzstāšanos.

A. Kiršteins. Jā. Es ceru, ka nākamajā pārskatā mēs redzēsim *(Starpsaucieni: "Laiks!")* sadaļu par tiesību pārkāpumiem.

Paldies. *(Daži deputāti aplaudē.)*

Sēdes vadītājs. Vārds deputātam Mārcim Jencītim.

M. Jencītis (LPV).

Godājamais Saeimas priekšsēdētāj! Godājamie kolēģi! Godājamais tiesībsarg! Paldies, ka šodien tomēr ieradāties. Es personīgi vispār apšaubu šīs institūcijas lietderību kā tādu. To 1,94 miljonu finansējumu, kas tiek piešķirts tiesībsargam, kopā ar papildu 200 tūkstošiem, kas tika piešķirti, – es vispār apšaubu šīs naudas tērēšanas lietderību. Tas ir līdzīgi kā... salīdzinājumam... kā mūsu "slavenā" iestāde – Valsts ieņēmumu dienests: tā vietā, lai patiešām izmeklētu pilnā mērā noziegumus, kur tiek izšķērdēti miljoni, tiek kratīti ierindas iedzīvotāji, piemēram, par to, kā ir ieņemti 500 eiro vai pat 100 eiro (Var mēnesi kratīt vienu iedzīvotāju!). Es šo iestādi varu salīdzināt ar tiesībsarga institūciju.

Es šeit dzirdēju kaut kādas tādas mazas lietas, kuras tika risinātas, bet globālā sfērā, manuprāt, netiek darīts nekas. Piemēram, tiesības uz vārda brīvību.

Vēl pavisam nesen es personīgi izbraucu visas Latvijas pilsētas kopā ar Jolantu Gulbi, kopā ar Denisu Paškeviču, un mēs vācām parakstus, lai nostiprinātu ģimenes jēdzienu Satversmē. Tur, uz šiem transparentiem... ir rakstīts: "Latvijas valsts suverēnā vara pieder Latvijas tautai." Uz otra – "Latvija ir neatkarīga demokrātiska republika." A kur tad ir šī demokrātija, ja netika masu medijos... arī Centrālā vēlēšanu komisija nenodrošināja pilnā mērā parakstu vākšanu un neatspoguļoja abus viedokļus?

Demokrātija, draugi, beidzas šeit, Saeimā. Šeit ir demokrātija, ārpus Saeimas sienām valda kaut kas pilnīgi pretējs.

Tiesības uz vārda brīvību. Tāpat arī – tiesības uz taisnīgu tiesu. Mēs tikko piedzīvojām šos tumšos kovida laikus jeb – drīzāk to, kas kovida aizsegā notika Latvijā. Es personīgi uz savas ādas esmu to piedzīvojis.

Godājamais tiesībsarg, kā tas ir iespējams, ka evaņģēlisko kristiešu draudze, kura ievēro visus noteikumus... Līdz šim brīdim mums nav neviena pārkāpuma, bet masu medijos esam izvazāti... Mums policija katrā otrajā dievkalpojumā ieradās. Es sludinu no kanceles, un tajā pašā laikā policija staigā pa zāli, uzliek sodus.

Pēc neoficiālas informācijas... es biju dzirdējis to, ka Jencītis daudz runā, – vajag uzlikt maksimālo sodu. Un tad, kad nevarēja pie mums neko atrast, jo mēs tiešām visu ievērojām, bija reize, kad ienāca policija, vairākas policijas ekipāžas, un sāka likt sodus draudzes apmeklētājiem. Vienkārši lika sodus. Mēs likām viņiem priekšā: "Lūk, ir papīri, lūk, ir Ministru kabineta noteikumi. Mēs visu esam ievērojuši." – "Mēs neko nezinām, mēs liekam sodu." Un kur ir taisnīga tiesa? "Jūs pēc tam varat pārsūdzēt." Tātad mūsu valstī vispirms uzliek sodu, pēc tam pārsūdz. Paldies dievam, šajā gadījumā mēs tiešām pārsūdzējām, un visi šie vairāki desmiti sodu, ko uzlika cilvēkiem, kas tajā brīdī atradās telpā... visi šie sodi tika atcelti.

Tāpat arī tiesības uz darbu. Latvijā bija smagākie ierobežojumi strādāt... visā Eiropas Savienībā. Es varētu saprast to, ka šajā kopējā panikā varbūt valsts un Saeima ieslēdzās... pieslēdzās un pieņēma daudz neapdomīgu lēmumu, bet šajā gadījumā smagākie ierobežojumi strādāt tepat, iepriekšējā Saeimā, bija Jūlijai Stepaņenko. Es domāju (es neesmu pilnībā pārliecināts), ka, iespējams, tas ir vienīgais gadījums pasaulē, ka parlamenta deputātam faktiski... pēc būtības atņem mandātu strādāt tikai tāpēc, ka viņam nav sadarbspējīga sertifikāta.

Arī es personīgi nevarēju strādāt, es pārstāvu cilvēku tūkstošus, kas tika diskriminēti šajā laikā. Un kur bija tiesībsargs? Kāda jēga ir šai institūcijai? Es personīgi... Man neļāva strādāt vienam pašam savās telpās, vienam pašam caur kameru sludināt. Vai tad vīrusi izplatās pa kabeļiem? Tas ir absurds!

Kamēr mēs nodarbojamies ar kaut kādām mazām lietām, tajā pašā laikā globāli tiek pārkāptas cilvēktiesības. Un par dzimumu līdztiesību masu mediji... piemēram, nepārtraukti atkārtojās šī un līdzīgas ziņas – vīrieši kā izmirstoša suga. Te jau vairs nav runa par kaut kādu sieviešu līdztiesību un dzimumu līdztiesību, te jau ir runa par ģimenes jēdziena degradāciju, apzinātu un sistemātisku.

Un, lūk, arī visas tiesības! Un pašā Tiesībsarga birojā par sieviešu tiesībām strādāt līdzvērtīgi... saņemt atalgojumu kā vīriešiem... pašā Tiesībsarga birojā strādā tikai 30 procenti vīriešu. Kur tad ir tā jūsu dzimumu līdztiesība? Un kur ir dzimumu līdztiesība, piemēram... vai sieviete tad, kad viņa gaida bērniņu, var strādāt? Kā tad viņa var saņemt līdzīgu atalgojumu, tādu pašu kā vīrietis, ja vīrietis tajā laikā strādā, bet sieviete sēž mājās?

Sēdes vadītājs. Jencīša kungs, vai jūs vēlaties apvienot debašu laikus?

M. Jencītis. Jā. *(Zālē smiekli.)*

Sēdes vadītājs. Ļoti skaidra un tieša atbilde.

Kolēģi, vai jūs iebilstat, ka Jencīša kungs apvieno debašu laikus? *(Starpsaucieni: "Nē.")* Neiebilstat.

Jencīša kungs, jums vēl ir divas minūtes.

M. Jencītis. Un mēs, vīrieši, neesam izmirstoša suga, un sievietes un vīrieši ir absolūti vienlīdzīgi gan Dieva, gan likuma priekšā. Latvijā likumdošanā ir iestrādātas visas normas, lai aizsargātu visu cilvēku tiesības. Un nebūs nekāda Stambulas konvencija šeit ratificēta. Saeimas vairākums, paldies dievam, tauta ir izteikusi savu gribu. Ir konservatīvs – konservatīvs, kas tic tam, ko acis redz... Bioloģiski vīrietis ir vīrietis un sieviete ir sieviete. Un vai nebūtu pareizāk parūpēties par sievieti, lai tad, kad viņa ir gaidībās un kad viņa ir bērna kopšanas atvaļinājumā, viņai saglabātu sociālās iemaksas, tās, kuras viņa ir saņēmusi savā darba laikā, tādā veidā kompensēt, lūk, šīs tiesības... dzimumu līdztiesību uz darbu, piemēram?

Tāpēc es šodien aicinu tiesībsargu pārskatīt savu darbību un šos piešķirtos 1,94 miljonus arī Saeimai izvērtēt – vispār šīs institūcijas lietderību... kā mēs šeit dzirdējām, ir vēlme vēl vairāk kādas pilnvaras iegūt... Es uzskatu, ka Tiesībsarga birojs ir liberālo vērtību un vakcīnu ražotāju lobijs, nekas vairāk. Organizācija ir nelietderīga, un es aicinu to mainīt vai arī taisīt šo kantori ciet, Jansona kungs un cienījamā Saeima!

Dievs, svētī Latviju! *(Daži deputāti aplaudē.)*

Sēdes vadītājs. Vārds deputātam Andrim Šuvajevam.

A. Šuvajevs (PRO).

Priekšsēdētāja kungs! Deputāti! Sveiciens arī no manis pavasara sesijā! Vēlos vairāk runāt par sociālo drošību, bet, reaģējot uz to, kas ir izskanējis, jūtu morālu pienākumu pateikt, ka viendzimuma pāri pavisam noteikti ir ģimenes un Stambulas konvencija arī agri vai vēlu tiks ratificēta.

Vēlos pievērsties, kā jau es minēju, sociālās drošības jautājumam, kas parādās tiesībsarga ziņojumā. Ir trīs aspekti, kuriem, manuprāt... kas tiek minēti šajā ziņojumā, kas attiecas uz minimālajiem ienākumiem, par kuriem jau mēs diezgan plaši un gari esam diskutējuši arī budžeta kontekstā. Vēlos tikai vērst deputātu uzmanību uz to, ka, tiesībsarga ieskatā, arī šāda esošo

ienākumu sliekšņa paaugstināšana joprojām nav pietiekama. Tiek minēti arī jautājumi par sociālajiem pabalstiem, par to, ka arī tie ilgstoši nav paaugstināti, it īpaši ņemot vērā inflācijas ietekmi pēdējā gada laikā. Tiek minēts arī jautājums par energoresursu izmaksu kompensāciju un par to, ka ne visas mājsaimniecības tika nosegtas attiecībā uz šiem kompensācijas mehānismiem. Es gan drīzāk teiktu, ka te galvenā problēma ir bijusi tāda (ko esmu minējis jau vairākkārt), ka šie kompensācijas mehānismi ilgstoši nav tikuši izvērtēti.

Tomēr jautājumā par sociālo drošību, manuprāt, šis ir viens no tiem jautājumiem, kur saduras divu veidu ideoloģiskās pasaules. Es arī atļautos teikt, ka progresīvie ir vienīgā partija, kas konsekventi pārstāv šo otro nometni. Viena nometne uzskata, ka sociālās drošības iespējas un tiesības ir iespējams realizēt tiktāl, ciktāl to atļauj valsts finanšu iespējas vai budžeta iespējas. Es argumentētu tieši pretēji, es teiktu, ka mūsu finanšu iespējas ir atkarīgas no cilvēku sociālās drošības.

Tieši šāda veida uzskatu mēs, progresīvie, arī ietērpjam frāzēs par investīcijām cilvēkos, par veselības, izglītības nozīmi sabiedrībā. Līdz ar to mēs kategoriski nepiekrītam tam, kas bieži izskan no valdošās koalīcijas, – ka mums trūkst līdzekļu, līdz ar to sociālo drošību nav iespējams pilnvērtīgi nodrošināt.

Es gan nevēlos ieiet detaļās par to, ka mēs varētu palielināt pabalstus, mēs varētu palielināt minimālos ienākumus. Tas nenozīmētu palielinātus riskus valsts maksātspējai. Es pat teiktu – tieši pretēji – ja mums būtu ļoti skaidra industriālā stratēģija, šāda veida pasākumi varētu sekmēt arī iekšējā tirgus attīstību. Šeit, manuprāt, drīzāk ir tāds konceptuālāks jautājums par to, kā mēs iztēlojamies attiecības starp sabiedrību un valsti, un finanšu arguments šajā ziņā ir sekundārs.

Kopš deviņdesmitajiem gadiem ir valdījusi zināma veida pārliecība, ka valsts pienākums šajā jautājumā ir tikai radīt apstākļus, lai iedzīvotāji paši var parūpēties par savu sociālo drošību. Praksē tas nozīmē, ka mēs ieviesām privātīpašumu, mēs nodrošinām pilsoniskās brīvības, nodrošinām izglītības sistēmu, neatkarīgu tiesu varu un tā tālāk. Šajos apstākļos valda uzskats, ka iedzīvotājiem pašiem ir jāparūpējas par savu sociālo drošību.

Protams, pastāv arī papildu institūcija, kas saka to, ka sociālo palīdzību ir nepieciešams sniegt tiem iedzīvotājiem, kam klājas pavisam bēdīgi, bet arī ar domu – līdz brīdim, kad cilvēks pats tiek uz kājām. Un primāri šāda veida palīdzība tomēr tiek sniegta ar pabalstiem. Šāda veida filozofija, ka cilvēkiem jāparūpējas pašiem par sevi, ka valsts pienākums ir palīdzēt tikai tiem, kā jau es minēju, kam klājas pavisam slikti, bet arī īslaicīgi... šī ir filozofija, kas ļoti spēcīgi rezonē Latvijas sabiedrībā. Un šādā veidā nacionālā neatkarība būtībā tiek padarīta identiska personiskajai neatkarībai. Katrs no mums pats ir valsts. Šādas frāzes mēs esam te bieži dzirdējuši, un es teiktu, ka šādā rakursā mēs aizmirstam to, ka ir publiskās institūcijas, kas patiesībā stāv pāri indivīdam. Šāda veida domāšana, manuprāt, ir kļūdaina. Tas ir viens no iemesliem, kāpēc sociālās drošības tiesības nekad netiks Latvijā pilnvērtīgi ieviestas.

Mums arī ir jāatceras, ka šī cilvēciskā dažādība, kas tomēr raksturo sabiedrību... ka mēs šeit runājam par personām ar invaliditāti, mēs runājam par bērniem, kas aug trūcīgās ģimenēs, kas aug ģimenēs, kur valda vardarbība, – šāda veida sociālā realitāte liedz šiem cilvēkiem pilnvērtīgi nodrošināt savu sociālo drošību, un šeit tomēr ieslēdzas valsts mehānisms, sabiedrības mehānisms. Un tieši šajā veidā es vēlos arī aicināt mūs, deputātus, tomēr sākt domāt par sociālo drošību mazliet citādākā rakursā. Šeit nav runa tikai par izmaksāto pensiju un pabalstu apjomu, šeit ir runa arī par to, kā publiskā sektora institūcijām ir nodrošināta nepieciešamā kapacitāte sniegt rūpes – gan izārstēt cilvēkus, gan sniegt psihologa konsultācijas, kā arī cita veida sociālo palīdzību.

Tiesībsargs savā ziņojumā min tikai dažus no šiem piemēriem, kā mēs varētu palīdzēt sekmēt sociālo drošību, kā mēs varētu nodrošināt šīs tiesības.

Es arī šajā brīdī vēlētos pagarināt savu laiku par divām minūtēm *(Starpsauciens.)*, ja iespējams.

Sēdes vadītājs. Kolēģi, vai jūs neiebilstat, ka Šuvajeva kungs apvienos laikus?

A. Šuvajevs. Būs īsāk. *(Dep. E. Zivtiņš: "Ir iebildumi!")*

Sēdes vadītājs. Ir iebildumi? *(Dep. E. Zivtiņš: "Pusē pārtraukums!")*

A. Šuvajevs. Būs īsāk, Zivtiņa kungs. *(Starpsauciens.)*

Sēdes vadītājs. Zivtiņa kungs, esiet žēlīgs, tikai divas minūtes. *(Starpsauciens: "Lai cilvēks runā!")*

Tātad, kolēģi, vai ir iebildumi? *(Starpsauciens: "Nav!")* Nav iebildumu.

A. Šuvajavs. Es tikai vēlējos minēt...

Sēdes vadītājs. Šuvajeva kungs, jums ir vēl divas minūtes.

A. Šuvajevs. Paldies. Es tikai vēlējos noslēgumā minēt, ka jautājumā par sociālo drošību man nepalika nepamanīts fakts, ka otrs lielākais iesniegumu skaits ir par ieslodzīto tiesībām. Pirms es kļuvu par politiķi, man bija iespēja šim jautājumam pievērsties no žurnālisma perspektīvas un skatīt iemeslus, kāpēc Latvijas sabiedrībā valda ļoti augsts recidīvisma līmenis. Šis ir tas gadījums, kad mēs redzam, ka tajā brīdī, kad... tik ilgi, kamēr mēs uzskatām, ka cilvēkiem pašiem ir nepieciešams par sevi parūpēties, cilvēki, kas iznāk no cietuma, šāda veida sociālo palīdzību pilnvērtīgi nesaņem, un tas veicina viņu atgriešanos noziedzīgā vidē. Šādā veidā valstij šīs izmaksas ilgtermiņā ir daudz augstākas nekā tad, ja mēs pievērstos šim jautājumam daudz proaktīvāk un nodrošinātu nepieciešamās palīdzības mehānismus cilvēkiem, kas ir nonākuši arī šāda veida situācijās.

Es domāju, ka ir kļūdaini iztēloties, ka cilvēki ir pilnībā neatkarīgas būtnes, kas spēj pilnībā parūpēties paši par sevi. Mēs tomēr esam sabiedrība, un sabiedrība ir kopums, kuru raksturo tieši tas, ka summa ir lielāka par saskaitāmajiem.

Es aicinu domāt par sociālo drošību tieši šādā kontekstā.

Paldies. *(Daži deputāti aplaudē.)*

Sēdes vadītājs. Kolēģi, ir pienācis laiks pārtraukumam.

Lūdzu zvanu! Lūdzu klātbūtnes reģistrācijas režīmu! Lūdzu reģistrācijas rezultātus!

Kamēr tiek gatavoti reģistrācijas rezultāti... Pagājušo ceturtdien, tātad 13. aprīlī, 45 gadu jubileju svinēja mūsu kolēģis Igors Judins. Daudz laimes, apsveicam! *(Aplausi.)*

Vārds Hosamam Abu Meri **paziņojumam** par sadarbības grupas ar Ēģiptes parlamentu dibināšanu.

H. Abu Meri (JV).

Kolēģi, pārtraukumā būs siltāk – mēs dibināsim sadarbības grupu ar Ēģiptes parlamentu.

Sēdes vadītājs. Vārds Saeimas sekretāra biedrei Antoņinai Ņenaševai reģistrācijas rezultātu nolasīšanai.

Es lūgtu minūtīti tomēr apsēsties... 30 sekundes savās vietās, lai varētu arī saklausīt tos, kuri nav ieradušies.

A. Ņenaševa (14. Saeimas sekretāra biedre).

Kolēģi! Ir reģistrējušies 92 deputāti *(Zālē troksnis. Sēdes vadītājs noklaudzina ar āmuru.)*...

Sēdes vadītājs. Kolēģi, 30 sekunžu uzmanību!

A. Ņenaševa. Nav reģistrējušies astoņi deputāti: Česlavs Batņa, Raimonds Bergmanis, Rihards Kols, Agnese Krasta, Gatis Liepiņš, Lauris Lizbovskis, Kaspars Melnis un Igors Rajevs. Nav neviena, ja?

Paldies.

Sēdes vadītājs. Un vēl viena būtiska lieta. Pašlaik pie Saeimas ir asinsdonoru autobuss. Ja jūs vēlaties palīdzēt cilvēkiem, tad var arī šādā veidā. Laipni aicināti. Ja veselība atļauj – tas arī ir būtiski.

Tātad pārtraukums līdz pulksten 11.00.

(Pārtraukums.)

Sēdi vada Latvijas Republikas 14. Saeimas priekšsēdētāja biedre Zanda Kalniņa-Lukaševica.

Sēdes vadītāja. Lūdzu, atsāksim Saeimas sēdi pēc pārtraukuma. Mums šodien priekšā vēl stāv ļoti bagātīga darba kārtība, līdz ar to aicinu visus kolēģus ieņemt savas vietas Saeimas Sēžu zālē. Mums vēl šodien priekšā ir debates un daudz nozīmīgu likumprojektu.

Tātad, turpinot debates par Latvijas Republikas tiesībsarga 2022. gada ziņojumu, nākamajai vārds deputātei Glorijai Grevcovai.

G. Grevcova (pie frakcijām nepiederoša deputāte).

Godātie kolēģi! Tiesībsarga biroj! Latvijas sabiedrība! Vispirms es tomēr vēlos pateikties tiesībsargam un Tiesībsarga birojam par izsmeļošo ziņojumu un, pats svarīgākais, par apjomīgo – gribu uzsvērt! – darbu 2022. gadā, un, protams, par ļoti aktīvu darbību Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisijas sēdēs.

Noklausoties šo ziņojumu gan komisijā, gan šodien, man radās pārliecība, ka saikne starp Latvijas sabiedrību (salīdzinājumā ar 2021. gadu) un Tiesībsarga biroju ir tikai palielinājusies, kad tajā pašā laikā saikne Latvijas sabiedrībai ar valdošo varu ir pasliktinājusies, un tieši Tiesībsarga birojs ir viens no tiem instrumentiem, kā vismaz daļa sabiedrības var tikt uzklausīta.

Tagad pēc būtības. Labas pārvaldības trūkums. Vairumam cilvēku nākas saskarties ar cieņpilnas attieksmes un informācijas nepietiekamību, vēršoties pie valsts un pašvaldības iestādēm. It īpaši tas sasaucas kopā ar citiem ziņojumā minētajiem punktiem. Tiesības uz veselību, tiesības uz

sociālo drošību... informācijas trūkums par pabalstiem, sarežģīta birokrātija vai trūkumi elektroniskajā vidē apgrūtina – it īpaši senioru un pensionāru – iespējas iegūt informāciju un pieteikties pabalstiem. Tā vietā viņi tiek sūtīti no kabineta uz kabinetu, lai iegūtu pabalstus, kuri tāpat jau neatbilst pašreizējam inflācijas līmenim.

Atbalstāma ir arī bāriņtiesu reforma, to skaita samazināšana un nākotnē, iespējams, arī pilnīga šīs instances izskaušana, pārejot pie modeļa ar ģimenes tiesu. Man pēdējā laikā ir nācies diezgan bieži saskarties ar bāriņtiesas šķietami zemo ieinteresētību lietās, kur būtu jāpārstāv bērnu intereses.

Konkrēts gadījums ir Jeļenas Hopsateres lieta, kurā bāriņtiesa rupji pārkāpj ētikas noteikumus, ētikas kodeksu. Vai arī notikumi Krāslavas novadā, kur bērna juridiskais tēvs tika izmantots – rupji teikšu – par bankomātu un bāriņtiesa kavējas ar dokumentu izsniegšanu un kavē termiņus. Tā vietā, lai bāriņtiesa nostātos bērna pusē un rīkotos bērna labākajās interesēs, viņi pieņem citu taktiku – viņi uzbrūk. Tas tikai parāda to, ka bāriņtiesa ir nekompetenta un vairumā gadījumu izturas necienīgi pret bērnu un bērna ģimeni.

Tālāk. Es gribu pievērst kolēģu, it īpaši koalīcijas, uzmanību bāriņtiesu reformai un pāriešanai uz ģimenes tiesu, kuru pārstāvētu tiešām profesionāli juristi un tiesneši, nevis bāriņtiesas darbinieki, kuri – es uzsvēršu, ne visi, bet vairumā gadījumu – nespēj pat elementāri aizpildīt dokumentus, nemaz nerunājot par termiņu kavēšanu.

Īpašu interesi man izraisīja arī vēlme grozīt Satversmes 112. pantu, iekļaujot tajā, ka ikvienam ir tiesības arī uz bezmaksas pirmsskolas izglītību. Bērni ir mūsu nākotne, un izglītība ir viens no tās stūrakmeņiem. Lielisks piemērs ir Igaunija un Somija, kur bezmaksas izglītība ir visos līmeņos.

Paldies. Un vēlreiz paldies Tiesībsarga birojam.

Aicinu kolēģus ieklausīties un izvērtēt šo ziņojumu.

Sēdes vadītāja. Paldies.

Nākamajam vārds deputātam Viktoram Valainim.

V. Valainis (ZZS).

Godātie kolēģi! Arī man bija iespēja iepazīties ar tiesībsarga ziņojumu, un es gribu pateikt lielu paldies tiesībsargam par šo ziņojumu un par uzrunātajām tēmām. Sevišķi sociālajā aizsardzībā, ko mēs no šīs tribīnes budžeta diskusijās ilgstoši, tai skaitā arī Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijā, uzturējām, – šo viedokli par sociālo aizsardzību, par dažādām pabalstu politikām, kas Latvijā ir, – ka tās absolūti neatbilst tai realitātei, kādas sabiedrībai ir patiesās nepieciešamības.

Īpaši es gribu teikt paldies tādēļ, ka tas – tieši šī tiesībsarga pozīcija un šie aizrādījumi valdībai, Saeimai... pastāvīgie aizrādījumi – mums visiem liek atcerēties to, ka neviena harta, vai tā ir pašvaldību harta, vai tā ir sociālā harta... ja mēs parakstāmies zem kaut kāda dokumenta, tad mums ir arī jāpilda šī dokumenta saturs. Eiropas Sociālā harta ir viens no dokumentiem, kur, ja reiz mēs esam iegājuši tajā valstu grupā, kuras parakstās zem šiem principiem, ka mēs esam sociāli atbildīga valsts, nu tad tie arī pēc būtības ir jāizpilda.

Un tiešām paldies tiesībsargam par šo jautājumu pastāvīgu uzturēšanu dienaskārtībā, jo mums visiem vēl kopā ir daudz darāmā. Diemžēl visi lielie grūdieni ir notikuši tieši ar tiesībsarga iesaisti Satversmes tiesā. Mēs neesam izdarījuši to paši, tas viss vienmēr noticis caur Satversmes

tiesu. Mans aicinājums deputātiem, mums visiem, kolēģi, – kopā mēģināt šos jautājumus risināt tieši... pirms tie nonāk caur tiesu pie mums, risināt tos ātrāk.

Es gribētu aicināt tiesībsargu turpmāk pievērsties no dažādām pozīcijām... mazliet savādāk paskatīties uz jautājumiem, ko jūs varbūt savā ikdienā tomēr neesat darījis, un tas ir saprotami, bet tomēr tas būtu svarīgi – politiski un dažādi pievērst tam jautājumam uzmanību.

Ja mēs runājam par diskrimināciju, tad diskriminācija, manuprāt, būtu jāskata ne tikai klasiskajā izpratnē, kā mēs to šobrīd uztveram, bet arī teritoriāli, jo arī teritoriāli veids, kā tiek dalīts valsts budžets, pēc būtības ir diskriminējošs Latvijas reģioniem. Ja mēs skatāmies, kā tiek dalīta nauda, piemēram, slimnīcu infrastruktūras attīstībai, absolūti lielākā daļa – Rīgas, Pierīgas reģionam. Un, ja mēs skatāmies, cik paliek visai pārējai Latvijai, tad aptuveni piektā daļa no visas kopējās infrastruktūras naudas aiziet pārējai Latvijai. Tā ir absolūta reģionu diskriminācija.

Ja mēs skatāmies, cik cilvēkam, bērnam, ērti ir nokļūt uz izglītības iestādi... Ja mēs skatāmies tuvāk Rīgai, centram, Rīgas, Pierīgas reģions – protams, cits cilvēku blīvums, citi jautājumi... Bet tomēr veselības, izglītības pakalpojumu pieejamība, tas, kā šobrīd... kādos apstākļos dzīvo reģioni, ar kādiem līdzekļiem jāiztiek ir pašvaldībām, – tas, manuprāt, ir diskriminējoši. Un diskriminācija notiek tieši pret reģioniem. Un tas ir jautājums, kuram, manuprāt, būtu jāpievērš lielāka uzmanība, jo tieši to cilvēku, kuri dzīvo reģionos, tiesības, mūsu ieskatā, tiek aizskartas.

Ja mēs skatāmies... Īpaši gribētu izcelt sadaļu par vārda brīvību, un es gribētu citēt tiesībsarga ziņojumā teikto. Tātad vārda brīvība... "Naida runa, kas vērsta pret vienu no kādas mazaizsargātākās grupas pārstāvjiem, būtībā aizskar visu konkrēto cilvēku grupu kopumā. Paužot naida runu, tiek apdraudētas demokrātiskas vērtības un plurālisms. Politiķiem jābūt tiem, kas rāda priekšzīmi visai sabiedrībai, un viņu izteicienos naida runa, godu un cieņu aizskaroša attieksme pret kādu sabiedrības grupu nav pieļaujama. Diemžēl nereti jāsecina pretējais. Joprojām ir politiķi, kas domā nevis par sabiedrības saliedētības veicināšanu, bet par to, kā atkārtoti tikt ievēlētam. Savtīgu mērķu labā tiek izmantoti atsevišķos sabiedrības pārstāvjos pastāvoši aizspriedumi."

Tāpēc es, godātie kolēģi, aicinātu jūs ieklausīties šajās tiesībsarga izteiktajās bažās, runās, kad mēs runājam par nākamā Valsts prezidenta ievēlēšanu, jo tur tieši šis arī notiek. Sekojot tiesībsarga vārdiem, tā ir reāli naida runa, kas tiek izplatīta no atsevišķiem politiķiem, vērtējot vienu vai otru prezidenta kandidātu un tos, kas par viņiem grasās balsot.

Paldies. *(Daži deputāti aplaudē.)*

Sēdes vadītāja. Paldies.

Nākamajai vārds – deputātei Antoņinai Ņenaševai.

A. Ņenaševa (PRO).

Kolēģi, kolēģes! Es pirmām kārtām gribu teikt lielu paldies tiesībsargam par ziņojumu. Mēs tiešām esam visi to izlasījuši, iepazinušies, sapratuši tās lielās problēmas, kas tur ir iezīmētas, un tos aicinājumus, ko šodien arī paudis tiesībsargs no šīs tribīnes Saeimas deputātiem.

Lai neatkārtotos, es gribētu šobrīd pievērsties tikai vienai specifiskai tēmai, kas arī tur bija skarta, un tā ir – bērna tiesības uz kvalitatīvu bezmaksas izglītību visos līmeņos.

Tātad, kā jūs zināt, Latvijas Republikas Satversmes 112. pants nosaka: "Ikvienam ir tiesības uz izglītību. Valsts nodrošina iespēju bez maksas iegūt pamatizglītību un vidējo izglītību. Pamatizglītība ir obligāta."

Un tagad, kolēģi, visi, kam ir bērni vai kam ir paziņas, kam ir bērni, kā jums liekas, vai mums ir patiesi bezmaksas un pieejama izglītība valstī? *(Starpsauciens: "Jā.")* Tie, kas saka "Jā" zālē, varētu arī kādreiz vakarā paskaitīt, cik vajadzētu līdzekļu, lai tiešām sagatavotu bērnu pirmajai klasei, cik vajadzētu līdzekļu, lai tiešām nodrošinātu iespēju bērnam tikt bērnudārzā tuvāk mājai.

Mēs visi labi apzināmies, ka ļoti bieži tas ir atkarīgs no vecāku iespējām nodrošināt pamatvajadzības, pamatlīdzekļus, mācību līdzekļus un arī iespējas aizvest uz tuvāko izglītības iestādi. Un mēs labi apzināmies, ka no tā, kāda ir bērnu izglītība, it īpaši agrīnajā vecumā, ir atkarīgas viņu izredzes un iespējas nākotnes attīstībai.

Tiesībsargs katru gadu saņem iesniegumus arī par pirmsskolas izglītības nepieejamību pašvaldībās. Mēs visi esam labi pazīstami ar šo problēmu, bieži vien pasakām, ka tā ir tikai pašvaldības atbildība, bet tajā brīdī, kad pašvaldība atrisina jautājumu ar telpām, un tā, piemēram, ir bijis Rīgā, pusgada laikā uztaisot divus bērnudārzus (man kolēģi neļaus samelot)... kad ir lielāks izaicinājums atrast pedagogus... lai nodrošinātu tajā iestādē pedagogus.

Tas pats ir arī ar skolām. Mēs saprotam, ka skolas arī saskaras ar lielu izaicinājumu (katra pašvaldība savā līmenī)... nodrošināt ar pedagogiem... un līdz ar to nodrošināt kvalitatīvu un pieejamu izglītību bērniem. Vai tā ir kvalitatīva un pieejama izglītība katram bērnam, ja viens skolotājs ir spiests vairākās klasēs pasniegt dažādus priekšmetus vai aizvietot kolēģus, kuru vienkārši nav, nav iespējams atrast. Un tas atkal ir uz direktoru pleciem, kuri ir spiesti meklēt jebkādus risinājumus, jo tā ir viņu atbildība – atrast pedagogus.

Bet mēs ļoti labi saprotam, un budžeta naktī mēs to labi redzējām, ka tas viss ir ļoti atkarīgs no tā, kādu politiku mēs veidojam attiecībā uz pedagogu nodrošināšanu.

Tiesībsargs plāno vērsties Satversmes tiesā saistībā ar nevienlīdzīgu attieksmi starp septiņus un sešus gadus veciem bērniem.

Un tiesībsarga ziņojumā ir norādīts arī uz gadījumiem, kad bērns ar hronisku saslimšanu nevar apmeklēt izglītības iestādi, jo tā nevar nodrošināt nepieciešamo medicīnisko aprūpi. Mēs arī zinām, kāda situācija ir ar to, lai nodrošinātu pedagogiem asistentus un arī skolās bērniem asistentus un palīgus.

Šīm visām problēmām ir viens vienīgs kopsaucējs, un tas ir ilgstoši nepietiekams finansējums izglītības sistēmai. Uzmanības nepievēršana pedagogu aicinājumam adekvāti pārskatīt skolu un atalgojuma finansēšanas modeļus, arī atteikšanās uzklausīt pedagogus un pildīt tiem dotos solījumus ietekmē ne tikai profesionāļus, bet arī bērnus, īpaši bērnus un viņu tiesības uz kvalitatīvu izglītību.

Līdz ar to, kolēģi, es aicinu ieklausīties tiesībsarga ziņojumā un aicinu atbalstīt pedagogus, lai Latvijas valsts ievērotu visu bērnu tiesības uz kvalitatīvu bezmaksas izglītību.

Paldies. *(Daži deputāti aplaudē.)*

Sēdes vadītāja. Paldies.

Turpinot debates, vārds deputātam Edmundam Zivtiņam.

E. Zivtiņš (LPV).

Augsti godātais Saeimas priekšsēdētāj! Cienītās deputātes, godātie deputāti! Tiesībsarga kungs! Dāmas un kungi! Kā saka, tiesībsarga kantoris – iestāde... ir. Jautājums ir par to, kāda ir atdeve. Vai tas ir valdības rupors? Nu, īsti tādus pārmetumus nevar izvirzīt. Bet kas tad ir pie vainas?

Un, ziniet, es atšķirībā no citiem uzskatu, ka Tiesībsarga birojs kā instruments ir ļoti vajadzīgs un noderīgs mūsu valstij. Es uzskatu, ka tas ir jāstiprina, būtiski jāstiprina. Jāskatās ir izvirzīšanas mehānisms, varbūt jāpārskata tas, ka to dara 10 deputāti. Varbūt tas ir lieki, varbūt vajag mazāk. Jautājums par atlīdzību, par finansējumu, par, es nezinu... galu galā par izdienas pensiju vai pensiju kā tādu. Tagad es tikai izsaku variantus par tēmu, bet galvenā doma man ir tāda, ka šī struktūra ir jāstiprina, lai tā būtu tuvāka valstij, valsts iedzīvotājiem un nestu lielāku pienesumu tautai.

Pāris piemēru, ko es gribētu minēt, proti, kur es saskatu netaisnību. Tanī brīdī, kad mēs pagājušajā gadā veltījām ļoti daudz pūļu un laika saistībā ar ģimeniskajām vērtībām un tiešām izbraucām visu Latviju ar uzmundrinošiem koncertiem, lai atbalstītu ģimenes vērtības, mums atbalsta nebija nekāda. Tā bija tīri privāta iniciatīva, kur tika iesaistīts pietiekami daudz cilvēku. Tomēr arī vairāki desmiti tūkstošu cilvēku par to parakstījās.

Bet par ko es gribu runāt? Es gribu runāt šeit par taisnīgumu. Ir svarīgs taisnīgums, manā skatījumā. Un ir vienādi cilvēki... Ir vieni cilvēki, ir otri cilvēki, un visi ir cilvēki, bet nedrīkst uzsvērt vienus un neaizstāvēt otrus.

Tāpēc ļoti būtisks ir taisnīgums. Ģimeniskās vērtības. Kāpēc mēs runājam par ģimeniskajām vērtībām? Tāpēc, ka tieši pēc 100 gadiem Latvijā būs palikuši, ja būs tāda demogrāfija, 500 tūkstoši cilvēku. Aizdomājieties – 500 tūkstoši cilvēku būs palikuši! Slēdzam ciet, izslēdzam gaismu, un viss. Beidzās mums. Latvija beidzās.

Tāpēc mums ir jādomā, mums ir jāstimulē. Protams, nedrīkst atstāt novārtā arī citus cilvēkus, bet – nu, kur tad viņi mums rodas? 62 tūkstoši cilvēku tika atlaisti. Ziniet, būsim godīgi, vismaz atvainoties vajadzētu par to, kas ir bijis. Daudzās valstīs tas arī ir tiešām bijis. Šeit es redzu tieši tiesībsarga lomu – ļoti lielu lomu šajā jautājumā.

Kāpēc es teicu, ka nevar izvirzīt pārmetumus tiesībsargam (teiksim, lielus)? Tāpēc, ka ļoti adekvāta rīcība bija saistībā ar obligāto militāro dienestu jeb valsts aizsardzības dienestu, kur tika izteiktas pamatotas bažas, risinājumi un ieteikumi, un par to tiešām liels paldies.

Tagad šajā kontekstā paskatīsimies, kā izskatās policisti pret armiju. Paskatieties, kāda tūlīt būs kampaņa, pavērojiet! Es vienkārši visus lūdzu – pavērojiet, kāda būs kampaņa par armiju un kāda ir kampaņa, lai ietu dienēt policijā. Viens plakāts Ādažos! Tātad – sociālā netaisnība, atkal netaisnīgums!

109 eiro pagājušajā atskaites periodā. 109 eiro! Es jau ne vienu reizi vien no šīs tribīnes esmu teicis par šiem 109 eiro, kuri ir pilnīgi vienādi – vai cilvēks ir nosēdējis cietumā visu savu mūžu, pilnīgs recidīvists, vai sieviete ir izaudzinājusi 10 bērnus un iedevusi 10 nodokļu maksātājus valstij. Abiem diviem šiem cilvēkiem ir 109 eiro. Sociālais netaisnīgums!

Auto šoferi. Tātad tika izgrozīts likums, vai viņš ir smagās automašīnas vadītājs... profesionālis... vai autobusa vadītājs. Viņu mums trūkst, ļoti trūkst. Tātad importēt mēs viņus nevaram no trešajām valstīm, jo likums nosaka, ka ir jāmaksā lielākas algas, likumā ir atrunāts. Tātad – kā viņi to apiet? Viņi piereģistrējas Polijā un no Polijas brauc pie mums, un vienalga viņi šeit strādā.

Es drīkstu apvienot...?

Sēdes vadītāja. Vai deputāti neiebilst debašu laika apvienošanai? *(Starpsaucieni: "Jā, jā!")*

E. Zivtiņš. Paldies, kolēģi.

Tātad... un sanāk tagad tā, ka mūsu šoferim ir jāmaksā 600 eiro. Nu, kā veidojas atlīdzība: tātad pamatalga, plus komandējuma naudas, nakts stundas un tā tālāk. Mūsējiem maksā 600. Tam, kas atbraucis no Polijas, piereģistrējies kā trešās valsts pilsonis, tur kazahs vai, es nezinu, kas, – ir 497, plus vēl kaut kas, un kopā sanāk 1600. Mūsējiem – 600. Tad, kad šoferis ir jāsūta komandējumā, it kā izdevīgāk būtu sūtīt to mūsējo, latvieti, jo viņam mazāk jāmaksā. Nē, izdevīgāk ir sūtīt to ārzemnieku, jo viņam mazāk ir jāmaksā tam mūsējam... Un atkal sanāk sociālā netaisnība pret mūsu šoferiem: latvietis sēž mājās, ārzemnieks brauc komandējumos un strādā.

Kolēģi, paldies, ka jūs uzklausījāt, veltījāt laiku, bet es tiešām domāju, ka valstij ir jāatvainojas un Tiesībsarga birojs ir jāstiprina.

Paldies. *(Daži deputāti aplaudē.)*

Sēdes vadītāja. Paldies.

Nākamajai debatēs vārds deputātei Janai Simanovskai.

J. Simanovska (PRO).

Cienītā Saeimas priekšsēdētāja biedre! Godātais tiesībsarga kungs! Kolēģi! Tiesībsarga ziņojums uzsver naida runas problēmas Latvijā. Ir jāsaprot, ka sabiedrība un tostarp arī politiķi ne vienmēr izprot, kas īsti ir naida runa, jaucot to ar viedokli.

Tāpēc es pateikšu, kas ir naida runa. Tātad tā ir naidīga, pazemojoša, noniecinoša vēršanās pret personu vai personu grupu tādēļ, ka tai raksturīga noteikta rase, ādas krāsa, etniskā izcelsme, valoda, reliģiskā pārliecība, vecums, dzimums, seksuālā orientācija vai invaliditāte. Un šobrīd naida runa ir starptautisko organizāciju uzmanības centrā, jo tā ir ļoti, ļoti spēcīgs un ļoti necilvēcīgs ierocis. To izmantoja Hitlers, kas nacistisko Vāciju noveda pie holokausta. Tiesībsargs sniedza arī citus piemērus. Naida runu izmantoja arī Putins, pirms sāka uzbrukumu Ukrainā, lai sagatavotos asiņainai agresijai pret Ukrainas tautu.

Tāpēc es ļoti aicinu jūs, kolēģi, izlasīt, ko tiesībsargs min par jūsu izteikumiem no tribīnes un sociālajos tīklos. Arī Valaiņa kungs jau to pieminēja. Diskriminācija seksualitātes, tautības, dzimtes, identitātes, reliģiskas vai politiskas piederības un citu aspektu dēļ nav pieļaujama. Un tieši politiķiem, politiķu teiktajam ir milzu ietekme uz sabiedrības viedokļiem. Dažiem politiķiem ir vēlme pārcelt Amerikas galēji labējo retoriku uz Latviju, un to mēs redzam politiķu sociālajos tīklos, bet ASV aug galēji labējo naida noziegumu skaits, un daudzi piemin tieši politiķus un medijus kā iedvesmas avotus. Vai tas ir kaut kas tāds, ko mēs gribam arī Latvijā?

Šobrīd LGBT+ kopiena saskaras ar neskaitāmiem naida runas uzbrukumiem, kas bieži ir dehumanizējoši un atklāti aicina uz vardarbību un neiecietību. Tiesībsargs min, ka tika izskatīti 11 iesniegumi. Tomēr tas, ko mēs zinām no kopienas cilvēkiem, – nereti ir arī iesniegumi policijā, kuri nemaz netiek izskatīti. Es zinu arī to, ka policija ir sākusi ļoti vērtīgu sadarbību ar LGBT un viņu draugu apvienību "Mozaīka" naida runas apkarošanā. Pagājušajā gadā "Mozaīka"

astoņos gadījumos vērsās Valsts policijā par naida runu pret LGBT kopienu un septiņos gadījumos ir ierosināts kriminālprocess.

Naida runa gan ir tikai daļa no problēmas. Es runāšu arī par faktiem, ko tiesībsarga ziņojums nepiemin, proti, naida runa kurina uz vardarbību. Pagājušajā gadā "Mozaīkas" redzeslokā nonāca deviņi vardarbīgi uzbrukumi LGBT cilvēkiem. Ļoti liela problēma ir tā, ka cilvēki pat nevēršas policijā, jo netic, ka policija viņus aizsargās. Diemžēl nesen skaļākais, zināmākais gadījums – huligāniska uzbrukuma saistībā ar viņa seksuālo orientāciju upuris, nesaņemot atbalstu no Latvijas tiesībsargājošajām iestādēm, ir griezies Eiropas Cilvēktiesību tiesā. Manuprāt, ir nepieļaujami, ka upuriem ir jāiet tik tāls ceļš, lai panāktu taisnīgumu, mums pašiem ir jāaizsargā savi cilvēki.

Tiesībsargs norāda, ka šobrīd naida runas sodi paredz tikai krimināltatbildību. Šajā gadījumā es pilnībā piekrītu tiesībsargam par nepieciešamību ieviest administratīvo atbildību, kas nozīmētu, ka naida runas gadījumi tiek izskatīti un arī tiek piešķirts atbilstošs sods.

Tiesībsargs arī atgādina par iztrūkstošo viendzimuma ģimeņu regulējumu. Es piezīmēšu, ka viendzimuma ģimeņu diskriminācija un naida runa ir ļoti saistītas lietas. Es ticu, ka mēs kā sabiedrība spējam būt cilvēcīgāki un mēs pārtrauksim cilvēku diskrimināciju viņu identitātes dēļ. Mēs brīnāmies, ka Latvijā samazinās cilvēku skaits. Arī diskriminācija ir viens no iemesliem, kāpēc cilvēki brauc prom no šejienes.

Tāpēc es gribu teikt lielu paldies tiesībsargam par viņa darbu un ieguldījumu mūsu sabiedrības attīstībā. Es uzskatu, ka mums, Saeimas deputātiem, ir jāizmanto tiesībsarga ziņojumā norādītās atziņas un jāstrādā pie tā, lai pilnveidotu tiesību aktus, novēršot norādītās problēmas.

Paldies par uzmanību. *(Daži deputāti aplaudē.)*

Sēdes vadītāja. Paldies.

Vārds deputātam Aināram Šleseram.

A. Šlesers (LPV).

Godājamā sēdes vadītāja! Godājamie kolēģi! Godājamais Jansona kungs! Es negribētu šodien analizēt visu to, ko jūs pateicāt, kas ir izdarīts; es izmantošu iespēju un runāšu par to, kas nav izdarīts.

Es teikšu, man ir radusies tāda sajūta, ka jūsu balss nav vienmēr pietiekoši sadzirdēta. Jūs šodien nedaudz... klusi runājāt no šīs tribīnes (tā ir tīri tehniska problēma), bet tad, kad daudzi tūkstoši cilvēku pulcējās pie Rīgas pils kovida pandēmijas laikā un protestēja pret to, kas notiek valstī, diemžēl jūs neko skaļi neteicāt. Tā bija principā konkrētas sabiedrības daļas represēšana tikai tāpēc, ka tā bija nolēmusi tālaika valdība, tālaika vara.

Tālāk. Par konkrētiem gadījumiem. Piemēram, Līga Krapāne, kura daudzus gadus strādāja Valsts kontrolē... Tad, kad sākās pandēmija, kovida pandēmija, 150 sabiedrībā pazīstami cilvēki parakstīja vēstuli Latvijas augstākajām amatpersonām ar jautājumiem – vai viss tas, kas notiek valstī, ir pamatoti, pārdomāti? Tie bija vienkārši jautājumi. Rezultāts ir tāds, ka Līgai Krapānei nācās atstāt darbu tikai tāpēc, ka Valsts kontroles vadītājs, kuru bija iecēlusi tālaika vadība, tātad vara, represēja Līgu Krapāni. Viņa pašreiz tiesājas par to, ka viņai nācās zaudēt darbu. Bet bija

150 cilvēki, kas parakstījās. Tiesībsarga viedoklis tajā laikā diemžēl nebija Līgas Krapānes pusē. Un te es gribu izteikt nožēlu.

Par citām problēmām. Ir ļoti daudzi cilvēki, kuru vārdi mums nav pazīstami, bet kuri saņēmuši sodus par ierobežojumu pārkāpšanu kovida pandēmijas laikā. Man pašam ir bijušas kopumā piecas septiņas lietas, pat nevaru īsti saskaitīt, jo visu laiku ir bijušas kaut kādas apstrīdēšanas, tiesvedības, un es esmu jau daudzus tūkstošus valstij samaksājis soda naudās. Par to es šodien varu runāt no tribīnes, bet ļoti daudzi cilvēki nevar no šīs tribīnes runāt. Un tiesībsargam vajadzēja skaļāk aizstāvēt tos cilvēkus, kuri nepamatoti tika represēti.

Un tagad mēs redzam, ka nav jau bijis viss balts un melns. Nu nevajadzēja... Mēs bijām tiešām pasaulē vienīgā valsts, kura represēja parlamenta deputātu. Proti, Saeimas deputāte Jūlija Stepaņenko ir pasaulē vienīgā deputāte, kurai bija liegts strādāt pat attālināti. Nu kur ir loģika? Kad pārējie deputāti strādāja attālināti, viņai tika liegtas iespējas, – jūs klusējāt. Tas pats bija arī ar citiem cilvēkiem, kuriem tika liegtas iespējas strādāt, – tiesībsargs klusēja. Un tas ir pārmetums jums personīgi, Jansona kungs. Jūsu balss nebija dzirdama.

Tad, kad pirms vēlēšanām notika priekšvēlēšanu cīņa... skaidrs ir tas, ka Latvijas Televīzija un Latvijas Radio apkalpoja pie varas esošās partijas. Alternatīvie viedokļi netika uzklausīti, netika aicināti. Latvijas Televīzijas centrālās ieejas durvis tika aizvērtas ar žalūzijām, lai, pasarg' dievs, kāds neienāktu iekšā. Tad, kad pie Latvijas Televīzijas, pie Latvijas Radio sapulcējās daudzi, daudzi cilvēki, neviens žurnālists neiznāca, neintervēja viņus un neuzdeva jautājumu: kāpēc jūs esat šeit sapulcējušies? Un tas noteikti ir pārmetums jums, jo tas ir cilvēktiesību pārkāpums – tas, ka alternatīvā viedokļa nav. Un tad, kad burtiski jau pēdējās dienās pirms vēlēšanām mēs dzirdējām, ka Latvijas Radio eksperti, sorosisti no žurnāla "Ir" (nesaukšu visus uzvārdus, nereklamēšu), stāsta, cik laba esot VIENOTĪBA, cik labs esot Kariņš un ka viss esot ļoti labi... Vai tas nav priekšvēlēšanu aģitācijas pārkāpums, ja uz turieni tiek aicināti – selektīvi – eksperti, kuri atbalsta konkrēto partiju un konkrēto politisko spēku? Tiesībsargam ir jāiestājas par godīgu politisko cīņu.
Es gribētu palūgt divas minūtes klāt.

Sēdi vada Latvijas Republikas 14. Saeimas priekšsēdētājs
Edvards Smiltēns.

Sēdes vadītājs. Kolēģi, vai jūs neiebilstat pret to, ka tiek apvienoti debašu laiki? Kolēģi neiebilst. A. Šlesers. Pirms pāris dienām pie mums bija atnākuši pārstāvji. Mēs runājām par Latvijas Televīzijas un Latvijas Radio apvienošanu, un es teicu: ja tas notiks godīgi, caurspīdīgi, Latvija pirmajā vietā to atbalstīs, bet, ja mērķis būs beigās ielikt, piemēram, Sarmīti Ēlerti par apvienotā medija vadītāju tikai tāpēc, ka viņa pazaudēs darbu Rīgas pilī pēc tam, kad Levitu nepārvēlēs, tad mēs būsim pret. Nevar būt tā, ka Sarmīte Ēlerte visus savus cilvēkus – žurnālistus, Sorosa fonda stipendiātus – saliek dažādos amatos un viņu viedoklis ir galvenais!

Paskatieties, kuri žurnālisti ir galvenie viedokļu paudēji. Piemēram, Elita Veidemane nu šad tad kaut kur parādās, bet viņas viedoklis diemžēl netiek bieži uzklausīts tikai tāpēc, ka viņa ir "nepareizais" viedokļa paudējs. Tāda ir realitāte.

Kas mums ir vajadzīgs? Mums būtu vajadzīgs tiesībsargs, kurš pasaka: "Visi viedokļi ir svarīgi." Tas, ko teica progresīvie šodien... es gribu atbalstīt. Ir dažādi viedokļi – arī par viendzimuma partnerattiecībām, par dabiskām ģimenēm. Lai skan visi viedokļi!

Kāpēc laikā, kad Latvijas Vīru biedrība un asociācija "Ģimene" iniciēja parakstu vākšanu par atbalstu dabiskajai ģimenei, Latvijas Televīzija neaicināja tos cilvēkus, kuri to iniciēja, lai viņi

paustu viedokli? Demokrātiskā veidā likums nosaka to, ka ir jāsavāc noteikts parakstu skaits un tad var notikt referendums. Latvijas Televīzija un Latvijas Radio neko tādu nedarīja – nebija pārstāvēti visi viedokļi.

Lai skan arī LGBT viedoklis, bet – paralēli ar dabiskas ģimenes vērtību aizstāvību, un lai tad cilvēki izdara izvēli, kādas ir tās vērtības! Un tam visam ir jānotiek civilizēti. Tas diemžēl šodien nenotiek. Daudz kas šodien būtu sakāms par šo lietu. Diemžēl laika vairs nav.

Es aicinu: neatkarīgi no tā, cik jūs ilgi strādāsiet savā amatā un kas nāks jūsu vietā, tiesībsargam ir jādara viss, lai visi viedokļi izskanētu un lai būtu godīga politiskā cīņa, kurā ir dzirdama gan pozīcija, gan opozīcija.

Paldies. *(Daži deputāti aplaudē.)*

Sēdes vadītājs. Nākamajam debatēs vārds deputātam Edmundam Cepurītim.

E. Cepurītis (PRO).

Kolēģi! Šis tiesībsarga ziņojums, es domāju, ir ar daudziem svarīgiem vēstījumiem mums – ne tikai kā deputātiem, politisko partiju pārstāvjiem, bet arī kā tādiem, kuru uzdevums ir pārstāvēt tās vērtības, par kurām mēs daudz esam runājuši ar saviem vēlētājiem un, cerams, arī turpinām runāt.

Ir tāds slavens Nelsona Mandelas teiciens, ka sabiedrības patieso raksturu atklāj tas, kā tā izturas pret bērniem. Un tāpēc es gribētu pievērsties vairākām tiesībsarga ziņojuma sadaļām, kuras saistītas ar bērnu tiesībām. Mēs tur varam atrast atbildes uz to, kāds ir mūsu politikas piedāvājums attiecībā uz neatkarīgajā Latvijā dzimušajiem bērniem. Un, es domāju, mums visiem jāpiekrīt, ka tiesībsargam ir taisnība – mums ir daudz darāmā, lai Latvijā pasargātu bērnus no vardarbības, no ciešanām.

Es piekrītu, ka tas ir nepieņemami – noskatīties uz noziegumiem pret bērniem, uz vardarbību pret bērniem un par to neziņot, to nenovērst. Katrs šāds gadījums, kuru mēs neizmeklējam, nozīmē, ka bērni turpina ciest. Tāpēc es piekrītu tiesībsargam: ja likumā ir noteikts pienākums tajā pašā dienā ziņot par vardarbību pret bērniem, tas ir jāievieš realitātē.

Līdzīgi, es domāju, mums ir jārunā par valsti, kas atsevišķos gadījumos neredz bērnu ciešanas un neatliekamās vajadzības savā acu priekšā. Tiesībsarga ziņojumā ir konstatēts Bērnu tiesību konvencijas pārkāpums saistībā ar nepieņemami garām rindām uz veselības aprūpi, to skaitā – rindām uz psiholoģiskā atbalsta pakalpojumiem. Un tas, protams, ir jautājums, kuru mēs salīdzinoši nesen... un, pat teiktu, regulāri skatām šeit.

Kādreiz mentālās veselības tēma bija tabu. Padomju Savienībā, vēl nesen, par to nedrīkstēja runāt; par to nekomunicēja ārsti, par to nekomunicēja izglītības iestādēs. Bet šobrīd tiešām mums ir iespēja, ņemot vērā tās zināšanas un zinot tos speciālistu viedokļus, kas mums ir, nodrošināt, lai katrs bērns var uzaugt, saņemot adekvātu un laicīgu atbalstu tad, kad tas ir nepieciešams.

Un es aicinu ieklausīties speciālistos. Pēc Covid-19 pandēmijas mums ir arī mentālās veselības epidēmija, kuras sekas ir jūtamas arī mūsu jauniešu vidū. Rindas pie bērnu psihiatriem ir tiešas sekas politiskam lēmumam – finansējuma nepiešķiršanai atbilstoši psihiskās veselības uzlabošanas plānam. Tur arī ir aprakstītas tās sekas, tur ir aprakstīts pamatojums, kādēļ šāds plāns ir tapis.

Es gribētu uzsvērt, ka šo rindu samazināšana nav vienkārši viena no daudzām tādām budžeta izvēlēm – blakus tam, vai piešķirt miljonus lauksaimniecības uzņēmējiem vai piešķirt atlaides uzņēmumiem reprezentatīvu auto iegādei, vai citiem tādiem nedaudz atšķirīga līmeņa jautājumiem.

Mums ir bijusi iespēja dzirdēt speciālistu stāstus, kā tas ir, – ka, paziņojot par beidzot pienākušo rindu jauniešiem, viņi ir spiesti dzirdēt stāstu no tuviniekiem, ka pacients ir izdarījis pašnāvību. Un tie ir mūsu jaunieši!

Tātad – arī mentālā veselība, par ko mēs kādreiz nerunājām... ar šādām smagām, drūmām sekām. Tāpēc, manuprāt, pamatoti šis aspekts ir iekļauts tiesībsarga ziņojumā. Paldies par uzmanības pievēršanu šai tēmai.

Garās rindas arī nogalina. Un šajā realitātē, man liekas, ir svarīgi mums katram izvērtēt mūsu darbu parlamentā. Un, es domāju, šajā realitātē neiztur kritiku arī pēdējā laikā izplatītais maldinošais stāsts: reformēsim, pirms investēsim, – šādā veidā formulējot izvēli. Es uzskatu, ka īstā reforma ir investēt nākotnē, mūsu spējā nodrošināt katrai nākamajai paaudzei ilgāku un labāku dzīvi nekā iepriekšējai.

Es domāju, ka ir jāsāk, kā jau Andris Šuvajevs minēja, ar investīcijām veselībā un izglītībā – ar investīcijām nākotnē. Un tā būs ļoti laba motivācija, lai pēc tam ministrijās samazinātu nelietderīgos tēriņus, par kuriem mēs gana daudz esam jau diskutējuši budžeta debatēs.

Šo tiesībsarga ziņojumu, kurā ir ļoti skaudri aprakstīta Latvijas realitāte, es tiešām gribētu izmantot, lai diskutētu par tām izvēlēm, kuras mēs pieņemam. Mūsu balsojumi, es domāju, nav balsojumi tikai par skaitļiem budžeta tabulās un skaitļiem savas valdības atbalstam; tie ir par vērtībām, tiesībām, par bērniem un mūsu līdzcilvēkiem. Un tie parāda, vai mēs tikai noskatāmies uz ciešanām, vai mēs rīkojamies, lai tās pārtrauktu.

Es esmu lepns, ka Latvijas sabiedrība arvien vairāk atbalsta rīcību. Un es aicinu mūs visus turpmākajos mūsu lēmumos nepieļaut, ka Saeima ir tā vieta, kas šo rīcību kavē.

Paldies visiem. *(Daži deputāti aplaudē.)*

Sēdes vadītājs. Vārds deputātei Ramonai Petravičai.

R. Petraviča (LPV).

Godātais Saeimas priekšsēdētāj! Cienījamie deputāti! Es nesākšu analizēt, kāpēc tiesībsarga ziņojumā dzimumu līdztiesība atrodas pirms tiesībām uz taisnīgu tiesu, tiesībām uz vārda brīvību un drošību, tiesībām uz sociālo drošību, veselības aizsardzību, bērnu tiesībām, cilvēku ar invaliditāti tiesībām un cilvēka tiesībām uz īpašumu.

Vismaz šeit, Saeimā, es neizjūtu, ka dzimumu līdztiesība ir problēma. Un diez vai tā ir problēma, ka par Valsts prezidenta amata kandidāti vēl līdz šim nav izvirzīta sieviete. Tāpēc nedomāju, ka dzimumu problēma Latvijā ir lielāka vai aktuālāka par manis minētajām cilvēktiesību problēmām.

Man rodas pārdomas – kā pavadā iet Latvijas tiesībsargs? Acīmredzot tiesībsarga ziņojuma satura struktūra – ar *gender equality* visam pa priekšu – nav nejauša.

Tiesībsargs sava ziņojuma 42. lappusē runā par tiesībām uz darbu. Par to, ka darbs – šā jēdziena plašākā izpratnē – ir ne vien personas iztikas avots, bet arī nozīmīgs individualitātes un pašizpausmes elements. Izvēlētā nodarbošanās palīdz indivīdam attīstīt savu personību, kā arī iekļauties sabiedrībā un aktīvi piedalīties tās dzīvē.

Godātais tiesībsarg! Un godātie deputāti! Ir profesijas, kur joprojām cilvēka pamattiesības ir ierobežotas ar Covid-19 vakcinācijas sertifikātu. Un kāds pamatojums pašlaik ir šādam tiesību ierobežojumam, cik tas ir adekvāts? Kāpēc tas joprojām pastāv? Kāpēc ārstu, medmāsu un medicīnas personāla trūkuma apstākļos vēl joprojām tiek diskriminēti cilvēki, kas nav vakcinējušies?

Mēs taisāmies ieviest... nu jau principā esam ieviesuši obligāto dienestu, jo trūkst kareivju. Vai arī obligātā dienesta kareivjiem būs nepieciešams vakcinācijas sertifikāts un viņus neņems, ja viņi nebūs vakcinējušies? Vai arī karavīru un virsnieku trūkuma apstākļos mēs varam atļauties diskriminēt militārpersonas, kuras nevēlas saņemt vakcīnas?

Tas tiešām ir pamatots ierobežojums? Vai tiesībsargs arī joprojām piedalās vakcīnu lobēšanā, tāpēc pret to neiebilst? Kas tās par darba devēja tiesībām – noteikt, kuram darbiniekam ir obligāti jāvakcinējas? Vai tad darba devējs ir mediķis? Kur ir tiesībsarga attieksme pret šiem kliedzošajiem tiesību uz darbu pārkāpumiem – cilvēka pamattiesību pārkāpumiem?

Tiesības uz sociālo nodrošinājumu garantē Satversmes 109. pants, un šo tiesību mērķis ir, cik vien tas iespējams, kalpot cilvēka cienīgas eksistences nodrošināšanai. Par kādu cilvēka cienīgu eksistenci ir runa mazo Latvijas pensiju, invaliditātes un arī bezdarbnieku pabalstu gadījumos? Par kādu cilvēka cienīgu eksistenci ir runa, ja minimālais ienākumu slieksnis vēl joprojām ir 109 eiro?

Ņemot vērā patēriņa cenu būtisko pieaugumu 2022. gadā, tiesībsargs secināja, ka garantētā minimālā ienākuma līmenis un valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta apmērs nav pietiekams, lai segtu pat pārtikas iegādes izdevumus. Arī 2023. gadā plānotais minimālo ienākumu sliekšņu palielinājums no 109 uz 125 eiro nebūs pietiekams, lai nodrošinātu cilvēka cieņai atbilstošu dzīvi. Turklāt tas stāsies spēkā ar 1. jūliju, nevis 1. janvāri. Tas ir izsmiekls, nevis tiesības uz cilvēka cieņai atbilstošu dzīvi! Par to summu nevar pat paēst.

Tāpat badā var nomirt cilvēks ar minimālo ienākumu slieksni. Un tās vairs nav tiesības uz sociālo nodrošinājumu. Tās jau ir tiesības uz dzīvību, kas tiek pārkāptas. Un vai tas nav trakāk par *dženderu* vienlīdzību? Pastāstiet par *dženderu* vienlīdzību Latvijas pensionāriem, varbūt viņiem vairs netaisnīgo pensiju problēma neliksies tik liela.

Lūdzu apvienot laikus.

Sēdes vadītājs. Kolēģi, vai jums ir iebildumi, ka laiki tiek apvienoti? Iebildumu nav.

Lūdzu, jums ir vēl divas minūtes.

R. Petraviča. Piemaksas par darba stāžu, kas uzkrāts līdz 1996. gadam, netiek aprēķinātas pensionāriem, kas ir pensionējušies pēc 2012. gada. Kā šeit ir ar tiesībām uz pensiju un vienlīdzīgu attieksmi pret visiem pensionāriem?

Vispār jau Latvijas pensionāru mazās pensijas ir cilvēka elementāro tiesību pārkāpums pēc būtības, jo tik niecīga pensija nevar nodrošināt cilvēka pamatvajadzības. Te vairs nav runa par

nepareizu kārtību, bet par būtību. Cilvēki pieaugošās dārdzības, īpaši apkures un komunālo maksājumu dārdzības, dēļ nevar izdzīvot. Ir aizskartas cilvēka pamattiesības.

Tiesībsargs vērtēja, vai valsts sniegtais atbalsts, kompensējot daļu no energoresursu cenu pieauguma par centrālo apkuri, tiek nodrošināts visām mājsaimniecībām neatkarīgi no izmantotās apkures tehnoloģijas, un secināja, ka atbalsts nav paredzēts mājsaimniecībām, kuras apkures risinājumiem izmanto tādas tehnoloģijas, kas nav uzskatāmas par videi draudzīgām, piemēram, sašķidrinātā gāze un dīzeļdegviela. Un, ja gāze un dīzeļdegviela nav ekoloģiska, tad cilvēks var nosalt vai nomirt badā. Tātad tiesībsargam ekoloģiskums ir svarīgāks par cilvēka tiesībām uz mājokli, apkuri, veselību, pārtiku un sociālo nodrošinājumu.

Man liekas, tiesībsargam būtu jāpievērš uzmanība tam, vai apkures pabalstu saņem visi, kuriem tas nepieciešams, nevis jāattaisno, ka nepareizs apkures veids ir pamats, lai cilvēkam atņemtu elementārus pakalpojumus.

Un tas pats attiecas arī uz 20 eiro pabalstu Latvijā dzīvojošiem vakcinētajiem iedzīvotājiem, kas to saņēma līdz 2022. gada 31. martam. Vai tiešām tiesībsargs nesaskatīja tajā kliedzošu diskrimināciju? Kas šeit ar vienlīdzības kritēriju? Lai gan tas nav *dženderu* vienlīdzības jautājums, bet jautājums par vienlīdzību visiem noteiktu vecumu sasniegušajiem senioriem.

Un tas, ko es gribu uzteikt, – tas ir paldies par iesaistīšanos bāriņtiesas...

Sēdes vadītājs. Petravičas kundze, diemžēl jūsu...

R. Petraviča. Paldies.

Sēdes vadītājs.... otrais, pagarinātais, laiks jau ir beidzies.

Nākamajai vārds deputātei Viktorijai Pleškānei.

V. Pleškāne (ST!).

Cienījamais sēdes priekšsēdētāj! Godātie kolēģi! Tiesībsarg! Vispirms vēlos pateikties tiesībsargam par ziņojumu. Ziņojums ir apjomīgs, un tajā izklāstītā informācija rada nopietnas pārdomas par cilvēktiesību ievērošanas procesu, kas notiek mūsu valstī, un cik šie procesi ir nozīmīgi ikvienam cilvēkam. Vēlos atgādināt, ka tiesībsargs nav nedz opozīcijas, nedz koalīcijas pārstāvis. Tiesībsarga uzdevums ir rūpēties par to, lai Latvijā tiktu ievērotas cilvēktiesības un lai valsts pārvalde un pašvaldības ievērotu labas pārvaldības principus.

Tiesībsargs savā ziņojumā norādīja uz lietām, par kurām mēs esam runājuši jau ne pirmo reizi, un daudz kas gan komisijās, gan šajā zālē... īpašs akcents tika likts uz sociālo, veselības aprūpes un bērnu tiesību jomu. Pieņemot budžetu, mēs uzsvērām šīs lietas, bet koalīcija noraidīja visus mūsu priekšlikumus, kā redzējām, arī šodien to pašu PVN noraidīja. Jūs neievērojat tiesībsarga norādīto, ko viņš iesaka mums darīt.

Nedaudz vairāk vēlos pievērsties tieši veselības aizsardzības sadaļai. Tiesībsargs ir norādījis to, ka tiesībām uz veselības aizsardzību ir jāpievērš maksimāla uzmanība, jo veselība ir cilvēka pamats, kas liecina par dzīves kvalitāti, labklājību, slimību neesamību, stipru un garīgi līdzsvarotu personu. Mums šobrīd Latvijā veseli cilvēki ir ļoti nepieciešami, lai uzlabotu demogrāfisko situāciju valstī, kā arī lai tiktu nodrošināts darbaspēks. Veselība ir jebkura cilvēka svarīgākais aspekts un dzīves pamats. Tāpēc ir diezgan satraucoši ziņojumā lasīt, ka jau stabili un sistemātiski vairāku gadu garumā iedzīvotāji tiesībsargam norāda uz ārstniecības pakalpojumu

nepieejamību. Tieši Latgalē, varu arī apstiprināt, tas ir simtprocentīgi, ar augstiem līdzmaksājumiem, it īpaši onkoloģijā, ar dārgām zālēm (52. lappuse – par zāļu cenu atšķirību Latvijā un Baltijas valstīs), nepienācīgu ārstniecības kvalitāti un senioru veselības aprūpes kvalitāti slimnīcās.

Mēs redzam, ka tiesībsargs vairākkārt ir uzrunājis Veselības ministriju par nepieciešamību rast risinājumu pacientu aprūpei gadījumos, kad šī aprūpe ir nepieciešama... un diennakts režīmā... mēģinājis izvērtēt individuālo zāļu kompensāciju mehānismu. APVIENOTAIS SARAKST, jūsu ministre, lūdzu, pievērsiet uzmanību! Un kaut ko darām! Veselības nozarē šobrīd valda haoss, un sakārtot šo jomu ir arī jūsu un mūsu kā likumdevēja pienākums.

Tāda pati situācija veidojas sociālās drošības jomā. Kolēģi, tikai atgādināšu – tiesības uz sociālo nodrošinājumu garantē Satversmes 109. pants. Šī panta mērķis ir kalpot cilvēka cienīgas eksistences nodrošināšanai. Šeit ietilpst gan sociālās apdrošināšanas sistēma – pensijas, slimību, bezdarbnieku pabalsti –, gan arī sociālās palīdzības sistēma. Trauksmes zvani ir par minimālā ienākuma līmeņa pārskatīšanu. Tiesībsargs secināja, ka, ņemot vērā būtisku patēriņa cenu pieaugumu 2022. gadā, garantētais minimālais ienākumu līmenis un valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta apmērs nav pietiekams, lai segtu pat pārtikas iegādes izdevumus. Šausmas!

Arī 2023. gadā plānotais minimālā ienākumu sliekšņa palielinājums no 109 uz 125 eiro nav pietiekams, lai nodrošinātu cilvēka cieņai atbilstošu dzīvi. Kolēģi, mums nekavējoties ir jāpilnveido tiesiskais regulējums šajā jomā. 125 eiro – tā ir klaja ņirgāšanās par cilvēkiem!

Tikpat sliktā stāvoklī ir arī valsts sociālie pabalsti bērniem, tie ilgstoši nav pārskatīti. Patēriņa cenas kāpj, bērnu pārtika, drēbes, higiēnas preces – tas viss ir ļoti dārgi. Kā mēs varam runāt par demogrāfijas pieauguma nepieciešamību valstī, ja pati valsts nepalīdz saviem iedzīvotājiem?

Un arī par energoresursu izmaksu...

Lūdzu apvienot laikus.

Sēdes vadītājs. Kolēģi, vai jūs neiebilstat, ka debašu laiki tiek apvienoti? Iebildumu nav.

Lūdzu, jums ir vēl divas minūtes.

V. Pleškāne. Tiesībsargs norāda, ka valsts sniegtais atbalsts, kompensējot daļu no energoresursu cenu pieauguma par centrālo apkuri, nav paredzēts mājsaimniecībām, kas apkures risinājumā izmanto tādas tehnoloģijas, kuras nav uzskatāmas par videi draudzīgām, proti, sašķidrināto gāzi un dīzeļdegvielu. Arī šeit rodas jautājums: vai tiešām Ministru kabinets nespēj rast risinājumu un palīdzēt visiem iedzīvotājiem?

Kolēģi, mūsu uzdevums šajā Saeimā ir izdarīt maksimāli daudz, lai tiesībsargam, nākamgad sniedzot savu ziņojumu, būtu mazāk, ko aizrādīt par nepilnībām, ko mēs paši un valdība esam sastrādājuši. Tāpēc, kolēģi, viens no mūsu galvenajiem uzdevumiem šajā brīdī ir nevis ķīvēties – opozīcijai ar pozīciju –, bet visiem strādāt, lai atrisinātu problēmas gan sociālajā, gan bērnu tiesību, gan arī pārējās jomās.

Es gribu arī pievērst jūsu uzmanību bērnu veselības aprūpes pieejamībai. Bērniem reģionā nav pieejami normāli veselības aizsardzības pakalpojumi. Es pati biju saskārusies ar to, ka bērnu vajadzēja vest pie endodontista uz Rīgu, un mani brīdināja, ka būs jāmaksā... ārsti brīdināja, ka būs par maksu. Kad es atbraucu, uzzināju, ka summa ir 300 eiro. Tas nav normāli, ka ir jāmaksā 300 eiro par zobu labošanu bērnam.

Pievērsiet šitam uzmanību, Apvienotais sarakst, – 76. lappuse! Varat risināt ar savu ministru šito jautājumu. Un tad, es ceru, mēs pieņemsim pareizos lēmumus un turpmāk atrisināsim visas šitās problēmas.

Paldies. *(Daži deputāti aplaudē.)*

Sēdes vadītājs. Vārds deputātei Leilai Rasimai.

L. Rasima (PRO).

Cienījamais Saeimas priekšsēdētāj! Tiesībsarg! Kolēģes un kolēģi! Latgale izmirst nevienlīdzības un nepieejamas veselības aprūpes dēļ. Tiesībsargs min: veselības aprūpe ir kritiski svarīga, lai Latvijā būtu stipras ģimenes, veseli un aktīvi cilvēki.

Vai zināji, ka Latgalē ir teju divreiz lielāka mirstība – kuru var novērst –, nekā tas ir Rīgā? Ko tas nozīmē? Tas nozīmē – ja tu dzīvo, piemēram, Dricānos un tev ir insults, tad tev ir divreiz lielākas iespējas apgulties divus metrus zem zemes nekā Rīgā. Arī citos reģionos tavas izredzes ir daudz sliktākas nekā Rīgā, taču Latgale šeit patiešām īpaši izceļas.

Šai problēmai vai "slimībai" recepte ir zināma – tas ir finansējums un vēlme to risināt. Ir pozitīvi, ka ministrijas tagad meklēs, kur ietaupīt. Bet kādēļ tam bija jānotiek pēc valsts mēroga skandāla, kurā mediķi viens pēc otra norādīja uz sistēmas sabrukumu? Atbilde sāk šķist acīmredzama: kas skaļāk bļauj, kam lielāki politiskie muskuļi, tas dabū kāroto. Bet vai valsts tā var attīstīties? Vai tā varam panākt, ka cilvēki mums uzticas un novērtē padarīto?

Ilustrēšu, kā nevienlīdzība strādās, ja mēs to nerisināsim. Iedomāsimies, ka piedzimst divi bērni – viens Rīgā, viens Rēzeknē. Tas, kurš dzīvos Rīgā, saņems vidēji par 60 procentiem lielākus ienākumus, rīdziniekam būs divreiz lielākas iespējas iegūt augstāko izglītību un baudīt tās sniegtās priekšrocības, arī vidējais mūža ilgums viņam būs vidēji... par četriem gadiem ilgāks. Ņemot vērā, ka Latvijā tas ir viens no sliktākajiem rādītājiem Eiropā, četri gadi patiešām ir ļoti daudz.

Mēs dzirdam, ka Daugavpils slimnīca jau atlaiž darbiniekus un domā par pakalpojumu cenu celšanu. Tās ir sekas finansējuma trūkumam, un tas parāda valdības nevēlēšanos vai nespēju šo problēmu risināt kopīgiem spēkiem.

Nākamnedēļ mēs atzīmēsim Latgales kongresa gadadienu. 1917. gada 26. un 27. aprīlī Rēzeknē notika pirmais Latgales latviešu kongress, kurā tika nolemts, ka Latgales, Vidzemes un Kurzemes latvieši ir viena tauta, un šis kongress ir viens no stūrakmeņiem Latvijas valsts izveidē.

Lūdzu, kolēģi, pirmkārt, apzināsimies, ko parastiem cilvēkiem ikdienas dzīvē nozīmē reģionālā nevienlīdzība, otrkārt, domāsim, kā to izskaust, un, treškārt, darīsim.

Paldies. *(Daži deputāti aplaudē.)*

Sēdes vadītājs. Vārds deputātam Jānim Vucānam.

J. Vucāns (ZZS).

Augsti godātais Saeimas priekšsēdētāj! Cienītās kolēģes! Godātie kolēģi! Godātais tiesībsarg Juri Janson! Man ir jāpiekrīt tiem, kas no šīs tribīnes jau teica, ka Saeimas deputāti un tiesībsargs dara kopīgu darbu, lai dzīvi mūsu valstī, valsts pārvaldību padarītu taisnīgāku no dažādu tiesību normu

viedokļa – gan no tā viedokļa, kā šīs normas ir uzrakstītas likumos, gan arī no tā viedokļa, kā šīs normas tiek īstenotas dzīvē.

Viena no šīm normām ir taisnīga atalgojuma norma, kas parasti ir jāskatās relatīvi, parasti mēs runājam apmēram par vienādu atalgojumu par vienādas sarežģītības un vienāda apjoma darbu. Šobrīd mēs kārtējo reizi esam pedagogu streika priekšvakarā. Viena no prasībām, par ko runā pedagogi, ejot uz streiku, ir netaisnīgs atalgojums pirmsskolas izglītības pedagogiem. Un kāpēc es izlēmu nākt runāt par šo jautājumu šeit? Tāpēc, ka pagājušā gada vasarā, gatavojot 13. Saeimas deputātu pieteikumu Satversmes tiesai, man bija iespēja iepazīties ar saraksti, kas bija pietiekami ilgā laika periodā starp Izglītības un zinātnes ministriju, LIZDA un tiesībsargu tieši šajā jautājumā. Un daļa no sarakstes attiecās uz 2019. gadu, daļa – uz vēlāku periodu, bet mana pārliecība ir tāda – ja tiesībsargs šī jautājuma risināšanā būtu iesaistījies aktīvāk, iespējams, daļa no tām problēmām, par kurām runā pedagogi, ejot uz streiku... tās problēmas būtu ja ne atrisinātas, tad ļoti lielā mērā mīkstinātas.

Runa ir par to, ka pirmsskolas pedagogu atalgojums joprojām ir krietni zemāks – par vienu un to pašu darba apjomu – nekā pārējiem vispārējās izglītības pedagogiem. Jau 2019. gadā pedagogi draudēja ar streiku, tika arī īstenotas dažādas akcijas, bet toreiz izskatījās, ka tābrīža valdība, konkrēti Izglītības un zinātnes ministrija, ar LIZDA varētu panākt izlīgumu tajā nozīmē, ka tika sastādīts tā saucamais pedagogu atalgojuma paaugstināšanas grafiks. Un liela loma toreiz bija arī tiesībsargam, jo tajā brīdī... 2019. gadā (un to var redzēt no sarakstes) tiesībsargs saka to, ka viņš būtu vērsies Satversmes tiesā par šiem Ministru kabineta noteikumiem Nr. 445 par pedagogu atalgojumu. Un, ja toreiz šāda vēršanās tiesā būtu notikusi, tad šobrīd mēs par šo nevienlīdzību vairs nerunātu.

Toreiz tiesībsargs noticēja, ka Izglītības un zinātnes ministrija savu solījumu par pietiekami strauju atalgojuma izlīdzināšanu pirmsskolas pedagogiem un pārējiem pedagogiem īstenos. Pašlaik mēs redzam, ka kustība ir bijusi, bet tā kustība ir bijusi ļoti lēna. Tas atalgojums joprojām ir vairāk nekā par 10 procentiem atšķirīgs par vienu un to pašu darba apjomu.

Es par to runāju, tāpēc ka šis ir piemērs, kurš rāda, ka tad, ja tiesībsargs kādā procesā iesaistās un viņam kaut kas tiek apsolīts, vēlams tomēr ir sekot tam intensīvāk, un gadījumā, ja solītais netiek pildīts, ar savām iespējām mēģināt iespaidot šo procesu. Manā skatījumā, šajā situācijā – par pirmsskolas pedagogu atalgojuma nevienlīdzību – tiesībsargs varētu būt bijis aktīvāks. It sevišķi pēdējos gados. Ja mēs skatāmies šī gada... pareizāk sakot, 2022. gada ziņojumu, es mēģināju atrast, bet tur par šo problēmu diemžēl nav runāts, kaut arī problēma pastāv joprojām.

Līdz ar to, Jansona kungs, tos trīs gadus, kurus jūs vēl būsiet (es ceru, ka būsiet) tiesībsarga amatā – ja kaut kas jums tiek apsolīts no ministriju puses, lūdzu, sekojiet, lai tas arī tiek pildīts.

Paldies. *(Daži deputāti aplaudē.)*

Sēdes vadītājs. Vārds deputātam Andrejam Vilkam.

A. Vilks (ZZS).

Godātais priekšsēdētāja kungs! Cienījamie kolēģi! Augsti godātais tiesībsarg un tiesībsarga komanda! Paldies par izsvērto ziņojumu un ļoti apjomīgo informatīvo materiālu. Jāatzīst, ka tiesībsargs cienījamā Jansona kunga un ombuda personā... ir patiešām mērķtiecīgi, saturīgi strādājuši, paaugstinot kvantitatīvos un kvalitatīvos rādītājus. Ombuds kā vadītājs un arī visa biroja personā ir izveidojies par reālu, ļoti būtisku, nozīmīgu cilvēktiesību aizsardzības institūciju. Sasniegtais, neapšaubāmi, ir lieliskas komandas kopējais darbs.

Tiesības ir visaptverošas, tās ir normas, ar kurām mēs saskaramies pastāvīgi. Tiesības ir mūsu apzinātās vai neapzinātās brīvības, kur nospraust robežas ir ļoti grūti vai arī pat neiespējami, brīvības, kuras neaizskar citu cilvēku tiesības. Vai tiesībsargs spēj un var reaģēt uz visiem tiesību aizskārumiem, kuri ir zināmi, pieejami publiskajā vidē? Pieļauju, ka tas ir utopiski. Darāmā tiesību aizsardzības jomā ir vairāk, nekā mēs spējam iedomāties, un tiesībsargs, bez šaubām, uz to spēj reaģēt.

Nepieciešams atzīmēt, ka tiesībsarga izskatīto iesniegumu skaits pēdējos gados pieaug. 2020. gadā tie bija 1617 iesniegumi, 2022. gadā – 1634. Tas ir ievērojams darba apjoma pieaugums – šie iesniegumi ir jāizskata, jāizvērtē un arī jāsniedz kompetenti slēdzieni.

Kāda ir šī reaģēšana? Ļoti interesanti, starp citu. Neievēroto ieteikumu un rekomendāciju skaits, kas nāk no Tiesībsarga biroja, pieaug aizvien vairāk un vairāk. 2020. gadā to bija 82,61 procents, 2021. gadā – 76,4 procenti, un vēl lielāks samazinājums bija 2022. gadā – 72,22 procenti. Kāpēc ir šī tendence? Kompetentās iestādes nereaģē vai reaģē formāli uz tiesībsarga iesniegumiem. Tas atspoguļo institūciju attieksmi pret tiesību pārkāpumiem, kurus tātad ir identificējis tiesībsargs. Pēc būtības tā ir vārga, pasīva, iespējams, kā visa *(Nav saklausāms.)*... pārvaldes sistēma.

Tepat pacēlās arī tāds savdabīgs jautājums – par seksuālo vardarbību, par tās izplatību. Seksuālā vardarbība daudzveidīgās formās ir ne tikai Latvijas problēma. Visā pasaulē katra trešā sieviete cieš no fiziskas vai seksuālas vardarbības. Tas ir pietiekami izplatīts cilvēktiesību pārkāpums. Par to vismazāk tiek ziņots. Iemesli šeit ir pietiekami dažādi un daudzveidīgi... ir saistīti ar fizisko vai seksuālo vardarbību, emocionālo, ekonomisko vardarbību un tā tālāk. Bez šaubām, šī problēma ir krietni vien aktuālāka, izplatītāka, nekā tas ir atspoguļots oficiālajā statistikā.

Bet ir ne tikai vardarbība pret sievietēm, ir arī vardarbība pret vīriešiem. 2021. gadā katrs piektais vīrietis vecumā no 18 līdz 74 gadiem ir norādījis, ka pret viņu ir bijusi vērsta fiziska vai seksuāla vardarbība. 19 procentiem tā ir bijusi fiziskā vardarbība, bet 0,5 procentos gadījumu tā ir bijusi seksuālā vardarbība. Pieļauju, ka vardarbības... skaits pret vīriešiem ir krietni augstāks, taču droši vien... diez vai vīrieši par to sūdzēsies.

Tomēr atgriezīsimies pie tiesībsarga neizpildītajiem ieteikumiem un rekomendācijām, kas varētu pievērst īpašu uzmanību. Sociālā drošība, minimālā ienākumu sliekšņa pārskatīšana, kas nav izpildīts un par ko mums bija diskusijas arī 2023. gada budžeta pieņemšanas laikā.

Neapšaubāmi, ir jāpārskata sociālie pabalsti, jānodrošina tiesiskās vienlīdzības princips, sociālās stipendijas – "Studētgods" visiem studentiem, tai skaitā no daudzbērnu ģimenēm. Bez vecāku gādības palikušo bērnu sociālo garantiju nodrošināšana. Bez šaubām, šeit mums ir nepieciešams arī Saeimas deputātu atbalsts.

Ir trūkumi kompensējamo medikamentu sistēmā. Grupu māju pakalpojumu pilnveidošana cilvēkiem ar smagu invaliditāti. Cienīgu apstākļu nodrošināšana cilvēkiem pansionātos, kas pašreizējā laika periodā mums ir aktualizējusies. Labklājības ministrijai būtu jāstrādā ciešā sazobē ar Tiesībsarga biroju un jākļūst par tā politisko pārstāvi kā Ministru kabinetā, tā arī Saeimā, dzelžaini, kareivīgi un neatlaidīgi cīnoties par visu tiesībsarga rekomendāciju un iebildumu izpildi.

Pagaidu aizsardzības pret vardarbību līdzekļu piemērošana un tā reālā īstenošana.

Sēdes vadītājs. Vilka kungs, vai jūs vēlētos apvienot debašu laikus? *(Starpsaucieni.)*

A. Vilks. Paldies, paldies.

Sēdes vadītājs. Kolēģi, vai jūs neiebilstat? Nav iebildumu.

Lūdzu, jums ir vēl divas minūtes.

A. Vilks. Un šeit mums, dabīgi... tātad jautājums ir arī par jēgu. Jautājums ir par vardarbībā cietušo cilvēku aizsardzību, un šeit ir Jēkabpils traģiskais gadījums. Sabiedrības izglītošana, tai skaitā profesionāļu pieeja cilvēktiesību aizsardzības jautājumos.

Ir vēl viens jautājums, kas, bez šaubām, ir pietiekami aktuāls un nozīmīgs, kam pašreiz ir nepieciešama īpaša uzmanība. Tā ir Ukrainas civiliedzīvotāju, kuri atrodas Latvijā, tiesiskā aizsardzība.

Es pietiekami augsti vērtēju tiesībsarga darbu, visu viņa komandu. Un tās problēmas, kuras identificētas, – lai veicas to risināšanā!

Paldies. *(Daži deputāti aplaudē.)*

Sēdes vadītājs. Vārds deputātei Skaidrītei Ābramai.

S. Ābrama (PRO).

Saeimas priekšsēdētāj! Kolēģes, kolēģi! Cienījamais Jansona kungs! Jā, es mēģināšu būt, cik vien varu, konkrēta, un droši vien daudzas tēmas šeit jau tika apspriestas. Bet es mēģināšu kaut kādas tēmas paskatīties profesionāli arī no iepriekšējās sadarbības ar Tiesībsarga biroju... un kur, man šķiet, kaut kas ir uzlabojams.

Man ļoti viegli runāt pēc Vilka kunga, jo Vilka kungs jau minēja, ka ļoti daudz rekomendāciju, ko tiesībsargs iesaka... Jā, es arī apskatījos ziņojumu, un es katrā ziņā esmu no tiem, kuri uzskata: cik labi, ka mums ir tiesībsarga institūts!

Bet pie reizes man tas raisīja arī tādas pārdomas, ka, iespējams, kaut kas, laikam ejot, jau ir jāmaina, varbūt kaut kas jāpastiprina, jo tas, ka ir ļoti daudz ieteikumu... Diemžēl man bija skumji skatīties, ka ļoti daudzi netiek pildīti vai ļoti daudzi ir kaut kādā izpildes procesā, par kuriem man ir stipras šaubas, ka tie netiks sasniegti. Tātad vajadzīgi kaut kādi stingrāki "zobi", stingrāks tvēriens tām lietām.

Pirms daudziem gadiem, es jau teicu, mums bija sadarbība un mēs gājām arī ar manas iestādes juristiem pie Jansona kunga un teicām: kā jūs panākat, ka jūs esat tik skaļi redzami? Un man tajā brīdī šķita – ļoti efektīvi. Tad tur pastāstīja, kāds ir tas princips.

Man šķiet, ka tagad jūs esat mazlietiņ atslābinājušies. Nu, teikšu tā maigi. Var būt, ka problēma ir tā, ka jūs ļoti daudzas tēmas it kā norādāt savā ziņojumā, ļoti daudzas tēmas paņemat, bet tas ir ļoti daudz jūsu birojam. Es saprotu, ka visas nevar padarīt efektīvas, bet man katrā ziņā būtu interesanti izlasīt tiesībsarga ziņojumu, nu, kas ir tas *Top 1*, ko jūs esat panākuši? Nevis tikai rekomendācija, bet kur ir tiešām kaut kādas pārmaiņas sasniegtas. Un, ja to nav iespējams parādīt, tātad jums jānāk klajā ar to, kādas ir problēmas, kas jūs kavē. Var būt, ka jums kaut kādā veidā jāstiprina – vai nu likumdošanas veidā, vai... kaut kāda iestādes kapacitātes stiprināšana... Tā ka es domāju, ka tas noteikti jāskatās kopā ar Tiesībsarga biroja darbu.

Piemēram, kaut vai tas pats... Mani kolēģi ļoti daudz un labi runāja par naida runu. Man šķiet, ka tā tiešām Latvijā ārkārtīgi pieņemas spēkā. Tiesībsarga birojs (tātad es lasu ziņojumā) jau 2019. gadā ir rosinājis diskusiju. Es saprotu, tas nāca pēc tam, kad 2018. gadā Eiropas Komisija

teica, ka Latvijā ir lielas problēmas ar naida noziegumiem, naida runu, sabiedrība īsti neatpazīst, tiesībsargājošās institūcijas nesaprot, ko darīt.

Es pilnīgi piekrītu, ka Krimināllikuma 150. pants neder, jo tur to būtiskumu ir ļoti grūti pierādīt. Bet, nu, man šķiet, tā kā tas ir nepiedodami... Jūs tagad pateicāt – jā, jāpaskatās, var būt, ka tas ir pēc Administratīvās atbildības likuma darāms.

Es gribētu tomēr redzēt jūsu līderību naida runas kontekstā. Jā, jūs rakstāt, jūs uzrakstāt vēstuli. Un, paldies, arī toreiz jūs uzrakstījāt, kad mēs Mandātu, ētikas un iesniegumu komisijas sēdē skatījām jautājumu par deputāta runu, kas bija zināmā mērā nepieļaujama, diskriminējoša. Bet man gribētos, lai tās nav tikai vēstules, uz kurām nav atbildes, bet... lai jūs esat aktīvāki, lai jūs būtu kaut vai pieteikušies un atnāktu. Par to jārunā, jo ļoti bieži ar politiķiem ir ļoti grūti panākt vienprātību. Tāpat naida runa tviterī: tikko tu pateiksi kaut kādu savu domu, uzreiz tev troļļu fabrika uzbruks un sāks tevi saukt par marksistu un komunistu, un tā tālāk. Nu, naida runa Latvijā ir problēma, un ar to jācīnās, un es šaubos, vai Valsts policija vai Iekšlietu ministrija spēs to lauku aptvert.

Paskatieties, kā tas notiek Somijā – piemēram, Somijā arī ir Cilvēktiesību līga. Arī citas institūcijas jau pirms kādiem pieciem gadiem pateica: mums ir naida noziegumi, kurus jāsāk beidzot kaut kādā veidā apkarot, jāvēršas pret tiem. Policija tika apmācīta atpazīt, policijas izglītības iestādēs tika ieviesta programma. Pie mums nekas ar to netiek darīts, un mēs tikai skatāmies, ka aizvien pieņemas spēkā, it sevišķi pēdējā gadā, sākoties Krievijas agresijai pret Ukrainu. Kā mēs redzam, naida noziegumi, naida runas pēc cilvēka piederības noteiktai tautībai vai rasei, vai seksuālajai orientācijai – tā ir problēma, ar to ir jācīnās, un, manuprāt, tiesībsargam ir jābūt līderībai.

Otrs jautājums. Tā diezgan mēreni jūs to risināt. Kaut vai tas pats trauksmes cēlēju institūts Latvijā. Atkal ir jauns likums, bet es to likumu... Es strādāju līdz 2019. gadam, skatījos, kā tas bija šķietami saprotami... Tagad tas ir tik sarežģīts pēc Eiropas direktīvas pārņemšanas. Jūs pasakāt: tas nav efektīvs. Nu, gaidām jūsu redzējumu par to, kas tas būs.

Vai arī valsts pārvaldība, laba valsts pārvaldība. Tik maz ir to ziņojumu, kad cilvēki pasaka, ka viņi tiek diskriminēti darbavietās, ka viņiem liek... vai nu priekšnieks ir neapmierināts ar kādu darbinieka runu pret viņu, vai pašvaldībās absolūti cilvēki nesaprot savas tiesības... gan šīs nepamatotās rotācijas vai cilvēku vienkārši izstumšana, lai kādam citam atbrīvotu vietu. Nu, ir jābūt aktīvākam.

Tāpēc pabeidzot es gribu pateikt paldies jums par ziņojumu, novēlu, lai turpmākajā periodā tomēr valsts pārvalde iet jau no tādas plikas rezultātu uzskaitīšanas, ka mums ir bijuši tik semināri, mums ir bijušas tik izpētes, bet mēs ejam...

Sēdes vadītājs. Ābramas kundze, vai jūs vēlaties apvienot laikus?

S. Ābrama. Jā, pievienojam. *(Smiekli.)*

... bet jums jāiet arī uz to, ka jūs pasakāt, kas ir mūsu rezultāts...

Sēdes vadītājs. Jūs varat apvienot debašu... Ābramas kundze, jūs varat...

S. Ābrama.... būtiskākais, un to es neredzu. Tie laiki ir pagājuši. Lūdzu, tiesībsarga kungs, nākamajā ziņojumā pasakiet, kas ir jūsu *Top 1*, ko jūs esat panākuši līdz galam...

Sēdes vadītājs. Ābramas kundze, ir jāveic zināmas procesuālas darbības, lai to izdarītu. Deputāti neiebilst, ka tiek apvienoti debašu laiki? *(Starpsauciens.)* Lai runā...

Ābramas kundze, tagad jums – papildinātais laiks.

S. Ābrama. Jā. Ziniet, ko, paldies jums, bet es ceru, ka tiesībsarga kungs jau ir sapratis manu vēstījumu. Ne tikai rezultatīvie rādītāji skaitliskā izteiksmē, bet efektivitātes ziņā – tas ir tas, ko, man liekas, sabiedrība no jums sagaida.

Ja jums ir problēmas, ja jums ir kaut kādi bremzējoši... kas jums pietrūkst, tad, lūdzu, nāciet, un runāsim. Labprāt jūs atbalstīsim, jo tiesībsarga institūts ir ļoti svarīgs. Efektīvs tiesībsarga institūts – tas vispār ir pats galvenais, kas būtu valstī...

Paldies. *(Daži deputāti aplaudē.)*

Sēdes vadītājs. Vārds deputātei Ievai Brantei.

I. Brante (AS).

Labdien, kolēģi! Labdien, tiesībsarg! *(Starpsauciens: "Labdien!"; smiekli.)* Un arī birojam sveicieni! Labdien vēlreiz! Kolēģi, kā zināms, tiesībsarga ziņojums tika skatīts, uzklausīts arī Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisijā. Šodien to atreferējis tiesībsargs.

Daļa kolēģu šodien Saeimas sēdē pauda kritiku par tiesībsarga ziņojumu un pat norādīja, ka tiesībsarga institūts esot lieks un klapējams ciet. Nepieļaujami, drausmīgi un – vēlreiz! – nepieļaujami. Tiesībsarga ziņojumā, iespējams, ir tādi ierosinājumi likuma izmaiņām, kas neatbilst politisko partiju vīzijai, taču nevar noliegt tiesībsarga un viņa komandas ieguldījumu Latvijas cilvēktiesību attīstībā. Likumdevējam ir jāseko aktīvi un atbildīgi cilvēktiesību jomai, tiesību attīstībai un pilnveidošanai.

Tiesībsarga ziņojumā mani īpaši uzrunāja kritiskās norādes un piezīmes par bāriņtiesu darbu, jo bāriņtiesa ir iestāde, kas ir valsts pārvalde un pārstāv bērnu tiesības un intereses. Šī iestāde lemj sensitīvus ģimenes jautājumus – jā, strīdīgus, taču, nē, ne unikālus, ne tādus, kur nevar rast profesionālus, gudrus risinājumus, nodrošinot vislabākās bērnu intereses... pie kādām apelē.

Tiesībsarga piedāvātais institucionālais redzējums, risinājums ir izveidot ģimenes tiesas (kur ģimenes lietas tiktu skatītas ar profesionālu tiesnešu palīdzību, ar izglītību saistītām zināšanām), kas paredz, nodrošina iespēju vislabākajā veidā nodrošināt bērnu tiesības un intereses.

Mans šodienas aicinājums likumdevējam ir pievērst sabiedrības uzmanību, jomas speciālistus un kolēģus deputātus sākt aktīvu diskusiju par šo piedāvāto tiesībsarga risinājumu, likt to dienaskārtībā.

Paldies.

Sēdes vadītājs. Vārds deputātam Andrejam Judinam.

A. Judins (JV).

Cienījamie kolēģi! Es arī pievienojos un gribu teikt paldies tiesībsargam par ziņojumu. Starpbrīdī es satiku Tiesībsarga biroja darbiniekus un paspēju izrunāt jautājumu, par kuru runāja vairāki

kolēģi, bet, ņemot vērā, ka Ābramas kundze tieši piesauca naida runu, es vēlos arī izmantot iespēju un informēt pārējos kolēģus.

Iepriekšējā Saeimā mums bija vairākas apakškomisijas sēdes, kur mēs runājām par iespēju paredzēt administratīvo atbildību par naida runu. Pagājušā gadā nogalē es piedalījos vienā pasākumā, kur bija visi izmeklētāji, kas strādā ar attiecīgajām lietām (un tur bija arī tiesībsarga pārstāvis), un kārtējo reizi izskanēja priekšlikums, ka būtu labi, ja mums būtu arī administratīvā atbildība.

Es arī atbalstu šo ierosinājumu, bet, ja mēs gribam kaut ko grozīt, tas ir jāizdara tā, lai nesabojātu esošo sistēmu. Ja mēs veidojam divus pantus un vienā pantā rakstām: par to ir administratīvā atbildība, bet par to pašu – arī krimināltatbildība, tas nav labi. Tas nav labi tādēļ, ka, ja ir konkurence, jāpiemēro krimināltatbildība, tas ir atrunāts likumā. Tas nav labi arī tāpēc, ka šajā gadījumā pastāv risks: viena puse uzskatīs, ka jāsauc pie krimināltās atbildības, cita – pie administratīvās, un progresa nebūs.

Es jau teicu, es paspēju parunāt ar Tiesībsarga biroja darbiniekiem, kas strādā ar šiem jautājumiem. Un mēs vienojāmies, ka arī 14. Saeimā runāsim par šo jautājumu, jo, manuprāt, nav labi un nav pareizi, ka to cilvēku, kurš uzrakstīja, piedodiet, stulbu komentāru, vienu teikumu, noreaģēja uz kaut ko, mēs saucam pie krimināltās atbildības, savukārt par tādu, kurš smalki, ļoti intelektuāli, radot lielu kaitējumu, kurina naidu, mēs sakām: "Nē, te ir viedoklis, tas ir viedoklis, nekas viņam par to nebūs."

Bet es nevaru piekrist tam, ka policija strādā slikti, neko nedara un neko nesaprot. Viņi saprot, viņi strādā, bet viņiem ir jāievēro likums. Un, kad mēs runājam par pantiem, kur paredzēts ierobežot vārda brīvību (tas ir pieļaujams – ierobežot vārda brīvību, jo tā nav vārda brīvība, kad cilvēki kurina naidu), ir ļoti svarīgi precīzi ievērot likumu.

Es vēlreiz gribu teikt, ka mēs runāsim par šo jautājumu, un paldies tiesībsargam, kas to atgādināja.

Paldies.

Sēdes vadītājs. Vārds deputātam Jurģim Klotiņam.

J. Klotiņš (NA).

Labdien, kolēģi! Labdien tiesībsarga kungs! Paldies, ka Andrejs Judins beidzot pieminēja jēdzienu "vārda brīvība", šodien tas tiešām... es visu laiku gaidīju, kad tas beidzot izskanēs. Mums tik daudz izskanēja jēdziens "naida runa".

Un es vēlējos tikai no savas puses paust, ka ar jēdzienu "naida runa" ir jābūt ļoti uzmanīgiem, veidojot valsts likumdošanu, jo tas satur arī iekšējus apdraudējumus. Tas satur apdraudējumus demokrātiskajām pamatbrīvībām – vārda brīvībai, runas brīvībai, personas uzskatu paušanai –, kas ir demokrātijas pamatu pamats.

Es negribētu teikt, ka Latvijā notiek kaut kas līdzīgs kā nesen vēl Somijā, kad parlamenta deputāti, bijušo iekšlietu ministri, apsūdzēja par to, ka viņa savā tvitera kontā vienkārši bija citējusi Bībeles pantus. Tiešām ir pilnīgi nepieļaujami, ka naids, naida runas jēdziens tiek izstiepts un pakļauts subjektīviem spriedumiem.

Paldies tiesībsargam, un es novēlu, lai jūsu ziņojums nākamgad saturētu arī vairāk informācijas par to, kā tiek ievērotas cilvēka pamattiesības tādā lietā kā valsts valodas lietošana un visādu svešvalodu nepamatota nepieprasīšana darbavietās, par ko jau mans kolēģis Aleksandrs Kiršteins šeit teica.

Paldies.

Sēdes vadītājs. Debates slēdzu.

Vai Jansona kungs vēlētos ko piebilst kā ziņotājs?

Lūdzu, vārds Latvijas Republikas tiesībsargam Jurim Jansonam.

J. Jansons (Latvijas Republikas tiesībsargs).

Paldies.

Sēdes vadītājs. Pirmajā reizē jums bija stunda, otrajā – 15 minūtes.

J. Jansons. Cik minūtes? Jā, man pilnīgi pietiks.

Paldies. Izmantošu, protams, iespēju, jo šeit jūsu priekšā uzstāties es varu reizi gadā... vai arī – likumā ir nostiprinātas tiesības, teiksim, ārkārtas situācijā sasaukt Saeimas ārkārtas sēdi. Es vienkārši to tikai kā atgādinājumu.

Tiešām pateicos par viedokļiem. Jā, varētu palasīt gan Saeimas kārtības rulli, gan to, kas ir ierakstīts Tiesībsarga likumā. Es tiešām esmu pateicīgs par viedokļiem, par objektīvo kritiku un arī, protams, par subjektīvo kritiku.

Subjektīvā kritika faktiski vairāk būtu jāadresē pašiem sev. Kāpēc? Tāpēc, ka, visticamāk, nav sekots līdzi tiesībsarga darbam par visu to, kas ir izdarīts, teiksim tā, vairāk nekā padsmit gadu garumā. Es pat teiktu tā, ka nav sekots līdzi tam, kas pat ir iesākts jau Valsts cilvēktiesību biroja laikā. Daudzas lietas, kas subjektīvās kritikas ietvaros tika minētas, patiesībā ir risinātas. Tās ir risinātas ļoti aktīvi. Gan par atalgojumu, kur es esmu bieži vien... gadu no gada minējis par Satversmē nostiprinātiem principiem, proti – ikvienam ir tiesības uz taisnīgu atalgojumu. Es jums varu atrast vismaz desmitiem publikāciju, kur tas ir minēts.

Nākamais – kam vēl ir jānotiek? Ja tauta pulcējas un izsaka savu viedokli publiski, ja tauta jau, tā teikt, izmantojot galīgos, bet demokrātiskos līdzekļus, paziņo, ka streikos – kam vēl ir jānotiek, lai parlaments un valdība ieklausītos pilsoniskajā sabiedrībā un attiecīgi efektīvi rīkotos?

Likums ir, un likums ir jāpilda. Parlamenta pienākums, protams, ir pieņemt likumus kā augstākajam likumdevēja orgānam vai institūcijai, taču ar to parlamenta subjektīvais pienākumus vai atbildība nebeidzas. Parlamentam ir jābūt atbildīgam un jāveic visi nepieciešamie soļi vai darbības, lai vismaz parlamentārās uzraudzības kārtībā nodrošinātu, ka parlamenta pieņemtie likumi tiek ievēroti, tiek realizēti ikdienā.

Bieži vien tiek minēta demokrātija, mēs dzīvojam demokrātiskā valstī. Taču ir ne mazums reižu, kad es nonāku pie secinājuma, ka mēs tomēr īsti nedzīvojam pārstāvnieciskajā demokrātijā, bet kaut kā atsevišķos jautājumos nonākam tā kā tiešajā demokrātijā. Vai, teiksim, minot dažas tēzes no zinātnieka, filozofa Gumploviča, – ka mazākums valda pār vairākumu.

Un te man nāk prātā tāds salīdzinājums, ka bieži vien ir tā: no valdības nāk kāds likumprojekts, un parlaments to skata. Nereti ir tā, ka ir ekspertu viedokļi, kas netiek ņemti vērā, un ir paziņojums – ziniet, tas ir politisks lēmums. Vai cita situācija – kad parlamentā nāk kāds ar likumdošanas iniciatīvu, vai tie ir deputāti vai institūcijas... kas ir tiesīgs izmantot likumdošanas iniciatīvas tiesības, un komisiju sēdēs nereti izskan tāda frāze: tas viss ir gudri – pārfrāzējot, ko jūs te komentējat, adresējot ekspertu virzienā –, bet, ziniet, tas ir politisks lēmums, un mēs lemjam tā.

Kas atliek man kā tiesībsargam – vērsties pie sabiedrības, izmantojot masu medijus, ko mēs tāpat bieži darām, mums ir tūkstošiem publicitātes pasākumu (ja jūs paskatītos, teiksim, 2022. gadu skaitļos – tūkstošiem), vai vērsties Satversmes tiesā. Un arī Satversmes tiesas spriedums nav panaceja. Iepriekšējos divos gados septiņas vinnētas lietas pret valsti. Dažos gadījumos tur bija pieteikumi par valdību, valdības pieņemtajiem lēmumiem, vairumā gadījumu bija pieteikumi par parlamenta pieņemtajiem lēmumiem. Un tas, ko mēs secinām un par ko bieži vien ir arī runāts un izteikta kritika manā virzienā, – ka mēs kaut ko neesam izdarījuši, proti, parlaments pienācīgā kārtā nav ievērojis to, kas ir ierakstīts Satversmes tiesas spriedumos. Kam vēl ir jānotiek?

Un visbeidzot. Nu jau jāsaka tā – no utopiskā ideālisma, bet mazliet pārfrāzējot – Arhimēda tēze: "Dodiet man atbalsta punktu, un es pacelšu pasauli!"

Paldies. *(Aplausi.)*

Sēdes vadītājs. Paldies tiesībsarga kungam par ziņojumu.

Par šo darba kārtības jautājumu balsojums nav paredzēts, līdz ar to tas uzskatāms par izskatītu.

___

Lūdzu zvanu! Lūdzu reģistrācijas režīmu! Lūdzu reģistrācijas rezultātus!

Kamēr tiek gatavoti reģistrācijas rezultāti, vārds deputātei Zanei Skujiņai-Rubenei **paziņojumam** par parlamenta sadarbības grupas ar Brazīliju dibināšanu.

Z. Skujiņa-Rubene (JV).

Mīļie kolēģi, informēju, ka šajā *(Sēdes vadītājs noklaudzina ar āmuru.)*...

Sēdes vadītājs. Kolēģi, sēdes pārtraukums vēl nav sācies!

Z. Skujiņa-Rubene.... šajā sēdes pārtraukumā tiks dibināta sadarbības grupa ar Brazīlijas parlamentu un ikviens interesents uzreiz pēc reģistrācijas rezultātu paziņošanas ir aicināts uz Dzelteno zāli.

Paldies.

___

Sēdes vadītājs. Dombravas kungs, lūdzu, apsēdieties!

Vārds Saeimas sekretāra biedrei Antoņinai Ņenaševai rezultātu nolasīšanai.

A. Ņenaševa (14. Saeimas sekretāra biedre).

Kolēģi! Reģistrējušies 88 deputāti. Nav reģistrējušies 12: Raimonds Bergmanis, Augusts Brigmanis... ir, Dāvis Mārtiņš Daugavietis... nav, Irma Kalniņa, Rihards Kols, Agnese Krasta, Vilis Krištopans, Gatis Liepiņš, Lauris Lizbovskis, Kaspars Melnis, Ainārs Šlesers un Edgars Zelderis.

Kolēģi, kur jūs visi gulējāt? Labi, lai jums forša...!

___

Sēdes vadītājs. Tā ir, kad steidzas!
Tātad pārtraukums līdz pulksten 13.30.

(Pārtraukums.)

Sēdi vada Latvijas Republikas 14. Saeimas priekšsēdētājs
Edvards Smiltēns.

Sēdes vadītājs. Kolēģi, lūdzu, ieņemiet savas vietas Saeimas Sēžu zālē, turpinām sēdi pēc pārtraukuma. *(Noklaudzina ar āmuru.)* Kolēģi, sēde ir sākusies!

Nākamā darba kārtības sadaļa – "Deputātu pieprasījumu izskatīšana". "Par saņemtajiem deputātu pieprasījumiem".

Saeimas Prezidijs ir saņēmis deputātu Viktora Valaiņa, Daigas Mieriņas, Kaspara Meļņa, Jāņa Vucāna, Augusta Brigmaņa, Harija Rokpeļņa, Anitas Brakovskas, Ulda Auguļa, Armanda Krauzes un Gunāra Kūtra pieprasījumu **Ministru prezidentam Krišjānim Kariņam "Par nacionālo interešu ievērošanu, valdībai lemjot par pirmpirkuma tiesību izmantošanu AS "Gaso" pārdošanas darījumā"**.

Pieprasījums ir pieejams visiem deputātiem. Iesniedzēji ir lūguši vārdu motivācijai.

Vārds deputātam Viktoram Valainim.

V. Valainis (ZZS).

Godātie kolēģi! Pašlaik valdībai ir uzdevums vērtēt "Latvijas Gāzes" noslēgto darījumu ar Igaunijas kompāniju par "Gaso" pārdošanu. Mūsu ieskatā... mēs steidzami pieprasām informāciju par to, kāda ir bijusi Latvijas valsts nostāja, skatoties un vērojot šo darījuma procedūru, jo tas, ka "Gaso" tiek pārdots, – tā bija publiski pieejama informācija. Es domāju, ka arī Latvijas valdībai bija zināmi šie apstākļi. Un tas, ko mēs gribam zināt: ja tas ir valstij stratēģiski svarīgs, nozīmīgs infrastruktūras objekts – kas arī likumos ir noteikts kā stratēģiskās infrastruktūras objekts –, kāda ir bijusi valdības nostāja, vai valdība plāno izmantot pirmpirkuma tiesības šāda objekta saglabāšanai, pārņemšanai... valsts interesēs? Ja mēs runājam par sašķidrinātās gāzes termināļiem, par dažādiem infrastruktūras objektiem, kas Latvijā potenciāli varētu attīstīties, par ko ir diskusijas – vajag vai nevajag –, tā ir cita lieta, bet šobrīd šādam stratēģiski svarīgam infrastruktūras objektam, mūsu ieskatā, būtu jāatrodas pilnībā valsts kontrolē.

Ja "Latvijas Gāze" ir izvēlējusies spert šādu soli un pārdot, tad mēs pieprasām Kariņa kungam sniegt un skaidrot informāciju par to, vai ir vai nav plānots... kāda ir Latvijas pozīcija, vērojot, skatoties šo darījumu, jo šeit, manuprāt, Latvijai ir unikāla iespēja pārņemt to savā īpašumā, vai tas ir *Conexus* vai kāds... kas varētu mierīgi pārpirkt šo stratēģisko infrastruktūru.

Un tālāk arī... mēs atceramies, kas bija ar "Sadales tīkla" tarifiem, kas notiek, ja stratēģisks uzņēmums sāk darboties brīvā tirgus apstākļos. Tarifu pieaugums notika vairākas reizes (mūsu acu priekšā), notika politiskā iejaukšanās. Protams, kaut kāda veida samazinājumu panāca, bet tomēr būtu svarīgi, ka šādi operatori ir valsts kontrolē.

Pašlaik, redzot arī, ka Igaunijas kompānija ir izvērtējusi un redz šo projektu (ieguldīt 120 miljonus) kā rentablu nākotnes projektu... tas liek uzdot jautājumus par to, kādā veidā Latvija šajos apstākļos... vai tai ir kaut kāda pozīcija vai nav.

Tā ka es, kolēģi, aicinu atbalstīt šo pieprasījumu valdībai, visiem arī piestrādāt, lai valdība saturīgi un jēdzīgi paskaidro, un galvenais – lai ir sapratne, kāpēc netiek iegādāts šis uzņēmums.

Paldies. *(Daži deputāti aplaudē.)*

Sēdes vadītājs. Kolēģi, es atgādinu – es redzēju, ka vairāki bija pieteikušies ar vēlmi debatēt, – pie pieprasījuma iesniegšanas debates nav pieļaujamas, arī balsojuma nebūs, mēs vienkārši pieprasījumu nodosim Pieprasījumu komisijai.

Paldies ziņotājam par motivāciju.

Atbilstoši likumam šis pieprasījums ir nododams Pieprasījumu komisijai.

___

Deputāti Kaspars Briškens, Skaidrīte Ābrama, Jana Simanovska, Atis Švinka, Leila Rasima, Andris Šuvajevs, Antoņina Ņenaševa, Edmunds Cepurītis, Edgars Zelderis un Andris Sprūds ir iesnieguši pieprasījumu **vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministram Mārim Sprindžukam "Par Ogres novada domes priekšsēdētāja E. Helmaņa darbības izvērtēšanu atbilstoši Pašvaldību likumam"**.

Motivācijai par pieprasījumu frakcijas Progresīvie vārdā ir pieteicies runāt Kaspars Briškens. Vārds Briškena kungam.

K. Briškens (PRO).

Paldies, priekšsēdētāja kungs. Godājamie kolēģi! Jānis Čakste savulaik teicis, ka Latvijā ir jābūt tādai brīvībai, lai mēs katrs varētu vadīt savu nacionālo kultūras un ekonomisko attīstības gaitu.

Jautājums, vai Ogres muzeja direktores aizlīmētās durvis un darbinieku atlūgumi tur cieņā šādu brīvību, vai Ogres kultūras darbinieki var brīvi izteikties bez bailēm no izrēķināšanās un vai Ogrē vispār vēl pastāv patiesa pulcēšanās brīvība? Es pateicos visiem tiem Latvijas iedzīvotājiem, aktīvistiem un sabiedrisko organizāciju pārstāvjiem, kuri šorīt iestājās par brīvību pie Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas, prasot rīcību un atbildību no ministra Māra Sprindžuka kunga.

Mums – jo īpaši tagad un bez izņēmumiem – ir jāsargā sava demokrātija no mazajiem cariem un viņu kaprīzēm. Tāpēc es uzdodu jautājumu Sprindžuka kungam. Pašvaldības likums nedrīkst kalpot kā vairogs visatļautības un mīkstā despotisma piesegšanai, pašvaldības vadītājam ir jārāda piemērs sabiedrībai, ievērojot un sargājot mūsu Satversmē noteiktās brīvības. Pašvaldību vadītājiem ir jārāda piemērs sabiedrībai, neapciemojot Krievijas oligarhus viņu muižās, un pašvaldību vadītājiem ir jābūt spējīgiem atzīt savas kļūdas bez nekrietnas izrēķināšanās ar kultūras darbiniekiem.

Es saprotu, ka šis varētu būt pietiekami sensitīvs jautājums šai koalīcijai, īpaši Nacionālās apvienības dēļ. Jūs citus bravūrīgi saucat par putinistiem, taču vienlaikus piesedzat paši savu valdes locekli, kurš aizstāvēja patiešām īstenu putinistu – Pjotru Avenu. Un jums vēl pietiek nekaunības, lai runātu par patriotismu. Svētdienas patrioti jūs esat. Tāpat kā Egils Helmanis, kurš ir jāatstādina no amata.

Tāpēc es aicinu JAUNO VIENOTĪBU un APVIENOTO SARAKSTU netirgoties ar saviem principiem – lai tikai koalīcijā piesaka Nacionālo apvienību. Katrs solis, ar kuru mēs attālināmies no demokrātijas, ir uz mūsu nākamo paaudžu rēķina. Katrs šāds solis iedrošina nākotnes pašvaldību mazos cariņus izrēķināties ar darbiniekiem un uzspiest savu viedokli.

Un tāpēc es vēlreiz jautāju Sprindžuka kungam (lūdzu, atrodiet laiku atbildēt uz frakcijas PROGRESĪVIE jautājumiem!): kādas darbības ir veiktas, lai izvērtētu Egila Helmaņa rīcības tiesiskumu un atbilstību labai pārvaldībai; vai Pašvaldību likuma 69. pantam vispār ir kāda jēga, varbūt šo likumu ir nepieciešams grozīt mums visiem kopīgi, lai dotu ministram lielākas pilnvaras demokrātiskās realitātes sajūtu zaudējušu vietvalžu laicīgai atstādināšanai? Gaidīsim – nepacietīgi – ministra atbildi.

Paldies. *(Daži deputāti aplaudē.)*

Sēdes vadītājs. Tātad atbilstoši likumam šis pieprasījums ir nododams Pieprasījumu komisijai.

___

Nākamais darba kārtībā – Pieprasījumu komisijas atzinums.

Deputātu Viktora Valaiņa, Ulda Auguļa, Daigas Mieriņas, Harija Rokpeļņa, Augusta Brigmaņa, Jāņa Vucāna, Armanda Krauzes, Līgas Kļaviņas, Anitas Brakovskas, Gundara Daudzes pieprasījums Ministru prezidentam Arturam Krišjānim Kariņam "Cik atbildīgi un pārdomāti ir saplānots valsts budžets 2023. gadam, ja jau tagad ir gaidāmas programmas, kuras neizpildās un kuru nauda var tikt pārdalīta veselībai un izglītībai".

Pieprasījumu komisijas vārdā – deputāts Hosams Abu Meri.

H. Abu Meri (JV).

Labdien priekšsēdētāj! Labdien visiem kolēģiem! Tātad Pieprasījumu komisijā izskatījām šo jautājumu. Komisijas sēdē piedalījās izglītības un zinātnes ministre, veselības ministre, Finanšu ministrijas pārstāvji, kā arī LIZDA pārstāvji.

Notika diskusijas, un, kā parasti, Pieprasījumu komisijai bija daudz jautājumu, bija arī daudz atbilžu. Pēc tam notika balsojums. Balsojums bija divas reizes, un balsojuma rezultāti bija tādi, ka pieprasījums nav atbalstīts.

Sēdes vadītājs. Uzsākam debates.

Debatēs pieteicies deputāts Viktors Valainis.

V. Valainis (ZZS).

Godātie kolēģi! Šis pieprasījums bija Ministru prezidentam Krišjānim Kariņam, un pieprasījums bija tapis tikai tādēļ, ka pats Krišjānis Kariņš, tā teikt, nespēja turēt mutes disciplīnu un kādā rīta

raidījumā bija izpaudies, ja tā var teikt, pa pilnu lauku. Mēs šajā pieprasījumā uzdevām visnotaļ vienkāršus jautājumus, lūdzot premjeram izskaidrot, ko tad viņš bija domājis, sakot, ka izglītības sistēmā – iedomājieties, izglītības sistēmā! – ir iespējams rast 60 miljonus eiro skolotāju algām un citām lietām. No mūsu puses bija loģisks jautājums: paskaidrojiet, kur var rasties šāda nauda izglītības sistēmā?

Kariņa kungs nebeidza ar šo piemēru, viņš turpināja, sakot, ka arī veselības budžetā naudu atradīs budžeta ietaupījumos, un, ja mēs, budžetu izskatot, redzējām, ka budžeta samazinājums veselības jomai – pret 2022. gadu – bija 500 miljoni, tad jūs iedomājieties, cik kvalitatīvs ir pats budžets, ja uzreiz pēc budžeta tajā sāk meklēt ietaupījumus šādos apjomos.

Protams, mēs uzdevām arī šo jautājumu, mēģinājām noskaidrot no Kariņa kunga, kur tad veselības jomā jūs plānojat... un cik vispār var būt kvalitatīvs budžets, ja jūs jau šobrīd *a priori* pasakāt, ka tur būs milzu ietaupījums un radīsies neizpildes... un dažādi citi avoti, kur rast tik milzīgus apjomus... finansējumu.

Kādas atbildes mēs saņēmām? Nebūsim pārsteigti. Mēs saņēmām, protams, piemēru par izglītības jomu. Un izglītības jomas piemērs, ņemot vērā tos apstākļus, kuros mēs šodien esam, – ka pirmdien sāksies (visticamāk, pirmdien) skolotāju streiks ar gājienu Vecrīgā... ar visu kulmināciju, vairāk nekā 20 tūkstoši pedagogu piedalīsies šajā streikā... Un kāpēc viņi tur piedalās? Viņi piedalās, tāpēc ka nav izpildīti tie solījumi, kurus viņiem apsolīja priekšvēlēšanu laikā, nekaunīgi netiek izpildīti tie solījumi, kas viņiem tika apsolīti. Netiek pildīti likumi, kas Saeimā ir pieņemti, normatīvie regulējumi netiek pildīti tādā apmērā, kā viņiem tika apsolīts jau pirms iepriekšējā streika. Nekaunīgā veidā tika pārkāptas visas normālā streika procedūras. To izdarīja valdība, šādu politiku pārapstiprināja jaunā valdība, un budžetā tas atspoguļojās.

Un ko tad Kariņš nenogurdams visu laiku mums ir stāstījis? To, ka šī nauda izglītības sistēmā ir atrodama. Piemērs, ko mums piedāvā valdība (varat iepazīties), ir neatšifrēts piemērs. Pieprasījumu komisijas sēdē bija ieradusies Čakšas kundze. Es viņai lūdzu atšifrēt šo piemēru, un man radās sajūta, ka viņa varbūt līdz galam nezina, kas tā ir par pašvaldību. Bet esmu pilnīgi pārliecināts, ka Izglītības un zinātnes ministrija šajā atbildē kā piemēru ir ielikusi Alūksnes novada pašvaldību. Es nule kā biju Alūksnes novadā. Tieši sakrita. Mēs tikko apmeklējām skolas, kuras taisās slēgt, pagastus, kuros vairs nebūs izglītības iestāžu, runājām ar vecākiem, kuriem vairs nebūs iespēju bērnus salīdzinoši tuvu... bet viņi būs jāved 10 un vairāk kilometru attālumā uz izglītības iestādēm.

Alūksnes novadu ņemt kā piemēru, manuprāt, nav īsti pareizi. Paskaidrošu, kāpēc. Alūksnē notika visnekaunīgākā iedzīvotāju mānīšana, manuprāt... visās pašvaldību vēlēšanās, kādas es esmu redzējis. Tik lielu melošanu iedzīvotājiem, kāda bija Alūksnē pirms pašvaldību vēlēšanām, – es domāju, iedzīvotāji to neaizmirsīs. Un tie politiķi, kas tur šobrīd ir pie varas, visticamāk, ilgi tur neatradīsies... pēc vēlēšanām... gluži vienkārši tāpēc, ka viņi bija nekaunīgi melojuši visos tajos pagastos, kuros tagad ver ciet skolas. Viņi bija gājuši un stāstījuši to, ka tās skolas... tā būs pirmā lieta, par ko viņi cīnīsies, – lai tās skolas tur saglabātu. Un pēc vēlēšanām viņi vienkārši sistēmiski ņem un tās skolas ver ciet. Tas parāda arī vairākas lietas, kas šobrīd no tā ir izrietējušas.

Ja tie ir bijuši daži desmiti bērnu, kuri ir mācījušies attālināti vai kuri ir novadā deklarēti, tad pēc šīs reformas pieteikuma, nesalāgojot visas lietas, līdz galam neizrunājot, nesaprotot, kā tad tie cilvēki brauks uz skolu, brauks mājās, kas viņus aizvedīs, kas viņus atvedīs, cikos viņus atvedīs, vai viņiem vienā laikā beigsies stundas, kādi pēc tam būs pulciņi... visas šīs lietas neizrunājot...

Mums sniedza datus: 140 līdz 160 bērni (tas skaitlis ir mainīgs), kas šobrīd ir pieteikušies, – viņi mācīsies attālināti. Vai tas ir tas, kur mēs virzāmies – uz attālināto izglītību lauku teritorijās? Nepārdomātu reformu ieviešana, uzspiestu, agresīvu reformu ieviešana noved tieši pie šādiem rezultātiem. Vispār ir jautājums: kas tā būs par izglītību, ko šie bērni saņems? Un tas ir jautājums, ko es uzdodu jums: vai jūs tiešām esat pārliecināti par to, ka šīs reformas ir tik ģeniālas un ka tas ir veids, kā risināt naudas trūkumu izglītības jomā?

Tas pats ir attiecībā uz veselības jomu. Par veselības jomu mēs uzdevām tieši tos pašus jautājumus – kā tad jūs plānojat sasniegt šo rezultātu, potenciālo ietaupījumu, kur jūs to naudu taupīsiet? Tur mums bija uzskaitījums, varat iepazīties. Ir uzskaitījums par pagājušā gada pārdalēm, bet nekāda veida uzskaitījuma par to, ko premjers bija paudis televīzijā.

Es domāju, ka šeit tomēr ir jāuzņemas kaut kāda veida atbildība par tiem vārdiem, kas tiek pausti no politiķu mutēm. Šie vārdi, kas tiek pausti, diskreditē reģionus. Pateikt to, ka izglītības sistēmā ir 60 miljoni... Kā jūs cerat kādu cilvēku dabūt iekšā kādā lauku skolā par skolotāju? Cik ilgi tie cilvēki, kas vēl dzīvo lauku teritorijās, apdzīvo, veido mūsu Latvijas bagātību... cik ilgi viņi tur uzturēsies, ja viņi pastāvīgi dzirdēs to, ka jūsu mājās, var teikt... jūsu pagastā to skolu likvidējot, mēs iegūsim lielās naudas? Sniedzot šos aprēķinus, tie vēl joprojām ir vienpusēji.

Arī šajā konkrētajā piemērā – 595 tūkstošu eiro ietaupījums gadā uz infrastruktūru konkrētajā novadā... Tā lieta ir tāda, ka Izglītības un zinātnes ministrija nāk ar šādu skaitli, bet pašā novadā politiķi jau saprot to, ka tas skaitlis ir uzpūsts un ka, visticamāk, tas ietaupījums ne tuvu nebūs tāds, ko viņi ir iedomājušies. Visticamāk, ar tām būvēm turpmāk kaut kas būs jādara, visticamāk, nevarēs tām atslēgt siltumu, ūdeni... ka nekāda nauda nebūs jāiegulda tajās. Visticamāk, tiem cilvēkiem bērnu mobilitātes nodrošināšana arī kaut ko maksās, un tie būs jauni, papildu izdevumi.

Tā ka šis jautājums ir jāskata ļoti, ļoti kompleksi. Un ir ļoti vieglprātīgi teikt, ka izglītības sistēmā mēs varam atrast tik milzīgu naudu. Tāpēc šis pieprasījums ir simbolisks. Un tas ir vietā – tas ir vietā šobrīd, pirms pedagogu streika.

Es aicinu paust visiem vienotu nostāju un būt solidāriem ar visiem skolotājiem, ar visiem vecākiem, kuriem būs jāpārvar milzu izaicinājumi, lai nodrošinātu šīs dienas, kad bērni būs... jānodrošina mājās. Mēs noteikti varējām bez visa šī iztikt, ja valdība gluži vienkārši būtu izdarījusi to, ko tā apsolīja augustā, septembrī... mēnesi pirms vēlēšanām visiem Latvijas pedagogiem. Vienkāršāk būtu sākt pildīt solījumus, vēl labāk, ja mēs sāktu arī pildīt likumus, normatīvos aktus, kurus paši esam pieņēmuši. Un tā ir tā problēma, kāpēc pedagogi streikos, – attieksmes dēļ... ne tikai attieksmes, bet arī normatīvu nepildīšanas dēļ.

Mēs pilnībā atbalstām pedagogus un veselības aprūpes nozari un aicinām arī jūs to darīt, atbalstot šo pieprasījumu.

Paldies. *(Daži deputāti aplaudē.)*

Sēdes vadītājs. Nākamajam vārds – deputātam Andrim Šuvajevam.

A. Šuvajevs (PRO).

Kolēģi, tā kā runa ir par budžetu, tad arī man ir, ko teikt. Ir skaidrs, ka budžets nebija saplānots pārdomāti un atbildīgi, un to mēs redzējām uzreiz, jau divas nedēļas pēc budžeta pieņemšanas. Šis 180 grādu pavērsiens, ko veica Kariņa kungs attiecībā uz politiku, kas paredzēja, ka tagad jauni ietaupījumi tiks novirzīti veselībai un izglītībai, manuprāt, bija kaut kas fenomenāls, tas vien jau apliecināja to, cik slikti bija sastādīts budžets.

Visus šos jautājumus bija iespējams risināt jau pirms tam. Tā jau bija pirmā zīme, ka kaut kas tomēr nav kārtībā, kā atzīst arī pašas koalīcijas pārstāvji un koalīcijas partijas. Upuri ir jau tagad redzami. Mēs redzam problēmas Daugavpils slimnīcā, tur pieaugošās parādsaistības un plānoto atalgojuma pieaugumu bez atbilstoša valsts finansējuma pieauguma, kas rada papildu spriedzi.

Arī mēs interesējāmies Izglītības un zinātnes ministrijā par šiem 60 un arī 100 miljoniem, kas izskanēja... kurus ir iespējams ietaupīt, optimizējot skolu tīklu. Jūs varat iepazīties – mums atsūtīja atbildi uz deputātu jautājumiem. Es izlasīju un nesapratu, kāda veida aprēķini tur ir veikti, man šāda veida vienādojumi un šāda veida aplēses – no šīs atbildes – pavisam noteikti nekļuva skaidras. Un to mēs redzēsim 11. maijā, kad arī jaunie ārsti plāno savu protesta akciju, un es esmu pārliecināts, ka šāda veida darbības turpināsies. Un tas viss būs atspoguļojums tam lēmumam, kas šeit tika pieņemts 8. martā.

Diemžēl tās problēmas, visticamāk, atkārtosies arī nākamajā budžetā. Es nezinu, vai jūs pamanījāt, bet Ministru kabinets jau martā ir pieņēmis nākamā budžeta izstrādes grafiku, kas ne par matu neatšķiras no iepriekšējā budžeta sastādīšanas plāniem, un tur būs tās pašas problēmas, kas raksturo šo budžetu. Es nosaukšu četras, un koalīcijas partijām, es domāju, ir iespēja joprojām uzlabot... šīs problēmas, lai neatkārtotos tas pats stāsts, kurā mēs dzīvojam šobrīd.

Pirmā lielā problēma, kas raksturoja šo budžetu, bija nekoordinētu prioritāro pasākumu noteikšana. Ministrijas darbojas, protams, pēc saviem ietvariem, iesūta visus prioritāros pasākumus, un tas nenotiek. Tā kā mums ir valsts stratēģijas dokumenti, valdības rīcības plāns un tā tālāk... kurš ir tik pilns ar saturu un kur ir iespējas tik tiešām izvirzīt... izvēlēties jebkuru no prioritātēm... ir skaidrs, ka tur nevar būt nekāds fokuss. Bet, ja mēs runājam par prioritārajiem pasākumiem, tad šāds fokuss un skaidrība ir pats pirmais priekšnoteikums. Diemžēl esošie plānošanas dokumenti un politiskie dokumenti, ar kuriem koalīcija strādā, šāda veida fokusu nepieļauj.

Otra lielā problēma ir sarunas aiz slēgtām durvīm, kur tiek sadalīts finansējums. Tas pats notiks arī augustā. Augustā atkal būs 10 dienas, kad tiks lemts par prioritārajiem pasākumiem. Mēs jau zinām, ka tur nav nekāda veida kritēriju. To mēs redzējām arī šajā budžeta ciklā. Kritēriji nepastāv. Viss tiek pamatots ar to, ka ir politiska vienošanās. Netiek lemts par to, cik lielā mērā konkrēti iezīmētais finansējums apmierinās vajadzības no attiecīgā pasākuma... kas ir tik elementāra lieta, ko darīt. Bet acīmredzot tas nenotiek.

Trešā problēma ir nevēlēšanās fundamentāli pārskatīt ministriju budžetus no nulles. Es atceros, ka arī koalīciju pārstāvošās partijas – ne Jaunā Vienotība – vēlējās ieviest šos nulles budžetus. Tas nenotiks, vismaz vadoties pēc Ministru kabineta apstiprinātā budžeta grafika. Ja jūs redzējāt Igaunijas jaunās koalīcijas vienošanos, tad tur tas tiks darīts, tur tiks ieviesti šie nulles budžeti un laika gaitā tiks pārskatīti. Diemžēl atkal – mūsu ziemeļu kaimiņi var, mums ir izjūta, ka mēs nevaram.

Tomēr es teikšu, ka ceturtā un galvenā problēma, kas raksturo šo pašu budžetu un kas diemžēl, manuprāt, jau ir tāda izteikti politiska problēma, ir tā, ka budžets apstiprināšanai Eiropas Komisijā tiks sūtīts, pirms budžetu ir skatījusi Saeima. Diemžēl tā ir tā primārā problēma, kas liegs Saeimai uzreiz jēgpilni piedalīties budžeta izstrādāšanā. Ja budžets Eiropas Komisijai tiktu sūtīts pēc tam, tad mums tik tiešām arī šeit – gan koalīciju pārstāvošajiem deputātiem, gan potenciāli arī opozīcijai – būtu vēl iespēja ietekmēt budžeta saturu, bet diemžēl tas process ir saplānots tā, ka Ministru kabinets apstiprinās savu sagatavoto budžetu, nosūtīs to Eiropas Komisijai, Eiropas Komisija atsūtīs savu akceptu. Un tajā brīdī koalīcijas un valdības rokas būs sasietas, jo, tiklīdz mēs vēlēsimies redzēt jebkādas izmaiņas, tā uzreiz... atkal būs nepieciešams sūtīt Eiropas Komisijai. Tas savukārt nozīmēs papildu 3–4 nedēļas, kuras nepieciešamas budžeta

apstiprināšanai. Šādā veidā šī politiskā vara, kam vajadzētu (un Saeimai vajadzētu būt politiskajai varai) ietekmēt budžetu, tiek noņemta "nost no galda", un tas ir ļoti bēdīgi.

Tāpēc es arī aicinu atbalstīt šo ZZS pieprasījumu.

Paldies. *(Daži deputāti aplaudē.)*

Sēdes vadītājs. Debates slēdzu.

Mums jābalso par šo darba kārtības jautājumu.

Lūdzu zvanu! Balsosim par deputātu Viktora Valaiņa, Ulda Auguļa, Daigas Mieriņas, Harija Rokpeļņa, Augusta Brigmaņa, Jāņa Vucāna, Armanda Krauzes, Līgas Kļaviņas, Anitas Brakovskas, Gundara Daudzes pieprasījumu Ministru prezidentam Arturam Krišjānim Kariņam "Cik atbildīgi un pārdomāti ir saplānots valsts budžets 2023. gadam, ja jau tagad ir gaidāmas programmas, kuras neizpildās un kuru nauda var tikt pārdalīta veselībai un izglītībai"! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par – 41, pret – 47, atturas – nav. Pieprasījums nav guvis atbalstu.

___

Nākamais darba kārtībā ir **deputātu Oļega Burova, Viļa Krištopana, Mārča Jencīša, Lindas Liepiņas, Ainára Šlesera, Viktorijas Pleškānes, Edmunda Zivtiņa, Ramonas Petravičas, Jekaterinas Dorošķevičas, Nataļjas Marčenko-Jodko pieprasījums Ministru prezidentam Arturam Krišjānim Kariņam "Par izglītības un zinātnes nozari regulējošo normatīvo aktu neievērošanu, kas veido sabiedrībā tiesiskā nihilisma apziņu un mazina sabiedrības uzticēšanos valsts varai"**.

Pieprasījumu komisijas vārdā par to referēs deputāts Hosams Abu Meri.

H. Abu Meri (JV).

Kolēģi, arī šo pieprasījumu izskatījām komisijā, un tas bija saistīts ar iepriekšējo. Veselības ministrija bija, bija arī Finanšu ministrijas pārstāvji, tāpat arī bija LIZDA pārstāve. Un tā diskusija bija ļoti nopietna – jautājumi, atbildes.

Balsojuma rezultātā deputātu pieprasījums ir noraidīts, nav atbalstīts.

Sēdes vadītājs. Sākam debates.

Debatēs pieteicies deputāts Oļegs Burovs.

O. Burovs (LPV).

Augsti godātais Saeimas priekšsēdētāj! Cienījamie kolēģi! Līdzīgu pieprasījumu sagatavoja ZZS frakcija. Kāpēc pieprasījums sagatavots Ministru prezidentam, bet ne izglītības un zinātnes ministrei?

Valdība neuzņemas atbildību un neizpilda 2022. gada 12. septembrī pieteiktajā streikā panākto vienošanos, pieņemot grozījumus attiecīgajos normatīvajos aktos, kas apstiprina pedagogu darba samaksas pieauguma grafiku laika periodā no 2023. gada 1. septembra līdz 2025. gada 31. decembrim un kas nodrošina tam nepieciešamo finansējumu.

Otrais – darba slodzes sabalansēšana visiem pedagogiem no 2023. gada. Septiņu mēnešu laikā (kopš 2022. gada septembrī pieteiktā streika panāktās vienošanās, par ko Ministru kabinets nobalsoja 2022. gada 17. septembrī – īsi pirms Saeimas vēlēšanām), tajā skaitā četru mēnešu laikā kopš jaunās valdības apstiprināšanas Saeimā, valdība nav radusi iespēju apstiprināt tiesību aktus, kas apliecinātu streika vienošanās izpildi, un nav ievērojusi pašu noteiktās vienošanās izpildes termiņus.

Ministru kabinets 2022. gada 17. septembrī nobalsoja par streika vienošanās izpildi līdz 2022. gada 1. decembrim, taču streika vienošanās izpildes termiņš tika pārcelts no 2022. gada 1. decembra uz 2023. gada 1. februāri. Streika vienošanās netika pildīta, arī izskatot likumprojektus par valsts budžetu 2023. gada 7. februārī, kā arī gada 14. martā, kad saskaņā ar Izglītības un zinātnes ministrijas publiski pausto tika norādīts, ka streika vienošanās izpildi apliecinošo tiesību aktu apstiprināšanas datums Ministru kabinetā... Saskaņā ar Ministru kabineta 2021. gada 7. septembra noteikumiem Nr. 606 "Ministru kabineta kārtības rullis" tiesību aktu saskaņošanas kārtībai ir nosakāms atzinuma sniegšanas termiņš vismaz 10 darbdienas – vispārīgā kārtībā un līdz trīs darbdienām – steidzamības kārtībā. Šajā situācijā steidzamības kārtība nav piemērojama (kaut gan es pateikšu – rītdien ir Ministru kabineta sēde, man liekas, steidzamības kārtību šobrīd arī nepiemēro), jo 2022. gada septembrī pieteiktā streika vienošanās izpildes termiņi bija Ministru kabineta noteikti un iepriekš... laikus zināmi, kā arī streika atsākšanas... un plānotās streika atsākšanas datums, ja netiek pildīta 2022. gada septembrī pieteiktā streika vienošanās...

Latvijas Izglītības un zinātnes darbinieku arodbiedrībai nav dota iespēja saprātīgā termiņā iepazīties un izvērtēt sagatavoto tiesību aktu projekta saturu, lai gūtu pārliecību par streika vienošanās izpildi, tādējādi no valdības pārstāvju puses ignorējot gan Latvijas Republikas Satversmi, gan Valsts pārvaldes iekārtas likumu, gan Arodbiedrību likumu, gan Ministru kabineta 2021. gada 7. septembra noteikumus (par ko es jau teicu) Nr. 606 – Ministru kabineta kārtības rullī nostiprinātās arodbiedrības tiesības un valsts pārvaldes pārstāvja pienākumus.

Jūs zināt... es domāju, mēs visi šeit sēdošie bijām darba ņēmēji vai darba devēji. Mēs saprotam, ka par darba pienākumu nepildīšanu pienākas brīdinājums vai rājiens, vai nesamaksātas prēmijas, piemaksas, rezultātā – darba attiecību izbeigšana. Bet ar politiķiem ir ļoti vienkārši. Ja mums pirms tam, pirms pārtraukuma, Jansona kungs stāstīja par politiskiem lēmumiem, ir cits teiciens – "politiskā atbildība", bet dažreiz reāli es šeit redzu politisko bezatbildību. To mēs redzējām pirms dažām nedēļām ar Aizsardzības ministrijas iepirkumu, to mēs redzam arī pašlaik.

Pirms pusgada, īsi pirms Saeimas vēlēšanām, vienošanos par normatīvo aktu ievērošanu darba samaksas paaugstināšanai un slodzes sabalansēšanai ir parakstījuši: no Jaunās VIENOTĪBAS – Arvils Ašeradens, no Nacionālās apvienības – Ritvars Jansons, no APVIENOTĀ SARAKSTA – Edvards Smiltēns un Česlavs Batņa. Kaut gan Nacionālajai apvienībai un APVIENOTAJAM SARAKSTAM, es uzskatu, bija ļoti stipri pretendenti uz izglītības ministra amatu – Rūdolfs Kalvāns, Siguldas Valsts ģimnāzijas direktors, vai Česlavs Batņa, Ādažu vidusskolas direktors. Politisko atbildību šeit uzņēmās Jaunā VIENOTĪBA.

Pirms dažiem mēnešiem es publiski izteicos, ka būtu labi, ja jaunajam prezidentam vārds būtu "Uldis". Šodien no rīta, kad es skatījos "Rīta Panorāmu", kad uzstājās mūsu kolēģis Česlavs Batņa, es padomāju: būtu labi, ja jaunajā valdībā jaunajam ministram būtu vārds "Česlavs". Un man liekas, kolēģi, tas ir ļoti likumsakarīgi, ka mūsu rindās ir cilvēks, kas ilgstoši vada vislielāko skolu Latvijā (pēc skolēnu skaita) un ļoti labi saprot visas šīs problēmas.

Pašlaik algas palielinājums nav paredzēts ne skolas administrācijai (direktoriem un vietniekiem), ne atbalsta personālam. Būs skolas, kā jūs šodien izteicāties "Rīta Panorāmā", kur direktors

saņems mazāk nekā skolotāji. Es zinu vairākus gadījumus, kur arī Rīgā skolas direktora vietnieki saņem mazāk... varētu saņemt mazāk nekā skolotāji.

Ja mēs runājam šobrīd par manu Rīgas pieredzi – pēdējos sešos gados es biju piedalījies atlases komisijā uz skolas... izglītības... vadītāja amatiem... es jums pateikšu, ka 2017., 2018. gadā bija kādi pieci seši pretendenti, ne mazāk kā četri uz direktora amatu, šobrīd... un es domāju, tie kolēģi (arī Ņenaševas kundze), kas strādā Izglītības, kultūras un zinātnes komisijā, zina – atkārtoti sludinām konkursu. Nepieteicās cilvēki. Nepieteicās cilvēki, īpaši pēc kovida vai kovida laikā nepieteicās, tāpēc ka šis darbs ir ārkārtīgi sarežģīts.

Ja mēs runājam par... Pašlaik algas palielinājums nav paredzēts arī iekļaujošajai izglītībai. Tā ir ļoti aktuāla problēma. Logopēds, sociālais pedagogs, psihologs... Šobrīd psihologiem, sociālajiem pedagogiem ir palielinājies darba apjoms sakarā ar kara bērniem jeb Ukrainas bērniem, kam patiešām vajadzētu sniegt palīdzību. Šeit nekas nav paredzēts.

Skolu tīkla optimizācija. Pirms pusotra mēneša, budžeta pieņemšanas naktī, kolēģi no ZZS frakcijas vairākas reizes šeit, no tribīnes, lūdza paskaidrot, kādi ir konkrētie ieguvumi – pa gadiem – no skolu tīkla optimizācijas. Lūdza atšifrēt: 2023. gads, četri mēneši (no septembra līdz decembrim) – četri miljoni 170 tūkstoši, 2024. gads – 42 miljoni, 2025. un 2026. gads – katru gadu pa 56 miljoniem 600 tūkstošiem. Kā var dabūt ekonomiju četrus miljonus 170 tūkstošus, piemēram, šogad, ja no darba atbrīvotajiem skolotājiem vajadzēs samaksāt kompensācijas, pabalstu? Un runājam reāli – lielākā daļa no viņiem aizies uz bezdarbnieka pabalstiem. Jautājums – vai uz dažiem mēnešiem, un pēc tam, saņemot šo bezdarbnieka pabalstu, viņi atgriežas atpakaļ kaut kādā citā iestādē, vai (ko es redzu šobrīd savā dzimtajā pilsētā Rīgā) viņi aiziet un māca privāti bērnus, sēžot mājās. Arī *onlainā*, un tas ir diezgan labi un populāri.

Ekonomija par ēkām. Nu, es atvainojos! Tā ir pašvaldības atbildība, un, ja mēs runājam... no pašvaldības puses nav tik vienkārši atrast tām ēkām turpmāko izmantošanu. Vēl ņemot vērā, ka šogad, ja mēs runājam par to ekonomiju no septembra... no decembra, tām nabaga pašvaldībām vajadzēs maksāt par tukšas mājas apkuri, apsardzi un domāt tiešām, ko ar to darīt. Vispār, ja mēs runājam par visu šo jautājumu, mēs līdz šodienai neesam redzējuši ietekmi uz pašvaldību budžetu. Nav veikti arī aprēķini par skolām, par slodzēm interešu izglītības iestādēs un pirmsskolām.

Visbeidzot es gribu pateikt dažus vārdus par Latvijas Izglītības un zinātnes darbinieku arodbiedrību. Tie, kas dzīvoja un strādāja iepriekšējos gados, padomju laikos... daži no mums atceras arodbiedrību kā struktūru, kas absolūti klausās un nekonfliktē ne ar vienu lielu partiju, ne ar vadītājiem. Varbūt šobrīd arī vienai partijai būtu labi, ja tā arodbiedrība būtu kabatas arodbiedrība, bet es esmu tiešām no visas sirds pateicīgs LIZDA, un, es domāju, – lai tas ir piemērs arī pārējām arodbiedrībām, lai tiešām viņi var neformāli cīnīties un aizstāvēt darbiniekus, kā to dara citās valstīs.

Es ļoti labi atceros: kad LIZDA aicināja mūs uz arodbiedrības namu, tur piedalījās daži no mums... kā Klotiņa kungs, Batņas kungs... Izglītības un zinātnes ministrijas parlamentārais sekretārs teica: mums viss ir kārtībā, mums partijas programma... tā partija, kas ir Jaunā VIENOTĪBA... tas viss ir paredzēts, jums nevajadzētu uztraukties, viss būs labi. Man liekas... runājot Krišjāņa Kariņa vārdiem – kam es absolūti piekrītu – "draugi, nav labi", ir slikti. *(Daži deputāti aplaudē.)*

Sēdes vadītājs. Vārds debatēs – deputātei Antoņinai Ņenaševai.

A. Ņenaševa (PRO).

Kolēģi! Es gribētu tiešām pateikt paldies Burova kungam gan par pieprasījumu, gan motivāciju, gan skaidri nolasītiem faktiem par likumpārkāpumiem.

Es gribētu vērst uzmanību tikai vienam papildu jautājumam – kolēģi, vai, jūsuprāt, pedagogu darbs tiešām ir neparedzēts gadījums? *(Starpsauciens: "Jā."; starpsaucieni.)* Mēs atceramies: budžeta naktī skaidri šeit, no tribīnes, bija paredzēts, ka problēma būs, ka likums netiks pildīts ar sagatavoto budžetu un... ka, mēs ļoti ceram, arodbiedrības neklusēs un iestāsies par darbinieku tiesībām. Mēs šobrīd arī redzam, ka ne tikai pedagogu arodbiedrība iestājas... Visi, it īpaši tie, kas ir Izglītības, kultūras un zinātnes komisijā, redz, ka mums ir atnākuši vairāki desmiti atbalsta vēstuļu LIZDA – gan no citu nozaru arodbiedrībām, gan no citām valsts izglītības arodbiedrībām, pedagogu arodbiedrībām, gan no plašas sabiedrības. Ko tas nozīmē? Visus skar izglītība, un visi saprot vienu skaidru lietu – ka likumi ir jāpilda.

Arguments par laika došanu (sākotnēji tas bija – ieskrieties, tā teikt, izglītības un zinātnes ministrei, lai tad parādītu, kā mēs pildīsim šos likumus) diemžēl atdūrās pret budžeta nakts uzmetienu visai izglītībai un, protams, arī veselības aprūpei.

Pašas valdības pieņemto vienošanos nepildīšana ir, protams, kaitnieciska Latvijai. Šāda koalīcijas politika... Ja mēs būtu, piemēram, uzņēmumā... Jūs visi labi saprotat: ja mēs nezinām, nevaram saplānot budžetu, nevaram pateikt, kas tur īsti būs, vispār kāds kaut ko var plānot – no departamentiem, no citām jums padotām iestādēm? Un attiecīgi koalīcija liedz plānot darbu ne tikai sev ar šādu pieņēmumu, bet arī bērnudārziem, skolām un universitātēm, jo nav skaidrs, kāds viņiem ir paredzēts finansējums, vai viņi vispār iztiks un varēs saplānot.

Un – kas vēl interesantāk! – atkal neparedzētie gadījumi. Mēģinājums visu sasmelt tagad, lai kaut ko atrisinātu, nevis, jau pieņemot budžetu, skaidri sakot, diemžēl rezultējies ļoti sliktā pārvaldībā. Skolām algas piedāvā no līdzekļiem neparedzētiem gadījumiem. Kā mēs saprotam, pedagogs un izglītība ir ļoti neparedzēts gadījums katru gadu un katru 1. septembri it īpaši!

Augstskolām šobrīd – vēl trakāk! – piedāvā pārdalīt 2,8 miljonus no budžeta programmas, kas ir domāta pilnīgi citiem pasākumiem – pedagoģijas programmām, profesoru tenūras fondam, atlīdzībām par augstskolu beidzēju nodarbinātības rādītājiem... tā saucamajam otrajam pīlāram. Un to piedāvā atņemt augstskolām, kur jau trūkst vismaz 30 miljonu, kā mēs zinām, pamatvajadzībām. Nu, vai tā ir plānošana?!

Veids, kādā koalīcija cenšas sagrabināt pedagogu algas, atgādina tukša gaisa kulšanu. Bet, kolēģi, sagrabināt pedagogu algas, pārkāpjot pašu pieņemtos likumus un pašu solījumus... pat elementāri... augstākajai izglītībai... tas jau vispār ir jauns līmenis.

Šādā veidā pieņemot lēmumus un pārkāpjot likumus, mēs liedzam sev plānot... un liedzam arī padotības iestādēs, kas ir atkarīgas no budžeta, plānot savu darbību. Un no budžeta nakts uzmetiena veselībai un izglītībai būtībā diemžēl nekas nav mainījies. Un par to arī bija iepriekšējais ZZS pieprasījums.

Ir žēl, ka koalīcijai tiešām trūkst drosmes. Šobrīd visi skatās savos telefonos vai vienkārši ir nolaiduši acis uz leju, izņemot *(Starpsauciens.)* dažus... Tiešām žēl, ka trūkst drosmes to atzīt un mainīt rīcību. Kā budžeta naktī koalīcija atvēra tumsības mucu, tā arī to nespēj aizvērt.

Paldies. *(Daži deputāti aplaudē.)*

Sēdes vadītājs. Vārds deputātei Jekaterinai Dorošķevičai.

J. Dorošķeviča (ST!).

Cienījamais sēdes vadītāj! Godātie kolēģi! Mēs iesniedzām šo pieprasījumu Kariņa kungam, lai censtos izprast, kādēļ valdība sistemātiski neievēro normatīvos aktus, kas attiecas uz izglītības un zinātnes nozari. Šāda attieksme grauj sabiedrības uzticēšanos valsts varai un dzen izmisumā izglītības nozarē strādājošos. Tāpēc nav brīnums, ka pedagogi ir spiesti doties streikā, prasot no valsts savu algu iztikai... kuru tie ir godam pelnījuši.

Kolēģi, ja jūs gribat, lai tiktu vairots pedagoga profesijas prestižs, lai jaunieši izvēlētos šo profesiju, pildiet savus solījumus un ievērojiet likuma 53. pantu par pedagoga darba samaksu!

Mēs zinām, ir Lizda paziņojums, ka pedagogu streiks nav novēršams, kaut gan rīt Ministru kabinets apstiprinās Ministru kabineta noteikumus par pedagogu atalgojuma palielināšanu un darba slodzes sabalansēšanu. LIZDA ir norādījusi, ka šajos dokumentos nav iekļautas vairākas prasības.

Gribētos atbalstīt pedagogus un motivēt piedalīties protesta akcijās, varbūt tas palīdzēs valsts augstākajām amatpersonām un ierēdņiem saprast, ka pedagoga profesija ir viena no svarīgākajām profesijām mūsu sabiedrības veidošanā.

Paldies. *(Daži deputāti aplaudē.)*

Sēdes vadītājs. Vārds deputātam Andrim Šuvajevam.

A. Šuvajevs (PRO).

Tā kā šis pieprasījums skars arī budžetu, man atkal ir, ko teikt. Konkrēti es vēlos pievērst visu deputātu uzmanību 33. pantam; tas attiecas uz zinātniskās darbības finansēšanu no valsts budžeta līdzekļiem. Šis ir viens no tiem pantiem, kas netika ievērots, pieņemot budžetu. Arī par to mēs jautājām Finanšu ministrijai.

Es nolasīšu šo likuma pantu, lai jums tas tagad nav pašiem jāmeklē. Tajā ir teikts, ka Ministru kabinets, iesniedzot Saeimai gadskārtējo likumu "Par valsts budžetu", paredz ikgadēju finansējuma pieaugumu zinātniskajai darbībai, ne mazāku par 0,15 procentiem no iekšzemes kopprodukta, līdz valsts piešķirtais finansējums zinātniskajai darbībai sasniedz vismaz vienu procentu no iekšzemes kopprodukta.

LIZDA vēstulē arī minēts... Kā jau es minēju, šis ir viens no tiem pantiem, kas nav ievērots. Jautājām Finanšu ministrijai – kāpēc tā? Un Finanšu ministrija savā atbildē atsaucās uz Satversmes tiesas spriedumu, kurš tika pieņemts pirms pāris gadiem. Tika izteikts spriedums par Augstskolu likuma 78. panta septīto daļu. Tas bija ļoti līdzīgs pants, kur arī tika paredzēta nepieciešamība katru gadu palielināt valsts finansējuma pieaugumu studijām valsts dibinātās augstskolās – ne mazāk par 0,25 procentiem no iekšzemes kopprodukta. Un Satversmes tiesa toreiz (tas bija 2020. gada oktobrī) nolēma, ka šādas normas būtībā neatbilst Satversmei.

Es vēlos mazliet tomēr iztirzāt šo spriedumu, jo es joprojām saskatu, ka pastāv citas likuma normas, kuru ideja ir tieši tāda pati. Šajā spriedumā (aptuveni 30 lappušu garumā), piemēram, ir tāds citāts no tābrīža Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijas vadītāja Mārtiņa Bondara... Viņš sēdē pauda uzskatu, ka Augstskolu likuma 78. panta septītā daļa esot "tipiska" (pēdiņās) priekšvēlēšanu norma, proti, tā ietverot nākotnes solījumu sabiedrībai. Savukārt šis – apstrīdētais – regulējums esot valdīšanas normas, kas atspoguļojot reālās iespējas piešķirt valsts budžeta finansējumu. Un šāda situācija, viņa ieskatā, esot normāla, un sabiedrībai tā būtu jāsaprot. Tātad

būtībā ir likumi, kas ir tikai solījumi, un sabiedrībai ir jāsaprot, ka tos neievērot – tas ir pilnīgi normāli.

Pastāvēja, protams, arī citi, mazliet nopietnāki, uzskati. Piemēram, Edgars Pastars argumentēja, ka šāda veida – iezīmētas – summas nozīmējot to, ka valdība nevar brīvi apsvērt visu jomu prioritātes, jo tai no sadalāmiem līdzekļiem jāizslēdz attiecīgi šīs – jau Saeimas noteiktās kvotas. Šādā veidā Pastara kungs argumentēja: Saeima jau iepriekš lemj šo jautājumu valdības vietā, zināmā mērā iejaucoties valdības ekskluzīvajā kompetencē piedāvāt valsts budžetu, jo, kā mēs zinām, valsts budžeta projektu sagatavo Ministru kabinets.

Un Satversmes tiesa būtībā piekrīt šim Pastara kunga argumentam, sakot, ka valsts budžeta sastādīšana un pieņemšana ir balstīta uz varas dalīšanas principu, kā arī pilnīguma, saimnieciskuma un patiesuma principiem, kas, starp citu, aizliedz sasaistīt Ministru kabinetu budžeta sastādīšanas procesā, nosakot tam pienākumu atvēlēt konkrēta apmēra finansējumu.

Ar šādu būtiskas izdevumu daļas pastāvīgu ilgtermiņa iezīmēšanu dažādos likumos Saeima pārņem budžeta sastādīšanas kompetenci sev un būtiski sašaurina šāda veida kompetenci Ministru kabinetam. Tādējādi budžeta sastādīšanas kompetence faktiski tiek pārnesta no izpildvaras uz likumdevējvaru, un tas, Satversmes tiesas ieskatā, ir pretēji varas dalīšanas principam un Satversmes 66. pantam.

Uz šī Satversmes tiesas sprieduma pamata Finanšu ministrija uzskata, ka Zinātniskās darbības likuma 30., atvainojos, 33. pants nav jāievēro. Varbūt tomēr joprojām šāda veida norma pastāv.

Un, manuprāt, ir pretruna, jo mums ir citi likumi, kas paredz tieši tādu pašu normu. Un konkrēti – Valsts aizsardzības finansēšanas likuma 2. pants noteic: "Ministru kabinets [..], nodrošinot valsts aizsardzības finansējumu 2025. gadā ne mazāku kā 2,5 procentus no prognozētā iekšzemes kopprodukta apjoma, sagatavo vidēja termiņa budžeta ietvara likuma projektus un gadskārtējā valsts budžeta likuma projektus, paredzot finansējumu valsts aizsardzībai: [..]."

Tātad pēc būtības šī ir tieši tāda pati norma. Tiek noteikts konkrēts skaitlis – 2,5 procenti no iekšzemes kopprodukta –, kas uzliek saistības Ministru kabinetam, sagatavojot budžetu, attiecīgi atvēlēt finanšu līdzekļus tieši tādā pašā apmērā.

Tātad mums ir viena norma, kuru Finanšu ministrija ļoti labprātīgi ievēro, un Zinātniskās darbības likumā ir absolūti identiska norma, kura, kā Finanšu ministrija uzskata, neatbilst Satversmei.

Es neaicinu atcelt šo Valsts aizsardzības finansēšanas likuma normu, tieši pretēji – es tikai aicinu ievērot šo pašu ideju, šo pašu juridisko darbību, Zinātniskās darbības likumā.

Tāpēc uzskatu, ka šim pieprasījumam ir pamats. Mums likumdošanas aktos joprojām pastāv robi, mēs joprojām redzam selektīvu – selektīvu! – Finanšu ministrijas interpretāciju attiecībā uz likumiem. Un zinātniskā darbība diemžēl ir viena no tām, kas vairāku gadu laikā nav bijusi politiskā prioritāte – pretēji tam, kas šobrīd ir ierakstīts atkal valdības un koalīcijas politikas plānošanas dokumentos.

Paldies. *(Daži deputāti aplaudē.)*

Sēdes vadītājs. Vārds deputātam Česlavam Batņam.

Č. Batņa (AS).

Augsti godātais Saeimas priekšsēdētāj! Kolēģi! Daudzējādā ziņā jums varu piekrist. Jūsu minētie fakti, faktoloģija, īstenībā arī parāda to situāciju, kas mums valda nozarē nevis šajā gadā, šajā mēnesī, bet kas jau ir ielaista un jau pastāv, es teikšu, pēdējā desmitgadē, kopš es esmu skolu vadībā.

Es tiešām novērtēju visus piedāvājumus, visus priekšlikumus – gan Burova kunga, gan Ņenaševas kundzes, gan Šuvajeva kunga –, bet es kā koalīcijas deputāts uzņemos solidāru atbildību par savu nozari, es tiešām uzņemos, es iesaistos politiskajā... ne politiskajā... es iesaistos arī Izglītības un zinātnes ministrijas darbībā, arī sniedzot priekšlikumus, aktīvi diskutējot. Un pat šajā pauzē, pulksten pusvienos, mēs tikāmies ar izglītības un zinātnes ministri, lai diskutētu par tām niansēm, par ko jūs izteicāties.

Un, jā, Burova kungs, par direktoru atalgojumu – šis jautājums ir atrisināts. Nebūs tā, ka direktori saņems mazāku algu nekā pedagogi. Iespējams, viņi mazās lauku skolās saņems līdzvērtīgu atalgojumu, bet šis jau ir cits stāsts, jo – būsim reālisti! – skolā, kurā ir 30 bērnu, direktors nevar saņem tādu atalgojumu kā skolā, kurā ir 500 bērnu.

Un tas, uz ko es aicinātu... Tiešām – man... īstenībā nav ne koalīcijas, ne opozīcijas; man prieks par mūsu darbu Izglītības, kultūras un zinātnes komisijā, kur ar to pašu Ņenaševas kundzi mēs diskutējam un runājam par iespējām, kā izlabot šo nozari.

Tāpēc es tiešām jūs aicinātu, arī opozīciju, solidāri iesaistīties mūsu valsts izaugsmē, iesaistīties arī ar padomiem, ar diskusijām, ar piedāvājumiem, bet... ar piedāvājumiem, cienījamā PROGRESĪVO frakcija! Nevis ieteikt palielināt izdevumus uz budžeta deficīta rēķina, bet nākt ar piedāvājumiem, kas ļaus mums sakārtot sistēmu, jo (piedodiet, maziņš uzbrauciens jums) jūsu piedāvājumi bija uz budžeta deficīta rēķina. To skaitā – arī *(Starpsaucieni.)*... es nediskutēju ar jums; viss, viss kārtībā... to skaitā – arī par pedagogu algas palielinājumu.

Un pēdējais, ko es gribētu pateikt, – es neatbalstu šo priekšlikumu. Kāpēc neatbalstu? Tāpēc, ka es uzskatu, ka ar šo priekšlikumu mēs nevaram uzlabot situāciju. Mēs varam uzlabot situāciju tikai ar saviem priekšlikumiem, ar idejām, ar solidāru atbildību visiem simt deputātiem par izglītības nozari.

Un es esmu ar drosmes un atbildības sajūtu pret savu... nodaļu. Drosmes man netrūkst. Un es arī mūsu koalīcijas partneru vārdā gribu atzīt, ka mums ir bijušas kļūdas, bet mēs tās labosim, koriģēsim.

Paldies. *(Aplausi.)*

Sēdes vadītājs. Vārds deputātam Viktoram Valainim.

V. Valainis (ZZS).

Šis pieprasījums, kolēģi, pamatā jau tomēr ir līdzīgs, tāds pats kā iepriekšējais, – par normatīvo aktu neizpildi. Un mums jau savā ziņā... nu, taisnošanās par to, kāpēc kaut kas nav izdarīts, šajā gadījumā nav īsti vietā. Arī pārmetumi, ka opozīcija neiesniedza priekšlikumus.

Nu bija priekšlikumi no opozīcijas – piemēram, samazināt valsts pārvaldes centrālo aparātu par sešiem procentiem. Nu, piemēram, bija piedāvājums nepalielināt centrālā aparāta kapacitāti par 33 miljoniem, bet, ja nu tomēr ļoti vajag, palielināsim tikai par 15 miljoniem. Novirzīsim tos 20 miljonus skolotājiem.

Kolēģi, visi tie priekšlikumi bija vērsti uz to, lai normatīvie akti tiktu izpildīti.

Patiesais politikas spogulis ir valsts budžets, un valsts budžetā jūs izdarījāt visu iespējamo, lai šodien pedagogi streikotu. Viss tika izdarīts, lai tas streiks notiktu. Un tā jau ir tā lielākā problēma, un tāpēc arī ir visi šie pieprasījumi.

Ja normatīvs ir pieņemts, mainiet normatīvu. Bet šo normatīvu ļoti ciniskā veidā pieņēma pirms vēlēšanām, un tāpēc ir pilnīgi pamatota pedagogu reakcija – šodien būt ielās.

Un, kolēģi, atbalstīsim šo pieprasījumu vismaz solidāri, parādot to, ka šāda attieksme nevar tikt tolerēta! Saeimā tomēr visiem jābūt atbildīgiem par normatīvo aktu ievērošanu.

Paldies. *(Daži deputāti aplaudē.)*

Sēdes vadītājs. Vārds deputātei Viktorijai Pleškānei.

V. Pleškāne (ST!).

Godātais Saeimas priekšsēdētāj! Godātie kolēģi! Neplānoju iet runāt, bet pēc Česlava runas...

Mums bija piedāvājumi skolu tīkla sakārtošanai, mums bija piedāvājumi arī skolotāju aizsardzībai, lai viņi mēģinātu strādāt... par valsts valodas prasmes pārbaudi, bet visi tie priekšlikumi bija noraidīti un netika ņemti vērā. Varbūt jūs nezināt to situāciju, kāda kopumā ir. Es tik labi nezinu, kas notiek Rīgā, bet tas, kas notiek Latgales reģionā, man ir ļoti labi zināms.

Ko var piedāvāt? Tagad skolotājiem pat nav mācību grāmatu, no kā mācīt bērnus. Viņi strādā ar kopētām darba lapām, ko paši kaut kur dabū. Mana dēla klases audzinātāja strādā līdz pulksten diviem naktī, lai sagatavotu savu priekšmetu... lai to pasniegtu jeb izstāstītu bērniem. Vai tas ir normāli?

Es varu atgādināt, kas bija 13. Saeimā, un to, cik skolotāju bija atlaists no darba sakarā ar to, ka viņi nebija vakcinēti. Un visa tā slodze tika pārlikta uz tiem skolotājiem, kuri palika. Vairāki skolotāji bija saslimuši, un arī viņu slodze tika pārlikta uz tiem skolotājiem, kuri palika strādāt. Un tas viss turpinās vēl kopš 2019. gada. Es domāju, te bija ļoti daudz laika, lai sakārtotu kaut ko, jau sāktu risināt un palīdzēt skolotājiem. Es atbalstu to, ka skolotāji tagad ies ielās un pieprasīs to, kas viņiem pienākas.

Reģionu skolas un skolu optimizācija. Jūs saprotat, ka mūsu bērni paliks bez skolām? Un, jā, būs priekšā ceļš tur... nezinu, 20, 30, 60 kilometri līdz mājām, līdz skolai. Bērniem tā ir pusstunda, stunda ceļā.

Jūs zināt, kas tas ir – bērnu mobings? Kad bērns brauc uz citu skolu, citi bērni viņu mobingo. Jums tas ir vai nav zināms? Un arī tas viss jārisina, arī ar visu to jāstrādā skolotājam. Es zinu – milzīga slodze ir tiem skolotājiem, kuri strādā. Jā! Tāpēc priekšlikumi bija un priekšlikumi ir, bet koalīcija neņem vērā visu to, ko mēs piedāvājām tajā pašā budžeta apspriešanā.

Gribējām arī aizsargāt skolotājus no valsts valodas pārbaudes, lai viņi paliktu strādāt, pasniegtu to pašu priekšmetu saprotami, kā viņi to darīja līdz šim.

Man nebija problēmu ar to – bērni mācījās, un skolotāji pasniedza to priekšmetu ļoti augstā līmenī. Vai tā ir valoda vai... valodas zināšana... tas ir primārais, lai bērni dabūtu to pašu izglītību un pārējie skolotāji netiktu pārslogoti.

Tāpēc, kolēģi, ir piedāvājumi, ir ceļi, kā risināt šo problēmu, bet nu koleģiāli, visi kopā, risinām, jo problēma ir milzīga!

Lūdzu atbalstīt šo priekšlikumu.

Paldies. *(Daži deputāti aplaudē.)*

Sēdes vadītājs. Vārds deputātei Lindai Liepiņai.

L. Liepiņa (LPV).

Augsti godātais Saeimas priekšsēdētāj! Kolēģi! Es atgādināšu, ka šis pieprasījums ir adresēts Ministru prezidentam Kariņam un ir par tiesisko nihilismu. Vēlos atkārtot – par tiesisko nihilismu.

Tiem, kas nesaprot, ko tas jēdziens nozīmē, paskaidrošu: tas nozīmē, ka ilgstoši tiek pieņemti lēmumi, likumi, normatīvie akti, kas netiek pildīti. Un tā tas jau ir ne tikai izglītības nozarē, tā jau ir tāda ierasta prakse – no valdības uz valdību –, ka tiek pieņemti likumi un lēmumi, kas netiek pildīti. Un pašiem – nospļauties, ka tas tā ir. Nekas netiek darīts, mēs tikai runājam, runājam: viss, viss, viss ir kārtībā.

Lūk, Kariņš... Kāpēc...? Nu, Kariņš... Droši vien tas ir lieki – teikt, ka Kariņš uz Pieprasījumu komisijas sēdi neatnāca. Un visiem taču skaidrs... Nezinu, kam jānotiek, meteorītam ir jānogāžas uz zemes droši vien, lai Kariņš atnāktu uz Pieprasījumu komisijas sēdi un vispār par kaut ko atbildētu. Jautājums tika pārvirzīts izglītības un zinātnes ministrei Čakšai. Čakša iepriekšējā Kariņa valdībā nav bijusi izglītības un zinātnes ministre, un nu atkal tur ir tā: nevar atbildēt par iepriekšējiem lēmumiem – kaut ko var, kaut ko nevar. Bet – tas jau nav nopietni.

Šis pieprasījums tika iesniegts pirms viena mēneša – 22. martā. Mēnesis tagad ir pagājis... gandrīz jau. Tad, kad mēs, opozīcija, rosinājām šo pieprasījumu izskatīt sēdē, kas bija pirms Lieldienu brīvdienām, Patmalnieka kungs, jūs atnācāt uz šo tribīni un teicāt, ka viens no iemesliem, kāpēc mēs to nevaram iekļaut dienaskārtībā un skatīt, – nav klātesoša atbildīgā ministra.

Es kaut kā neredzu, ka viņa šeit būtu, kaut gan tikko no Batņas kunga dzirdēju, ka ministre ir bijusi Saeimas telpās un tikko, pārtraukumā, ar kādu tikusies *(Starpsauciens.)*... Jūs bijāt, bet ministres kundzes nav. Tas arī... Nemaz nerunājot par to, ka Kariņš... Nu, Kariņš atnāks tad, kad viņam vajadzēs norādīt jums ar pirkstu, par kuru prezidenta kandidātu jums ir jābalso, tad viņš varbūt atnāks uz šejieni. Bet tas parāda to attieksmi.

Paldies par uzmanību, un aicinu atbalstīt priekšlikumu. *(Daži deputāti aplaudē.)*

Sēdes vadītājs. Vārds deputātam Aināram Šleseram.

A. Šlesers (LPV).

Godājamais Saeimas priekšsēdētāj! Godājamie kolēģi! Tie cilvēki, kas klausās radio, skatās televīziju, skatās arī ziņas internetā, ļoti bieži izlasa ziņu – kādu pozitīvu... un pirms kādām dienām parādās ziņa, Kariņa kungs paziņo: "Viss ir labi, esam vienojušies ar Lizda, nauda būs. Viss ir labi." Un tad parādās vēl viens virsraksts – "Vienošanās ir panākta".

Paiet kaut kāds brīdis, LIZDA saka: "Nē, ne par ko neesam vienojušies." Kariņš pēc kāda brīža saka: "Nē, nē, esam par visu vienojušies." Paiet vēl kāds brīdis, LIZDA saka: "Neesam vienojušies, streiks būs." Tas ir kā tāds realitātes šovs, kur cilvēki nevar saprast, kas notiek.

Un tas, ko iepriekšējie runātāji teica, – izglītība nav tā nozare, kur vajadzētu risināt problēmas, piesaistot līdzekļus neparedzētiem gadījumiem. Neparedzēts gadījums ir, piemēram, tas meteorīts, par ko runāja Liepiņas kundze. Nu, vot, nokritīs meteorīts, tas būs neparedzēts gadījums. Izglītība – tas viss ir paredzēts.

Tad, kad mēs 24 stundas diennaktī šeit debatējām par budžetu, bija ļoti daudz diskusiju, tai skaitā arī par izglītību. Es saprotu, ka visam naudas nav. Bet, ja naudas nav, kāpēc tad Kariņš saka, ka nauda būs? Ā, tas nozīmē – kaut kur tā naudiņa paslēpta. Bet kāpēc tā ir paslēpta? Tas tikai parāda to, ka budžeta plānošana ir diezgan haotiska, jo pareizi tomēr būtu tām būtiskajām lietām paredzēt pietiekami līdzekļu, lai visi visu zina.

Tie, kas dzīvoja padomju laikā, atceras, ka bija tāda spēle "Uzpirksteņi". Izskatās, ka Kariņa kungs pašreiz žonglierē ar šiem uzpirksteņiem. Atnāk – lizda stāv priekšā, viņš griež, griež un saka: "Viss ir labi. Apskatieties, viss būs, redz, tur tā bumbiņa ir zem tā uzpirksteņa." Viņi netic, viņi zina, ka beigās viņus piešmauks.

Un tieši tāpēc pirmdien būs protesta gājiens, būs trīs dienu streiks, tikai tāpēc, ka LIZDA vairs netic Kariņa valdībai. Es šodien nepārmetu to, ka kaut kādai lietai nav naudas. Pārmetumi, kas šodien izskanēja no šīs tribīnes, ir par to, ka plānošana diemžēl nav gana profesionāla. Un skaidrs ir tas, ka neparedzētie gadījumi – tie tiešām ir neparedzētie gadījumi. Izglītība nevar attīstīties, izejot no tā, ka Kariņš varbūt gluži kā ar to uzpirksteni... vai arī kāds Koperfīlds pēkšņi izvilks naudu... Nu tad mēģināsim satricināt valdību tā, ka gan jau Kariņš to naudu izvilks. Tāda ir realitāte.

Tā ka, godājamie koalīcijas pārstāvji, es augstu vērtēju to, ko Batņas kungs šodien televīzijā teica, bet plānošana diemžēl ir diezgan štruntīga, un tā ir tā lielākā problēma. Tas ir pārmetums.

Tā ka te mums varbūt nevajadzētu pat meklēt domstarpības starp pozīciju un opozīciju... kā es esmu vienmēr teicis, ka mēs kā opozīcija vienmēr mēģināsim kritizēt valdību par lietām, kas nav pareizas, un vienlaicīgi arī norādīt uz tām problēmām, kuras varbūt nav pamanītas. Bet nebaidieties sēdēt pie apaļā galda, lai meklētu risinājumus.

Opozīcijas uzdevums nav tikai un vienīgi kritizēt pozīciju. Mēs apzināmies, ka ir grūtības, bet jums ir jābūt politiskajai gribai – politiskajai gribai ieklausīties arī labajos priekšlikumos, kādi ir bijuši.

Jūs teicāt: jā, budžeta deficīts. Jūs taču negribat samazināt izdevumus, jūs taču nevēlaties samazināt valsts pārvaldi, kas ir uzblīdusi, jūs turpināt likt klāt, krāmēt naudu visām tām pozīcijām, kuras ir sakrājušās daudzu pēdējo desmitu gadu laikā. Tā ir problēma. Bet patiesībā – ierēdņi šodien vada valsti. Tas ir tas, ko es gribu pasvītrot. Nevis politiķi nosaka kursu, ko mēs darīsim, kur mēs iesim, kā mēs sasniegsim rezultātus, tie ir ierēdņi. Ierēdņi sagatavo kaut kādus dokumentus, savīzē visu, ministrs vispār nesaprot, kas tur ir sarakstīts, viņš vienkārši paraksta, pēc tam Ministru kabinets pieņem to, ko atbildīgais ministrs ir iesniedzis. Un pēc tam šeit Saeimā jūs nobalsojat, nesaprazdami to, par ko jūs esat nobalsojuši. Un te ir rezultāts: izrādās, izglītībai nepietiek naudas, jo... un tagad neparedzētiem gadījumiem vajag meklēt līdzekļus.

Godājamie koalīcijas pārstāvji, sāciet beidzot strādāt un normāli plānot. Un nav normāli... Beigās es pateikšu, kas būs: naudu nāksies kaut kur atrast un nāksies piekāpties izglītības pārstāvjiem. Jūs piekāpsieties, jo nav cita varianta. Tikai kāpēc ir vajadzīgas šīs konfrontācijas?

Tā ka es aicinu profesionāli strādāt un nespēlēties ar uguni. Bet tas, ka izglītības pārstāvji tik lielā apmērā pirmdien ies uz šo streiku... Jūs zināt, ka izglītības cilvēki nekad nav nodarbojušies ar politiku atklāti, bet, ja viņi ies – daudzu tūkstošu apmērā –, tas nozīmē, ka viņiem problēmu tiešām jau ir sakrājies tik daudz, ka viņi vairs nekam netic. Tā ka mēģinām darīt kaut ko, lai izglītības sistēma tomēr nebūtu ķīlniece politiķu darbībā. Un atcerieties vienu galveno lietu – skolotāji jau kaut kā izdzīvos, bet problēma ir tāda: ja būs streiks, tad bērni neies uz skolu. Un par to mums ir jādomā, mēs nevaram pieļaut, ka bērniem nebūs skolotāju.

Paldies. *(Daži deputāti aplaudē.)*

Sēdes vadītājs. Vārds deputātam Oļegam Burovam otro reizi.

O. Burovs (LPV).

Cienījamie kolēģi! Tikai dažas replikas. Jā, Ainār, viņi izdzīvo, bet viņi izdzīvo ārpus šīs sistēmas, ārpus izglītības sistēmas.

Kolēģi, no koalīcijas izskanēja vārds "solidāra". Nu, ziniet, ņemsim vērā. Ja kolēģiem ir piedāvājums uzsākt solidāru sadarbību, labprāt ņemsim to vērā, īpaši mūsu frakcijā, kas atrodas ļoti dziļi opozīcijā. Bet par solidāru atbildību – es domāju, ka nē, es negribu uzņemties solidāru atbildību ar čempionu komandas pārstāvi Čakšas kundzi, kas stāsta, ka šobrīd viņai fokusā ir viens jautājums, bet pārējie jautājumi viņai šobrīd nav fokusā, un viņa uz tiem nefokusējas.

Nē, nekādā gadījumā es negribu uzņemties solidāru atbildību par to, ka skolotājiem... Mēs ļoti labi zinām, ka savulaik nauda sekoja skolēnam, tagad nauda seko pašvaldībai atbilstoši skolēnu skaitam, bet nabaga skolotājs un skolas direktors – viņi ir ķīlnieki tajā procesā, pašvaldība sāks veikt skolas tīkla optimizāciju vai ne. Viņiem šobrīd vajadzētu dzīvot un barot savu ģimeni. Un diez vai man personīgi kā pilsonim ir solidāra atbildība ar Kariņa kungu, kas vakar "900 sekundēs" izteicās: "Es nespēju izprast visu cilvēku motivāciju. Es neesmu pārsteigts par streiku, jo Vanagas kundze skaidri pateica, ka viņas mērķis ir streiks. Mans mērķis ir panākt pedagogu algu pieaugumu. Es esmu panācis savu, viņa ar streiku panāks savu." Neticu. Dod dievs, lai viņš nevar panākt savu.

Paldies. *(Daži deputāti aplaudē.)*

Sēdes vadītājs. Debates slēdzu.

Vai ziņotājam ir kas piebilstams? Ja nav piebilstams, tad mums jābalso.

Lūdzu zvanu! Balsosim par deputātu Oļega Burova, Viļa Krištopana, Mārča Jencīša, Lindas Liepiņas, Aināra Šlesera, Viktorijas Pleškānes, Edmunda Zivtiņa, Ramonas Petravičas, Jekaterinas Dorošķevičas, Nataļjas Marčenko-Jodko pieprasījumu Ministru prezidentam Arturam Krišjānim Kariņam "Par izglītības un zinātnes nozari regulējošo normatīvo aktu neievērošanu, kas veido sabiedrībā tiesiskā nihilisma apziņu un mazina sabiedrības uzticēšanos valsts varai"! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par – 44, pret – 47, atturas – nav. Pieprasījums nav atbalstīts.

___

Ir iesniegti grozījumi Saeimas apstiprinātajā darba kārtībā.

Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisija lūdz grozīt 2023. gada 20. aprīļa Saeimas sēdes darba kārtību un sadaļā "Likumprojektu izskatīšana" pirms 21. darba kārtības jautājuma iekļaut likumprojekta "Par Ukrainā cietušo un bojā gājušo piemiņas dienas noteikšanu" un komisijas sagatavotā alternatīvā likumprojekta "Par atsevišķu publisku pasākumu rīkošanas aizliegumu 9. maijā" izskatīšanu pirmajā lasījumā. Kolēģi, vai jūs neiebilstat, ka darba kārtība tiek grozīta?

Lūdzu ieslēdziet... Vārds deputātam Rosļikovam – par procedūru.

A. Rosļikovs (ST!).

Augsti godātais priekšsēdētāja kungs! Augsti godātie kolēģi! Ņemot vērā, ka mūsu frakcija diemžēl neliela nelaimes gadījuma dēļ nav pārstāvēta konkrētajā komisijā, mums vispār nebija nekādas iespējas iepazīties ar konkrēto likumprojektu. Līdz ar to es gaidīšu no Prezidija kaut kādu piedāvājumu, kā šo jautājumu varētu atrisināt.

Sēdes vadītājs. Jā, ja jūs iebilstat, pēc procedūras būtu jāiet... ja jūs iebilstat, tad lēmums par nodošanu būtu jāpieņem balsojot. Jums bija iespēja iepazīties ar likumprojektu visu šo... ne gluži visu, bet debašu laikā, kamēr mēs diskutējām par pieprasījumiem. Tas visu laiku bija kā iesniegtās izmaiņas apstiprinātajā Saeimas sēdes darba kārtībā. *(Starpsauciens.)* Jautājums ir izšķirams balsojot.

Lūdzu zvanu! Balsosim par *(Starpsauciens: "Vai tad kāds prasa balsojumu?)*... Vai kāds prasa balsojumu? Jā, labs jautājums. *(Dep. A. Rosļikovs: "Mēs neprasām balsojumu.")* Jūs neprasāt balsojumu? Ļoti labi. *(Smiekli.)* Tad darba kārtība ir grozīta un likumprojekts, kā arī alternatīvais likumprojekts tiek iekļauts Saeimas sēdes darba kārtībā.

Izskatām sadaļu "Likumprojektu izskatīšana".

Darba kārtībā – likumprojekts **"Par Ukrainā cietušo un bojā gājušo piemiņas dienas noteikšanu"** un alternatīvais likumprojekts **"Par atsevišķu publisku pasākumu rīkošanas aizliegumu 9. maijā"**.

Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisijas vārdā – deputāte Leila Rasima.

L. Rasima (PRO).

Komisijā sākotnējais – deputātu virzītais – likumprojekts nav atbalstīts, un, uzklausot Juridiskā biroja argumentāciju, tāpat arī ņemot vērā deputāta Rajeva atbalstu alternatīvajam likumprojektam, komisija lēma virzīt alternatīvo likumprojektu ar nosaukumu "Par atsevišķu publisku pasākumu rīkošanas aizliegumu 9. maijā".

Lūdzam atbalstīt un noteikt šim likumprojektam steidzamību.

Vēl es vēlos akcentēt, ka likumprojekts neskars Eiropas dienas pasākumus.

Sēdes vadītājs. Kolēģi, vēlos jūs informēt par abu likumprojektu izskatīšanas kārtību. Tas nav tāds ierasts, standarta, gadījums – ar alternatīvajiem likumprojektiem. Tātad vispirms komisijas vārdā referente ziņoja par abiem likumprojektiem kopā, pēc tam mēs uzsāksim debates par abiem likumprojektiem un tad balsosim – vispirms par likumprojektu, kuru komisija lūdz noraidīt, pēc tam – par alternatīvā likumprojekta atzīšanu par steidzamu un atbalstīšanu pirmajā lasījumā.

Ņemot vērā to, ka neviens debatēs nav pieteicies...

Lūdzu zvanu! Balsosim par deputātu iesniegtā likumprojekta "Par Ukrainā cietušo un bojā gājušo piemiņas dienas noteikšanu" atbalstīšanu pirmajā lasījumā! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par – 2, pret – 85, atturas – nav. Likumprojekts ir noraidīts.

Komisija ir lūgusi tās izstrādātajam alternatīvajam likumprojektam noteikt steidzamību.

Lūdzu zvanu! Balsosim par steidzamības noteikšanu komisijas izstrādātajam alternatīvajam likumprojektam "Par atsevišķu publisku pasākumu rīkošanas aizliegumu 9. maijā"! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par – 78, pret – nav, atturas – 1. Likumprojekts par steidzamu ir atzīts.

Balsosim par komisijas izstrādātā alternatīvā likumprojekta "Par atsevišķu publisku pasākumu rīkošanas aizliegumu 9. maijā" atbalstīšanu pirmajā lasījumā! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par – 76,pret – nav, atturas – 1. Likumprojekts pirmajā lasījumā ir atbalstīts.

Lūdzu noteikt priekšlikumu iesniegšanas termiņu otrajam lasījumam un otrā lasījuma izskatīšanas laiku Saeimas sēdē.

L. Rasima. Priekšlikumu iesniegšanas termiņš – 24. aprīlis, izskatīšana otrajā lasījumā – Saeimas 27. aprīļa sēdē.

___

Sēdes vadītājs. Tātad es lasu dokumentos, ka komisija lūdz izskatīt likumprojektu otrajā, galīgajā, lasījumā bez atkārtotas izskatīšanas komisijā. Vai tā? *(Starpsaucieni.)* Tātad, kolēģi, jūs aicināt izskatīt bez...

L. Rasima. Bez skatīšanas...

Sēdes vadītājs.... otrajā lasījumā bez skatīšanas komisijā. Vai ir iebildumi, ka mēs šodien arī balsojam par otro lasījumu? Kolēģiem iebildumu nav.

Lūdzu zvanu! Balsosim par likumprojekta "Par atsevišķu publisku pasākumu rīkošanas aizliegumu 9. maijā" atbalstīšanu otrajā, galīgajā, lasījumā! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par – 79, pret – nav, atturas – 1. Likums ir pieņemts.

L. Rasima. Paldies.

___

Sēdes vadītājs. Nākamais darba kārtībā – likumprojekts **"Grozījumi Farmācijas likumā"**, otrais lasījums. Likumprojekts ir steidzams.

Sociālo un darba lietu komisijas vārdā – referente Ramona Petraviča.

R. Petraviča (LPV).

Sociālo un darba lietu komisija ir izskatījusi un atbalstījusi izskatīšanai otrajā, galīgajā, lasījumā likumprojektu "Grozījumi Farmācijas likumā". Likumprojekts ir izstrādāts pēc Veselības ministrijas iniciatīvas, lai pilnveidotu reglamentāciju zāļu klīnisko pētījumu jomā saistībā ar

pētāmajām zālēm, klīnisko pētījumu pieteikumu iesniegšanu, novērtēšanu un procesu uzraudzību un pētījuma personu tiesisko aizsardzības nodrošināšanu.

Uz otro, galīgo, lasījumu ir saņemti 19 priekšlikumi.

1. – Juridiskā biroja priekšlikums. Redakcionāls. Daļēji atbalstīts, iekļauts 2. – komisijas priekšlikumā.

Sēdes vadītājs. Deputāti piekrīt.

R. Petraviča. 2. – Sociālo un darba lietu komisijas priekšlikums. Redakcionāls. Komisijā atbalstīts.

Sēdes vadītājs. Deputāti atbalsta.

R. Petraviča. 3. – Juridiskā biroja priekšlikums. Redakcionāls precizējums. Komisijā atbalstīts.

Sēdes vadītājs. Deputātu atbalsta.

R. Petraviča. 4. – Juridiskā biroja priekšlikums. Redakcionāls precizējums. Komisijā atbalstīts.

Sēdes vadītājs. Deputāti atbalsta.

R. Petraviča. 5. – Zemkopības ministrijas parlamentārā sekretāra Edgara Putras priekšlikums. Šis, kā arī četri citi Zemkopības ministrijas iesniegtie priekšlikumi attiecināmi uz veterināro zāļu izplatīšanas un ražošanas praksi. Komisijas deputāti uzklausīja Zemkopības ministrijas un Veselības ministrijas pārstāvjus, kā arī Juridiskā biroja viedokli. Ņemot vērā, ka šis likumprojekts tiek virzīts steidzamības kārtībā, komisija lēma Zemkopības ministrijas iesniegtos priekšlikumus neatbalstīt. 5. priekšlikums komisijā nav atbalstīts.

Sēdes vadītājs. Deputāti neiebilst.

R. Petraviča. 6. – Juridiskā biroja priekšlikums. Redakcionāls. Komisijā atbalstīts.

Sēdes vadītājs. Deputāti atbalsta.

R. Petraviča. 7. – Zemkopības ministrijas parlamentārā sekretāra Edgara Putras priekšlikums. Ņemot vērā iepriekš minēto diskusiju par 5. priekšlikumu, 7. priekšlikums komisijā nav atbalstīts.

Sēdes vadītājs. Deputāti piekrīt komisijas viedoklim.

R. Petraviča. 8. – Juridiskā biroja priekšlikums. Redakcionāls. Komisijā ir atbalstīts.

Sēdes vadītājs. Deputāti piekrīt.

R. Petraviča. 9. – Juridiskā biroja priekšlikums. Redakcionāls. Komisijā ir atbalstīts.

Sēdes vadītājs. Deputāti atbalsta.

R. Petraviča. 10. – Juridiskā biroja priekšlikums. Redakcionāls. Komisijā ir atbalstīts.

Sēdes vadītājs. Deputāti neiebilst.

R. Petraviča. 11. – Juridiskā biroja priekšlikums. Redakcionāls. Komisijā ir atbalstīts.

Sēdes vadītājs. Deputāti atbalsta.

R. Petraviča. 12. – Sociālo un darba lietu komisijas priekšlikums. Vērsts uz to, lai novērstu šaubas, ka šī norma nav deleģējuma norma, jo deleģējuma norma jau ir iepriekš likumā iestrādāta... kā arī saskaņojot stilu ar iepriekšējā panta pirmo daļu. Komisijā atbalstīts.

Sēdes vadītājs. Deputāti atbalsta.

R. Petraviča. 13. – Juridiskā biroja priekšlikums. Redakcionāls. Komisijā atbalstīts.

Sēdes vadītājs. Deputāti atbalsta.

R. Petraviča. 14. – Juridiskā biroja priekšlikums. Tehnisks precizējums. Komisijā atbalstīts.

Sēdes vadītājs. Deputāti atbalsta.

R. Petraviča. 15. – Zemkopības ministrijas parlamentārā sekretāra Edgara Putras priekšlikums. Komisijā nav atbalstīts.

Sēdes vadītājs. Deputāti piekrīt komisijas viedoklim.

R. Petraviča. 16. – Zemkopības ministrijas parlamentārā sekretāra Edgara Putras priekšlikums. Komisijā nav atbalstīts.

Sēdes vadītājs. Deputāti piekrīt.

R. Petraviča. 17. – Zemkopības ministrijas parlamentārā sekretāra Edgara Putras priekšlikums. Komisijā nav atbalstīts.

Sēdes vadītājs. Deputāti piekrīt.

R. Petraviča. 18. – Juridiskā biroja priekšlikums. Paredz izslēgt likumprojekta 16. pantu, jo tas ir zaudējis aktualitāti pēc 2023. gada 31. janvāra. Komisijā atbalstīts.

Sēdes vadītājs. Deputāti atbalsta.

R. Petraviča. 19. – Sociālo un darba lietu komisijas priekšlikums. Vērsts uz to, lai nodrošinātu pilnīgu skaidrību attiecībā uz civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas līgumiem – ka tie līgumi, kas jau ir noslēgti pirms šī likuma spēkā stāšanās, līdz līguma termiņa beigām ir respektējami un spēkā esoši. Komisijā atbalstīts.

Sēdes vadītājs. Deputāti atbalsta.

R. Petraviča. Sociālo un darba lietu komisijas vārdā aicinu likumprojektu pieņemt otrajā, galīgajā, lasījumā.

Sēdes vadītājs. Kolēģi, mums lēmums jāpieņem balsojot.

Lūdzu zvanu! Balsosim par likumprojekta "Grozījumi Farmācijas likumā" atbalstīšanu otrajā, galīgajā, lasījumā! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par – 92, pret un atturas – nav. Likums pieņemts.

___

Nākamais darba kārtībā ir likumprojekts **"Grozījumi likumā "Par valsts noslēpumu""**, otrais, galīgais, lasījums.

Aizsardzības, iekšlietu un korupcijas novēršanas komisijas vārdā referēs deputāts Jānis Dombrava.

J. Dombrava (NA).

Tātad izskatīšanā – likumprojekts "Grozījumi likumā "Par valsts noslēpumu"" (Nr. 210/Lp14). Aizsardzības, iekšlietu un korupcijas novēršanas komisija izskatīja šo likumprojektu otrajā lasījumā un atbalstīja.

Likumprojektā saņemti 13 priekšlikumi.

1. – frakcijas Progresīvie priekšlikums. Attiecas uz 2. pantā definēto valsts noslēpuma jēdzienu. Frakcija Progresīvie piedāvā izslēgt likumprojekta 1. pantu mainot projām... no pirmajā lasījumā atbalstītās redakcijas. Komisijā pēc diskusijām absolūtais vairākums noraidīja šo priekšlikumu.

Sēdes vadītājs. Vai Švinkas kungam pietiks ar 120 sekundēm? *(Starpsauciens.)* Nepietiks? Tādā gadījumā...

Lūdzu zvanu! Lūdzu reģistrācijas režīmu! Lūdzu reģistrācijas rezultātus! Lūdzu Saeimas sekretāra biedri Antoņinu Ņenaševu nolasīt reģistrācijas rezultātus.

A. Ņenaševa (14. Saeimas sekretāra biedre).

Kolēģi, reģistrējušies 92 deputāti, nav reģistrējušies 8: Raimonds Bergmanis, Rihards Kols, Agnese Krasta, Gatis Liepiņš, Lauris Lizbovskis, Kaspars Melnis, Igors Rajevs un Jānis Reirs... ir.

Viss. Paldies.

Sēdes vadītājs. Paldies, kolēģi.
Pārtraukums līdz pulksten 15.30.

(Pārtraukums.)

Sēdi vada Latvijas Republikas 14. Saeimas priekšsēdētājs
Edvards Smiltēns.

Sēdes vadītājs. Kolēģi, atsākam sēdi pēc pārtraukuma.
Turpinām debates.

Debatēs pieteicies deputāts Atis Švinka par 1. priekšlikumu likumprojektā "Grozījumi likumā "Par valsts noslēpumu"".

Lūdzu, Švinkas kungs, vārds jums.

A. Švinka (PRO).

Kolēģi! Kolēģes! PROGRESĪVIE bija vienīgie komisijā un Saeimā, kas vērsa uzmanību uz nepamatotu steigu, ar kādu bija plānots virzīt grozījumus likumā "Par valsts noslēpumu". Pēc tam arī sabiedrība un mediji pievērsa pastiprinātu uzmanību šim procesam un neizdiskutētajiem jautājumiem un skaļi izteica bažas.

Šis likumprojekts ir ļoti būtisks, tam ir jāgarantē, no vienas puses, valsts drošība, no otras puses – sabiedrības intereses, cilvēktiesības. Paldies deputātiem, koalīcijai. Protokolā tas būs deputāta Tavara priekšlikums par to, ka nebūs 10 minūtēs vai vienā stundā jāiesniedz priekšlikumi, deva vienu nedēļu laika.

Mūsu priekšlikums runā par vienu būtisku lietu: vai iestādes vadītājs nosaka, kāda informācija ir dienesta vajadzībām, vai arī to nosaka Ministru kabinets, izveidojot apstiprinātu sarakstu. Šī bija politiska izšķiršanās, un komisijas vairākums palika pie tā, ka tam būtu jābūt iestādes vadītājam.

Es domāju, ka mums, deputātiem, pat šādā īsā laikā izdevās parādīt, ka mēs spējam profesionāli... un, ņemot vērā visu pušu bažas un intereses, varam diskutēt par sarežģītiem jautājumiem. Tas ir pilnīgi normāli, ka varam diskutēt par valsts drošību, varam diskutēt par likumprojektu "Grozījumi likumā "Par valsts noslēpumu"".

Un būtiskākais – izmantojot šo iespēju, es varbūt arī papildināšu par citiem mūsu priekšlikumiem, ka varēja varbūt sākumā piemērot dienesta vajadzībām vai arī strikti tikai dokumentiem un informācijai, kas ienāk no mūsu stratēģiskajiem partneriem – no NATO un Eiropas Savienības. Tikai garākā diskusijā – tā bija vajadzīga – komisijā radās izpratne, ka patiesībā citāds risinājums būtu grūts un sarežģīts un nebūtu bijis iespējams. Man ir gandarījums un prieks, ka Satversmes aizsardzības birojs ņēma vērā PROGRESĪVO priekšlikumus, nevalstiskās organizācijas... un iestrādāja savos priekšlikumos tiesības iepazīties ar institūciju vadītāju noteikto informāciju dienesta vajadzībām, saraksta kontroles mehānismu, apstrīdēšanas, pārsūdzēšanas kārtību.

Pie mūsu – 6. – priekšlikuma gribējām izvērst plašāku diskusiju par 5. pantu "Ziņas, kuras nevar būt valsts noslēpums". Un arī Satversmes aizsardzības birojs piekrita, ka šim būtu bijusi vajadzīga lielāka diskusija normālā kārtībā, trijos lasījumos.

Mēs komisijā guvām arī pārējo deputātu atbalstu, ka tuvākajā laikā varētu atgriezties pie likuma "Par valsts noslēpumu", lai PROGRESĪVO iesniegtos priekšlikumus par 5. pantu "Ziņas, kuras nevar būt valsts noslēpums" varētu izdiskutēt. Arī Ģenerālprokuratūrai bija divi priekšlikumi, kuri līdz galam nevarēja būt izdiskutēti.

Aicinu atbalstīt 1. priekšlikumu. Liels paldies koalīcijai, kas ieklausījās un deva laiku – vienu nedēļu – pievērsties šim likumprojektam un izdiskutēt to.

Paldies. *(Daži deputāti aplaudē.)*

Sēdes vadītājs. Debates slēdzu.

Vai referents vēlas ko bilst?

J. Dombrava. Komisijas vārdā aicinu šo priekšlikumu noraidīt.

Sēdes vadītājs. Tātad lēmums jāpieņem balsojot.

Lūdzu zvanu! Balsosim par 1. – frakcijas PROGRESĪVIE iesniegto priekšlikumu! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par – 20, pret – 46, atturas – 10. Priekšlikums nav guvis atbalstu.

J. Dombrava. Nākamais, 2. – arī frakcijas PROGRESĪVIE priekšlikums. Paredz, ka informācija dienesta vajadzībām būtu saskaldāma tajā, kas tiek radīta valsts iestādēs, un tajā, kas tiek nodota no ārvalstīm Latvijai vai arī ko rada Latvijā, bet kas ir saistīta ar ārvalstīm. Komisijā, uzklausot dažādus viedokļus, šis priekšlikums tika noraidīts.

Sēdes vadītājs. Lūdzu zvanu! Balsosim par 2. – frakcijas PROGRESĪVIE iesniegto priekšlikumu! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par – 19, pret – 52, atturas – 13. Priekšlikums nav guvis atbalstu.

J. Dombrava. 3. – Aizsardzības, iekšlietu un korupcijas novēršanas komisijas priekšlikums. Paredz precizēt definīciju, nosakot, ka "par informāciju dienesta vajadzībām atzīstama tāda iestādes vadītāja noteikta informācija, kas saistīta ar iestādes funkciju izpildi un paredzēta iestādes pamatdarbības nodrošināšanai un kuras nozaudēšana vai nelikumīga izpaušana var apdraudēt valsts intereses, tai skaitā valsts drošību, nozares drošību vai iestādes drošību". Komisijā atbalstīts.

Sēdes vadītājs. Sākam debates.

Debatēs pieteicies deputāts Edmunds Zivtiņš.

E. Zivtiņš (LPV).

Augsti godātais Saeimas priekšsēdētāj! Cienījamās kolēģes, godātie kolēģi! Tikai vienu reizi nāku par šo likumprojektu runāt, un šeit es gribēju pateikt, ka neapšaubāmi likumprojekts valsts drošībai ir absolūti nepieciešams.

Tas, ka tas tika virzīts steidzamības kārtā... Es, protams, no sākuma atbalstīju, bet... jāsaka tā, ka šeit bija ļoti laba mijiedarbība. Nu, šī bija vienkārši paraugstunda tam, kā jānotiek likumdošanas procesam – gan no sabiedriskajām organizācijām, gan preses... plašsaziņas līdzekļiem, gan drošības iestādēm. Tātad faktiski šī bija paraugstunda, kā jānotiek šādām ļoti svarīgām, šībrīža situācijai atbilstošām likumdošanas izmaiņām. Tā ka gribu uzsvērt to, ka komisijas darbs, kas tika veikts ļoti īsā un ļoti produktīvā laikā, bija tiešām vienkārši apsveicams.

Rosinu atbalstīt ne tikai šo komisijas priekšlikumu, bet arī visus pārējos, ko komisija ir lēmusi. Paldies tiešām komisijas vadībai, komisijas darbiniekiem, un tiešām šī bija paraugstunda.

Paldies.

Sēdes vadītājs. Debates slēdzu.

Vai kāds pieprasa balsojumu par šo priekšlikumu? *(Starpsauciens: "Nē.")* Neviens nepieprasa. Līdz ar to deputāti atbalsta.

J. Dombrava. Tātad 4. – frakcijas PROGRESĪVIE priekšlikums. Piedāvā izslēgt likumprojekta 3. pantu. Komisijā netika atbalstīts.

Sēdes vadītājs. Deputāti neiebilst.

J. Dombrava. 5. – Aizsardzības, iekšlietu un korupcijas novēršanas komisijas priekšlikums. Paredz, ka personai turpmāk ir tiesības iepazīties ar institūcijas vadītāja noteiktās informācijas dienesta vajadzībām sarakstu, kurā iekļauj informācijas veidu, tēmas, atsevišķus dokumentus un to veidus, faktiski paredzot iespēju, ka... teiksim tā, kliedējot bažas, ka informācija nebūs pieejama. Tā būs pieejama, ja tam būs pietiekams pamatojums. Komisijā atbalstīts.

Sēdes vadītājs. Deputāti atbalsta.

J. Dombrava. 6. – frakcijas PROGRESĪVIE priekšlikums. Paredz 5. pantā precizēt ziņas, kuras nevar būt valsts noslēpums. Papildināšana ar trīs papildu sadaļām. Komisijā pēc diskusijām tika konstatēts, ka šie priekšlikumi ir ļoti plaši jādiskutē, un priekšlikums netika atbalstīts.

Sēdes vadītājs. Lūdzu zvanu! Balsosim par 6. – frakcijas PROGRESĪVIE iesniegto priekšlikumu! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par – 32, pret – 53, atturas – nav. Priekšlikums nav guvis atbalstu.

J. Dombrava. 7. – Juridiskā biroja priekšlikums. Tehnisks. Paredz izņemt no likuma vārdus "Pārresoru koordinācijas centrā".

Sēdes vadītājs. Deputāti atbalsta.

J. Dombrava. 8. – Aizsardzības, iekšlietu un korupcijas novēršanas komisijas priekšlikums. Tika veidots, balstoties uz ģenerālprokurora priekšlikumu, ka saistībā ar šo informāciju, kura nav izpaužama personai, ir... saistībā ar pielaižu piešķiršanu, kas varētu "kaitēt izlūkošanas, pretizlūkošanas, operatīvās darbības uzdevumu izpildei vai pirmstiesas kriminālprocesam". Kā mēs komisijas sēdē arī runājām – ir bijuši precedenti, ka persona, pret kuru jau ir sāktas izmeklēšanas, joprojām ir ar pielaidi valsts noslēpumam, jo iestādes savstarpēji šo informāciju nesniedz, lai neriskētu izjaukt sāktu kriminālllietu. Komisijā atbalstīts.

Sēdes vadītājs. Deputāti atbalsta.

J. Dombrava. 9. – frakcijas PROGRESĪVIE priekšlikums. Paredz papildināt nosaukumu pēc vārdiem "lēmuma par" ar vārdiem un komatu "piešķirto slepenības pakāpi". Komisijā pēc diskusijām šis priekšlikums tika noraidīts.

Sēdes vadītājs. Deputāti neprasa balsojumu. Deputāti piekrīt.

J. Dombrava. 10. – Aizsardzības, iekšlietu un korupcijas novēršanas komisijas priekšlikums. Saistīts ar 8. priekšlikumu, kuru jau pirms brīža mēs atbalstījām. Komisijā atbalstīts.

Sēdes vadītājs. Deputāti atbalsta.

J. Dombrava. 11. – Aizsardzības, iekšlietu un korupcijas novēršanas komisijas priekšlikums. Paredz papildināt likumu ar 18. pantu, nosakot, ka atteikumu izsniegt informāciju dienesta vajadzībām var apstrīdēt persona, tāpat arī tiesa, izskatot lietu, vērtē arī informācijas klasifikācijas pamatojumu, kliedējot bažas par to, ka šai informācijai kāds varētu būt noteicis nepamatotu slepenības pakāpi. Komisijā atbalstīts.

Sēdes vadītājs. Deputāti atbalsta.

J. Dombrava. 12. – Juridiskā biroja priekšlikums. Precizē pārejas noteikumus attiecībā uz spēkā stāšanās brīdi. Komisijā atbalstīts.

Sēdes vadītājs. Deputāti piekrīt.

J. Dombrava. 13. – Aizsardzības, iekšlietu un korupcijas novēršanas komisijas priekšlikums. Paredz kārtību, kādā esošo informāciju dienesta vajadzībām, kura šobrīd bija regulēta Informācijas atklātības likumā, pārskata iestādes vadītājs, lai precizētu kārtību. Komisijā atbalstīts.

Sēdes vadītājs. Deputāti atbalsta.

J. Dombrava. Esam izskatījuši visus priekšlikumus.

Komisija kopumā otrajā lasījumā atbalstīja likumprojektu "Grozījumi likumā "Par valsts noslēpumu"".

Aicinu Saeimu atbalstīt likumprojektu.

Sēdes vadītājs. Lūdzu zvanu! Balsosim par likumprojekta "Grozījumi likumā "Par valsts noslēpumu"" atbalstīšanu otrajā, galīgajā, lasījumā! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par – 90, pret un atturas – nav. Likums pieņemts.

Kolēģi, informēju, ka esmu saņēmis iesniegumu ar vēlmi ziņot par balsošanas motīviem par likumprojektu "Grozījumi likumā "Par valsts noslēpumu"".

Ziņotājs Jānis Dombrava. Lūdzu nolasīt ziņojumu.

J. Dombrava. Godātie Saeimas deputāti! Esmu gandarīts, ka Saeimas vairākums ir atbalstījis šos būtiskos grozījumus likumā "Par valsts noslēpumu".

Komisijas sēdēs un Saeimas sēdēs mēs daudz runājām par vienu no šo grozījumu aspektiem – kā mainīsies informācijas dienesta vajadzībām klasifikācija, kam būs iespēja šai informācijai piekļūt, kā sabalansēt informācijas aizsardzības intereses ar tiesībām sabiedrībai zināt, kā strādā valsts iestāde.

Mazāk tika runāts par otru grozījumu aspektu, kuru uzskatu par ļoti būtisku. Ilgstoši valsts noslēpuma aizsardzība ir bijusi apgrūtināta, jo informācijai varēja piekļūt pretvalstiskas personas, kurām atbilstoši likumam nebija formālu iemeslu nepiešķirt piekļuvi, kā rezultātā, piemēram, visu Iekšlietu ministriju vadīja persona, kura pēc atbrīvošanas no amata varēja uzreiz nokļūt Krievijas kontrolētā enerģētikas uzņēmuma vadībā.

Pieņemot šos grozījumus, likums tiek papildināts ar normu, ka piekļuvi valsts noslēpumam nevarēs iegūt persona, par kuru pārbaudes gaitā ir konstatēti fakti, kas dod pamatu uzskatīt, ka speciālās atļaujas izsniegšana neatbilst nacionālās drošības interesēm. Likumdošanas aktos jau šobrīd pastāv līdzīgs regulējums, kas paredz, ka vīzas vai uzturēšanās atļaujas var nepiešķirt, ja ir pamats uzskatīt, ka persona rada draudus valsts drošības interesēm.

Ir pamats uzskatīt, ka pieņemtie likuma grozījumi stiprinās mūsu valsti, jo aizvērs vienu robu, pa kuru sensitīva informācija varēja nokļūt pie Latvijai naidīgas valsts. Sabiedrībai vairs nebūs jāuzdod jautājumi, kā negodprātīga amatpersona varēja tik ilgu laiku strādāt augstā amatā, kur ir nepieciešama pielaide valsts noslēpumam.

Paldies visiem deputātiem, kuri atbalstīja šos grozījumus.

___

Sēdes vadītājs. Kolēģi, pirms mēs turpinām skatīt sadaļu "Likumprojektu izskatīšana"... Ir saņemti divi iesniegumi.

Deputāti Zanda Kalniņa-Lukaševica, Jānis Grasbergs, Edvards Smiltēns, Antoņina Ņenaševa un Armands Krauze lūdz izsludināt pārtraukumu Saeimas šā gada 20. aprīļa sēdē no pulksten 17.00 līdz 27. aprīļa pulksten 9.00.

Tātad šodien mēs strādātu līdz pulksten 17.00 un atlikušos darba kārtības jautājumus turpinātu skatīt jau nākamajā ceturtdienā. Vai deputātiem ir iebildumi? *(Starpsaucieni: "Nav!"; "Nav!"; "Brīnišķīgi!")* Deputāti priecājas. Tātad lēmums pieņemts – strādājam šodien līdz pulksten pieciem. *(Starpsauciens: "... pārdzīvot..." Smiekli.)*

___

Un ir saņemts arī iesniegums no deputātiem. Edgars Tavars, Andris Kulbergs, Aiva Vīksna, Linda Matisone un Atis Deksnis lūdz izdarīt grozījumus Saeimas šā gada 20. aprīļa sēdes darba kārtībā un pārcelt darba kārtības 45. un 46. punktu – **"Grozījumi Uzņēmumu ienākuma nodokļa likumā"** un **"Grozījumi Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa un uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokļa likumā"** – pirms darba kārtības 26. punkta. Kolēģi, vai jums ir iebildumi? Iebildumu nav. Tātad attiecīgie likumprojekti tiek pārcelti pirms darba kārtības 26. punkta.

___

Turpinām skatīt darba kārtības sadaļu "Likumprojektu izskatīšana".

Likumprojekts **"Grozījumi Informācijas atklātības likumā"**, otrais, galīgais, lasījums.

Aizsardzības, iekšlietu un korupcijas novēršanas komisijas vārdā referēs deputāts Jānis Dombrava.

J. Dombrava (NA).

Likumprojektu "Grozījumi Informācijas atklātības likumā" skatām otrajā, galīgajā, lasījumā.

Komisija atbalstīja.

Ir saņemts viens priekšlikums – Saeimas Juridiskā biroja priekšlikums. Tas tekstu tehniski precizē attiecībā uz oficiālo izdevumu "Latvijas Vēstnesis" – paredz tehnisku labojumu.

Aicinu atbalstīt.

Sēdes vadītājs. Deputāti neiebilst.

J. Dombrava. Komisija, izskatījusi šo likumprojektu, atbalstīja to pieņemšanai otrajā, galīgajā, lasījumā un aicina Saeimu to pieņemt.

Sēdes vadītājs. Lūdzu zvanu! Balsosim par likumprojekta "Grozījumi Informācijas atklātības likumā" atbalstīšanu otrajā, galīgajā, lasījumā! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par – 92, pret un atturas – nav. Likums ir pieņemts.

___

Nākamais darba kārtībā – likumprojekts **"Grozījumi Krimināllikumā"**, otrais, galīgais, lasījums.

Aizsardzības, iekšlietu un korupcijas novēršanas vārdā referēs deputāts Jānis Dombrava.

J. Dombrava (NA).

Komisijā, izskatot likumprojektu "Grozījumi Krimināllikumā" pirms otrā, galīgā, lasījuma, ir saņemts viens priekšlikums. Tas ir Aizsardzības, iekšlietu un korupcijas novēršanas komisijas priekšlikums saistībā ar militāro ziņu izpaušanu.

Proti, 352. pantā paredz atsevišķu atbildību personām, kuras ir izpaudušas militāras ziņas, kas attiecas uz konfidenciālu, slepenu vai sevišķi slepenu informāciju, nodalot to no tās informācijas, kas ir klasificēta dienesta vajadzībām. Abos gadījumos ir paredzēta atbildība, taču vienā gadījumā tā atbildība ir par kārtu augstāka.

Komisija priekšlikumu atbalstīja.

Aicinu Saeimu atbalstīt priekšlikumu.

Sēdes vadītājs. Deputāti atbalsta.

J. Dombrava. Komisija atbalstīja likumprojektu "Grozījumi Krimināllikumā" pieņemšanai otrajā, galīgajā, lasījumā.

Aicinu Saeimu atbalstīt likumprojektu.

Sēdes vadītājs. Lūdzu zvanu! Balsosim par likumprojekta "Grozījumi Krimināllikumā" atbalstīšanu otrajā, galīgajā, lasījumā! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par – 93, pret un atturas – nav. Likums ir pieņemts.

___

Nākamais darba kārtībā – likumprojekts **"Grozījums Brīvības pieminekļa un Rīgas Brāļu kapu likumā"**, trešais lasījums.

Izglītības, kultūras un zinātnes komisijas vārdā referēs deputāts Normunds Dzintars.

N. Dzintars (NA).

Labdien, cienījamais priekšsēdētāj! Labdien, kolēģi! Izglītības, kultūras un zinātnes komisija likumprojektu izskatīja.

Sākotnēji uz trešo lasījumu tika saņemti divi priekšlikumi, kas komisijas sēdes laikā netika atbalstīti, bet pēc sēdes tika saņemta vēstule, ka šie priekšlikumi tiek atsaukti.

Aicinu atbalstīt likumprojektu trešajā, galīgajā, lasījumā.

Sēdes vadītājs. Par priekšlikumiem nav jālemj, jo tie tiek atsaukti.

Lūdzu zvanu! Balsosim par likumprojekta "Grozījums Brīvības pieminekļa un Rīgas Brāļu kapu likumā" atbalstīšanu trešajā, galīgajā, lasījumā! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par – 92, pret un atturas – nav. Likums pieņemts.

___

Nākamais darba kārtībā – likumprojekts **"Grozījumi Uzņēmumu ienākuma nodokļa likumā"**, pirmais lasījums. Komisija rosina atzīt likumprojektu par steidzamu.

Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijas vārdā referēs deputāts Edgars Putra.

E. Putra (AS).

Kolēģi! Grozījumi Uzņēmumu ienākuma nodokļa likumā faktiski skar vienu normu. Kopš 2014. gada šai normai ir noteikts slieksnis – 50 tūkstoši eiro –, tas ir uzņēmuma reprezentatīvo automašīnu vērtības slieksnis.

Pa šo laiku, kopš 2014. gada, automašīnu vērtība ir kāpusi par 58 procentiem. Tas nozīmē, ka tās automašīnas, ko mēs ikdienā uzskatām par parastām ielas mašīnām, ne kādas *Zonda* vai *Ferrari*, vai kādas citas, kas savulaik bija, – tās faktiski ir sasniegušas reprezentatīvo automašīnu vērtības slieksni. Un šī norma deviņus gadus nav pārskatīta. Šobrīd komisijā esam izskatījuši likumprojektu, kas paredz vienu vienīgu normu: slieksnis tiek pacelts no 50 tūkstošiem eiro uz 75 tūkstošiem eiro.

Komisijā izskatījām šo likumprojektu, iebildumus ne no viena deputāta vai organizācijas nesaņēmām, tāpēc likumprojektu lūdzām iekļaut Saeimas sēdes darba kārtībā, atzīt to par steidzamu un izskatīt šodien – šajā sēdē.

Paralēli tam, protams, Finanšu ministrija ir sarēķinājusi, ka tam ir fiskāla ietekme, lai gan ik dienu mēs redzam ļoti daudz automašīnu, kuras pa mūsu ielām pārvietojas ar Igaunijas numuriem, ar Lietuvas numuriem; parādās arī Polijas, Vācijas numuri. Līdz ar to domāju, ka tur mēs zaudējam vairāk, nekā fiskāli varbūt sarēķinām *Excel* kalkulatorā.

Nākamais likumprojekts būs tieši par šīs fiskālās ietekmes neitralizēšanu. Respektīvi, šis būs fiskāli neitrāls priekšlikums.

Aicinu atbalstīt šo likumprojektu kā steidzamu.

Sēdes vadītājs. Tātad vispirms jābalso par steidzamības noteikšanu.

Lūdzu zvanu! Balsosim par likumprojekta "Grozījumi Uzņēmumu ienākuma nodokļa likumā" atzīšanu par steidzamu! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par – 79, pret – 11, atturas – 1. Likumprojekts tiek atzīts par steidzamu.

Sākam debates.

Debatēs pieteicies deputāts Andris Kulbergs. *(Starpsaucieni: "Varēja jau no vietas!"; "Jā.")*

A. Kulbergs (AS).

Cienījamais Saeimas priekšsēdētāj! Godātie deputāti! Pirmām kārtām es gribu pateikt paldies ministrijai un Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijai, ka uzklausīja šo jautājumu. Tas jau ir

samilzis... gadiem. Un tas ir normāls, pareizs nozares sakārtošanas jautājums. Bet diemžēl šis ir piemērs tam, ka ir jāspēj atzīt kļūdas un atrast risinājumu tām. Un risinājumu, pateicoties sadarbībai, mēs atradām, bet tas galīgi nebija operatīvi un ātri.

Šie grozījumi bija izveidoti jau pagājušā gada maijā, un patiesība ir tāda: automašīnu cenas ir kāpušas par 58 procentiem. Taču oriģināli jeb sākotnēji šis likums un šī norma – reprezentatīva auto vērtības slieksnis – bija izveidota 2007. gadā.

Ideja šim likumam bija vienkārša. Jūs varbūt atceraties – toreiz bija čaulas kompānijas, kur... 18 procenti PVN... skaloja atpakaļ no *Pagani Zonda*, *Ferrari* automašīnām, kuras reģistrēja uz čaulas uzņēmumiem bez apgrozījuma, un šo PVN atguva atpakaļ no valsts, un izmantoja šīs... Monako automašīnas.

Tā bija oriģinālā jeb sākuma fāze... Un tā tas ir saglabājies, un tas ir bojājis jeb kropļojis konkurenci tirgū. Un jebkurš slieksnis kropļo tādu konkurenci un ir radījis apstākļus... jo uzņēmēji nav ar pliku roku ņemami. Mēs redzam, cik ļoti šīs mašīnas reģistrē ar Igaunijas numuriem. Tagad, kā pareizi Putras kungs teica, tas notiek ar Lietuvas, Čehijas un jau Vācijas numuriem, un atkal šī invāzija – ar šiem numuriem – pie mums nonāk.

Ko tas nozīmē? Tās mašīnas izmanto mūsu, Latvijas, infrastruktūru, bet nodokļus nomaksā tur, un mēs vienkārši zaudējam. Zaudējam šo naudu. Nevajadzīga, lieka šī birokrātija. Jo ir 27 tiesvedības gadījumi šobrīd... tiesas procesā... tieši par šīs normas apstrīdēšanu. Tā ka tas ir tikai sarežģījums.

Gribu teikt, ka šobrīd jau par 58 procentiem ir kāpušas mašīnu cenas un tādas automašīnas kā *Volkswagen Passat* un *Škoda* elektroauto jau tiek klasificētas kā luksusa prece. Tas ir tieši pretēji tam, ka... piemēram, ar 1. jūniju ir plānota elektroauto atbalsta programma uzņēmumiem, un praktiski nevarēs šādas automašīnas reģistrēt uz uzņēmumu. Un praktiski mēs ejam pretēji tai domai, kas bija, – autoparka zaļināšana.

Ir vēl kas, ko gribu pateikt. Pirms deviņiem gadiem, 2014. gadā, Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijā es uzstājos saistībā ar tieši tādu pašu diskusiju. Toreiz bija ļoti liels daudzums mašīnu ar Igaunijas numuriem, un mēs pat taisījām videosižetu, nācās pierādīt, nācās skaidrot un rādīt. Toreiz slieksni pacēla. Tagad atkal... ir pagājuši deviņi gadi, atkal – tieši tas pats process, un atkal nākas pierādīt.

Mans ieteikums ir šāds. Nozarei nevajadzētu nākt, pierādīt, stāstīt. Tam būtu jābūt dabīgam procesam – ka vienkārši tiek veiktas korekcijas atbilstoši tirgus situācijai. Tāpēc mans ieteikums ir iebūvēt šajās normās inflatorisko procentu, tad katru gadu vienkārši šo slieksni paceltu par inflācijas procentu, un tad nebūtu vajadzīga šāda diskusija un mocīšanās nozarei.

Tā ka – vienkārši tas ir mans atgādinājums, ka ierēdņiem un ministrijai vajag būt daudz tuvākiem nozarei un izprast un saprast nozari; nozarei nav tiem jāpierāda šādas elementāras lietas.

Paldies. *(Daži deputāti aplaudē.)*

Sēdes vadītājs. Debates slēdzu.

Vai referentam būs kas piebilstams?

E. Putra. Referents aicina atbalstīt likumprojektu pirmajā lasījumā.

Sēdes vadītājs. Lūdzu zvanu! Balsosim par likumprojekta "Grozījumi Uzņēmumu ienākuma nodokļa likumā" atbalstīšanu pirmajā lasījumā! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par – 91, pret un atturas – nav. Likumprojekts pirmajā lasījumā atbalstīts.

Lūdzu, nosakiet priekšlikumu iesniegšanas termiņu, kā arī laiku izskatīšanai Saeimas sēdē.

E. Putra. Priekšlikumu iesniegšanas termiņš – šā gada 24. aprīlis. Likumprojekta izskatīšana otrajā, galīgajā, lasījumā – 27. aprīlī.

Sēdes vadītājs. Vai ir kādi citi priekšlikumi par termiņiem? Citu priekšlikumu nav. Tātad priekšlikumi iesniedzami līdz 24. aprīlim un likumprojektu Saeimas sēdē skatīsim 27. aprīlī.

___

Nākamais darba kārtībā – likumprojekts **"Grozījumi Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa un uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokļa likumā"**, pirmais lasījums.

Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijas vārdā referēs deputāts Edgars Putra.

E. Putra (AS).

Kolēģi! Kā jau teicu, iepriekšējam likumprojektam ir fiskāla ietekme, tādēļ, lai kompensētu šo ietekmi, šajā likumā ir veikti grozījumi, mainot pieeju: no motora litrāžas – uz kilovatiem... Respektīvi, ideja ir tāda: jo vairāk ir kilovatu (tur tie ir sadalīti četrās grupās)... jo vairāk ir kilovatu, jo nedaudz lielāks ir maksājums.

Gribu teikt, ka automašīnām... līdz 130 kilovatiem – tad tas pieaugums ir viens procents, ja salīdzinām veco un jauno kārtību. No 130 līdz 150 kilovatiem – tad, manuprāt, tie bija 20 procenti. Un virs 150 kilovatiem (tā jau ir zināmā mērā ļoti laba mašīna) – tur tas pieaugums ir lielāks.

Komisijā mēs esam izskatījuši šo likumprojektu.

Aicinu piešķirt tam steidzamību, jo tas ir faktiski paketē – kopā ar nupat izskatīto un jau pirmajā lasījumā atbalstīto likumprojektu.

Sēdes vadītājs. Tātad vispirms būtu jābalso par steidzamības noteikšanu.

Lūdzu zvanu! Balsosim par likumprojekta "Grozījumi Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa un uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokļa likumā" atzīšanu par steidzamu! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par – 81, pret – 10, atturas – nav. Likumprojekts tiek atzīts par steidzamu.

E. Putra. Aicinu atbalstīt likumprojektu pirmajā lasījumā.

Sēdes vadītājs. Lūdzu zvanu! Balsosim par likumprojekta "Grozījumi Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa un uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokļa likumā" atbalstīšanu pirmajā lasījumā! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par – 90, pret un atturas – nav. Likumprojekts pirmajā lasījumā atbalstīts.

Putras kungs, nosakiet priekšlikumu iesniegšanas termiņu, kā arī laiku likumprojekta izskatīšanai Saeimas sēdē.

E. Putra. Priekšlikumu iesniegšanas termiņš līdzīgs kā iepriekšējam likumprojektam – 24. aprīlis. Un likumprojekta izskatīšana otrajā, galīgajā, lasījumā – 27. aprīlī.

Sēdes vadītājs. Vai ir citi priekšlikumi? Citu priekšlikumu nav. Tātad priekšlikumi iesniedzami līdz 24. aprīlim un likumprojektu skatīsim Saeimas 27. aprīļa sēdē.

Paldies par ziņojumu, Putras kungs.

___

Nākamais darba kārtībā – likumprojekts **"Grozījumi Bērnu tiesību aizsardzības likumā"**, trešais lasījums.

Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisijas vārdā referēs deputāte Ingrīda Circene.

I. Circene (JV).

Cienījamie kolēģi, izskatām likumprojektu "Grozījumi Bērnu tiesību aizsardzības likumā" trešajā lasījumā. *(Sēdes vadītājs noklaudzina ar āmuru.)*

Sēdes vadītājs. Kolēģi, svarīgs likumprojekts – par bērnu tiesībām. Aicinu ieklausīties.

I. Circene. Likumprojekta trešajam lasījumam ir iesniegti 16 priekšlikumi.

1. – labklājības ministres Evikas Siliņas priekšlikums. Atbalstīts.

Sēdes vadītājs. Deputāti atbalsta.

I. Circene. 2. – labklājības ministres priekšlikums. Atbalstīts.

Sēdes vadītājs. Deputāti atbalsta.

I. Circene. 3. – deputāta Gata Liepiņa priekšlikums. Daļēji atbalstīts un iekļauts 4. – komisijas priekšlikumā.

Sēdes vadītājs. Deputāti piekrīt.

I. Circene. 4. – Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisijas priekšlikums. Ir atbalstīts.

Sēdes vadītājs. Deputāti atbalsta.

I. Circene. 5. – deputāta Kiršteina priekšlikums. Nav atbalstīts.

Komisijas vārdā informēšu, kāpēc netika atbalstīts šis priekšlikums. Bērnu tiesību aizsardzības likuma 31. panta pirmajā daļā termins "ģimeniska vide" tiek lietots jau kopš likuma pieņemšanas – kopš 1998. gada.

Labklājības ministrija informē, ka termins "ģimeniska vide" tiek lietots attiecībā uz bērnu adopciju kopumā, ne tikai, piemēram, uz bērnu adopciju uz ārvalstīm. Minētais termins tiek izprasts – Bērnu tiesību aizsardzības likuma 31. panta pirmās daļas izpratnē – kā apstākļu un priekšnosacījumu kopums, bērnam dzīvojot savā bioloģiskajā ģimenē, bet, ja tas nav iespējams, tad aizbildņa ģimenē, audžuģimenē vai adoptētāja ģimenē.

Komisijas 28. marta sēdē eksperti no Labklājības ministrijas, Tieslietu ministrijas un bērnu tiesību aizsardzības nevalstiskajām organizācijām uzsvēra, ka Kiršteina priekšlikums ierobežo to personu loku, kuras var kļūt par adoptētājiem, aizbildņiem un audžuģimenēm.

Labklājības ministrija un Tieslietu ministrija – abas aicināja neatbalstīt Kiršteina priekšlikumu, savukārt Labklājības ministrija informēja, ka nav saskārusies ar situāciju, kad būtu radušās jēdziena "ģimeniska vide" interpretācijas problēmas ikdienā, kā arī bāriņtiesas nav vērsušās ministrijā pēc šī jēdziena skaidrojuma.

Saeimas Juridiskais birojs norāda, ka Bērnu tiesību aizsardzības likumā nevajadzētu ietvert atsauces uz Latvijas Republikas Satversmi, bet gan veidot likuma normas tā, lai tās atbilstu Satversmes saturam. Turklāt Kiršteina priekšlikumā atsauce uz Civillikuma 35. pantu nav korekta, jo šis Civillikuma pants nedefinē ģimenes jēdzienu. Adopcijas tiesiskos pamatus nosaka Civillikums, un nepilngadīga bērna adopcija ir atļauta, ja tā ir bērna interesēs.

Komisija neatbalstīja deputāta Kiršteina priekšlikumu.

Sēdes vadītājs. Sākam debates.

Debatēs pieteicies deputāts Aleksandrs Kiršteins.

A. Kiršteins (NA).

Priekšsēdētāja kungs! Godājamie deputāti! Te jau pareizi minēja, ka 31. pantā parādās jēdziens "ģimeniska vide". Lai bērna attīstībai nodrošinātu ģimenisku vidi, tiek atbalstīta adopcija. Kas ir ģimeniska vide, šai likumā nav uzrakstīts. Tātad ļoti normāls skaidrojums: "ģimeniska vide – apstākļu un priekšnosacījumu kopums, bērnam dzīvojot savā bioloģiskajā ģimenē".

Nav taisnība, kā iepriekšējais runātājs teica, ka tas kaut kādā veidā ierobežo aizbildņu ģimenes, jo manā priekšlikumā ir teikts: "[..] dzīvojot savā bioloģiskajā ģimenē, bet, ja tas nav iespējams, – aizbildņa ģimenē, audžuģimenē vai adoptētāja ģimenē, kas atbilst Latvijas Satversmes 110. panta un Civillikuma 35. panta izpratnei." Konkrēti tātad tā ir laulība starp vīrieti un sievieti. Katram bērnam ir tiesības nonākt tādā ģimenē, kur ir tēvs un māte, nevis adoptē kaut kur uz tādu ģimeni, kur šo iespēju nav. Ļoti vienkāršs priekšlikums.

Ko rakstīja Labklājības ministrija, es nolasīšu pie 8. priekšlikuma.

Aicinu atbalstīt šo priekšlikumu un arī manu nākamo – 8. – priekšlikumu.

Sēdes vadītājs. Vārds deputātei Ingrīdai Circenei.

I. Circene (JV).

Šis būs deputātes vārdā, ne komisijas vārdā. Es vēlējos jums nolasīt citātu no Satversmes tiesas priekšsēdētāja Alda Laviņa teiktā par šīm ģimenēm.

"Laika gaitā, attīstoties sabiedrībām un pieņemot dažādību lielākā apjomā, lielā daļā no Eiropas Padomē esošajām valstīm ir izveidojusies pieeja par to, ka ģimenes jēdziens ir attīstāms, un tas rod savu atspoguļojumu arī Eiropas cilvēktiesību praksē. Un attiecībā uz šo ģimenes jēdzienu varu piebilst tikai to, ka vairākkārt Eiropas Cilvēktiesību tiesa savos spriedumos ir atsaukusies uz pētījumiem, kas veikti dažādās Eiropas Padomes dalībvalstīs, no kā izprotams tas vai cits tiesību jēdziens, un tad, kad dominējošais vairākums jau ir par to, ka ģimenes jēdziens ir jāizprot arī šādi

– ka tas aptver pat viena dzimuma personu partnerattiecības –, tad Eiropas Cilvēktiesību tiesa jau pārliecinoši savos spriedumos to pauž un tas kļūst saistoši arī pārējām dalībvalstīm, kuras ir uzņēmušās šīs starptautiskās saistības ar pievienošanos konvencijā."

Sēdes vadītājs. Vārds deputātei Lindai Liepiņai.

L. Liepiņa (LPV).

Kolēģi, frakcija Latvija pirmajā vietā atbalstīs deputāta Aleksandra Kiršteina priekšlikumu, jo, lai gan Juridiskais birojs norādīja uz to, ka parasti likumos netiek ietvertas normas, kas norāda uz kādu Satversmes pantu, tomēr mēs atbalstām, lai vēlreiz atzīmētu to, ka, mūsu uzskatā, ģimene ir savienība, kas noslēgta starp vīrieti un sievieti.

Paldies.

Sēdes vadītājs. Debates slēdzu.

Vai komisijas vārdā būtu kas piebilstams?

I. Circene. Komisijas vārdā aicinu neatbalstīt šo priekšlikumu.

Sēdes vadītājs. Lūdzu zvanu! Balsosim par 5. – deputāta Aleksandra Kiršteina iesniegto priekšlikumu! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par – 51, pret – 33, atturas – nav. *(Starpsauciens.)* Priekšlikums ir atbalstīts. *(Aplausi.)*

I. Circene. 6. – labklājības ministres Evikas Siliņas priekšlikums. Atbalstīts.

Sēdes vadītājs. Deputāti neiebilst.

I. Circene. 7. – labklājības ministres priekšlikums. Atbalstīts.

Sēdes vadītājs. Deputāti atbalsta.

I. Circene. 8. – deputāta Kiršteina priekšlikums. Nav atbalstīts.

Komisijas vārdā es jums paskaidrošu, kādēļ netika atbalstīts. Labklājības ministrija skaidro, ka Kiršteina priekšlikums par Bērnu tiesību aizsardzības likuma 31. panta trešās daļas pēdējā teikuma papildināšanu ar palīgteikumu, kurā ietverts secinājums, ka adoptētāji ir laulātie Latvijas Satversmes 110. panta izpratnē, attiecas uz Ārvalstu adopcijas komisijas atzinumu, taču Ārvalstu adopcijas komisijas atzinums attiecas uz konkrēta bērna izvērtēšanu, vai bērna adopcija uz ārzemēm atbilst bērna labākajām interesēm, šajā posmā neiestājas konkrēta bērna adopcija, un šajā komisijas atzinumā netiek vērtēti konkrēti ārvalstu adoptētāji.

Likums paredz, ka adopcija uz ārvalsti būs iespējama, ja bāriņtiesa, kas lēmusi par ārpusģimenes aprūpi, saņems Ārvalstu adopcijas komisijas atzinumu, kurā ietverts secinājums, ka adopcijas process atbilst likumā noteiktajiem bērnu tiesību aizsardzības principiem un bērna labākajām interesēm.

Lai konstatētu piemērotību adopcijai, bāriņtiesa atbilstoši Ministru kabineta noteiktajai adopcijas kārtībai ne ilgāk kā sešus mēnešus veic adoptētāja ģimenes izpēti. Bērna adopcijai ir nepieciešams bāriņtiesas lēmums, ka adopcija ir bērna interesēs. Bāriņtiesa, pieņemot lēmumu,

noskaidro adoptējamā viedokli, ja vien viņš pats spēj to formulēt, kā arī ņem vērā ziņas par adoptētāju, tai skaitā viņa personību, reliģisko pārliecību, mantisko stāvokli.

Pēc ārzemnieka, kuram nav pastāvīgās uzturēšanās atļaujas Latvijā, vai ārvalstīs dzīvojošas personas lūguma bērnu var adoptēt ar atbildīgā ministra atļauju tikai tad, ja Latvijā nav iespējams nodrošināt bērna audzināšanu ģimenē un pienācīgu aprūpi. Labklājības ministrija atzīmē – ja bērnu vēlas adoptēt ārzemnieks, kam nav pastāvīgās uzturēšanās atļaujas Latvijā, vai ārvalstīs dzīvojoša persona, arī šajā gadījumā tiek piemērots Latvijā spēkā esošais tiesiskais regulējums jautājumā par laulības noslēgšanu.

Sēdes vadītājs. Atklājam debates.

Debatēs pieteicies deputāts Aleksandrs Kiršteins.

A. Kiršteins (NA).

Godājamais priekšsēdētāj! Deputāti! Tātad šis – 8. – priekšlikums attiecas uz bērna adopciju, un tas neattiecas uz vietējo adopciju. Mans priekšlikums ir ļoti vienkāršs – bērnu var adoptēt uz ārvalsti, ja bāriņtiesa, kas lēmusi par ārpusģimenes aprūpi, saņem Ārvalstu adopcijas komisijas atzinumu, kurā ietverts secinājums, ka adoptētāji ir laulātie Latvijas Satversmes 110. panta izpratnē un ka adopcijas process uz ārvalsti atbilst šī likuma noteiktajiem bērnu tiesību aizsardzības principiem un bērna labākajām interesēm.

Pie iepriekšējā... 5. panta... ziņotājs no komisijas teica, ka ārzemēs esot pieņemti dažādi likumi, un sāka fantazēt par to, kas Latvijā nav pieņemts, piemēram, ka varot būt ģimenes ar viendzimuma pāriem un tā tālāk. Jā, var būt dažādas civilās savienības, bet Latvijā joprojām nav likuma, kas šādu savienību sauktu par ģimeni. Ir tieši pretēji. Civillikumā ir norma, kurā teikts, ka attiecībā uz ārzemēs noslēgtiem līgumiem un dažādiem lēmumiem un likumiem... tiem ir spēks Latvijā, izņemot tos dokumentus, kas Latvijā ir aizliegti ar aizliedzošām normām, piemēram, ja Latvijas likums noteic, ka nevar notikt precības starp viendzimuma partneriem, tad nekāds dokuments... ja atbrauc no ārzemēm un rāda, ka tur cilvēkiem – diviem vīriešiem vai divām sievietēm – ir laulības dokuments, tas nevar tikt atzīts pēc Civillikuma, vai arī mums ir jāmaina Civillikums. Es šeit nesaku, vai tas ir labi vai slikti. Pagaidām ir spēkā norma – ja Latvijā ir aizliedzošais likums, nekāds ārzemju dokuments nav derīgs.

Tagad es jums nolasīšu, godājamie kolēģi, ko atsūtīja Labklājības ministrija. Mēs palūdzām Labklājības ministrijai... kā tad ir ar ārvalstu adopciju, kas atšķiras no Latvijas likumdošanas? Dažādās valstīs, starp citu, ir dažādi likumi. Ņemsim vērā, ka šie grozījumi pārsvarā attiecas uz Amerikas Savienotajām Valstīm, tāpēc ka Amerikas Savienotās Valstis nav parakstījušas Bērnu tiesību konvenciju, un, ja Ārvalstu adopcijas komisija atzīst, ka viss ir kārtībā, tad mēs varam bērnus sūtīt arī uz tām valstīm, kas nav pievienojušās šai starptautiskajai bērnu aizsardzības konvencijai.

Labklājības ministrija ļoti precīzi ir uzrakstījusi: "Svarīgi atzīmēt, ka, ja bērnu vēlas adoptēt ārzemnieks, kam nav pastāvīgās uzturēšanās atļaujas Latvijā, vai ārvalstīs dzīvojoša persona, arī šajā gadījumā tiek piemērots Latvijā spēkā esošais regulējums jautājumā par laulības noslēgšanu saskaņā ar Civillikuma 35. pantu: "Aizliegta laulība radiniekiem taisnā līnijā, brāļiem ar māsām un pusbrāļiem ar pusmāsām [..]. Aizliegta laulība starp viena dzimuma personām." Proti, Latvijas normatīvie akti neparedz laulības noslēgšanu starp viena dzimuma personām, līdz ar to atbilstoši spēkā esošajam tiesiskajam regulējumam Latvijā nav iespējams uzsākt ārvalstu adopcijas procesu Latvijas bērnam, kura potenciālais adoptētājs ir ārvalstīs noslēdzis laulību starp viena dzimuma personām." Tas ir pilnīgi pretēji tam, ko šeit teica ziņotājs no komisijas.

Nākamais jautājums. Ja adopcijas komisija tikai nosaka – ir vai nav, bet tā kā nepārbauda, tad tai būs jāpārbauda, jo var noslēgt līgumu ar attiecīgiem juristiem vai attiecīgiem pārstāvjiem, kas tajā valstī pārbauda, vai tā ir normāla bioloģiska ģimene, un, ja šī ģimene atbilst visiem šiem kritērijiem, tad mēs dodam atļauju adoptēt. Ja tā neatbilst, tad mēs nedodam. Ļoti vienkārši.

Pēdējais. Tātad – kāpēc šāda norma ir vajadzīga? Es izrakstīju arī no starptautiskās statistikas... teiksim, Amerikas Savienoto Valstu statistika – Čikāgas Universitāte ir veikusi pētījumus. Ja kādu interesē, es varēšu parādīt sīkāk. Kas notiek, ja bērnu adoptē ģimene, ko veido viendzimuma pāris (tas Amerikas Savienotajās Valstīs dažos štatos ir atļauts), un viņi šķiras? Tad, lūk, lesbiešu ģimenēs 31 procents bērnu pēc statistikas ir šādā vai tādā veidā aizskarti vai seksuāli izmantoti. Geju šķirtajās ģimenēs (ja, teiksim, pāris šķiras, paliek viens no šiem diviem)... viena vecāka (vai kā nu moderni saukt) ģimenēs tiek izmantoti 25 procenti bērnu. Nepilnās ģimenēs – līdz astoņiem procentiem. Tas nav obligāti teikts, ka viņi izmantoti kaut kādā seksuālā nozīmē, bet viņiem ir nodarīts pāri, viņi ir aizskarti visādos veidos un tā tālāk.

Tā ka šī statistika rāda, ka mums attiecībā uz saviem bērniem ir jārīkojas tā, lai viņi būtu normālās ģimenēs, kur ir tēvs un māte, un nav jāfantazē par kaut kādām mistiskām ģimenēm, kuru formulējums nav iestrādāts Latvijas likumdošanā.

Tātad esiet tik laipni – ja jūs gribat, tad mainām Civillikumu, ierakstām, ka ģimenes ir visādā veidā un tā tālāk... nevis tas, kas ir rakstīts Satversmes 110. pantā.

Aicinu atbalstīt.

Paldies. *(Aplausi.)*

Sēdes vadītājs. Vārds deputātam Aināram Šleseram.

A. Šlesers (LPV).

Godājamais priekšsēdētāja kungs, godājamie kolēģi! Satversme nosaka to, ka savienība starp vīrieti un sievieti – tā ir tā ģimenes formula. Kamēr Satversme nav grozīta, mums pie tā arī būtu jāpieturas. Lai gan, kā jau teicu, viedokļi var būt dažādi, Satversme ir jārespektē.

Tas, kas attiecas uz adopciju. Teikšu tā: šis jautājums ir jāskatās no dažādām pusēm. Pirms kāda laika tika pieņemts lēmums, ka ārvalstu adopcijas nav vajadzīgas, un tās tika dažādi, teiksim, ierobežotas, lai bērni it kā netiktu adoptēti, bet, no otras puses, mēs 2023. gadā joprojām esam situācijā, ka ir bērni, kas dzīvo bērnunamos. Mums ir izveidots arī audžuģimeņu institūts, bet saprotiet: tā būtiskā atšķirība starp audžuģimeņu institūtu un adopciju ir tāda, ka audžuģimene paņem uz kādu laiku bērnu, bet tad, kad tu adoptē, tu uzņemies visas juridiskās attiecības.

Situācija tāda – es nezinu pēdējo statistiku, bet tad, kad man stāstīja pēdējo reizi, tieši teica, ka Latvijas bērnunamos ir daudzi padsmitnieki, kuri Latvijā netiek adoptēti, jo ir bijušas vai nu veselības problēmas, vai kaut kādi citi sarežģījumi, un tā viņi arī nodzīvo tajos bērnunamos. Ļoti daudzi saka – jā, bet bērnunamos mēs par viņiem rūpējamies. It kā jau tas bērns skaitās bērns līdz 18 gadiem, bet – kas notiek ar to bērnu, kad viņam ir 18 gadi? Tad kāda pašvaldība iedod viņam dzīvoklīti, istabiņu, un, protams, tas bērns lielā mērā paliek viens, ja viņam nav ģimenes. Nu, ir bērni, kuriem ir brāļi, māsas, kuri arī ir bijuši bērnunamā.

Tie stāsti ir dažādi. Izmantojot šo iespēju, ka notiek diskusija par likumprojektu "Grozījumi Bērnu tiesību aizsardzības likumā", es gribētu lūgt atbildīgo komisiju, arī Tieslietu ministriju un Labklājības ministriju, padomāt tomēr, kādā veidā veicināt to bērnu adopciju, kuri kaut kādu

iemeslu pēc Latvijā netiek adoptēti. Protams, ir izskanējis, ka ārzemēs ir bijuši visādi, arī slikti gadījumi, bet tomēr ir ļoti, ļoti daudz labu gadījumu, kad tieši bērni, kas no Latvijas ir adoptēti, piemēram, uz Amerikas Savienotajām Valstīm, ir ieguvuši vecākus un ģimenes un arī tad, kad sasniedz 18 gadus, viņi zina, ka viņiem ir tētis un mamma.

Man liekas, tas ir pats svarīgākais. Domājot par šiem grozījumiem, kuri pašreiz ir iesniegti un par kuriem būs balsojums, mums vajag atcerēties, ka katram bērnam dzīvot ģimenē, kurā ir tēvs un māte, – tā ir liela svētība. Ja gadījumā bērni nevar dzīvot bioloģiskajā ģimenē, tad svarīgi, ka ir kāda cita ģimene, kas ir gatava rūpēties.

Protams, ir jāpārbauda, lai katra adopcija notiek atbilstoši Latvijas likumiem, lai bērns tiešām iegūst labāku dzīvi, bet šajā jautājumā vajag darīt visu, lai Latvijā bērnunamos nebūtu bērnu, – vai nu audžuģimene, vai adopcija. Es balsoju labāk par adopciju, jo tā juridiski dod daudz lielākas iespējas, tiesības un garantijas tam bērnam, jo audžuģimenē gadās tā, ka bērns padzīvo un beigās nonāk atpakaļ bērnunamā, jo viņš principā dzīvo kādu laiku...

Tieši tāpēc nevajag baidīties no ārzemju adopcijas. Ja mēs to... ja tiešām ir bērni, kuriem it sevišķi ir veselības problēmas un kuru ārstēšana maksā milzīgu naudu... Vajadzētu, lai šiem bērniem ir ģimenes. Ja viņi tās nevar atrast Latvijā, tad labāk, lai atrod kādā citā valstī, bet – lai viņiem ir māte un tēvs. Tā ka, domājot par šiem grozījumiem, domāsim pirmām kārtām par bērniem.

Es, protams, arī šodien varu pateikt, ka mēs atbalstīsim deputāta Kiršteina priekšlikumu. LATVIJA PIRMAJĀ VIETĀ balsos "par" šo priekšlikumu.

Paldies. *(Daži deputāti aplaudē.)*

Sēdes vadītājs. Vārds deputātei Janai Simanovskai.

J. Simanovska (PRO).

Cienījamais Saeimas priekšsēdētāja kungs! Kolēģi! Šodien pirms pāris stundām mēs noklausījāmies tiesībsarga ziņojumu, vai ne? Un kas tajā tiesībsarga ziņojumā tika teikts? Tur bija diezgan skaidri pateikts, ka Latvijā diskriminē viendzimuma ģimenes un ka nav panākts tiesiskais regulējums.

Par ko es esmu pārsteigta šobrīd? No rīta mēs noklausījāmies tiesībsargu, bet pēc pusdienām mēs nostiprinām likuma normas, kas vēl vairāk diskriminē cilvēkus.

Man liekas, ikviens no mums piekrīt, ka bērniem ir vajadzīga ģimene, tai pašā laikā nav faktu par to, kādas būtu šīs ideālās ģimenes. Katrs gadījums ir jāskata individuāli.

Es gribu pateikt Šlesera kungam – jūs atsaucāties uz Satversmi, un patiešām jums izdevās pirms 10 gadiem sabojāt Latvijas Republikas Satversmi. Un tomēr es *(Starpsaucieni: "Eu!"; "Nu jau... nu gan aizgāji ne tur, kur vajag!")*... un, atsaucoties uz Latvijas Republikas Satversmi, es vēlreiz gribu teikt, ka Satversmes tēvi izstrādāja ārkārtīgi mūsdienīgu, modernu dokumentu... tad, kad tas tika pieņemts.

Arī atsaucoties uz Satversmi, gribu norādīt, ka tajā ir definēts, kas ir laulība, bet tas skaidri un gaiši nepasaka, kāda forma ir ģimenei.

Paldies jums. *(Starpsauciens. Daži deputāti aplaudē.)*

Sēdes vadītājs. Vārds deputātei Lindai Liepiņai.

L. Liepiņa (LPV).

Augsti godātais Saeimas priekšsēdētāja kungs! Kolēģi! Neliela replika. Ja Latvijas Republikas Satversmes tēvi, rakstot Satversmi, būtu iedomājušies, ka laulība varētu būt noslēgta starp vīrieti un vīrieti un sievieti un sievieti, viņi kapā otrādāk šobrīd apgrieztos. Tā ka droši vien nevajag atsaukties uz Satversmes tēviem – ko viņi domātu.

Ja mēs runājam par šo pretrunīgi vērtēto Satversmes tiesas lēmumu, par to, kas ir ģimene un kā tā jāuztver, tad, manuprāt, Satversmes tiesa aizskrēja ne tajā īsti virzienā un pasteidzās ar savu lēmumu, jo likumdevējs šobrīd nav ģimenes jēdzienam vai laulībai devis kādu citu sapratni kā vien to, ka laulība var tikt noslēgta starp vīrieti un sievieti.

Tāpēc es lūdzu atbalstīt Kiršteina kunga priekšlikumu par to, ka, ja mēs runājam par ģimeni un ģimeni, kur bērni var tikt adoptēti uz ārzemēm, tad ar ģimeni un laulību mēs saprotam to, kas pastāv starp vīrieti un sievieti.

Paldies. *(Daži deputāti aplaudē.)*

Sēdes vadītājs. Vārds Aināram Šleseram debatēs otro reizi.

A. Šlesers (LPV).

Godājamie kolēģi, izskanēja viedoklis, ka te kāds ir sabojājis Satversmi. Bērns var sabojāt Satversmi, uzlejot kompotu vai arī... nometot kaut ko zemē, tas tiek sabojāts... Uzkāpt ar kāju...

Satversmi nevar sabojāt. Satversmi var grozīt ar divu trešdaļu deputātu balsojumu Saeimā, un arī šai Saeimai ir iespēja grozīt Satversmi ar divām trešdaļām balsu. Ja gadījumā divas trešdaļas deputātu nolems mainīt Satversmē... redakciju, tad tas būs jārespektē. Līdz ar to, es uzskatu, ir nekorekti teikt – kāds kaut ko ir bojājis Satversmē.

Kas attiecas uz lietas būtību – jā, es teikšu atklāti, tajā laikā mana partija nāca ar šo iniciatīvu, jo mēs uzskatījām, ka tas, kas notiek pasaulē, kādā veidā viss mainās, – viss šis liberālais, progresīvais... ideoloģijas, tā teikt, visa šī kustība... Mēs uzskatījām, ka, nostiprinot šo normu Satversmē, tiks garantēts tiešām skaidrs... skaidrojums, ka laulība – tā ir savienība starp vīrieti un sievieti.

Diemžēl pēdējā laikā, ieskaitot Satversmes tiesu... Viņi sāk interpretēt, ka laulība – tas ir viens, ģimene – tas ir kaut kas cits. Un ļoti bieži mēs sakām: "Jā, bet Satversmes tēvi domāja tā un tā." Tad es šodien varu teikt, ka, jā, mēs esam tie Satversmes tēvi šajā konkrētajā punktā, un mēs domājam, ka laulība ir savienība starp vīrieti un sievieti, un ģimene arī ir savienība starp vīrieti un sievieti. Tāds bija arī tas balsojums tajā laikā, kad divas trešdaļas no Saeimas deputātiem pateica skaidru ģimenes definīciju.

Ir žēl, ka Satversmes tiesa diemžēl nerespektē šo deputātu lēmumu, kas ir atspoguļots pašreiz Satversmē.

Paldies. *(Daži deputāti aplaudē.)*

Sēdes vadītājs. Vārds deputātei Leilai Rasimai.

L. Rasima (PRO).

Kolēģi, man jums ir jautājums. Ņemot vērā šos priekšlikumus, vienu no kuriem tikko atbalstīja vairākums no jums (un izskatās, ka arī šo jūs atbalstīsiet), – vai mēs tagad aizliegsim arī visas "nenormālās" ģimenes: tādas, kur ir tikai viens vecāks, arī tādas, kur bērnus audzina vecvecāki, arī tādas, kur bērni radīti nebioloģiskā vai nedabiskā ceļā, izmantojot visus mūsdienu zinātnes un medicīnas sasniegumus? Vai mēs varētu arī aizliegt par ģimeni saukt tādu pāru attiecības, kur neauglības vai veselības problēmu dēļ nav iespējams tikt pie bērna vai kur bērnus zaudē spontāno abortu dēļ?

Attiecībā uz adopciju. Aizliegsim arī iespēju bērnus adoptēt cilvēkiem, kam nav partnera vai kuri nav noslēguši laulības? Vai tas tiešām ir bērna labākajās interesēs? Vai nu tikai ideālā ģimene, vai nekāda! *(Aplausi.)*

Sēdes vadītājs. Debates slēdzu.

Vai ziņotājs vēlas ko piebilst?

I. Circene. Jā, vēlētos gan piebilst.

Pašreizējā diskusija ir novirzījusies vispār gan no likumprojekta būtības, gan priekšlikuma jēgas, jo runa... par ko vispār notiek diskusija... ir par bērna adopciju.

Šinī gadījumā Civillikums ir tas, kurš nosaka, kādi ir nosacījumi, savukārt Bērnu tiesību aizsardzības likums runā par bērna adopciju ģimenē. Un, kā teica arī iepriekšējie runātāji, – kur teikts, ka ģimene, ģimeniskā vide var būt arī savādāka nekā tikai viena attiecība, kas ir laulība. Juridiskais birojs atgādina, ka tiesiskos pamatus adopcijai nosaka Civillikums, nevis Bērnu tiesību aizsardzības likuma 31. pants. Tādēļ pēc Juridiskā biroja atgādinājuma šis priekšlikums šajā likumā, šajā pantā, tika noraidīts, un es arī aicinu jūs noraidīt, jo Civillikumu mēs netaisāmies grozīt.

Aicinu balsot "pret".

Sēdes vadītājs. Tātad jautājums izšķirams balsojot.

Lūdzu zvanu! Balsosim par 8. – deputāta Aleksandra Kiršteina iesniegto priekšlikumu! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par – 51, pret – 30, atturas – 1. Priekšlikums ir atbalstīts. *(Aplausi.)*

I. Circene. 9. – labklājības ministres Evikas Siliņas priekšlikums. Ir atbalstīts.

Sēdes vadītājs. Deputāti atbalsta.

I. Circene. 10. – labklājības ministres priekšlikums. Atbalstīts.

Sēdes vadītājs. Deputāti atbalsta.

I. Circene. 11. – labklājības ministres priekšlikums. Atbalstīts.

Sēdes vadītājs. Deputāti atbalsta.

I. Circene. 12. – labklājības ministres priekšlikums. Atbalstīts.

Sēdes vadītājs. Deputāti atbalsta.

I. Circene. 13. – labklājības ministres Evikas Siliņas priekšlikums. Daļēji atbalstīts un iekļauts 14. – komisijas priekšlikumā.

Sēdes vadītājs. Deputāti atbalsta.

I. Circene. 14. – Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisijas priekšlikums. Tas ir atbalstīts.

Sēdes vadītājs. Deputāti atbalsta.

I. Circene. 15. – labklājības ministres priekšlikums. Atbalstīts.

Sēdes vadītājs. Deputāti atbalsta.

I. Circene. 16. – labklājības ministres Siliņas priekšlikums. Daļēji atbalstīts un iekļauts 16.A – komisijas priekšlikumā.

Sēdes vadītājs. Sākam debates.

Debatēs Zanda Kalniņa-Lukaševica.

Z. Kalniņa-Lukaševica (JV).

Godātie kolēģi! Ministrija un tālāk jau komisija ir likusi mums priekšā ļoti būtiskus priekšlikumus un arī šo likumprojektu kopumā – ar konkrētu mērķi. Un šodien, es saprotu, mēs šeit... kurš – ar gavilēm, kurš – ar aplausiem... veidojam tādu interesantu precedentu, ka mēs riskējam paši nonākt pretrunās, šo likumprojektu apstiprinot trešajā lasījumā, – gan pretrunās tajā iekšēji, gan pretrunās ar citām būtiskām likuma normām, kas regulē bērnu adopciju Latvijā.

Tāpēc jautājums ir – vai mēs tiešām šādi panāksim tos mērķus, kas ir leģitīmi mērķi cilvēkiem, kuri iestājas par būtiskām konservatīvām vērtībām? Bet varbūt aizrautībā, ka tādējādi rodas lielas pretrunas ar citiem likumiem (tas arī tika pieminēts no ziņotāja), un tādējādi sasteidzot, mēs nonāksim lielās grūtībās? *(Starpsauciens: "Kāpēc nerunā...?")*

Šis, 16., priekšlikums *(Starpsauciens: "Par priekšlikumu!")* piedāvā konkrētiem pantiem stāties spēkā noteiktā laikā, bet būs problēmas ar tā piemērošanu *(Starpsauciens.)*, ja mēs šādā redakcijā kopumā atbalstīsim šobrīd šo likumprojektu. Tāpēc es aicinu apdomāties, kādā veidā būs šāds likumprojekts... likums piemērojams, turklāt – ja stājas spēkā 16. priekšlikumā paredzētie datumi.

Kopumā ministres priekšlikums ir pilnībā atbalstāms, bet es redzu, ka rodas pretrunas no likuma piemērošanas viedokļa, ņemot vērā, ka ir atbalstīti priekšlikumi, kas sākotnēji komisijā nav bijuši atbalstīti.

Sēdes vadītājs. Vārds deputātam Viktoram Valainim. *(Starpsauciens: "Valaiņa nav.")*

Vārds deputātam Aleksandram Kiršteinam.

A. Kiršteins (NA).

Godājamais priekšsēdētāj! Cienījamie deputāti! Nu atkal kārtējo reizi notiek maldināšana.

Tiesnesis ar starptautiskās tiesas pieredzi, tagadējais Valsts prezidents Egils Levits teica, ka strīdā... piemēram, ja Satversmes tiesa vai Administratīvā tiesa pieņem kādu likumu... tas ir, nevis likumu, bet iesaka Saeimai, piemēram, grozīt kādu pantu, taču nekur nav šāda likuma, tad notiek diskusijas starp Saeimu, parlamentu, un tiesu, jo tās ir neatkarīgas varas un nekādā gadījumā neviena tiesa nevar uzspiest parlamentam mainīt vai pieņemt tādu likumu, kurš nav pieņemts... kā tāds. Nav šādu tiesību, jo tiesu vara ir neatkarīga... kā tāda. Līdz ar to stāstīt, ka te ir kaut kāda pretruna ar Satversmes tiesu vai vēl kaut ko...

Otrs – mums bija precedents, ko novērsa Satversmes tiesas priekšsēdētājs Laviņš (viņš šeit tika pieminēts). Atcerieties, Satversmes tiesa lika pieņemt atvaļinājumu vienam no bērna vecākiem, un Darba likumā tas grozījums tika pieņemts. Tātad, ja bērnu kopj divi cilvēki neatkarīgi no dzimuma, tad viņiem – vienam vai otram – vajag piešķirt šo atvaļinājumu. Bet problēma bija tā, ka Eiropas Savienības direktīva ieteica to darīt tēvam. Tā ideja bija radusies tāpēc, ka ir jāpalīdz tēviem arī atpūsties... pārņemt bērnus... vai arī viņiem var piešķirt atvaļinājumu.

Un Satversmes tiesas priekšsēdētājs Laviņš savā atsevišķajā lēmumā teica, ka sieviete nevar būt tēvs. Līdz ar to arī tajā mūsu pieņemtajā lēmumā... likumā... tur jau ir teikts, ka vienam no tiem, kas uzņemas rūpes par šo bērnu... Tātad tas, ko pieņem Satversmes tiesa... Un fantazēšana, ka ir visādu veidu ģimenes... Un daži aizrunājas tiktāl, ka arī, lūk, Satversmes tiesā taču ir... to pat atļāvās Osipovas kundze pateikt. Saprotiet, tur taču ir teikts, ka valsts aizsargā laulību starp vīrieti un sievieti, ģimeni un bērnus.

Bet, redziet, ir vēl tāda lieta kā latviešu gramatika. Ja aiz vārdiem "aizsargā laulību" ir domuzīme, nevis komats, tad viss, kas seko, attiecas tikai uz laulību. Bet mums parādās cilvēki un administratīvā tiesa, kas saka: "Redziet, tur taču ir teikts – ģimenes." Un te jau teica... Un tie cilvēki, kas pieņēma... ar divām trešdaļām... šo likumu... iznāk, ka viņi ir domājuši tā, ka tur nav domuzīme, bet komats. Tātad ģimenes... ģimenes ir visādas, saprotiet. Bahreinas šeiham tur ir... viņš atbrauc uz Latviju... viņam ir ģimene ar četrām sievām un tā tālāk. Nē, mīļie cilvēki, tas tā nav.

Un pats civilprocesa gars jau kā tāds – ka radniecība... tur ir pateikts, kādā veidā tā veidojas un kas ir ģimene...

Es teicu vēlreiz – kamēr nav šis traktējums... pateikts, ka ģimenes var būt dažādas, mums ir jāpieturas... un šeit nav nekādu pretrunu, ne kādas starptautiskas problēmas... nevar būt, ne kādas citas.

Un adopcijas komisijai, kā es teicu, ir jāpārbauda, vai tiešām tie, kas grib šo bērnu adoptēt, atbilst attiecīgajām normām. Tātad arī nav taisnība, kas te tiek teikts, ka nevar adoptētājs... 5. pantā mēs pieņēmām, ka, ja nav iespējams bioloģiskajai ģimenei varbūt adoptēt... kaut kāda ģimene, kas pieņem adopcijā... tur nav obligāti, ka viņi ir bioloģiskie vecāki. Izlasiet 5., par ko mēs esam nobalsojuši! Nav nekādu pretrunu.

Tāpēc es aicinu atbalstīt visu likumprojektu kopumā.

Sēdes vadītājs. Vārds deputātam Viktoram Valainim.

V. Valainis (ZZS).

Godātie kolēģi, ir zināms patiesības mirklis iestājies pie šī jautājuma.

Priekšlikums ir par to, kad šis likums stāsies spēkā. Un mēs visi pēdējās stundas laikā... tikko sapratām un redzējām, kas ir noticis šajā zālē, par kādiem priekšlikumiem ir nobalsots. Un patiesības mirklis, es domāju, šeit ir nevis Saeimai (es domāju, ka Saeima izdarīs savu izvēli un nobalsos par šo likumprojektu galīgajā lasījumā), bet patiesības mirklis šeit būs Egilam Levitam, kuram uz šī likuma būs jāuzliek savs paraksts.

Un, PROGRESĪVIE, es domāju, viss ir jūsu rokās – aicināt prezidentu neizsludināt šo likumu. Un Nacionālajai apvienībai saku: viss ir jūsu rokās – novērtēt pēc tam prezidenta Levita rīcību.

Paldies. *(Aplausi.)*

Sēdes vadītājs. Vārds deputātei Ievai Brantei.

I. Brante (AS).

Kolēģi, es vēlreiz atļaušos tomēr nolasīt, lai būtu skaidrība.

Šis nav stāsts pēc būtības, kāpēc normas... bet – kā mēs rakstām un kur mēs sastādām šīs juridiskās normas.

Komisijas sēdē Labklājības ministrija skaidroja, ka Kiršteina kunga priekšlikums par Bērnu tiesību aizsardzības likuma 30. panta trešās daļas pēdējā teikuma papildināšanu ar palīgteikumu attiecas uz Ārvalstu adopcijas komisijas atzinumu. Taču Ārvalstu adopcijas komisijas atzinums attiecas uz konkrētā bērna izvērtēšanu – vai bērna adopcija uz ārzemēm atbilst bērna labākajām interesēm.

Un šajā posmā nestājas... konkrētā bērna adopcija. Un šajā komisijas atzinumā netiek vērtēti konkrētie ārvalstu adoptētāji... taču vienlaikus atzīst, ka šāds precizējums likumā nav nepieciešams, un aicināja neatbalstīt. Vienlaikus Labklājības ministrija arī atzīmē: ja bērnu vēlas adoptēt ārzemnieks, kam nav pastāvīgās uzturēšanās atļaujas Latvijā, vai ārvalstīs dzīvojoša persona, arī šajā gadījumā tiek piemērots Latvijā spēkā esošais tiesiskais regulējums jautājumā par laulības noslēgšanu saskaņā ar Civillikuma 35. pantu: "Aizliegta laulība radiniekiem taisnā līnijā, brāļiem ar māsām un pusbrāļiem ar pusmāsām [..]. Aizliegta laulība starp viena dzimuma personām." Proti, Latvijas normatīvie akti neparedz laulības *(Starpsaucieni.)* noslēgšanu starp viena dzimuma personām.

Līdz ar to – atbilstoši spēkā esošajam tiesiskajam regulējumam – Latvijā nav iespējams uzsākt ārvalstu adopcijas procesu Latvijas bērnam, kura potenciālais adoptētājs ir ārvalstīs noslēdzis laulību ar...

Sēdes vadītājs. Brantes kundze, vienu mirklīti, lūdzu!

16. priekšlikums ir labklājības ministres Evikas Siliņas priekšlikums par spēkā stāšanās termiņiem.

I. Brante. Jums ir taisnība.

Tāpēc, kolēģi, es arī vēršu jūsu uzmanību uz to, ka, ja mēs balsojam par pārejas noteikumiem šajā konkrētajā priekšlikumā, ir problēma. Un man diemžēl jāpiekrīt, ka, saprotiet, mēs varam kļūdīties tajā ziņā, ka, šo normu ieviešot, mēs vienkārši neizpildīsim tos normatīvos aktus, kas šodien mums ir saistoši. *(Daži deputāti aplaudē.)*

Sēdes vadītājs. Debates slēdzu.

Vai kāds pieprasa balsojumu par 16. priekšlikumu? Neviens. Tātad deputāti piekrīt 16. priekšlikumam.

Lūdzu, Circenes kundze, vai jums kas piebilstams?

I. Circene. 16. – labklājības ministres Evikas Siliņas priekšlikums. Tas daļēji tika atbalstīts un iekļauts 16.A – komisijas priekšlikumā.

Sēdes vadītājs. Deputāti neiebilst.

I. Circene. 16.A – Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisijas priekšlikums. Tas ir atbalstīts. Un tas paredz, ka likumprojekta 13. pantā, ar ko papildina likuma pārejas noteikumus, izdara šādus grozījumus: aizstāt pārejas noteikumos skaitļus un vārdus "2023. gada 1. maijā" ar skaitļiem un vārdiem "2023. gada 1. jūnijā" un aizstāt pārejas noteikumu 51. punktā skaitļus un vārdus "2024. gada 1. janvārī" ar skaitļiem un vārdiem "2024. gada 1. jūlijā". Līdz ar to – pagarināt visu šo procesu, lai varētu stāties spēkā grozījumi.

Šis priekšlikums ir atbalstīts.

Sēdes vadītājs. Deputāti atbalsta.

I. Circene. Nu komisijas vārdā es varu aicināt atbalstīt likumprojektu kopumā.

Taču tiešām man personīgi, jāsaka, ir ļoti žēl, ka ir tik dziļa neizpratne par *(Starpsaucieni: "Komisijas vārdā...")*... Es to saku savā personīgā vārdā.

Komisijas vārdā es aicinu atbalstīt.

Sēdes vadītājs. Lūdzu zvanu! Balsosim par likumprojekta "Grozījumi Bērnu tiesību aizsardzības likumā" atbalstīšanu trešajā, galīgajā, lasījumā! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par – 69, pret – 11, atturas – 6. Likums ir pieņemts.

___

Kolēģi, ir saņemts iesniegums. Deputāti Raivis Dzintars, Edgars Tavars, Ainars Latkovskis, Viktors Valainis un Ainārs Šlesers lūdz izdarīt grozījumus Saeimas šā gada 20. aprīļa sēdes darba kārtībā un pārcelt darba kārtības 37. punktu – lēmuma projektu **"Par Latvijas Nacionālo bruņoto spēku karavīru dalību Apvienoto Nāciju Organizācijas starptautiskajā operācijā Libānā (UNIFIL)"** – pirms darba kārtības 27. punkta. Kolēģi, vai jums ir iebildumi? Nav iebildumu. Grozījumi ir veikti.

Tātad nākamā darba kārtības sadaļa – "Lēmumu projektu izskatīšana".

___

Lēmuma projekts **"Par Latvijas Nacionālo bruņoto spēku karavīru dalību Apvienoto Nāciju Organizācijas starptautiskajā operācijā Libānā (UNIFIL)"**.

Aizsardzības ministrijas *(Starpsauciens: "Parlamentārais sekretārs.")* parlamentārais sekretārs Jānis Eglīts – Aizsardzības ministrijas vārdā.

J. Eglīts (Aizsardzības ministrijas parlamentārais sekretārs).

Augsti godātais Saeimas priekšsēdētāj! Cienījamās deputātes un godātie deputāti! Ņemot vērā Latvijas kopējo mērķi 2025. gadā kandidēt uz ANO Drošības padomes nepastāvīgā locekļa pozīciju 2026./2027. gadā, ir nepieciešama aktīvāka Latvijas iesaiste ANO miera uzturēšanas centienos. Dalība operācijās un misijās ir viens no visredzamākajiem instrumentiem Latvijas atpazīstamības veicināšanā. Iesaiste ANO operācijās veicina Latvijas kā nopietna un uzticama partnera tēlu starptautiskā miera un drošības stiprināšanā un starptautiskajām tiesībām atbilstošu starptautisko attiecību sekmēšanā.

Izvērtējot Apvienoto Nāciju Organizācijas operāciju klāstu, to bīstamību un nodrošinājumu, un operacionālo partneru izvietojumu, Aizsardzības ministrija un Nacionālie bruņotie spēki ir identificējuši iesaisti ANO miera uzturēšanas operācijā Libānā – *United Nations Interim Force in Lebanon (UNIFIL)* – kā piemērotāko.

Kā partneri veiksmīgai un efektīvai integrācijai *UNIFIL* Aizsardzības ministrija un Nacionālie bruņotie spēki ir izvēlējušies jau esošo dalībnieci Itāliju, kas pārvalda vienu no diviem misijas komandštābiem. Itālija ir arī viena no lielākajām ieguldītājām NATO paplašinātajā kaujas grupā Latvijā. Latvijas iesaiste *UNIFIL* misijā Itālijas kontingenta sastāvā vēl vairāk stiprinās abu valstu divpusējo sadarbību. Dalība šajā operācijā ne tikai sniegs ieguldījumu starptautiskās sadarbības mērķu īstenošanā, bet arī stiprinās Nacionālo bruņoto spēku operacionālā un taktiskā līmeņa sadarbību ar Itālijas bruņotajiem spēkiem, kā arī sniegs neatsveramu pieredzi jaunā operacionālajā vidē.

Dalību misijā Latvijas Nacionālie bruņotie spēki uzsāktu šā gada jūlijā vai augustā.

Sākotnējā Nacionālo bruņoto spēku dalība plānota ar trijiem štāba virsniekiem; vēlāk, tuvojoties ANO Drošības padomes vēlēšanām, Nacionālo bruņoto spēku ieguldījumu plānots paplašināt, Nacionālo bruņoto spēku dalības apjomu vienas rotācijas ietvaros nosakot šādu – līdz 50 karavīru.

Šobrīd Apvienoto Nāciju Organizācijas Drošības padomes mandāts nosaka *UNIFIL* darbību līdz 2023. gada 31. augustam, taču saskaņā ar operacionālajiem plāniem tā savu darbību turpinās arī pēc 2023. gada augusta ar jaunu mandāta apstiprinājumu, par kuru ANO Drošības padome lems, tuvojoties pašreizējā mandāta beigām.

Izsaku pateicību deputātiem, jo pacēla šo jautājumu pirms... kā bija noteikts, un aicinu atbalstīt Nacionālo bruņoto spēku karavīru nosūtīšanu dalībai Apvienoto Nāciju Organizācijas miera uzturēšanas operācijā Libānā.

Paldies.

Sēdes vadītājs. Debatēt neviens nav pieteicies.

Lēmums būs jāpieņem balsojot.

Lūdzu zvanu! Balsosim par lēmuma projektu "Par Latvijas Nacionālo bruņoto spēku karavīru dalību Apvienoto Nāciju Organizācijas starptautiskajā operācijā Libānā (UNIFIL)"! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par – 87, pret un atturas – nav. Lēmums ir pieņemts.

___

Nākamais darba kārtībā – likumprojekts **"Grozījumi likumā "Par skaidras naudas deklarēšanu uz valsts robežas""**, trešais lasījums.

Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijas vārdā referēs deputāts Vilis Krištopans.

V. Krištopans (LPV).

Godājamais sēdes vadītāj! Godājamie deputāti! Runa ir par Eiropas regulu, regulas precizēšanu. Par skaidras naudas deklarēšanu uz Eiropas Savienības robežas.

Ņemot vērā, ka mūsu valdība drusku pārcentās un iekļāva šajā likumā arī skaidras naudas deklarēšanu uz iekšējām robežām, piemēram, starp Lietuvu un Igauniju, tapa Aleksandra Kiršteina trīs priekšlikumi, kas visi ir par vienu tēmu – deklarēt skaidro naudu tikai uz ārējās Eiropas Savienības robežas, nevis uz iekšējām robežām.

Sēdes vadītājs. Tātad sākam...

V. Krištopans. Par 1. priekšlikumu?

Sēdes vadītājs. Jā, tātad deputāti atbalsta...

Sākam debates.

Debatēs deputāts Aleksandrs Kiršteins.

A. Kiršteins (NA).

Godājamais priekšsēdētāj! Cienījamie deputāti! Tā kā mums ir palikušas tikai kādas sešas septiņas minūtes, tad... Tie visi trīs ir saistīti...

Priekšlikuma būtība ir tāda. Eiropas Savienībai... regulā nav prasības deklarēt uz iekšējās robežas (tas ir, braucot no Latvijas uz Igauniju), bet uz ārējās robežas (braucot uz Krieviju vai uz kaut kādām citām valstīm ārpus Eiropas Savienības).

Tātad tie, kas nesaprot, ko nozīmē, ja mēs nobalsojam "par" šiem priekšlikumiem... ja noraidām manus priekšlikumus, bet nobalsojam "par" esošo likumprojektu...

Iedomājieties – kāds no jums brauc uz Lietuvu ar 11 tūkstošiem eiro kabatā vai maisiņā, kas nolikts uz sēdekļa, lai nopirktu automobili Lietuvā. Braucot pa meža ceļu, uzreiz izlec no krūmiem kaut kāds... kā te ir teikts – kompetentās iestādes amatpersona... un saka: "Kontrolpārbaude. Cik jums ir naudas? Iedodiet deklarāciju!" Cilvēks uztraucies, sāk rakstīt deklarāciju, uzraksta, ka viņam ir 11 tūkstoši, bet kompetentās iestādes amatpersona saka: "A maciņu parādiet!" Paņem maciņu, un izrādās, ka tajā maciņā ir vēl 350 eiro, viņš ir samelojis. *(Starpsauciens.)* Kas notiek tālāk? "Divdesmit procentus!" kompetentā amatpersona saka. "Atskaitiet man 2700 eiro, jo jūs esat samelojis un pēc likuma – 20 procentu sods."

Es, protams, atbalstu. Es esmu liberāls cilvēks un atbalstu visus tos *(Smiekli.)* lēmumus. Un tāpēc – laižam tālāk!

Nākamais lēmums jau ir tas, ka mēs ierobežojam – līdz zināmai summai – pirkumus par skaidru naudu. Kolēģi, bet kāpēc tā? Kāpēc mēs tik mīksti? Aizliedzam vispār skaidru naudu! Jo ir valstis, kuras diskutē par skaidras naudas aizliegšanu. Kāpēc? Tāpēc, ka, redziet, jūs esat

neatkarīgs – jūs vēl aizbrauksiet bez uzraudzības uz kādu valsti to naudu tērēt. Bet, ja jūs paņemat bankas karti, tad jau uzreiz redz, kur jūs esat bijis un cik jums tur ir tās naudas. Un, ja jūs palaidīsiet naida runu, kā te PROGRESĪVIE aģitē, un ja jums nāks pretim čigāniete, jūs nosauksiet viņu par čigānieti, nevis par romu tautības sievieti, romieti, tad jums to bankas karti atslēgs. Tātad – aizliedzam skaidru naudu!

Ejam tālāk. Latvija *(Starpsauciens.)*... Uz ārējās robežas... Labi, deklarēsim uz ārējās robežas, es neiebilstu, bet mums ir jāskrien pa priekšu visām 17 valstīm, jo, saprotiet, 10 valstis nav pieņēmušas... Saprotiet, Eiropas Savienībā tās 10 valstis, kas nav šo normu pieņēmušas un kas nedeklarē uz iekšējām robežām, jo savā naivumā domā, ka Eiropas Savienība ir kopēja brīva kapitāla plūsma un darbaspēka plūsma... tās nav pieņēmušas, tās dzīvo ļoti slikti.

Aizliegsim kūdru, aizliegsim malku... mums visu laiku... aizliegsim kažokādas, aizliegsim iekšdedzes dzinējus, aizliegsim būvēt mājas, ja jums uz jumta nebūs saules paneļu, un tā tālāk.

Un man tagad daži saka: "Saprotiet, Eiropas Savienība jau kļūst līdzīga koncentrācijas nometnei, jo tur ir zona... tur jau ir šis termins, kas bija, atcerieties, komunisma koncentrācijas nometnēs: zona, troika, komisāri. Tas viss jau ir." Bet es saku: "Nē, mīļie, nav. Nav ādas mēteļu, un nav revolveru pie sāniem."

Un tāpēc filozofiem ir cits jēdziens – "regulējamā obligātā sabiedrība" jeb "disciplinārā sabiedrība" (nevis – koncentrācijas nometne), kurā Lielais Brālis tevi vēro. Šī sabiedrība ir aprakstīta slavenajā Orvela romānā "1984" – par disciplināro sabiedrību.

Tātad aicinu balsot "par" maniem trim priekšlikumiem, neskrienot pa priekšu vilcienam, kas iet uz nekurieni. Bet, ja jums gribas, lai jūs spaida un mīca, un gribat uz pieres nēsāt *QR* kodu, tad, protams, jūs varat mani neatbalstīt.

Aicinu atbalstīt.

Paldies.

Sēdes vadītājs. Vārds deputātam Aināram Šleseram.

A. Šlesers (LPV).

Godājamais priekšsēdētāj! Godājamie kolēģi! Ja mēs runājam par digitālo naudu, par ko tagad daudzi sacepušies, es teikšu tā: viss jau būtu labi, ja būtu simtprocentīga garantija, ka viss darbojas.

Mēs zinām, ka telefonā varam nopīkstināt un samaksāt, bet daudziem ir gadījies tā, ka pēkšņi nestrādā tas telefons vai izlādējas baterija – vienkārši kaut kas uzkaras. Arī ar kredītkarti var gadīties tāpat: tu aizbrauc kaut kur, bet tā kredītkarte nedarbojas vai to vispār bankomāts apēd.

Es teikšu, ka, protams, ir jābūt tai kārtībai, bet Eiropas Savienība jau tāpēc tika veidota, ka ir tā ārējā robeža, nevis iekšējā.

Es neesmu strādājis Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijā, neesmu piedalījies tajās debatēs, bet man šķiet, ka tomēr... Nu, Amerikā – tur, tā teikt, tomēr tas ir iekšējais tirgus, mums arī ir iekšējais tirgus.

Man liekas, ka mēs par daudz kaut kur ejam.

Es ilgāk nevaru runāt, jo es apsolīju Valainim minūti atstāt vēl.

Paldies.

Sēdes vadītājs. Valaiņa kungs, vārds jums.

V. Valainis (ZZS).

Kolēģi, es paskaidrošu. Mēs neatbalstīsim Kiršteina kungu. Mēs uzskatām, ka šīs normas vēl joprojām ir pilnveidojamas. Tomēr jāsaprot, ka šī naudas, skaidrās naudas, kontrole tomēr notiks gan uz Lietuvas, gan uz Igaunijas robežas, tikai starpība būs tā, ka tā notiks no otras puses. Mēs varam nonākt tādā stulbā situācijā, ka mūsu cilvēki neko nedeklarē, nonāk Lietuvas pusē, turpat, uz tās pašas robežas, un tur viņiem tieši to pašu paprasa. Tā ka labāk būs, ja būs skaidrs regulējums jau pašu mājās.

Jautājums – kā mēs to ieviešam? Varbūt vajag padomāt, lai tās normas ir precīzākas, mazāka birokrātija. Par to arī mēs runājām komisijā. Bet normas neieviest nav jēgas, jo tās jau mūsu kaimiņvalstīs ir ieviestas.

Paldies.

Sēdes vadītājs. Debates slēdzu.

Krištopana kungs, jums būs kas piebilstams?

V. Krištopans. 1. priekšlikums nav komisijā atbalstīts.

Sēdes vadītājs. Deputāti piekrīt.

V. Krištopans. 2. *(Starpsauciens.)*...

Sēdes vadītājs. Nē, grib tomēr balsot. Tātad balsosim.

Lūdzu zvanu! Balsosim par 1. – deputāta Aleksandra Kiršteina iesniegto priekšlikumu! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par – 4, pret – 64, atturas – 13. Priekšlikums, Kiršteina kungs, diemžēl nav atbalstīts.

V. Krištopans. 2. – deputāta Kiršteina priekšlikums. Komisijā nav atbalstīts.

Sēdes vadītājs. Vai pieprasāt balsojumu? Nav... Tātad deputāti neiebilst.

V. Krištopans. 3. – deputāta Kiršteina priekšlikums. Nav atbalstīts.

Sēdes vadītājs. Vai deputāti neiebilst? Deputāti neiebilst.

V. Krištopans. Lūdzam balsot par likumprojektu trešajā, galīgajā, lasījumā.

Sēdes vadītājs. Lūdzu zvanu! Balsosim par likumprojekta "Grozījumi likumā "Par skaidras naudas deklarēšanu uz valsts robežas"" atbalstīšanu trešajā, galīgajā, lasījumā! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par – 89, pret un atturas – nav. Likums ir pieņemts.

___

Kolēģi! Atbilstoši tam, kā mēs esam nolēmuši, visus tālākos darba kārtības jautājumus skatīsim pēc nedēļas.

Taču man jūs jāinformē par saņemtajiem deputātu jautājumiem.

Deputāti Viktors Valainis, Līga Kozlovska, Gunārs Kūtris, Gundars Daudze, Augusts Brigmanis un Juris Jakovins ir iesnieguši jautājumu izglītības un zinātnes ministrei Andai Čakšai **"Par mācību materiālu pieejamību kvalitatīvai vispārējās izglītības apguvei"**. Jautājums tiek nodots izglītības un zinātnes ministrei Andai Čakšai.

___

Deputāti Uldis Augulis, Juris Jakovins, Gundars Daudze, Harijs Rokpelnis un Jānis Vucāns ir iesnieguši jautājumu vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministram Mārim Sprindžukam **"Par Taisnīgas pārkārtošanās fonda atbilstīgu izmantošanu"**. Jautājums tiek nodots Sprindžuka kungam.

___

Un deputāti Ramona Petraviča, Linda Liepiņa, Vilis Krištopans, Edmunds Zivtiņš un Mārcis Jencītis ir iesnieguši jautājumu finanšu ministram Arvilam Ašeradenam "Par grozījumiem...", tā... Es lūgtu datorrakstā iesniegt dokumentus. Tātad – **"Par grozījumiem Tabakas izstrādājumu, augu smēķēšanas produktu, elektronisko smēķēšanas ierīču un to šķidrumu aprites likumā"**. Pareizi, ja? *(Starpsauciens: "Par grozījumiem.")* Tātad deputātu jautājums, jā, par grozījumiem, mēs nododam to finanšu ministram Arvilam Ašeradenam. Deputātu jautājums Nr. 50/J14, piedodiet, kolēģi.

___

Un deputāti Ramona Petraviča, Linda Liepiņa, Vilis Krištopans, Edmunds Zivtiņš un Mārcis Jencītis ir iesnieguši jautājumu veselības ministrei Līgai Meņģelsonei **"Par grozījumiem Tabakas izstrādājumu, augu smēķēšanas produktu, elektronisko smēķēšanas ierīču un to šķidrumu aprites likumā"**. (Tas bija daudz labāk salasāms.) Jautājums tiek nodots veselības ministrei.

___

Līdz ar to esam izskatījuši visus darba kārtības jautājumus.

Lūdzu zvanu! Lūdzu reģistrācijas režīmu! Lūdzu reģistrācijas rezultātus!

Lūgšu Saeimas sekretāra biedri Antoņinu Ņenaševu nolasīt reģistrācijas rezultātus.

A. Ņenaševa (14. Saeimas sekretāra biedre).

Kolēģi! Reģistrējušies 90 deputāti. Nav reģistrējušies 10: Uldis Augulis, Raimonds Bergmanis, Jānis Dombrava, Rihards Kols, Agnese Krasta, Gatis Liepiņš, Lauris Lizbovskis, Kaspars Melnis, Jānis Reirs un Zane Skujiņa-Rubene.

Sēdes vadītājs. Kolēģi, tas vēl nav viss. Es jūs informēju: rītdien šajās telpās visu dienu norisināsies 10. Jauniešu Saeima. Tāpēc paskatieties, kas ir jūsu atvilktnēs. Jūs varat tur kaut ko

gan atstāt, gan izņemt no tām. *(Starpsauciens.)* Sakopiet savu darba vietu tā, lai jaunie politiķi būtu gatavi sēsties jūsu vietās un strādāt.
Paldies.
Sēdi slēdzu.

Satura rādītājs
14. Saeimas pavasara sesijas 1.sēde
2023. gada 20. aprīlī

Par darba kārtību

- Priekšlikumi - dep. D. Mieriņa (par)

- dep. A. Šlesers (par)

Par likumprojektu "Grozījums Pievienotās vērtības nodokļa likumā" (Nr. 214/Lp14) (Noraidīts) (Dok. Nr. 658, 658A)

- Priekšlikums - dep. S. Čulkova (par)

Par likumprojektu "Grozījumi Alkoholisko dzērienu aprites likumā" (Nr. 217/Lp14) (Dok. Nr. 682, 682A)

Par likumprojektu "Grozījums Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likumā" (Nr. 213/Lp14) (Dok. Nr. 652, 652A)

Par likumprojektu "Grozījumi Patērētāju tiesību aizsardzības likumā" (Nr. 218/Lp14) (Dok. Nr. 683, 683A)

Par likumprojektu "Grozījumi Civilprocesa likumā" (Nr. 219/Lp14) (Dok. Nr. 684, 684A)

Par likumprojektu "Grozījums Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likumā" (Nr. 220/Lp14) (Dok. Nr. 690, 690A)

Par likumprojektu "Grozījumi Vidzemes, Latgales, Kurzemes un Zemgales ģerboņu likumā" (Nr. 221/Lp14) (Dok. Nr. 691, 691A)

Par likumprojektu "Grozījumi Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā" (Nr. 222/Lp14) (Dok. Nr. 697, 697A)

Par likumprojektu "Grozījumi Ārstniecības likumā" (Nr. 223/Lp14) (Dok. Nr. 698, 698A)

- Priekšlikums - dep. J. Dorošķeviča (par)

Par likumprojektu "Grozījums Elektronisko sakaru likumā" (Nr. 224/Lp14) (Dok. Nr. 701, 701A)

Par likumprojektu "Grozījumi Sakrālā mantojuma saglabāšanas finansēšanas likumā" (Nr. 225/Lp14) (Dok. Nr. 704, 704A)

Par likumprojektu "Grozījumi Elektroenerģijas tirgus likumā" (Nr. 226/Lp14) (Dok. Nr. 705, 705A)

Par likumprojektu "Grozījumi Uzņēmumu ienākuma nodokļa likumā" (Nr. 227/Lp14) (Dok. Nr. 712)

Par likumprojektu "Grozījumi Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa un uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokļa likumā" (Nr. 228/Lp14) (Dok. Nr. 713)

Par likumprojektu "Par Ukrainā cietušo un bojā gājušo piemiņas dienas noteikšanu" (Nr. 229/Lp14) (Dok. Nr. 715)

Par likumprojektu "Grozījumi Vispārējās izglītības likumā" (Nr. 230/Lp14) (Dok. Nr. 716)

Par darba kārtību

Informācija par piešķirto neapmaksāto atvaļinājumu deputātam Jānim Skrastiņam 2023. gada 5. aprīlī (Dok. Nr. 687., 611.1.8/1-8-14/23)

Informācija par piešķirto neapmaksāto atvaļinājumu deputātei Zanei Skujiņai-Rubenei 2023. gada 5. aprīlī (Dok. Nr. 688., 611.1.8/1-9-14/23)

Informācija par piešķirto neapmaksāto atvaļinājumu deputātam Mārcim Jencītim 2023. gada 5. aprīlī (Dok. Nr. 689., 611.1.8/7-11-14/23)

Informācija par piešķirto neapmaksāto atvaļinājumu deputātei Skaidrītei Ābramai 2023. gada 5. aprīlī (Dok. Nr. 706., 611.1.8/6-7-14/23)

Likumprojekts "Grozījumi Vispārējās izglītības likumā" (Nr. 230/Lp14) (1. lasījums) (Steidzams) (Dok. Nr. 716)

- Ziņo - dep. A. Zariņa-Stūre

Likumprojekts "Grozījumi Vispārējās izglītības likumā" (Nr. 230/Lp14) (2. lasījums) (Steidzams) (Dok. Nr. 716)

- Ziņo - dep. A. Zariņa-Stūre

Latvijas Republikas tiesībsarga 2022. gada ziņojums (Dok. Nr. 577)

- Ziņo - Latvijas Republikas tiesībsargs J. Jansons

- Debates - dep. K. Briškens

- dep. A. Rosļikovs

- dep. A. Kiršteins

- dep. M. Jencītis

- dep. A. Šuvajevs

Paziņojums

- dep. H. Abu Meri

Reģistrācijas rezultāti

- Nolasa - Saeimas sekretāra biedre A. Ņenaševa

Paziņojums

- Saeimas priekšsēdētājs E. Smiltēns

- Debašu turpinājums - dep. G. Grevcova

- dep. V. Valainis

- dep. A. Ņenaševa

- dep. E. Zivtiņš

- dep. J. Simanovska

- dep. A. Šlesers

- dep. E. Cepurītis

- dep. R. Petraviča

- dep. V. Pleškāne

- dep. L. Rasima

- dep. J. Vucāns

- dep. A. Vilks

- dep. S. Ābrama

- dep. I. Brante

- dep. A. Judins

- dep. J. Klotiņš

- Latvijas Republikas tiesībsargs J. Jansons

Paziņojums

- dep. Z. Skujiņa-Rubene

Reģistrācijas rezultāti

- Nolasa - Saeimas sekretāra biedre A. Ņenaševa

Par deputātu pieprasījumu Ministru prezidentam Arturam Krišjānim Kariņam "Par nacionālo interešu ievērošanu, valdībai lemjot par pirmpirkuma tiesību izmantošanu AS "Gaso" pārdošanas darījumā" (Nr. 7/P14) (Dok. Nr. 718)

- Motivācija - dep. V. Valainis

Par deputātu pieprasījumu vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministram Mārim Sprindžukam "Par Ogres novada domes priekšsēdētāja E. Helmaņa darbības izvērtēšanu atbilstoši Pašvaldību likumam" (Nr. 8/P14) (Dok. Nr. 724)

- Motivācija - dep. K. Briškens

Deputātu Viktora Valaiņa, Ulda Auguļa, Daigas Mieriņas, Harija Rokpeļņa, Augusta Brigmaņa, Jāņa Vucāna, Armanda Krauzes, Līgas Kļaviņas, Anitas Brakovskas, Gundara Daudzes pieprasījums Ministru prezidentam Arturam Krišjānim Kariņam "Cik atbildīgi un pārdomāti ir saplānots valsts budžets 2023. gadam, ja jau tagad ir gaidāmas programmas, kuras neizpildās un kuru nauda var tikt pārdalīta veselībai un izglītībai" (Nr. 5/P14) (Noraidīts) (Dok. Nr. 608, 608A)

- Ziņo - dep. H. Abu Meri

- Debates - dep. V. Valainis

- dep. A. Šuvajevs

Deputātu Oļega Burova, Viļa Krištopana, Mārča Jencīša, Lindas Liepiņas, Ainára Šlesera, Viktorijas Pleškānes, Edmunda Zivtiņa, Ramonas Petravičas, Jekaterinas Dorošķevičas, Nataļjas Marčenko-Jodko pieprasījums Ministru prezidentam Arturam Krišjānim Kariņam "Par izglītības un zinātnes nozari regulējošo normatīvo aktu neievērošanu, kas veido sabiedrībā tiesiskā nihilisma apziņu un mazina sabiedrības uzticēšanos valsts varai" (Nr. 6/P14) (Noraidīts) (Dok. Nr. 633, 633A)

- Ziņo - dep. H. Abu Meri

- Debates - dep. O. Burovs

- dep. A. Ņenaševa

- dep. J. Dorošķeviča

- dep. A. Šuvajevs

- dep. Č. Batņa

- dep. V. Valainis

- dep. V. Pleškāne

- dep. L. Liepiņa

- dep. A. Šlesers

- dep. O. Burovs

Par darba kārtību

- Par procedūru - dep. A. Rosļikovs

Likumprojekts "Par Ukrainā cietušo un bojā gājušo piemiņas dienas noteikšanu" (Nr. 229/Lp14) (1. lasījums) (Noraidīts)(Dok. Nr. 715, 730) un alternatīvais Likumprojekts "Par atsevišķu publisku pasākumu rīkošanas aizliegumu 9. maijā" (Nr. 237/Lp14) (1. lasījums) (Steidzams) (Dok. Nr. 730)

- Ziņo - dep. L. Rasima

Likumprojekts "Par atsevišķu publisku pasākumu rīkošanas aizliegumu 9. maijā" (Nr. 237/Lp14) (2. lasījums) (Steidzams) (Dok. Nr. 730)

- Ziņo - dep. L. Rasima

Likumprojekts "Grozījumi Farmācijas likumā" (Nr. 194/Lp14) (2. lasījums) (Steidzams) (Dok. Nr. 553B)

- Ziņo - dep. R. Petraviča

Likumprojekts "Grozījumi likumā "Par valsts noslēpumu"" (Nr. 210/Lp14) (2. lasījums) (Steidzams) (Dok. Nr. 645B)

- Ziņo - dep. J. Dombrava

Reģistrācijas rezultāti

- Nolasa - Saeimas sekretāra biedre A. Ņenaševa

- Debates - dep. A. Švinka

- dep. E. Zivtiņš

- Par balsošanas motīviem - dep. J. Dombrava

Par procedūru

Par darba kārtību

Likumprojekts "Grozījumi Informācijas atklātības likumā" (Nr. 211/Lp14) (2. lasījums) (Steidzams) (Dok. Nr. 646B)

- Ziņo - dep. J. Dombrava

Likumprojekts "Grozījumi Krimināllikumā" (Nr. 212/Lp14) (2. lasījums) (Steidzams) (Dok. Nr. 647B)

- Ziņo - dep. J. Dombrava

Likumprojekts "Grozījums Brīvības pieminekļa un Rīgas Brāļu kapu likumā" (Nr. 85/Lp14) (3. lasījums) (Dok. Nr. 651, 651A)

- Ziņo - dep. N. Dzintars

Likumprojekts "Grozījumi Uzņēmumu ienākuma nodokļa likumā" (Nr. 227/Lp14) (1. lasījums) (Steidzams) (Dok. Nr. 712)

- Ziņo - dep. E. Putra

- Debates - dep. A. Kulbergs

Likumprojekts "Grozījumi Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa un uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokļa likumā" (Nr. 228/Lp14) (1. lasījums) (Steidzams) (Dok. Nr. 713)

- Ziņo - dep. E. Putra

Likumprojekts "Grozījumi Bērnu tiesību aizsardzības likumā" (Nr. 95/Lp14) (3. lasījums) (Dok. Nr. 661, 661A)

- Ziņo - dep. I. Circene

- Debates - dep. A. Kiršteins

- dep. I. Circene

- dep. L. Liepiņa

- dep. A. Kiršteins

- dep. A. Šlesers

- dep. J. Simanovska

- dep. L. Liepiņa

- dep. A. Šlesers

- dep. L. Rasima

- dep. Z. Kalniņa-Lukaševica

- dep. A. Kiršteins

- dep. V. Valainis

- dep. I. Brante

Par darba kārtību

Lēmuma projekts "Par Latvijas Nacionālo bruņoto spēku karavīru dalību Apvienoto Nāciju Organizācijas starptautiskajā operācijā Libānā (UNIFIL)" (Nr. 172/Lm14) (Dok. Nr. 703)

- Debates - Aizsardzības ministrijas parlamentārais sekretārs J. Eglīts

Likumprojekts "Grozījumi likumā "Par skaidras naudas deklarēšanu uz valsts robežas"" (Nr. 38/Lp14) (3. lasījums) (Dok. Nr. 662)

- Ziņo - dep. V. Krištopans

- Debates - dep. A. Kiršteins

- dep. A. Šlesers

- dep. V. Valainis

Informācija par deputātu V. Valaiņa, L. Kozlovskas, G. Kūtra, G. Daudzes, A. Brigmaņa un J. Jakovina jautājumu izglītības un zinātnes ministrei Andai Čakšai "Par mācību materiālu pieejamību kvalitatīvai vispārējās izglītības apguvei" (Nr. 48/J14)

Informācija par deputātu U. Auguļa, J. Jakovina, G. Daudzes, H. Rokpelņa un J. Vucāna jautājumu vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministram Mārim Sprindžukam "Par Taisnīgā pārkārtošanās fonda atbilstīgu izmantošanu" (Nr. 49/J14)

Informācija par deputātu R. Petravičas, L. Liepiņas, V. Krištopana, E. Zivtiņa un M. Jencīša jautājumu finanšu ministram Arvilam Ašeradenam "Par grozījumiem Tabakas izstrādājumu, augu smēķēšanas produktu, elektronisko smēķēšanas ierīču un to šķidrumu aprites likumā" (Nr. 50/J14)

Informācija par deputātu R. Petravičas, L. Liepiņas, V. Krištopana, E. Zivtiņa un M. Jencīša jautājumu veselības ministrei Līgai Meņģelsonei "Par grozījumiem Tabakas izstrādājumu, augu smēķēšanas produktu, elektronisko smēķēšanas ierīču un to šķidrumu aprites likumā" (Nr. 51/J14)

Reģistrācijas rezultāti

- Nolasa - Saeimas sekretāra biedre A. Ņenaševa

Balsojumi

Datums: 20.04.23 09:09 Balsojums 1
Par - 44, pret - 39, atturas - 7.
Balsošanas motīvs: Par likumprojekta Grozījums Latvijas Republikas Satversmē (231/Lp14), nodošana komisijām iekļaušanu Saeimas sēdes darba kārtībā

Datums: 20.04.23 09:15 Balsojums 2
Par - 36, pret - 51, atturas - 4.
Balsošanas motīvs: Par likumprojekta Grozījumi Latvijas Republikas Satversmē (232/Lp14), nodošana komisijām iekļaušanu Saeimas sēdes darba kārtībā

Datums: 20.04.23 09:18 Balsojums 3
Par - 45, pret - 46, atturas - 0.
Balsošanas motīvs: Grozījums Pievienotās vērtības nodokļa likumā (214/Lp14), nodošana komisijām

Datums: 20.04.23 09:23 Balsojums 4
Par - 90, pret - 0, atturas - 0.
Balsošanas motīvs: Grozījumi Ārstniecības likumā (223/Lp14), nodošana komisijām

Datums: 20.04.23 09:31 Balsojums 5
Par - 80, pret - 10, atturas - 0.
Balsošanas motīvs: Par likumprojekta atzīšanu par steidzamu. Grozījumi Vispārējās izglītības likumā (230/Lp14), 1.lasījums

Datums: 20.04.23 09:32 Balsojums 6
Par - 87, pret - 0, atturas - 0.
Balsošanas motīvs: Grozījumi Vispārējās izglītības likumā (230/Lp14), 1.lasījums

Datums: 20.04.23 09:32 Balsojums 7
Par - 90, pret - 0, atturas - 0.
Balsošanas motīvs: Grozījumi Vispārējās izglītības likumā (230/Lp14), 2.lasījums, steidzams

Datums: 20.04.23 10:31 Balsojums 8
Reģistrējušies - 92.
Balsošanas motīvs: Deputātu klātbūtnes reģistrācija

Datums: 20.04.23 12:31 Balsojums 9
Reģistrējušies - 88.
Balsošanas motīvs: Deputātu klātbūtnes reģistrācija

Datums: 20.04.23 13:58 Balsojums 10
Par - 41, pret - 47, atturas - 0.
Balsošanas motīvs: Cik atbildīgi un pārdomāti ir saplānots valsts budžets 2023.gadam, ja jau tagad ir gaidāmas programmas, kuras neizpildās un kuru nauda var tikt pārdalīta veselībai un izglītībai (5/P14)

Datums: 20.04.23 14:44 Balsojums 11
Par - 44, pret - 47, atturas - 0.
Balsošanas motīvs: Par izglītības un zinātnes nozari regulējošo normatīvo aktu neievērošanu, kas veido sabiedrībā tiesiskā nihilisma apziņu un mazina sabiedrības uzticēšanos valsts varai (6/P14)

Datums: 20.04.23 14:49 Balsojums 12
Par - 2, pret - 85, atturas - 0.
Balsošanas motīvs: Par Ukrainā cietušo un bojā gājušo piemiņas dienas noteikšanu (229/Lp14), 1.lasījums

Datums: 20.04.23 14:49 Balsojums 13
Par - 78, pret - 0, atturas - 1.
Balsošanas motīvs: Par likumprojekta atzīšanu par steidzamu. Par atsevišķu publisku pasākumu rīkošanas aizliegumu 9. maijā (237/Lp14), 1.lasījums

Datums: 20.04.23 14:50 Balsojums 14
Par - 76, pret - 0, atturas - 1.
Balsošanas motīvs: Par atsevišķu publisku pasākumu rīkošanas aizliegumu 9. maijā (237/Lp14), 1.lasījums

Datums: 20.04.23 14:51 Balsojums 15
Par - 79, pret - 0, atturas - 1.
Balsošanas motīvs: Par atsevišķu publisku pasākumu rīkošanas aizliegumu 9. maijā (237/Lp14), 2.lasījums, steidzams

Datums: 20.04.23 14:57 Balsojums 16
Par - 92, pret - 0, atturas - 0.
Balsošanas motīvs: Grozījumi Farmācijas likumā (194/Lp14), 2.lasījums, steidzams

Datums: 20.04.23 14:58 Balsojums 17
Reģistrējušies - 92.
Balsošanas motīvs: Deputātu klātbūtnes reģistrācija

Datums: 20.04.23 15:38 Balsojums 18
Par - 20, pret - 46, atturas - 10.
Balsošanas motīvs: Par priekšlikumu Nr.1. Grozījumi likumā "Par valsts noslēpumu" (210/Lp14), 2.lasījums, steidzams

Datums: 20.04.23 15:39 Balsojums 19
Par - 19, pret - 52, atturas - 13.
Balsošanas motīvs: Par priekšlikumu Nr.2. Grozījumi likumā "Par valsts noslēpumu" (210/Lp14), 2.lasījums, steidzams

Datums: 20.04.23 15:43 Balsojums 20
Par - 32, pret - 53, atturas - 0.
Balsošanas motīvs: Par priekšlikumu Nr.6. Grozījumi likumā "Par valsts noslēpumu" (210/Lp14), 2.lasījums, steidzams

Datums: 20.04.23 15:47 Balsojums 21
Par - 90, pret - 0, atturas - 0.
Balsošanas motīvs: Grozījumi likumā "Par valsts noslēpumu" (210/Lp14), 2.lasījums, steidzams

Datums: 20.04.23 15:52 Balsojums 22
Par - 92, pret - 0, atturas - 0.
Balsošanas motīvs: Grozījumi Informācijas atklātības likumā (211/Lp14), 2.lasījums, steidzams

Datums: 20.04.23 15:53 Balsojums 23
Par - 93, pret - 0, atturas - 0.
Balsošanas motīvs: Grozījumi Krimināllikumā (212/Lp14), 2.lasījums, steidzams

Datums: 20.04.23 15:54 Balsojums 24
Par - 92, pret - 0, atturas - 0.
Balsošanas motīvs: Grozījums Brīvības pieminekļa un Rīgas Brāļu kapu likumā (85/Lp14), 3.lasījums

Datums: 20.04.23 15:57 Balsojums 25
Par - 79, pret - 11, atturas - 1.
Balsošanas motīvs: Par likumprojekta atzīšanu par steidzamu. Grozījumi Uzņēmumu ienākuma nodokļa likumā (227/Lp14), 1.lasījums

Datums: 20.04.23 16:02 Balsojums 26
Par - 91, pret - 0, atturas - 0.
Balsošanas motīvs: Grozījumi Uzņēmumu ienākuma nodokļa likumā (227/Lp14), 1.lasījums

Datums: 20.04.23 16:04 Balsojums 27
Par - 81, pret - 10, atturas - 0.
Balsošanas motīvs: Par likumprojekta atzīšanu par steidzamu. Grozījumi Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa un uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokļa likumā (228/Lp14), 1.lasījums

Datums: 20.04.23 16:04 Balsojums 28
Par - 90, pret - 0, atturas - 0.
Balsošanas motīvs: Grozījumi Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa un uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokļa likumā (228/Lp14), 1.lasījums

Datums: 20.04.23 16:12 Balsojums 29
Par - 51, pret - 33, atturas - 0.
Balsošanas motīvs: Par priekšlikumu Nr.5. Grozījumi Bērnu tiesību aizsardzības likumā (95/Lp14), 3.lasījums

Datums: 20.04.23 16:33 Balsojums 30
Par - 51, pret - 30, atturas - 1.
Balsošanas motīvs: Par priekšlikumu Nr.8. Grozījumi Bērnu tiesību aizsardzības likumā (95/Lp14), 3.lasījums

Datums: 20.04.23 16:46 Balsojums 31
Par - 69, pret - 11, atturas - 6.
Balsošanas motīvs: Grozījumi Bērnu tiesību aizsardzības likumā (95/Lp14), 3.lasījums

Datums: 20.04.23 16:51 Balsojums 32
Par - 87, pret - 0, atturas - 0.
Balsošanas motīvs: Par Latvijas Nacionālo bruņoto spēku karavīru dalību Apvienoto Nāciju Organizācijas starptautiskajā operācijā Libānā (UNIFIL) (172/Lm14)

Datums: 20.04.23 16:59 Balsojums 33
Par - 4, pret - 64, atturas - 13.
Balsošanas motīvs: Par priekšlikumu Nr.1. Grozījumi likumā "Par skaidras naudas deklarēšanu uz valsts robežas" (38/Lp14), 3.lasījums

Datums: 20.04.23 17:00 Balsojums 34
Par - 89, pret - 0, atturas - 0.
Balsošanas motīvs: Grozījumi likumā "Par skaidras naudas deklarēšanu uz valsts robežas" (38/Lp14), 3.lasījums

Datums: 20.04.23 17:03 Balsojums 35
Reģistrējušies - 90.
Balsošanas motīvs: Deputātu klātbūtnes reģistrācija

Sēdes videotranslācija

20.04.2023. 9.00 11.00 13.30 15.30

---

* * * *

Sēžu videoarhīvs: https://www.saeima.lv/lv/likumdosana/saeimas-sede/videotranslacijas

Sēdes videotranslācija	**20.04.2023**	9.00	11.00	13.30	15.30

1. *pl. 09:00 – 1 h 31 min* *stg 2464* *sēde Nr.1-pavasara-sesija-1-daļa* *Smiltēns*
https://cdn.tiesraides.lv/saeima.lv/20230420105802_saeima.lv.1_0_0

2. *pl. 11:00 – 1 h 30 min* *stg 2464* *sēde Nr.1-pavasara-sesija-2-daļa* *Lukaševiča*
https://cdn.tiesraides.lv/saeima.lv/20230420130303_saeima.lv.1_0_0

3. *pl. 13:30 – 1 h 26 min* *stg 2464* *sēde Nr.1-pavasara-sesija-3-daļa* *Smiltēns*
https://cdn.tiesraides.lv/saeima.lv/20230525152001_saeima.lv.1_0_0

4. *pl. 15:00 – 1 h 30 min* *stg 2464* *sēde Nr.1-pavasara-sesija-4-daļa* *Smiltēns*
https://cdn.tiesraides.lv/saeima.lv/20230420211001_saeima.lv.1_0

---

* * * *

Papildu pievienojums – darba kārtība

* * * *

4

	Sēdes video translācija	20.04.2023	9.00	11.00	13.30	15.30

---

https://www.saeima.lv/lv/transcripts/view/2464
https://titania.saeima.lv/LIVS14/SaeimaLIVS2_DK.nsf/DK?ReadForm&nr=72ca5261-64ac-495c-b580-0390830291be

---

20.04.2023. 14.Saeima pirmā sēde-pavasara sesija *Noraksts*

Stenogramma *Sēdi vada: Edvards Smiltēns*

2023.gada 20. aprīļa sēde sākas pl. 9:00
sēde slēgta pl. 17:03, sēdes ilgums- 8 h 03 minūtes / 5 h 37 min -darbs sēdē pārtraukums līdz 27. aprīļa plkst. 17.00

PIEBILDE: 20. aprīlī notiek viena sēde: nr.1 -četras daļas (pavasara sesija)

Latvijas Republikas Saeimas
2023.gada 20.aprīļa
kārtējās sēdes darba kārtība -
turpinājums 2023.gada 25.maijā pulksten 9:00

	I. Prezidija ziņojumi	
	1. Par iesniegtajiem likumprojektiem	
	Ar sēdes norisi saistīti jautājumi	
1.	1. Likumprojekts **Grozījums Pievienotās vērtības nodokļa likumā** *(214/Lp14)* (Dok. Nr. 658, 658A)Balsojums: par 45, pret 46, atturas 0 **Noraidīts** Deputāti Aleksejs Rosļikovs, Iļja Ivanovs, Dmitrijs Kovaļenko, Igors Judins, Jefimijs Klementjevs, Viktorija Pleškāne, Viktors Pučka, Nataļja Marčenko-Jodko, Svetlana Čulkova, Jekaterina Dorošķeviča Debates	
2.	2. Likumprojekts **Grozījumi Alkoholisko dzērienu aprites likumā** *(217/Lp14)* (Dok. Nr. 682, 682A) Ministru kabinets **Nodots komisijām:** Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisija, Sociālo un darba lietu komisija (atbildīgā), Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisija	
3.	3. Likumprojekts **Grozījums Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likumā** *(213/Lp14)* (Dok. Nr. 652, 652A) Ministru kabinets **Nodots komisijām:** Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisija (atbildīgā), Sociālo un darba lietu komisija, Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisija	
4.	4. Likumprojekts **Grozījumi Patērētāju tiesību aizsardzības likumā** *(218/Lp14)* (Dok. Nr. 683, 683A) Ministru kabinets	

		Nodots komisijām: Juridiskā komisija, Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisija (atbildīgā)	
	5.	5. Likumprojekts **Grozījumi Civilprocesa likumā** *(219/Lp14)* (Dok. Nr. 684, 684A) Ministru kabinets **Nodots komisijām:** Juridiskā komisija (atbildīgā), Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisija	
	6.	6. Likumprojekts **Grozījums Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likumā** *(220/Lp14)* (Dok. Nr. 690, 690A) Valsts Prezidents **Nodots komisijai:** Valsts pārvaldes un pašvaldības komisija (atbildīgā)	
	7.	7. Likumprojekts **Grozījumi Vidzemes, Latgales, Kurzemes un Zemgales ģerboņu likumā** *(221/Lp14)* (Dok. Nr. 691, 691A) Valsts Prezidents **Nodots komisijai:** Izglītības, kultūras un zinātnes komisija (atbildīgā)	
	8.	8. Likumprojekts **Grozījumi Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā** *(222/Lp14)* (Dok. Nr. 697, 697A) Sociālo un darba lietu komisija **Nodots komisijai:** Sociālo un darba lietu komisija (atbildīgā)	
	9.	9. Likumprojekts **Grozījumi Ārstniecības likumā** *(223/Lp14)* (Dok. Nr. 698, 698A)Balsojums: par 90, pret 0, atturas 0 **Nod. kom.** Sociālo un darba lietu komisija **Nodots komisijai:** Sociālo un darba lietu komisija (atbildīgā) ↗ Debates	
	10.	10. Likumprojekts **Grozījums Elektronisko sakaru likumā** *(224/Lp14)* (Dok. Nr. 701, 701A) Ministru kabinets **Nodots komisijai:** Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisija (atbildīgā)	
	11.	11. Likumprojekts **Grozījumi Sakrālā mantojuma saglabāšanas finansēšanas likumā** *(225/Lp14)* (Dok. Nr. 704, 704A) Ministru kabinets **Nodots komisijai:** Izglītības, kultūras un zinātnes komisija (atbildīgā)	
	12.	12. Likumprojekts **Grozījumi Elektroenerģijas tirgus likumā** *(226/Lp14)* (Dok. Nr. 705, 705A) Ministru kabinets **Nodots komisijai:** Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisija (atbildīgā)	
	38.	13. Likumprojekts **Grozījumi Uzņēmumu ienākuma nodokļa likumā** *(227/Lp14)* (Dok. Nr. 712) Budžeta un finanšu (nodokļu) komisija **Nodots komisijai:** Budžeta un finanšu (nodokļu) komisija (atbildīgā)	
	39.	14. Likumprojekts **Grozījumi Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa un uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokļa likumā** *(228/Lp14)* (Dok. Nr. 713) Budžeta un finanšu (nodokļu) komisija **Nodots komisijai:** Budžeta un finanšu (nodokļu) komisija (atbildīgā)	
	40.	15. Likumprojekts **Par Ukrainā cietušo un bojā gājušo piemiņas dienas noteikšanu**	

		(229/Lp14) (Dok. Nr. 715) Deputāti Igors Rajevs, Juris Viļums, Česlavs Batņa, Ingmārs Līdaka, Atis Deksnis, Aiva Vīksna, Andrejs Svilāns, Edgars Putra, Edgars Tavars, Edvards Smiltēns **Nodots komisijai:** Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisija (atbildīgā)	
	41.	16. Likumprojekts **Grozījumi Vispārējās izglītības likumā** *(230/Lp14)* (Dok. Nr. 716) Izglītības, kultūras un zinātnes komisija **Nodots komisijai:** Izglītības, kultūras un zinātnes komisija (atbildīgā)	
		↗ Ar sēdes norisi saistīti jautājumi	
		2. Par iesniegtajiem patstāvīgajiem priekšlikumiem	
	13.	Lēmuma projekts **Par 10 260 Latvijas pilsoņu kolektīvā iesnieguma "Bezmaksas higiēnas preces meitenēm un sievietēm izglītības iestādēs" turpmāko virzību** *(171/Lm14)* (Dok. Nr. 700) Iekļauts darba kārtības beigās Mandātu, ētikas un iesniegumu komisija	
		3. Par atvaļinājuma piešķiršanu	
	14.	1. Par piešķirto neapmaksāto atvaļinājumu deputātam Jānim Skrastiņam 2023.gada 5.aprīlī (Dok. Nr. 687., 611.1.8/1-8-14/23) Izskatīts	
	15.	2. Par piešķirto neapmaksāto atvaļinājumu deputātei Zanei Skujiņai-Rubenei 2023.gada 5.aprīlī (Dok. Nr. 688., 611.1.8/1-9-14/23) Izskatīts	
	16.	3. Par piešķirto neapmaksāto atvaļinājumu deputātam Mārcim Jencītim 2023.gada 5.aprīlī (Dok. Nr. 689., 611.1.8/7-11-14/23) Izskatīts	
	17.	4. Par piešķirto neapmaksāto atvaļinājumu deputātei Skaidrītei Ābramai 2023.gada 5.aprīlī (Dok. Nr. 706., 611.1.8/6-7-14/23) Izskatīts	
		II. Likumprojektu izskatīšana	
	47.	1. Likumprojekts **Grozījumi Vispārējās izglītības likumā** *(230/Lp14)* (1. lasījums) (Komisija ierosina atzīt par steidzamu) (Dok. Nr. 716)Balsojums: par 87, pret 0, atturas 0 **Pieņemts** Izglītības, kultūras un zinātnes komisija (Referents: Agita Zariņa-Stūre) ↗ DKP izskatīšanas gaita	
	49.	2. Likumprojekts **Grozījumi Vispārējās izglītības likumā** *(230/Lp14)* (2. lasījums) (Steidzams) (Dok. Nr. 716)Balsojums: par 90, pret 0, atturas 0 **Likums** Izglītības, kultūras un zinātnes komisija (Referents: Agita Zariņa-Stūre)	
		III. Ministru prezidenta, ministru un citu amatpersonu ziņojumi	
	18.	**Latvijas Republikas tiesībsarga 2022.gada ziņojums** (Dok. Nr. 577) Izskatīts Latvijas Republikas tiesībsargs ↗ Debates ↗ DKP izskatīšanas gaita	
		↗ Ar sēdes norisi saistīti jautājumi	
		IV. Deputātu pieprasījumu izskatīšana	
		1. Par saņemtajiem deputātu pieprasījumiem	
	42.	1. Pieprasījums Ministru prezidentam Arturam Krišjānim Kariņam **"Par nacionālo interešu ievērošanu, valdībai lemjot par pirmpirkuma tiesību izmantošanu AS "Gaso" pārdošanas darījumā"** *(7/P14)* (Dok. Nr. 718) Nodots Pieprasījumu komisijai Deputāti Viktors Valainis, Daiga Mieriņa, Kaspars Melnis, Jānis Vucāns, Augusts Brigmanis, Harijs Rokpelnis, Anita Brakovska, Uldis Augulis, Armands Krauze, Gunārs Kūtris	

		Debates	
	50.	2. Pieprasījums vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministram Mārim Sprindžukam "Par Ogres novada domes priekšsēdētāja E. Helmaņa darbības izvērtēšanu atbilstoši Pašvaldību likumam" *(8/P14)* (Dok. Nr. 724) Nodots Pieprasījumu komisijai Deputāti Kaspars Briškens, Skaidrīte Ābrama, Jana Simanovska, Atis Švinka, Leila Rasima, Andris Šuvajevs, Antoņina Ņenaševa, Edmunds Cepurītis, Edgars Zelderis, Andris Sprūds Debates	
		2. Pieprasījumu komisijas atzinums	
	19.	1. **Deputātu Viktora Valaiņa, Ulda Auguļa, Daigas Mieriņas, Harija Rokpeļņa, Augusta Brigmaņa, Jāņa Vucāna, Armanda Krauzes, Līgas Kļaviņas, Anitas Brakovskas, Gundara Daudzes pieprasījums Ministru prezidentam Arturam Krišjānim Kariņam "Cik atbildīgi un pārdomāti ir saplānots valsts budžets 2023.gadam, ja jau tagad ir gaidāmas programmas, kuras neizpildās un kuru nauda var tikt pārdalīta veselībai un izglītībai"** *(5/P14)* (Dok. Nr. 608, 608A)Balsojums: par 41, pret 47, atturas 0 **Noraidīts** Pieprasījumu komisija (Referents: Hosams Abu Meri) Debates	
	20.	2. Deputātu Oļega Burova, Viļa Krištopana, Mārča Jencīša, Lindas Liepiņas, Aināra Šlesera, Viktorijas Pleškānes, Edmunda Zivtiņa, Ramonas Petravičas, Jekaterinas Dorošķevičas, Nataļjas Marčenko-Jodko pieprasījums Ministru prezidentam Arturam Krišjānim Kariņam "Par izglītības un zinātnes nozari regulējošo normatīvo aktu neievērošanu, kas veido sabiedrībā tiesiskā nihilisma apziņu un mazina sabiedrības uzticēšanos valsts varai" *(6/P14)* (Dok. Nr. 633, 633A)Balsojums: par 44, pret 47, atturas 0 Noraidīts Pieprasījumu komisija (Referents: Hosams Abu Meri) Debates	
		Ar sēdes norisi saistīti jautājumi	
		V. Likumprojektu izskatīšana	
	51.	1. Likumprojekts **Par Ukrainā cietušo un bojā gājušo piemiņas dienas noteikšanu** *(229/Lp14)* (1. lasījums) (Dok. Nr. 715, 730)Balsojums: par 2, pret 85, atturas 0 **Noraidīts** Deputāti Igors Rajevs, Juris Viļums, Česlavs Batņa, Ingmārs Līdaka, Atis Deksnis, Aiva Vīksna, Andrejs Svilāns, Edgars Putra, Edgars Tavars, Edvards Smiltēns (Referents: Leila Rasima)	
		2. Alternatīvais Likumprojekts **Par atsevišķu publisku pasākumu rīkošanas aizliegumu 9. maijā** *(237/Lp14)* (1. lasījums) (Komisija ierosina atzīt par steidzamu) (Dok. Nr. 730)Balsojums: par 76, pret 0, atturas 1 **Pieņemts** Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisija (Referents: Leila Rasima) DKP izskatīšanas gaita	
	52.	3. Likumprojekts **Par atsevišķu publisku pasākumu rīkošanas aizliegumu 9. maijā** *(237/Lp14)* (2. lasījums) (Steidzams) (Dok. Nr. 730)Balsojums: par 79, pret 0, atturas 1 **Likums** Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisija (Referents: Leila Rasima)	
	21.	4. Likumprojekts **Grozījumi Farmācijas likumā** *(194/Lp14)* (2. lasījums) (Steidzams) (19 priekšlikumi) (Dok. Nr. 553B)Balsojums: par 92, pret 0, atturas 0 **Likums**	

		Sociālo un darba lietu komisija (Referents: Ramona Petraviča)	
	22.	5. Likumprojekts **Grozījumi likumā "Par valsts noslēpumu"** *(210/Lp14)* (2. lasījums) (Steidzams) (13 priekšlikumi) (Dok. Nr. 645B, 645C)Balsojums: par 90, pret 0, atturas 0 **Likums** Aizsardzības, iekšlietu un korupcijas novēršanas komisija (Referents: Jānis Dombrava) DKP izskatīšanas gaita	
	23.	6. Likumprojekts **Grozījumi Informācijas atklātības likumā** *(211/Lp14)* (2. lasījums) (Steidzams) (1 priekšlikums) (Dok. Nr. 646B)Balsojums: par 92, pret 0, atturas 0 **Likums** Aizsardzības, iekšlietu un korupcijas novēršanas komisija (Referents: Jānis Dombrava)	
	24.	7. Likumprojekts **Grozījumi Krimināllikumā** *(212/Lp14)* (2. lasījums) (Steidzams) (1 priekšlikums) (Dok. Nr. 647B)Balsojums: par 93, pret 0, atturas 0 **Likums** Aizsardzības, iekšlietu un korupcijas novēršanas komisija (Referents: Jānis Dombrava)	
	25.	8. Likumprojekts **Grozījums Brīvības pieminekļa un Rīgas Brāļu kapu likumā** *(85/Lp14)* (3. lasījums) (2 priekšlikumi) (Dok. Nr. 651, 651A)Balsojums: par 92, pret 0, atturas 0 **Likums** Izglītības, kultūras un zinātnes komisija (Referents: Normunds Dzintars)	
	45.	9. Likumprojekts **Grozījumi Uzņēmumu ienākuma nodokļa likumā** *(227/Lp14)* (1. lasījums) (Komisija ierosina atzīt par steidzamu) (Dok. Nr. 712)Balsojums: par 91, pret 0, atturas 0 **Pieņemts** Budžeta un finanšu (nodokļu) komisija (Referents: Edgars Putra) Debates DKP izskatīšanas gaita	
	46.	10. Likumprojekts **Grozījumi Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa un uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokļa likumā** *(228/Lp14)* (1. lasījums) (Komisija ierosina atzīt par steidzamu) (Dok. Nr. 713)Balsojums: par 90, pret 0, atturas 0 **Pieņemts** Budžeta un finanšu (nodokļu) komisija (Referents: Edgars Putra) DKP izskatīšanas gaita	
	26.	11. Likumprojekts **Grozījumi Bērnu tiesību aizsardzības likumā** *(95/Lp14)* (3. lasījums) (16 priekšlikumi) (Dok. Nr. 661, 661A)Balsojums: par 69, pret 11, atturas 6 **Likums** Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisija (Referents: Ingrīda Circene) DKP izskatīšanas gaita	
		VI. Lēmumu projektu izskatīšana	
	37.	Lēmuma projekts **Par Latvijas Nacionālo bruņoto spēku karavīru dalību Apvienoto Nāciju Organizācijas starptautiskajā operācijā Libānā (UNIFIL)** *(172/Lm14)* (Dok. Nr. 703)Balsojums: par 87, pret 0, atturas 0 **Paziņojums** Ministru kabinets Debates	
		VII. Likumprojektu izskatīšana	
	27.	1. Likumprojekts **Grozījumi likumā "Par skaidras naudas deklarēšanu uz valsts robežas"** *(38/Lp14)* (3. lasījums) (3 priekšlikumi) (Dok. Nr. 662)Balsojums: par 89, pret 0, atturas 0 **Likums** Budžeta un finanšu (nodokļu) komisija (Referents: Vilis Krištopans) DKP izskatīšanas gaita	
	Ar sēdes norisi saistīti jautājumi		
	28.	2. Likumprojekts **Grozījums Reģionālās attīstības likumā** *(32/Lp14)* (3. lasījums) (1 priekšlikums)	

		(Dok. Nr. 696)Balsojums: par 77, pret 0, atturas 0 **Likums** Valsts pārvaldes un pašvaldības komisija (Referents: Ingmārs Līdaka) ↗ DKP izskatīšanas gaita	
	29.	3. Likumprojekts **Grozījumi Bāriņtiesu likumā** *(170/Lp14)* (1. lasījums) (Dok. Nr. 494, 653)Balsojums: par 42, pret 29, atturas 7 **Pieņemts** Juridiskā komisija (Referents: Andrejs Judins) ↗ Debates ↗ DKP izskatīšanas gaita	
	↗ Ar sēdes norisi saistīti jautājumi		
	30.	4. Likumprojekts Grozījums likumā "Par atjaunotā Latvijas Republikas 1937. gada Civillikuma ģimenes tiesību daļas spēkā stāšanās laiku un piemērošanas kārtību" *(171/Lp14)* (1. lasījums) (Dok. Nr. 495, 654)Balsojums: par 62, pret 9, atturas 6 Pieņemts Juridiskā komisija (Referents: Andrejs Judins) ↗ Debates	
	31.	5. Likumprojekts **Grozījums Notariāta likumā** *(173/Lp14)* (1. lasījums) (Dok. Nr. 497, 655)Balsojums: par 55, pret 21, atturas 6 **Pieņemts** Juridiskā komisija (Referents: Andrejs Judins)	
	↗ Ar sēdes norisi saistīti jautājumi		
	32.	6. Likumprojekts **Grozījumi Zemesgrāmatu likumā** *(174/Lp14)* (1. lasījums) (Dok. Nr. 498, 656)Balsojums: par 53, pret 22, atturas 7 **Pieņemts** Juridiskā komisija (Referents: Andrejs Judins)	
	33.	7. Likumprojekts **Grozījumi Civillikumā** *(175/Lp14)* (1. lasījums) (Dok. Nr. 499, 657)Balsojums: par 53, pret 22, atturas 8 **Pieņemts** Juridiskā komisija (Referents: Andrejs Judins)	
	34.	8. Likumprojekts **Grozījumi Publisku izklaides un svētku pasākumu drošības likumā** *(134/Lp14)* (2. lasījums) (Nav priekšlikumu) (Dok. Nr. 659)Balsojums: par 83, pret 1, atturas 0 **Pieņemts** Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisija (Referents: Leila Rasima)	
	35.	9. Likumprojekts **Grozījumi Dzīvnieku aizsardzības likumā** *(148/Lp14)* (1. lasījums) (Dok. Nr. 429, 665)Balsojums: par 84, pret 0, atturas 0 **Pieņemts** Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisija (Referents: Arnolds Jātnieks) ↗ Debates	
	36.	10. Likumprojekts **Grozījumi Komercķīlas likumā** *(108/Lp14)* (2. lasījums) (3 priekšlikumi) (Dok. Nr. 668)Balsojums: par 83, pret 0, atturas 0 **Pieņemts** Juridiskā komisija (Referents: Edmunds Teirumnieks)	
	43.	11. Likumprojekts **Grozījumi Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā** *(222/Lp14)* (1. lasījums) (Dok. Nr. 697)Balsojums: par 87, pret 0, atturas 0 **Pieņemts** Sociālo un darba lietu komisija (Referents: Inga Bērziņa)	
	44.	12. Likumprojekts **Grozījumi Ārstniecības likumā** *(223/Lp14)* (1. lasījums)	

		(Dok. Nr. 698)Balsojums: par 86, pret 0, atturas 0 **Pieņemts** Sociālo un darba lietu komisija (Referents: Inga Bērziņa)	
	VIII. Deputātu pieprasījumu izskatīšana		
	1. Par saņemtajiem deputātu pieprasījumiem		
	53.	Pieprasījums Ministru prezidentam Arturam Krišjānim Kariņam "Par nekavējošu rīcību, lai novērstu kavēšanos ar Eiropas Savienības līdzekļu ieguldīšanā uzņēmējdarbības attīstībai" *(9/P14)* (Dok. Nr. 738) Nodots Pieprasījumu komisijai Deputāti Viktors Valainis, Augusts Brigmanis, Daiga Mieriņa, Jānis Vucāns, Gunārs Kūtris, Harijs Rokpelnis, Juris Jakovins, Andris Bērziņš, Līga Kļaviņa, Anita Brakovska Debates	
	IX. Lēmumu projektu izskatīšana		
	54.	Lēmuma projekts Par priekšlikumu iesniegšanas termiņa pagarināšanu likumprojekta "Grozījumi Bāriņtiesu likumā" (Nr.170/Lp14) otrajam lasījumam līdz 2023.gada 1.septembrim *(195/Lm14)* (Dok. Nr. 845)Balsojums: par 87, pret 0, atturas 0 Pieņemts Deputāti Andrejs Judins, Edgars Tavars, Ainārs Šlesers, Raivis Dzintars, Viktors Valainis, Andris Šuvajevs, Aleksejs Rosļikovs, Rihards Kozlovskis, Ingrīda Circene, Anna Rancāne	
	X. Patstāvīgo priekšlikumu izskatīšana		
	48.	Lēmuma projekts **Par 10 260 Latvijas pilsoņu kolektīvā iesnieguma "Bezmaksas higiēnas preces meitenēm un sievietēm izglītības iestādēs" turpmāko virzību** *(171/Lm14)* (Dok. Nr. 700)Balsojums: par 88, pret 0, atturas 0 Paziņojums Mandātu, ētikas un iesniegumu komisija (Referents: Atis Deksnis) Debates	
	Ar sēdes norisi saistīti jautājumi		
	Sēde beigusies 25.05.2023 09:38		

* * * *